

Sørlandsbanen

6

Akt
i sag no. 162/1917
Eftertaxt for
Bratsberg i nær
inden Skiens by.

Sørlandsbanen

[Bind] 6

Forevist med
skjønsparrutening
i Ellius 25/11 1917.
A. W. Østergaard
adv.

B Y F O G D E N

I

S K I E N

gjør vitterlig :

Aar 1917 den 29ⁿ november blev ekstraret sat paa Skiens raadhus administreret av byfogdens edsverne fuldmægtig cand. jur. P. Nærum under medbetjening av de av amtmanden i Bratsberg amt den 10ⁿ juli 1914 opnævnte skjønsmænd med varamænd :

1) gaardbruker Peder Helgen, 2) H. Jerimiassen, 3) gaardbruker Jacob Gisholt, 4) gaardbruker T.M. Kleppen, den sidste som varamand for Jonas Stavdal, som til idag hadde meldt forfald. Gaardbruker Halvor Sandok møtte som varamand. Samtlige er tidligere edfæstet.

H v o r d a : foretokes sak no. 162/1917 : e f t e r t a k s t e r
for B r a t s b e r g b a n e n inden Skiens by.

Mændene erklærte sig habile og valgte til opmand gaardbruker Jacob Gisholt, som ogsaa hadde fungeret som saadan ved underskjønnet.

Hovedstyret for statsbanerne møtte ved fungerende avdelingsingeniør John Rønning, Disponent L. Vold, samt anlæggenes sakfører advokat Annæus Schjødt v/. overretssakfører Finn Fangen.

Fangen fremla stevning i berammet og forkyndt stand og bad de indstevnte paaraabt.

(Stevningen indtages, saalydende :)

Jernbaneanlæggenes sakfører
(Advokat Annæus Schjødt)

Kristiania den 16ⁿ november 1917.

Ekspropriationsstevning.

Til erhvervelse av den fornødne grund m.v. til jernbaneanlæg-

get Bratsbergbanen agter Hovedstyret for Statsbanerne at la avholde de fornødne ekspropriationsforretninger og takster.

Ti stevner jeg herved paa Hovedstyrets vegne eierne av de gaarder, hus eller grundstykker i Skiens by som berøres av de planlagte jernbaneanlæg, til at møte mig eller fuldmægtig i rette tid og sted, som av byfogden i Skien herpaa tegnet berammes, for at se dokumenter irettelagte og overvære andre til avholdelse av ekspropriationsforretninger og takster fornødne rettergangshandlinger i henhold til jernbanelovene av 12" august 1848 og 7" september 1854 samt til § 36 i vasdragsloven av 1" juli 1887, jfr. lov av 14" juli 1893 - alt sammenholdt med lov av 10" mai 1860 om rettergangsmaaten i saker angaaende tvungen avstaaelse av grund.

Enhver vedkommende varsles om at fremkomme med sine paa-stande og krav under forretningen, idet han maa være forberedt paa, at der senere ikke tas hensyn til hans krav i anledning av ekspropriationen.

Skulde nogen av de nedenfor anførte eiendomme ha andre eller flere eiere, eller skulde jernbanen berøre andre end de særlig nævnte eiendomme i Skien stevnes ogsaa disse andre eller flere eiere til at møte efter berammelsen.

Desuten stevnes overalt brukere (husmænd, forpagtere og andre leiere) av grund som jernbanen antas at ville erhverve.

For enhver, som maatte være umyndig, stevnes hans eller hendes verge; sammen med mindreaarig stevnes kurator.

Skulde nogen, for hvem denne stevning forkyndes, bli opmerksom paa nogen feil eller ufuldstændighet ved stevnemaalet, opfordres han til velvillig at gi besked derom enten til stevnevidnerne ~~for~~ eller til undertegnede.

Denne stevning gjelder følgende gaarder og deres nuværende eiere samt enhver anden, for hvem den blir forkyndt, samtlige forsaavidt deres eiendomme eller rettigheter berøres av ekspropriationen :

Eiendom	Eier	
Gjerpen prestegaard gnr. 59 bnr. 1 (takstnr. 38)	Benedicert Gjerpen sogneprest.	
Bruker av jord under Gjerpen prestegaard	41 Andreas Vattenberg.	Grosserer Ordng.

Kanten		(takstnr. 43)	Johannes Møller.
Høgtun		" 50	H. Fjeldalen.
Hasle	gnr. 63 bnr. 143	" 56	Hans Hansen.
Li	" 63 " 142	" 57	Jens Jensen, baneformand.
Solstad	" 63 " 135	" 58	Jacob Kristiansen.
Fjeld	" 59	" 59	Carl Lundqvist.
Solli	" 63 " 128	" 60	Valhelm Biring.
Sørum	" 63 " 58	" 61	Edv. Joh. Sørum.
Store Follestad	" 43, 44	" 66	Skiens Gasverk.
"	63 og 45		
Skiens Gasverk			
Bøleveien 3			Isak Gundersen.
do.	gnr. bnr. 63		Nils Løkenberg.
do.			C.B. Nordberg.
			Skiens kommune.
Lagmandsvei 8			Lauritz Frogner.
" 6			Hans Tellefsen.
" 2.			Redaktør Christoffersen.
			Hans Gøberg.
Frognerveien 11			Maler Lund.
" 14			Hans Engebretsen.
Kallemsgate 2.			Hilda Kristensen.
" 4			Gunder Kristensen.
" 6			Martin Tveiten.
" 8			Christian Christensens
" 10.			enke.
" 14.			A.K. Thune.
" 16.			Olaus Isaksen.
" 18 og 20			Redaktør Christoffersen.
			Paul Paulsen.
Hauens gate 9			Thorstein Halvorsens enke.
Kampperhauggate 6			Kjøbm. Thorstensen.
Hans Hauens gate 26			Hanna Larsen.
" 24			A/S Brekke.
" 32			Enkefru Tharaldsen.
" 30			A/S Brekke.
			Snekker Gøstafsen.
			Bankchef Sogn.

Hans Hauens gate 19	Brekke Museum.
" 29	Lauritz Andersen.
" 33	Johan Andreassen.
Bratsberggaten 3	Rasmus Fagerli.
" 6	Otto Hansen.
" 8	O.P. Danielsen.
" 10	<i>Bloms bo.</i> Edvard Kløvholdt.
" 12	Baker H. Svendsen.
" 14	Andreas Berntsen.
" 16	Vognmand Reiersen.
Klevgaten 2	Anthon Ludviksen.
" 4	Sofus Andersen.
" 6	Bloms bo.
" 8	Karl Lillefjære.
" 10	Vognmand T. Olsen.
" 12	Bloms bo.
" 14	Vognmand T. Olsen.
" 16	Bloms bo.
Slendalsgaten 4	S. Hellberg.
Rektor Ørnsgate	B.H. Schrøder.
Adjunkt Arenz's gate	Fru Venstøp.
" 1	Hans Jensen.
"	Orsakf. Ferslew.
P.A. Munchs gate 24	T.O. Frogner.
Herman Baggersgate 2	Edv. Hafnor ved Ole Hafnor, Gjemso.
	Skrædder Nesfeldt.
	<i>Johannes Havn Holte</i> Johannes-Jensen.
Lagmandsveien 7	Thora Hobæk.
Lagmandsveien 5	Kristen Pedersen.
" 8	Lauritz Frogner.
" 10	Nils Vattenberg.
" 6	Hans Tellefsen.
Alexander Kiellandsgate 13	Sam. Johannesen.
Lagmandsveien nr. 2	Hans Gøberg.
" 4	<i>Kjendte hos</i> A.-Hansens enke.
Alex. Kiellandsgt. 11	Maler Lund.
Frognervien 11	do.

Kallens gate	6	Bygm. ^{Jahrest} paret.
do.	10	A.K. Thun ^v e.
do.	16	Paulsen & Tollefsen.
Hauens gate	3	Anders Isaksen.
do.	8	John Johnsen.
do.	9	Kjøbm. Thorstensen.
Kamperhauggate	13	Ole Sneltvedt.
Hauens gate	24	Enkefru Taraldsen.
do.	32	-"- Rasmussen.
Kamperhauggate	4	Gunulf Hansen.
do.	6	^{Larsen} Hanna Olsen.
Trappegangen	1	Th. Dalen.
Skistrødet	4	Edv. Blomquist.
do.	1	Ole Grini. ^{med} med Jac. Jacobsen
Hauens gate	42	Bankchef Sogn.
Bratsberggate		Berte Halvorsen.
do.	5	Isak Olsen.
do.	10	Kapt. O.P. Abrahamsen.
do.	12	Edv. Klovholdt.
Ø. Skotlandsvei	7	Baker Svendsen.
do.	9	Carl Heishol at .
do.	19	ⁱⁿ M ax er Finquist.
do.	4 og 10	Nils Mærkhild.
do.	23	Ole O. Røslund.
Sandviksveien	5	Bygm. Strandskogen.
N. Skotlandsvei	2	Skomaker Kjelner.
Sandviksveien	6	Bokhandler Nilsen.
-"-	8	Lods Helgesen.
o Schweigardsgate	2	Brukseier Hans Larsen.
Bøleveien		Aksel Andersen.
Øvre Elvegata	12	Th. Schjødt.
Nedre do.	16	Ellef Olsen.
do.	12	Thomas Thorsen.
do.	49	Kaptein J. Grøn.
do.	47	Hans Eriksen.
Øvre Elvegata	10	H. Halvorsens enke.
		Kristian Olsen.
		Aug. Swahn.

Nedre Elvegata	3	H.C. Isaksen.
do.	9	Erik Fink.
Øvre Elvegata	4	Edv. L. Klovholdt.
Hans Hauens gate	23	Peder Pedersen.
do.	25	Karl Landgraf.
Nedre Skotlandsvei	7	Fru Emilie Larsen. Kaptein Borgen. Anders Brønndaas.
Øvre Skotlandsvei	8	Grosserer G. Coward. Thv. Dalen.

For advokat Annæus Schjødt.

Magne Schjødt.

Berammes til foretagelse paa Skiens raadhus til torsdag den 29^e ds. kl. 11 formd.

Uten betaling.

Skiens byfogedkontor 19/11-1917.

P. Nærum.
edsv.

Modt. 23/11-1917. 861.

Aar 1917er denne Ekspropriationsstevning lovlig forkyndt for:

Bruker av jord under Gjerpen prestegaard. Andreas Wattenberg 23^e novbr. kl. 12 m. i hans bolig i fravær i paahør av hans hushjælp Ingeborg Larsen, der lover at meddele fork. s.dag.

Kantien. takst no. 43. Johannes Møller 23^e novbr. kl. 1,20 em. personlig i hans bolig.

Høgtun. takstno. 50. H. Fielddalen 23^e novbr. kl. 1,05 em. i hans bolig i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at meddele forkyndelsen samme dag.

Hasle. Gno. 63, brno. 143, takstno. 56. Hans Hansen, 23^e novbr. kl. 1,55^{em.} i hans bolig i fravær paa dagens arbeide i paahør av hustruen, der lover at meddele forkyndelsen samme dag.

Li. Gno. 63, brno. 142, takstno. 57. Baneformand Jens Jensen v/. Enken, 23^e novbr. kl. 1,50 em. personlig i hendes bolig.

- Solstad, gno. 63, brno. 135, takstno. 58. Jacob Kristiansen, 23" novbr. kl. 1 $\frac{1}{4}$ em. i hans bolig i paahør av hustruen, der lover at meddele fork. samme dag.
- Fjeld, gno. 59, takstno. 59. Carl Lundqvist, 23" novbr. kl. 1,40 em. i hans bolig i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at meddele forkyndelsen samme dag.
- Solli. Gno. 63, brno. 128, takstno. 60. Wilhelm Biring, 23" novbr. kl. 1,35 em. i hans bolig i fravær i Brevik i paahør av hustruen, der lover at meddele forkyndelsen samme dag.
- Sørum, gno. 63, brno. 58, takstno. 61. Edv. Joh. Sørum, 23" novbr. kl. 1 $\frac{1}{2}$ em. personlig i hans bolig.
- Store Follestad, gno. 63, brno. 43, 44 og 45, takstno. 66. Skiens Gasverk, 26" novbr. kl. 10 fm. paa dets kontor i paahør av ingeniør Martens.
- Skiens gasverk. Skiens Gasverk, 26" novbr. kl. 10 fm. paa dets kontor i paahør av ingeniør Martens.
- Bøleveien 3. Isak Gundersen, 23" novbr. kl. 1-1/4 em. personlig i hans bolig.
- Bøleveien, gno. brno. 63. Nils Løkenberg, 23" novbr. kl. 2 em. i hans bolig i fravær paa dagens arbeide i paahør av hustruen, der lover at meddele fork. samme dag.
- Bøleveien. C.B. Nordberg, 23" novbr. kl. 1 $\frac{1}{2}$ em. personlig i hans bolig.
- Lagmandsv. 8. Skiens Kommune v/, magistraten hr. Ludv. Christophersen 23" novbr. kl. 11 fm. personlig paa hans kontor Lauritz Frogner, 23" novbr. kl. 12,55 i hans bolig i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at meddele fork. samme dag.
- " 6. Hans Tellefsen, 23" novbr. kl. 12,50 m. personlig i hans bolig.
- " Redaktør Kristoffersen, 22" novbr. kl. 12,50 m. personlig paa hans kontor.
- " 2. Hans Goberg, 23" novbr. kl. 12,40 m. personlig i hans bolig.
- Frognerv. 11. Maler Lund, 23" novbr. kl. 12 $\frac{1}{2}$ m., i hans bolig i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at med.

- fork. samme dag.
- Frognerv. 14. Hans Eng^bretsen, 23" novbr. kl. 1,55 em. personlig i hans bolig.
- Kallemsgt. 2. Hilda Kristensen, 23" novbr. kl. 12,40 m. personlig i hendes bolig.
- " - 4. Gunder Kristensen, 23" novbr. kl. 12,40 m. i hans bolig i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at meddele fork. samme dag.
- " - 6. Martin Tveten v/. nuv. eier Bygm. Fahret, 26" novbr. kl. 12-1/4 m. personlig i hans bolig.
- " - 8. Christian Christensens Enke, 23" novbr. kl. 12,35 m. personlig i hendes bolig.
- " - 10. A.K. Thuve, 23" novbr. kl. 12-1/4 m. i hans bolig i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at meddele fork. samme dag.
- " - 14 Olaus Isaksen, 23" novbr. kl. 12 m. personlig i hans bolig.
- Redaktør Kristoffersen, 22" novbr. kl. 12.50 m. personlig paa hans kontor.
- " - 16 Paul Paulsen, 24" novbr. kl. 9 fm. personlig i antræf paa Skiens torv.
- " - 18 & 20 Thorstein Halvorsens Enke, 23" novbr. kl. 11,50 fm. personlig i hendes bolig.
- Hauensgt. 9. Kjøbmand Thrøstensen, 23" novbr. kl. 11,50 fm. personlig i hans butik.
- Kamperhauggt. 6. Hanna Larsen, 22" novbr. kl. 2-1/4 em. personlig i hendes butik.
- Ho. Hauensgt.*
+ " + 24. Enkefru Tharaldsen, 22" novbr. kl. 2,20 em. personlig i hendes butik.
- " - 30. Snedker Gustafsen, 22" novbr. kl. 2½ em. i hans bolig i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at meddele fork. samme dag.
- " - Bankchef Sogn, 23" novbr. kl. 10,35 fm. personlig paa hans kontor.
- " - Brekke museum, 23" novbr. kl. 11,25 fm. paa museets kontor i paahør av konservator Berge.

- Hs. Hauensgt. 19. Lauritz Andersen, 23" novbr. kl. 11 $\frac{3}{4}$ fm. i hans bolig
i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at med-
dele fork. samme dag.
- " - 29. Johan Andreassen, 23" novbr. kl. 11,40 fm. personlig
i hans bolig.
- " - 33. Rasmus Fagerli, 23" novbr. kl. 11,40 fm. i hans bolig
i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at med-
dele fork. samme dag.
- Bratsberggt. 3. Otto Hansen, 23" novbr. kl. 10-1/4 fm. i hans bolig i
fravær paa dagens arbeide i paahør av hustruen, der lo-
ver at med. fork. samme dag.
- " 6. O.P. Danielsen, 23" novbr. kl. 10,25 fm. i hans bolig
i paahør av hustruen, der lover at meddele forkyndel-
sen samme dag.
- " 8. Bloms Bo v/. orsagf. Ferslew, 23" novbr. kl. 10 $\frac{1}{2}$ fm.
personlig paa hans kontor.
- " 10. Edv. Klovholdt, 23" novbr. kl. 12 $\frac{3}{4}$ m. personlig i
hans bolig.
- " 12. Baker H. Svendsen, 23" novbr. kl. 10 $\frac{1}{2}$ fm. personlig i
hans bolig.
- " 14. Andreas Berntsen, 23" novbr. kl. 10,35 personlig i
hans bolig.
- " 16. Vognmand Reiersen, 23" novbr. kl. 10,35 fm. personlig
i hans bolig.
- Klevgt. 2. A. Ludvigsen, 23" novbr. kl. 11,25 fm. personlig paa
hans kontor.
- " 4. Sofus Andersen v/. hustruen, 23" novbr. kl. 10 $\frac{3}{4}$ fm.
personlig i hendes bolig.
- " 6. Bloms bo v/. orsagf. Ferslew, 23" novbr. kl. 10 $\frac{1}{2}$ fm.
personlig paa hans kontor.
- " 8. Karl Lillefjære, 23" novbr. kl. 10 $\frac{3}{4}$ fm. i hans bolig
i fravær paa dagens arbeide i paahør av hustruen, der
lover at meddele fork. s. dag.
- " 10. Vognm. H. Olsen, 23" novbr. kl. 1,50 fm. i hans bolig
i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at med-
dele forkyndelsen samme dag.

- Klevgaten 12. Bloms bo v/. or.sagf. Ferslew 23" novbr. 10 $\frac{1}{2}$ fm.
personlig paa hans kontor.
- " 14. Vognm. J. Th. Olsen 23" novbr. kl. 10,55 fm. i hans
bolig i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover
at meddele fork. samme dag.
- " 16. Bloms bo v/. or.sagf. Ferslew, 23" novbr. kl. 10 $\frac{1}{2}$ fm.
personlig paa hans kontor.
- Slemdalsgt. 4. S. Hellberg, 23" novbr. kl. 1,35 em. personlig i hans
bolig.
- Rektor Øhrnsigt. B.H. Schrøder, 23" novbr. kl. 1 $\frac{1}{2}$ em. i hans bolig i
fravær i Lyngør i paahør av hans tjenestepike Hilda
Sigurdsen, der ikke sikkert kan love at med. fork. til
tøgtetid.
- Adj. Arentzigt. Fru Venstøp, 23" novbr. kl. 1 $\frac{3}{4}$ em. personlig i hendes
bolig.
- " 1. Hans Jensen, 23" novbr. kl. 1 $\frac{3}{4}$ em. personlig i fru
Vinstøps bolig.
- " Or.sagf. Ferslew, 23" novbr. kl. 10 $\frac{1}{2}$ fm. personlig
paa hans kontor.
- P.A. Munchsigt. T.O. Frogner, 23" novbr. kl. 1 $\frac{3}{4}$ em. personlig i hans
24. bolig.
- Herm. Baggersigt. Edv. Hafnor v/. Ole Hafnor, Gjemsø, 22" novbr. kl.
2. 1 $\frac{1}{2}$ em. i hans bolig i fravær i byen i paahør av hu-
struen, der lover at meddele fork. samme dag.
- " Skrædder Nesfeldt v/. hustruen, 23" novbr. kl. 1,50
em. personlig i bolig.
- " Johannes Jensen v/. nuv. eier Stian Holte, 23" novbr.
kl. 1 em. i hans bolig i fravær i byen i paahør av
hustruen, der lover at meddele fork. samme dag.
- " Thora Hobæk, 23" novbr. kl. 12,55 fm. personlig i
hendes bolig.
- Lagmandsv. 5. Kristen Pedersen, 23" novbr. kl. 12,50 fm. ^{personlig} i hans
bolig. * #####
- " 8. Lauritz Frogner, 23" novbr. kl. 12,55 m. i hans bo-
lig i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover
at meddele fork. samme dag.

- Lagmandsv. 10. Nils Wattenberg, 23["] novbr. kl. 12 m. i hans bolig
i fravær i paahør av hans husbestyrerinde Ingeborg
Larsen, der lover at med. fork. s. dag.
- " 6. Hans Tellefsen, 23["] novbr. kl. 12,50 m. personlig i
hans bolig.
- Alex. Kjellands-
gt. 13. Sam. Johannesen (død) v/. moderen, 23["] novbr. kl.
12,35 m. personlig i hendes bolig.
- Lagn.v. 2. Hans Gøberg, 23["] november kl. 12 $\frac{3}{4}$ m. personlig i hans
bolig.
- Lagn.v. 4. Gundhild Aas, 23["] novbr. kl. 12 $\frac{3}{4}$ m. i hendes gaard
i fravær i Gjerpen i paahør av hendes leieboerske
Marie Stensrud, der lover at meddele forkyndelsen
til tegtetid.
- A. Kiellands^agt. 11. Maler Lund, 23["] novbr. kl. 12 $\frac{1}{2}$ m. i hans bolig i
fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at
med. fork. s. dag.
- " " Maler Lund, 23["] novbr. kl. 12 $\frac{1}{2}$ m. i hans bolig i
fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at med.
fork. samme dag.
- Kallemsgt. 6. Bygm. Fahret, 26["] novbr. kl. 12-1/4 m. personlig i
bolig.
- " 10. A.K. Thuve, 23["] novbr. kl. 12-1/4 m. ~~personlig~~ i
hans bolig i fravær i byen i paahør av hustruen, der
lover at meddele fork. samme dag.
- " 16. Paulsen & Tollefsen v/. P. Paulsen, 24["] novbr. kl.
9 fm. personlig i antræf paa Skiens torv.
- Hauensgt. 3. Anders Isaksen, 22["] novbr. kl. 3 $\frac{1}{2}$ em. i hans bolig
i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at
meddele fork. samme dag.
- " 5. Johan Johnsen, 22["] novbr. kl. 2,25 em. personlig i
hans bolig.
- " 9. Kjøbmand Thorstensen, 23["] novbr. kl. 11,50 fm. per-
sonlig i hans butik.
- Kamperhauggt. 13. Ole Sneltvedt, 22["] novbr. kl. 3,10 em. i hans bolig
i fravær paa dagens arbeide i paahør av hustruen,
der lover at meddele forkyndelsen samme dag.

- Hauensgt. 24. Enkefru Tharaldsen, 22" novbr. kl. 9,20 em personlig
i hendes butik.
- " 32. Enkefru Rasmussen, 22" novbr. kl. 2,25 em. personlig
i hendes bolig.
- Kamperhauggt. 4. Gunnulf Hansen, 22" november kl. 2,10 em. i hans bolig
i fravær i Gjerpen i paahør av hustruen, der lover at
meddele forkyndelsen lørdag førstk.
- " 6. Hanna Olsen, 22" november kl. 2-1/4 em. personlig i
hendes butik.
- Trappeg. 1. Th. Dalen, 23" novbr. kl. 9 fm. personlig paa under-
fogdens kontor.
- Skistrædet 4. Edv. Blomquist, 23" novbr. kl. 10 fm. personlig i
hans butik.
- " 1. O. Grini, nu Jac. Jacobsen, 22" novbr. kl. 2 em. per-
sonlig i hans butik.
- Hauensgt. Bankchef Sogn, 23" novbr. kl. 10,35 fm. personlig paa
hans kontor.
- " 42. Berte Halvorsen, 23" novbr. kl. 11,55 fm. personlig i
hendes bolig.
- Bratsberggt. Isak Olsen, 23" novbr. kl. 10,05 fm. i hans bolig i
fravær i Larvik i paahør av hustruen, ^{de} der lover at med-
dele forkyndelsen samme dag.
- " 5. Kapt. O.P. Abrahamsen, 23" novbr. kl. 10,20 fm. i hans
bolig i fravær i byen i paahør av hans datter fru Anna
Johnsen, der lover at med. fork. s.dag.
- " 10. Edv. Klovholdt, 23" novbr. kl. 12³/₄ m. personlig i
hans bolig.
- " 12. Baker Svendsen, 23" novbr. kl. 10¹/₂ fm. personlig i
hans bolig.
- Ø. Skotlandsv. 7. Carl Heisholdt, 23" november kl. 11,10 fm. i hans bo-
lig i fravær i Telemarken i paahør av hustruen, der lo-
ver at meddele forkyndelsen samme dag.
- " 9. Murer Finquist, 23" novbr. kl. 11-1/4 fm. i hans bolig
i fravær paa dagens arbeide i paahør av hustruen, der
lover at meddele forkyndelsen samme dag.
- " 19. Nils Marker, 23" novbr. kl. 12,25 m. i hans bolig i

fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at meddele forkyndelsen samme dag.

Ø. Skotlandsv.

4 og 10. Ole O. Røsland, v/. O.K. Røsland, 22" novbr. kl. 11,25 fm. personlig paa hans kontor.

" 23. Bygm. Strandskogen, 26" novbr. kl. 10,25 fm. i hans gaard i fravær i Telemarken i paahør av leieboerske fru Wanstrøm, der lover at meddele fork. forsaavidt Strandskogen kommer til byen til tægtetid.

Sandvikv. 5. Skomaker Kjølner, 23" novbr. kl. 2½ em. personlig i hans bolig.

N. Skotlandsv. 2. Bokhandler Nilsen, 22" novbr. kl. 11,40 fm. personlig i hans butik.

Sandvik v. 6. Lods Helgesen, 23" novbr. kl. 12½ m. i hans bolig i fravær i Langesund i paahør av hustruen, der lover at meddele fork. samme dag.

Sandvik v. 8. Brukseier Hans Larsen, 23" novbr. kl. 2,25 em. personlig paa hans kontor.

Schweigårdsgt. 2. Aksel Andersen nu Andr. Eriksen, 23" novbr. kl. 1,50 em. i hans bolig i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at meddele fork. samme dag.
Th. Schjøtt v/. D. Schjøtt, 22" novbr. kl. 1,10 em. personlig paa hans kontor.

Bøleveien Ellef Olsen, 23" novbr. kl. 1,20 em. i hans bolig i fravær paa dagens arbeide i paahør av hustruen, der lover at meddele forkyndelsen samme dag.

Øvre Elvegt. 12. Thomas Thorsen, 23" novbr. kl. 12,55 em. personlig i hans bolig.

Nedre " ~~11~~. Kaptein J. Ørøn, 23" novbr. kl. 2-1/4 personlig i hans bolig.

" " 12. Hans Eriksen, 23" novbr. kl. 2,20 em. personlig i hans bolig.

" " 49. H. Halvorsens Enke, 23" novbr. kl. 1,05 em. personlig i hendes bolig.

" " 47. Kristian Olsen, 23" novbr. kl. 1,05 em. i hans bolig i fravær paa dagens arbeide i paahør av hans svigerdatter Elise Kristiansen, der lover at med-

- dele fork. samme dag.
- Øvre Elvegt. 10. Aug. Schwahn nu Hilda Evensen, 23" novbr. kl. 12,50 m. personlig i hendes butik.
- N. " 3. H.C. Isaksen, 23" novbr. kl. 2,20 em. i hans bolig i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at meddele fork. samme dag.
- " 9. Erik Fink, 23" novbr. kl. 2,10 em. i hans bolig i fravær paa dagens arbeide i paahør av hustruen, der lover at meddele forkyndelsen samme dag.
- Øvre " 4. Edv. L. Klovholdt, 23" november kl. 12 $\frac{3}{4}$ m. personlig i hans bolig.
- Hs. Hauensgt. 23. Peder Pedersen, 23" novbr. kl. 11 $\frac{1}{2}$ fm. personlig i hans bolig.
- " 25. Karl Landgraff, 23" novbr. kl. 11,25 fm. personlig i hans bolig.
- Nedre Skotl.vei 7. Fru Emilie Larsen, 23" novbr. kl. 2 $\frac{1}{2}$ em. personlig i hendes bolig.
- Kaptein Borgen, 23" novbr. kl. 10,40 fm. i hans bolig i fravær i byen i paahør av hustruen, der lover at meddele forkyndelsen samme dag.
- Andreas Brendaas, 23" novbr. kl. 1,40 em. personlig i hans bolig.
- Øvre Skotlandsvei 8. Grosserer G. Coward, 23" novbr. kl. 10,35 fm. personlig i hans forretningslokale.
- Hs. Hauensgt. 26. a/s Brekke v/. orsagf. Blichfeldt, 26" novbr. kl. 2,50 em. paa hans kontor i fravær i byen i paahør av kontorist Tollefsen, der lover at meddele forkyndelsen samme dag.
- " 32. a/s Brekke v/. orsagf. Blichfeldt, 26" novbr. kl. 2,50 em. paa hans kontor i fravær i byen i paahør av kontorist A. Tollefsen, der lover at meddele forkyndelsen samme dag.

Bekræftede gjenparter leveredes.

Dette bevidnes i henhold til avlagt ed, som

stevnevidner i Skien.

Gebyr 122 forkyndelser á 80 øre = kr. 97,60

nitti syv 60/100 kroner bedes foranl. udbet. O.B. Gulseth.

J.S. Kopsland.

J.S. Kopsland.

Aar 1917 den 23° novbr. blev denne stevning lovlig forkyndt for Provst Quisling paa bopæl i eget paahør. Bekræftet gjenpart blev leveret. Hvilket bevidnes i henhold til aflagt ed som stevnevidne i Gjerpen.

Gebyr kr. 1,60.

H.A. Jacobsen.

H.A. Jacobsen.

(segl)

At grosserer Fr. Ordning er tilsagt at møde attesteres. No-gen gjenpart til ham var ikke vedlagt. Tilsigelsen fandt sted personlig 28/11-17.

Gebyr 80 - otti - øre bedes foranl. udbet.

J.S. Kopsland.

J.S. Kopsland.

Fremlagt i Skiens ekstraret den 29/11-1917.

P. Nørum.
edsv.

Han bemærket videre, at der for grundelerne vilde bli adgang til under befaringen at fremkomme med sine paavisninger og paastande. Det burde saaledes være tilstrækkelig under inkamminationen at der bragtes paa det rene, om de indstevnte møtte og i tilfælde ved hvem.

Fangen bemærket, at han hadde tilstede akter av undertakster og overtakster samt specielle utskrifter av fravikelseskjendelser avsaagt 20/7-1914, 22/8-14, 26/8-14, 28/8-14, 3/5-15, 20/11-15 og 3/12-15.

De indstevnte paaraabtes og møtte samtlige med undtagelse av Skiens gasværk, redaktør Kristoffersen, eieren av Kallemsgate 16 Paul Paulsen, Torstein Halvorsens enke, eieren av Lagmandsveien 5 Kristen Pedersen, av Lagmandsveien 6 Hans Tellefsen, Alexander Kjelandsgt. 13 Sam. Johannesen, Lagmandsveien 2 Hans Goberg, eieren av Ø. Skotlandsvei 23, bygmester Strandskogen, do. av nedre Elvegata 3 H.C. Isaksen og do. Hans Hauensgate 25 Karl Landgraff.

Desuten møtte uten indvarsling enke Karen Pedersen som eier av Hs. Hauensgate 31 v/. Isak Hauen, videre eieren av Hs. Hauensgate 38 Marie Andersen Leberg personlig, eieren av Hs. Hauensgate 7 Anne Pedersen personlig, eieren av Munkelien Peder Sørum personlig, eieren

av Hs. Hauensgate 21 Marthine Marthinsen personlig, Nora Kolstad bof-
pæl Hs. Hauensgate 9 personlig.

Overretssakfører G. Larsen møtte for følgende grundeiere : 1) vakt-
mester Hans Engebretsen som eier av matr.no. 14 Frognerveien, 2)
Hilda Christensen som eier av matr.no. 2 i Kallemsgt., 3) Gunder
Christensen eier av matr.no. 4 Kallemsgate, 4) Krist^{ia} Kristensens en-
ke Marie Christensen, eier av matr.no. 8 i samme gate, 5) lokomotiv-
fører Thuve eier av no. 10 i do. og 6) Olaus Isaksen eier av no. 14
i do.

For at spare rettens tid hadde komparenten nedskrevet sin
protokolltilførsel i et indlæg av idag som han nu fremla med 6 bilag.
Under henvisning hertil forbeholdt han sig at la det fremlagte oplø-
se i retten før befaring foregaar.

(Indlægget indtages, saalydende :)

Overretssakfører G.M. Larsen

I n d l æ g

for Grundeierne 1) Vagtmester Hans Engebretsen, 2) Hilda Christensen,
3) Gunder Christensen, 4) Christian Christensens Enke, Marie Christen-
sen, 5) lokomotivfører Thuve og 6) Olaus Isaksen i det til 29de Novem-
ber 1917 tilstevnte Jernbaneskjøn i Skien.

For disse grundeiere, under hvis huse til Kallemsgade i Skien jern-
baneanlægget Noragutu - Skien har tilladt sig uden varsel eller ex-
propriation at udbyde en tunnel, der nu er taget i brug til jernba-
nens drift, skulde han begjære erstatning tilkjennt for :

- a. særskilt for forvoldt skade og ulempe under tunnelarbeidet og
- b. særskilt for eiendommens værdiforringelse ved tunnellenes tilvæ-
relse under husene og den dermed og med jernbanens drift gennem
tunnellen forbundne skade og ulempe.

Bortset fra den exceptionelle omstændighed, at jernbanen uden expro-
prietation og uden engang et mundtlig eller skriftlig varsel giver sig
til at udminere en tunnel under andenmands beboede huse, skal jeg til-
lade mig at bemærke følgende angaaende

T u n n e l a r b e i d e t

Tagsten og Toppen af skorstenspiber falder ned.

Regnvanddrypper ned i værelserne til beskadigelse af gulve, tapeter

og gene for beboerne,

Skydning med støj og uro nat og dag til forstyrrelse for beboerne i deres arbejde og nattesøvn; særlig be^mærkes om skydningen, at den for det meste foregik om natten og frembragte en øredøvende og gennemrystende larm, som maatte vække enhver sovende og ved siden deraf en rystning af grunden og husene, som efter mine parters sigende, alene kunde sammenlignes med et voldsomt jordskjælv, idet tagsten og skorstenspiber og hvad der var ophængt paa væggene faldt ned og husenes grundmure forrykkedes eller tog skade.

Det var væsentlig i anden halvdel av aaret 1915, at ulemperne og forstyrrelsen ved tunnelarbeidet fandt sted og varede 1 2 á 3 maaneder. Komparentens parter har, hver for sig sin eiendom, optegnet, hvori den væsentlige skade og ulempe har bestaaet og fremlagdes herved disse optegnelser, nemlig:

- 1) fra Engebretsen en opgave med 2 bilag, kvitterede regninger for delvis reparation af forvoldt skade;
- 2) fra G. Christensen for hans egen eiendom, for hans datter Hilda Christensens og for hans svigerdatter Enkefru Marie Christensens.
- 3) fra Lokomotivfører Thuve et bilag;
- og 4) fra Olaus Isaksen et bilag.

Under befaringen vil nærmere paavisning finde sted og vil skjønnet maa blive at tage hensyn til, at der nu er hengaaet 2 aar, siden erstatningen burde været betalt.

Hvad dernæst angaar

Eiendommenes Værdiforringelse

maa der tages hensyn til, at ogsaa grunden under husene tilhører eierne, der ved tunnelanlægget er berøvet den fremtidige dispositionsret derover. Saaledes til kjældere, lagerrum, brøndgravning etc., foruden at undergrunden muligens kan indeholde (hvilket jernbanen vel kan oplyse noget om) materialier af værdi, eksempelvis sten til muring eller stenpukning, sand, grus m.m., der er gjenstand for god betaling her i byen. Videre er bare den omstændighed, at have en tunnel for jernbanedrift under sit hus en saa betydelig lyde paa en eiendom, at den absolut vil nedsette dens værdi i handel og vandel; thi hvem vil lægge sig til et hus til hyggelig beboelse, hvor man dag og nat er udsat for durren af togene under sig og for rystning af

hus og grund, kanskje med uberegnelige og i hvert fald ubehagelige følger, der vil blive værre og værre, eftersom tiden gaar og driften øges.

Jeg paastaar derfor, at skjønnets ^{baade} hensyn til beslaglæggelsen af den for tunnelanlægget eierne fratagne grund, for de materialier af værdi, som jernbanen deraf har udtaget og formentlig paa en eller anden maade ført sig til nytte samt til den værdiforringelse, eiendommen har lidt ved tunnelanlægget under deres huse med de af jernbanens drift gjennem tunellen følgende ulemper og ubehageligheder. Ogsaa herom henvises til de fra mine parter fremlagte opgaver.

Jeg skal særlig henvide til, at flere af huseierne har sine tomter helt ned til den nedenfor fjeldet liggende Hans Hauens Gade med lettere adgang derfra til at gjøre sig undergrunden nyttig.

Sluttelig skal jeg paastaa mine parter tilkjendt sagsomkostninger, hvoriblandt ^asallær for den af mig ydede retshjælp ved forarbejder for skjønnets og retsmøder under dette.

Skien den 29^e November 1917.

Ærbødigst

Gustav M. Larsen.

Til retten.

Fremlagt i Skiens ekstraret den 29/11-1917.

P. Nørsum.
edsv.

(Bilag 1 indtages, saalydende :)

~~-----~~
Gaard nr. 14 - hjørnet av Kallemsgt. - Frognerveien.

Ulempe under skytningen : Boringen sterkt irriterende, og rystelsen ved selve skuddet saa sterk at gjenstande faldt ned av væggen, og tilsidst maatte de fleste gjenstande tas ned. Vægur standet. De elektriske lamper gik til stadighet istykker. Endel vindusruter knust, da huset gav sig i sammenføiningerne. Dørene under hele mineeringen ikke til at faa igjen.

Grundmuren ødelagt paa flere steder, saa kjølderne ivinter saa godt som ubrukelige, da matvarer frøs; noget som tidligere ikke har forekommet der.

I den store forstøtningsmur til haven endel stene faldt ut.

Taket paa bygningen ristet istykker saa værelsene har lidt meget av vand, baade tak og vægger, idet vandet randt helt ned i lste etg. Piperne tat skade. Brandmurene likesaa.

Søndre del av uthuset sunket, taket delvis ramponert. - Da alt vand er trukket til tunellen er haven meget forringet i værdi. De fleste trær tørket ifjor, saa der omtrent ikke blev frugt, og til sammenligning kan nævnes at der tidligere var en dam "Leirdammen".

Desuten er hele tomten forringet i værdi ved undermineringen. Eventuel minering ved videre bebyggelse av tomten. Saaledes forbeholdes ret til at minere til kjelderhals til den gamle kjølder og likeledes minere til opførelse av nyt hus paa det østlige hjørne av tomten. Selve husets salgsværdi forringet da hvert tog som kjøres frembringer en irriterende støy.

Skien 19ⁿ juni 1917.

K. Andersen og

H. Engebretsen.

Fremlagt i Skiens ekstraret den 29/11-1917.

P. Nørum.
edsv.

a)

Skien, den 27 - 11 - 1917^{*}.

R e g n i n g

for

Herr Vaktm. H. E n g e b r e t s e n

~~fra~~ fra

Tapetserer E d w. H y n i.

An for reparasjon og opsætning av 11 ruller tapet med tillegg av tapet

Kr. 24,80

Betalt.
Edw. Hyni.

Fremlagt i Skiens ekstraret den 29/11-1917.

P. Nørum.
edsv.

b)

Skien den 22 - 11 - 1917.

R e g n i n g

Herr Vagtm. Engebretsen og Irk. Andersen

til

K. Tollefsens Maler- & Lakerforretning.

Indehaver: O. Halvorsen.
-Etableret 1886.-

An Verandaværelset :

Tak fl. og malt 2 g. 19 m ² á 0,70	13,30
Gulv 3 g. 19 m ² á 0,85	<u>17,05</u>
	30,35
20 % dyrtidstillæg	<u>6,07</u>
	Kr. 36,42
Vægge i søndre verelse malet	17,50

Betalt

pr. O. Halvorsen.

M. Halvorsen.

Fremlagt i Skiens ekstraret den 29/11-1917.

P. Nørum.
edsv.

(Bilag 2 indtages, saalydende :)

G. Christensen.

Skien den 19ⁿ Juni 1917.

Gaard No. 2 Kallemsgate.

Grundmuren er aldeles ødelagt saa kjælderen ikke kan brukes. Brandmurene ogsaa ødelagt, vinduer nedfalte og dørvinduer sprunke. Piberne sprukne. Forøvrigt er al værdi forringet ved tomtens underminering. Ulempe for skytning og boring. Værdiforringelse for fremtiden.

Gaard no. 4 Kallemsgate.

Ulempe med skytning og boring og ødeløggelse af en vandolle, hvorfra der gik vandaarer runt træerne i den nedre have. Nu tører haven op saa der bliver ingen frugt. Huset ristet istykker, grundmuren istykker paa flere steder, stener falt ud i kjælderen saa alt fros ivinter, hvilket ikke har forekommet i de 36 aar som jeg har havt gaarden. Brandmurene sprunke og taket ristet istykker, saa det regnet ret igjennem huset helt ned til første etage. Tøiet paa klædeskamrene hang gjennemvot og mugnet. Takene og veggene i leilighederne gaar aldeles fra hinanden. Vedskuret synker ned i den ene side. Vinduesruter og Piben sprukne og en hel del elektriske lamper slaaet istykker, likedan flere smaasager som ~~tatt~~ falt ned under skytningen. Derene har ikke været til at faa lukket. Tomten har mistet sin værdi ved undermineringen, husets værdi er forringet derved, at vi hører

hvert tog som passerer nu og i fremtiden vil det vel blive endnu værre. Fjællet i haven løsnet saa hele stenhauger ligger nedfalt.

No. 8 Kallemsgate.

Grundmuren, Brandmuren og forstøtningsmuren ødelagt. Taket ødelagt saa det regnet ret igjennem ned i leiligheden. Vinduer og lamper ristet istykker. Hele huset sunket betydelig ned, saa dørene heller ikke der kan lukkes. Værdiforringelse af Hus og tomt ulempe ved skytning og boring.

G. Christensen.

Fremlagt i Skiens ekstraret den 29/11-1917.

P. Nørum.
edsv.

(Bilag 3 indtages, saalydende :)

Kallems gate 10.

Skien den 17/6-1917.

Fortegnelse over skade og ulempe over mit hus.

H u s e t .

Murgavlen har revnet fra øverst til nederst, som skyldes skydningen, hvilket efter mit skjøn maa nedrives den ene halvdel af muren og opmures paany.

Kalkpudsen paa mur og pilarer er faldt af.

Røkhætterne over piperne er rystet istykker og faldt ned.

Takrendene er ligeledes paa 2 steder faldt ned og beskadiget, hvilke er repareret.

En mindre revne i brandmuren i kjøkkenet sees.

Dørene maatte stadig stelles paa om vinteren, da disse forandret sig. Forsvrigt mener jeg at hele Huset har taget skade den vinter under denne stadige skydning NB. Under salg vil min Eiendom forringes, da togene høres meget godt, saa vi bliver vækket af larven.

H a v e n .

Forstøtningsmuren mod haven har glidet ud i veien ca: 2 fod, ligeledes har store stykker af fjeldet som tjener til forstøtning faldt ud, hvilke af mig maatte fjernes for veien. ~~Bilag 4~~ Ligeledes mener jeg at min have tager skade, da alt vand forsvinder hurtigere end før fra jorden, da det er langt flere grene som teres bort end før.

L ø s ø r e .

En større buste er faldt ned fra en sokkel og slaaet sig istykker, beskadiget noget tapetet og sokkelen under faldet. Et saltkar er faldt ned fra væggen og gaaet itu, ligeledes en lysestake og en par krydderikrukker er ogsaa faldt ned og gaaet itu. Flere blomsterpotter som stod paa et stativ faldt paa en gang ned og ødelagdes helt, samt beskadiget stativet. Mange ^lnyepærer gik itu under rystningen indtil 4 st. ad gangen.

Forøvrigt maatte vi tilslut pille ned af væggen om aftenen førend skydningen begyndte, for ikke at faa alt ødelagt.

U l e m p e .

Stadig rengjøring af trapper og loft, da kalk faldt ned af pipe og mur. Den værste ulempe var at vi fik ikke vor søvn, min hustru blev tilslut saa nervøs at hun maatte søke Dr. hvilket kan bevidnes. Nogle logerende jeg havde maatte flytte.

Forøvrigt mener jeg at der ^{er} taget grund fra mig til tunelen foruten at spørge eller stevne mig.

NB. Rystelserne blev maalet paa apparatet da arbeidet var kommet ca: 6 mtr. væk fra huset, hvilket blev oplyst til mig & saa nogen rigtig blev dette ikke, for at faa undersøkt rystelsen.

Ærbødigst

A. K. Thuve.
Loc. fører.

Fremlagt i Skiens ekstraret den 29/11-1917.

P. Nørum.
edsv.

(Bilag 4 indtages, saalydende :)

Ulemper og skade ved skytningen i tunnellen aaret 1915 - 1916.

Murer og murgavl, kjældergulv og ovner er skadet. Likeledes saa som lamper og kupler, og andre deverse ting av stentsi og glastsil. Saa var det uroen om natten. Vi fik i circa to maaneder ikke ro en eneste nat for boring og skytning paa forskjellige tider av døgnet. Det var skud saa haarde at huset rystet og forskjellige ting faldt av væggene.

Claus Isaksen.

Kallemsgate 14.
Fremlagt i Skiens ekstraret den 29/11-1917
P. Nørum
edsv.

Sakfører Larsen møtte endvidere for Marthin Tveten og bygmester A. Fahre, som eiere den ene efter den anden av Kallemsgate 6, hvis brandtakst er opgit til ca: kr. 10.000,00 og gjorde for samme i det væsentlige de samme bemerkninger som skeet for førnævnte 6 grundeiere, idet komparenten forbeholdt senere at fremkomme med yderligere tilførsel.

Sakfører Skjelbred møtte for følgende indstevnte grundeiere 1) grosserer Ordning, 2) Johan Jacobsen, 3) Karl Heisholt, 4) Ole O. Røslund, 5) brukseier Hans Larsen, 6) Thomas Thorsen, 7) Hans Eriksen, 8) vognmand Schwan. Desuten møtte han for i retten tilstedeværende 9) kjøbmand P. Pettersen, der som eier av matr.no. 1 i Hauensgate hadde lidt betydelig skade ved anlegget og derom hadde besværet sig i skrivelse til jernbanen og alligevel ikke var blit stevnet.

Sakfører Ferslew møtte som eier av matr.no. 5 Ørnsgate samt for følgende grundeiere :

1) Bankchef Sogn, 2) lods Helgesen, 3) kaptein O.P. Abrahamsen, 4) Edv. Blomquist, 5) Otilie Næsfeldt, 6) B.H. Schrøder og 7) Bloms bo. Komparenten møtte videre for H.P. Eivindson, eier av P.A. Munchgate 32. Denne var ikke stevnet, men hadde i skrivelse til jernbanen beklaget sig over skade ved anlegget.

Sakfører Blichfeldt v/. Rognlien møtte for Brekke museum og a/s Brekke, den sidste som eier av Hs. Hauensgate 26 & 32.

Sakfører Christensen v/. Rognlien møtte for kaptein Borgen m.fl. som eiere av Lovenskioldsgate 50.

Advokat Aanesen v/. Eriksen møtte for følgende grundeiere : 1) Wilhelm Biring, 2) Karl Lundquist, 3) Jacob Christ^{ia}nson, 4) Jens Jensen, 5) Hans Hansen, 6) Edv. Serum, 7) baker C. Norberg, 8) fru Emilie Larsen og 9) Camillo Nicolaysen, den sidste er ikke stevnet.

Sakfører Grini møtte for 1) Gjerpen; præstegaard, 2) Andreas Wattenberg, 3) Skiens Kommune, 4) Jac. Jacobsen (O.M. Grini) 5) Kristian Olsen, 6) H. Halvorsens enke, 7) Erik St. Nilssen, 8) Koren Lund og 9) kammerherre Lovenskiold. De 2 sidste var ikke stevnet.

Sakfører Sunde møtte for: 1) Halvor Fjeldalen, 2) Ingeborg Halvorsen, 3) Hans Tellefsen, 4) Kristen Jansen, 5) Kristen Pedersen, (Goberg) 6) fru Venstep, 7) Hans Søberg, 8) T.O. Frogner, 9) Karl Landgraff, 10) Samuel Johannesen, 11) Chr. Nilssen, 12) Erik Pink, 13) Otto Han-

Hansen, 14) P.N. Kjelner, 15) Tollefsen & Paulsen, 16) K.A. Isaksen, 17) ingeniør Holte, 18) S. Helberg, 19) maler Lund, 20) Nils Hobæk, 21) Fritjof Johansen, 22) ~~†~~ Johannes Holmberg, 23) Skiens arbeiderparti, 24) fru Kjonerud, 25) Halfsten Sørensen og 26) blikkenslager Nome, de 7 sidste var vistnok ikke stevnet.

Videre møtte Hans Berg, Bøleveien, tidligere Gjerpen. Mathias Jonassen, Bøleveien, tidligere Gjerpen, som ikke var varslet, møtte personlig.

Fangen bad forretningen utsat til befaring.

E r a g t e t :

Saken utstaar til foretagelse efter nærmere berømmelse.

Retten hævet.

P. Nærum.
edsv.

Jacob Gisholt. H. Jeremiassen. Peder Helgen. I.M. Kleppen.

Aar 1917 den 12ⁿ december blev ekstraret sat i Hans Engerethsens hus ved Frognerveien i Skien, administreret av byfogdens edsvorne fuldmægtig cand. jur. P. Nærum under medbetjening av de av amtmanden i Bratsberg amt den 10ⁿ juli 1914 opnævnte skjønsmænd 1) gaardbruker Peder Helgen, 2) H. Jeremiassen, 3) gaardbruker Jacob Gisholt og 4) Jonas Stavdal.

H v o r d a : foretokes sak no. 162/1917 : Eftertakster for Bratsbergbanen inden Skiens by.

For hovedstyret for statsbanerne møtte de samme som den 29ⁿ november d.a. samt avdelingsingeniør Lund. Sakfører Larsen møtte for de samme grundere som i forrige session og begjærte opløst sit da fremlagte indlæg med bilag.

Den begjærte opløsning blev derefter foretat.

Fangen: I anledning sakfører Larsens nu opløste indlæg skulde komparenten bemærke, at de forutsetninger, hvorpaa skjønsmændene vilde bli avsket skjøn vilde gaa ut paa for de grundere, som direkte berøres av jernbaneanlægget følgende :

De grundere som bor over tunnelen vil bli tilkjendt erstatning, fordi tunnelen gaar under deres eiendom, men kun dersom de lider nogen skade ved dette. Dette blir da den varige mulige verdi-forsikring for eiendommen. Desuten skal de ha erstatning for

det økonomiske tap, som jernbanen har paaført dem under anlagstiden. Utenfor det her optrukne erkjender jernbanen sig ikke forpligtet til at erstatte. Det vil av dette være paa det rene, at kravet paa erstatning for fjernelsen av sten i tunellen ikke medfører nogen pligt for jernbanen til at betale herfor. Komparenten benægtet, at ~~der~~ grundeierne var paaført noget tap herved, likesom de heller ikke vilde ha kunnet nyttiggjøre sig masserne. For eiendommene mellem Kallemsgate og Hs. Hauens gate er der fra ca: 6 m. til ca: 13 m. ned til tuneltaket. Det vil saaledes være klart, at grundeierne neppe vilde være avskaaret fra at nyttiggjøre sig sine eiendomme, saaledes for spørgsmaalet om kjøldergravning.

Der vil videre ikke bli tilkjendt erstatning for uro og géne (forstyrrelse av nattesøvnen) medmindre disse forstyrrelser har paaført grundeierne økonomisk tap, saaledes f.eks. formindskede leieindtægter. Naar der av sakfører Larsen er fremholdt den mulighet, at undergrunden kan indeholde materialier av værdi, saa skulde komparenten bemerke, at værdien iallefald maa være lig nul for grundeierne. Det var vel utenfor al sandsynlighet, at grundeierne skulde paatænke at foreta utminering under grunden for at faa avsat sten og deslige, foruten at det i og for sig vilde bli forbundet med uoverstigelige vanskeligheter at foreta denslags eksperimenter. Komparenten skulde indskrænke sig hertil og gjorde forbehold om en nærmere imstegaelse av sakfører Larsens indlæg. Med henblik paa at disse spørgsmaal vilde bli omprocederet gjorde komparenten nu gjældende den betragtning, at skjensretten ikke var kompetent til at avgjøre disse materielle retsspørgsmaal forsaavidt angik grundlaget for skade under anslaget. Loven av 10te mai 1860 § 2 gir bestemmelser for den generelle og specielle ekspropriationshjemmel. Efter lovens egne ordlyd ligger det i dagen, at ekspropriationsretten ikke skal befatte sig med retstvister, som principælt seet er uten betydning for gjennomførelse av en ekspropriation, altsaa rettens kompetance^e stander der, hvor det kan bli spørgsmaal om avgjørelser, som ikke er nødvendige for selve ekspropriationen. Dette synspunkt medfører, at paastanden om erstatning for de bortfjernede masser falder indenfor rettens kompetance, mens derimot de erstatningskrav, som raises angaaende ulemper under anslaget henvises til ordinær søksmaalsvei,

forsaavidt jernbanen ikke erkjender sig erstatningspliktig.

Larsen skulde, forinden han gik nærmere ind paa sakfører Fangens tilførsel, opfordre ham til at uttale sig om, hvad meningen er med tilførselen, om der er nedlagt nogen paastand, som blir at avgjøre av retten og om proceduren derom er indlat fra hans side. Komparenten kan ikke indlate sig paa at svare, før motparten har uttalt sig, om han er færdig med sin procedure eller ikke, sfr. det tagne forbehold.

Fangen: Spøragsmaalene vil bli \ddagger aktuelle under befaringen. Eftersom grundeieren paastaar og paaviser vil jernbanen svare, om den anser sig som skadegjørende for vedkommende punkters vedkommende.

Larsen: kunde ogsaa gjerne vente med at uttale sig nærmere, indtil befaring er foregaat, idet han nemlig fandt jernbanens tilførsler idag ikke liggende saa langt fra komporentens grundeierparters paastande. Kun skulde han straks bestemt hævde, at det er retten og ikke jernbanen, som bestemmer grundlaget for, hvad der skal regjønes om; men det skal da bli nærmere utviklet senere.

Befaring blev derefter foretat, i hvilken deltok retten samt parterne og deres sakfører. Befaringen om fattet matr.no. 14 i Frognerveien og matr.no. 2, 4, 6, 8 og 10 i Kallemsgate og matr.no. 14 i Kallemsgate. Eierne eller deres paarsørende var tilstede ved befaringen av de respektive eiendomme.

Fangen begjærte forretningen utsat til fortsat foretagelse.

E r a g t e t :

Saken utstaar til foretagelse efter nærmere berammelse.

Retten hævvet.

P. Nørum.
edsv.

Jacob Gisholt. Peder Helgen. H. Jeremiassen. Jonas Stavdal.

Aar 1918 den 15^e januar blev ekstraret sat paa Skiens \ddagger raadhus, administreret av byfogdens edsvorne fuldmægtig cand. jur. P. Nørum under medbetjening av de av amtmanden i Bratsberg amt opnevnte, forhen edfæstede skjønsmænd 1) gaardbruker Jacob Gisholt, 2) skibsreder H. Jeremiassen, 3) gaardbruker Peder Helgen og 4) trelasthandler Jonas Stavdal. Som varamand møtte lensmand S. Lunde.

H v o r d a : foretokes utsat sak 162/1917 :

E f t e r t a x t e r for Bratsbergbanen inden Skiens By.

For Hovedstyret for Statsbanerne møtte anlæggenes sakfører advokat Annæus Schjødt v/. or.sakfører Finn Fangen, fungerende avdelingsingeniør Rønning samt disponent L. Vold.

Sakfører Fangen oplyste, at den opnævnte skjønsmænd brugs-eier Gunnar Jacobsen paa grund av sygdom var fritaget forat delta i skjønnsforretningen. Han fremla dennes skrivelse av 23/11-1917. I dennes sted fungerte trælasthanndler Jonas Stavdal. 2den varamand skibsreder Thronsen var avgaaet ved døden og 3die og 4de varamand gaardbrukerne T.M. Kleppen og Halvor Sandok var paa grund af private og offentlige forretninger samt ~~for~~ fordi de i et længere tidsrum ifjor hadde været optaget med skønnsforretninger i Bratsberg amt ned-saget til at undlade at avgi møte. Amtmanden i Bratsberg hadde derfor under 8/12- f.a. opnævnt lensmand S. Lunde, Eidanger, som varamand. Han fremla opnævnelsesskrivelse.

(Herr Jacobsens skrivelse indtages, saalydende :)

G u n n a r J a c o b s e n.

Porsgrund, 23/11.1917.

Herr O.R.sagfører Finn Fangen,
Skien.

Jeg har modtaget skrivelse fra D'hr. advokaterne Schjødt & Schjødt, Kristiania med tilsigelse om at møde som skjønsmænd ved jernbanetaksterne i Skien den 29de ds.

Jeg skal hertil meddele, at jeg ikke kan deltage i nævnte skjøn.

Med høiagtelse

Gunnar Jacobsen.

Fremlagt 15/1-1918.

P. Nærum.
edsv.

(Amtmandens skrivelse indtages, saalydende :)

Fra
Amtmanden i Bratsberg.

Hr. sakfører F a n g e n,
f. t. Skien.

I henhold til Deres anmodning i telefonen idag paa vegne af jernbanernes sakfører, advokat Schjødt, opnævner jeg herved som

reserve-varamand under det paagaende jernbaneskjøn i Skien

lensmand S. Lunde, Nystrand, Eidanger.

Det bemerkes, at lensmanden paa forespørsel har erklært sig villig til at motta opnævnelse, idet han imøteser nærmere meddelelse fra Dem.

Skien den 8 december 1917.

K. Hagerup Knutson.
bem.

Fremlost 15/1-1918.

P. Nærum.
edsv.

Komparenten meddelte derefter, at befarings nu var foretaget og bad foretaget avhjemling idag for endel takstnummere. Disse gjaldt 1) tidligere taxtnr. i de fra Gjerpen indlemmede nye bydele og 2) taxtnr. i Skien, der tidligere har været behandlet ved expropriationskjen-net samt overskjønnet.

Opmanden fremla taxtdokument forsaavidt angaar taxtnr. i de fra Gjerpen indlemmede bydele, dateret Skien 14/1-1918.

(Taxtdokumentet indtages, saalydende :)

Takstdokument (ved eftertakster i Skien)

forsaavidt angaar tidligere takstnummere i de fra Gjerpen indlemmede bydele.

Takstno. 38 (Gjerpen)

(En del av dette takstnummer er tidligere behandlet ved taksterne i Gjerpen)

Gjerpens Præstegaard, mødte under befaringen ved provst Quisling.

Forudsætning :

Forsøks ekspropriations- takst paa grund til station, beliggende paa høire side av linjen og begrænset av den tidligere ekspropriationslinje i øst, Gjerpens gate i syd og præstegaardens græn-selinje i vest.

For mulig skade paa grund under anlægget

Takst :

a) Grund til station pr. ar.	Kr. 100,-
b) Skade under anlægget	" 100,-

Takstno. 41 (Gjerpen)

(Den del av dette takstno., der ligger i Gjerpen, er behandlet ved taksterne for Gjerpen)

Andr. Wattenberg 1) som bruker av et jorde under præstegaarden, 2) som fæster paa livstid av et stykke under præstegaarden og eier av hus paa dette stykke. Møtte under befaringen personlig og ved o.r.sakf. Grini.

Forutsætning:

For skade paa grund og hus i anlegstiden.

Dergis erstatning for foretaket gjærdehold i anledning om-lægningen af gaardveien paa østsiden av vaaningshuset. Jernbanen anlegger vandledning fra jernbanens vandledningskum paa vestre side av linjen & forbindelse med den gamle vandledning paa østre side av linjen.

Takst.

Erstatning

Kr. 200,-

Takstno. 42 (Gjerpen)

a/s "Nylønde" g.nr. 60, bnr. 4 møtte ved Aasm. Norgaard og o.r.sakf. Johs. Sunde.

Forutsætning

For skade og ulemper i anlegstiden ved oplag av jordhauger. Jernbanen tildanner adkomst i veiskraaning fra den ømlagte Wattenbergvei ovenfor undergangen og til den gamle vei.

Fra jernbanens side er der intet til hinder for, at grundeieren selv tildanner adkomst til sine grundstykker fra de oparbeidede veie. Da der forutsettes, at Skiens kommune faar den fremtidige raadighet over samtlige av jernbanen anlagte veier inden Skien, gaas ut fra, at ingen veiforbindelse utføres uten efter forutgaaende konferance med byens vedkommende.

Takst.

Erstatning

Kr. 350,-

Takstno. 46 C (Gjerpen)

(Utskilt parcel fra tidl. takstno. 46, Bergsland, g.nr. 60, bnr. 3.)

Gjerpens Bygdemølle møtte under befaringen ved o.r.sakf. Grini.

Forutsætning.

For tilfælde, der til den under takstno. 42 nævnte adkomst i veiskraaningene ovenfor undergangen til den gamle vei tiltranges grund av nærværende takstno., eksproprieres den hertil fornødne grund.

Takst

- a) Grund til vei pr. m² Kr. 2,-
- b) Ingen ulemperstatning.

Takstno. 43 (Gjerpen)

Kanten g.nr. 60, bnr. 63, Maler Johs. Møller, møtte personlig og senere ved faderen samt ved o.r.sakfører Johs. Sunde.

Forutsætning.

Der avgis takst for ulemper efter 3 alternativer :
kjendes

- I. Eieren til ~~veien~~ ulempe - erstatning for skade paa eiendommen som følge av den utførte omlegning av Wattenbergveien.
- II. Jernbanen understøper søndre grunnmur (muren til den omlagte Wattenbergvei) i frostfri dypde under gateplanet og bygger forstøtningsmur i regulert gatelinje til begge sider av grunnmuren under huset og ut til eiendomsgrænserne. Videre anordnes trappe - opgang til nuværende indgangsdør.
- III. Som alternativ II, hvad angaar understøpning av grunnmuren, medens istedetfor nævnte forstøtningsmure i gatelinjen anordnes stenskraaninger som under befaringen påvist efter opsatte maler. Trappe - opgangen anordnes i stenskraaningene.

Under alle alternativer gis foruten erstatning for mulige ulemper ogsaa erstatning for erhvervelse av ny tilkjørsel til eiendommen.

Takst.

altn. I.	Erstatning	Kr. 2.000,-
" II.	do.	" 600,-
" III.	do.	" 800,-

Ulempe i anlegstiden er indbefattet i de fastsatte erstatninger.

Takstno. 44 (Gjerpen)

gml.
Fjeldvang - ~~gml.~~ g.nr. - g.nr. 60, bnr. 67.

møtte ved eieren Koren Lund og o.r.sakf. Grini under befaringen.

Forutsætning.

Jernbanen anordner opkjørsel fra tomten til veien østenfor denne.

Jernbanen har intet at indvende mot, at eieren leder sin kloak ind i den av Aasm. Norgaard paa sædvanlige betingelser anlagte kloakledning gjennom banelegemet ved ca: pøl 3674 i Begatens forlængelse.

Takst.

Erstatning

Kr. 50,-

Takstno. 49 (Gjerpen)

Heistad, gml..nr. - g.nr. 60, bnr. 55,

eier A. Iversen møtte samt med o.r.sakf. Johs. Sunde.

Forutsætning.

For skade ved stensprut og for ulemper ved benyttelse av grund til kran samt for mulig besværliggjort adkomst i anlagstiden.

Spørsmålet om, hvorvidt der tilkommer grundeieren yderligere erstatning i anledning fuldførelsen av det projekterte bro - arrangement over jernbaneskjæringen ved ca: pøl 3707 utstaar i forbindelse med reguleringsspørsmålets avgjørelse.

Takst.

Erstatning

Kr. 130,-

Takstno. 50 (Gjerpen)

Høgtun - gml. nr. - g.nr. 60, bnr. 54,

eier Hans Fjeldalen, møtte personlig og med o.r.sakf. Sunde.

Forutsætning.

For skade ved stensprut paa hus, indbefattet for ulemper ved kloakens stengning et kortere tidsrum, og for mulig besværliggjort adkomst under anlegget. I erstatningsbelegget medtas for ulemper, derved at takstno. 49 og jernbanens vedkommende under anlagstiden har været gitt adkomst over dette takstno. fra den provisoriske bro - overgang.

ADG. spørsmålet om, hvorvidt der tilkommer grundeieren yderligere erstatning av jernbanen i anl. fuldførelsen av den projekterte bro - overgang - forholdes som for takstno. 49.

Takst.

Erstatning

Kr. 300,-

Takstno. 54 (Gjerpen)

Fjeldli -gml. nr. - g.nr. 63, b.nr. 145, eier Hans F. Skau møtte personlig.

Forutsætning.

Der eksproprieres resten av tidligere eiendomsgrund til venstre for linjen.

Takst.

- a. grund pr. m² Kr. 1,-
- b. Ingen ulempearstatning.

Takstno. 55 (Gjerpen)

Solli, g.nr. 63, bnr. 144 - eier Kamillo Nikolaisen, møtte personlig og ved adv. Aanesen v/. sakf. Eriksen.

Forutsætning

Ulempe- erstatning for besværsliggjort adkomst under anlagget

Takst

Erstatning Kr. 140,-

Takstno. 56 (Gjerpen)

Hasle, g.nr. 63, bnr. 143, eier Hans Hansen, møtte personlig under befaringen og ellers som ved takstno. 55.

Forutsætning

Som takstno. 55. Denne forutsætning gjelder til og med takstno. 61.

Takst.

Erstatning Kr. 130,-

Takstno. 57 (Gjerpen)

Lie, g.nr. 63, b.nr. 142, eiersken, baneformand Jens Jensens enke, møtte personlig under befaringen og ellers som ved takstno. 55.

Takst

Erstatning Kr. 120,-

Takstno. 58 (Gjerpen)

Solstad, g.nr. 63, bnr. 135, eier Jacob Kristiansen møtte personlig og som ved takstno. 55.

Takst.

Erstatning

Kr. 110,-

Takstno. 59 (Gjerpen)

Fjeld, g.nr. 59, bnr. 141, eier Lars Odne, møtte personlig og som ved takstno. 55.

Takst.

Erstatning

Kr. 100,-

Takstno. 60 (Gjerpen)

Sellia, g.nr. 63, bnr. 128, eier Wilhelm Birinx, møtte personlig og som ved takstno. 55.

Takst.

Erstatning

Kr. 90,-

Takstno. 61 (Gjerpen)

Sorum, g.nr. 63, bnr. 58, eier Edvard Sorum, møtte personlig og som ved takstno. 55.

Takst.

Erstatning

Kr. 80,00

P.t. Skien d. 14/1-1918.

Jacob Gisholt. Peder Helgen. H. Jeremiassen. Jonas Stavdal.

Fremlagt 15/1-1918.

P. Sorum.
edsv.

* Administrator opløste taxtdokumentets

taxt no. 38. Sakfører Grini, som tilfeldigvis var tilstede som medende for andre parter, bemærket, at den egentlige grundeier av Gjerpens prestegaard - Kammerherre Levenskiold - ikke var stevnet eller varslet hverken til taxt eller befaring, hvorfor han paa Levenskiolds vegne maatte protestere mot taxten.

Fangen: Det er ham ubekjendt at kammerherre Levenskiold er grundeier for taxt no. 38. Det var heller intet saadant oplyst av sakfører Grini under denne skjensforretning og ingen udtalelse herom faadt ved skjennets inkammination. Ved expropriationskjennet i 1914 sees heller ikke nogen saadan bemærkning fra kammerherre Levenskiolds sakfø-

rer. Skjønnets var paastevnet overfor brukeren av godset og var ialfald f.t. sakfører Grinis protest uden aktualitet. Han forlangte avhjemlingen fremmet saavel for dette som for samtlige andre i taxtdokumentet nævnte no.

Grini bemærket, at ved expropriationerne i 1914 havde jernbanen efter paalæg av Kirkedepartementet faaet uttrykkelig vedtagelse av varsel av Kammerherre Løvenskiold. Naar Hr. Fangen uttaler, at han intet kjendskap har til Løvenskiolds eiendomsret, saa maa dette skyldes en slet hukommelse fra hans side. Thi det er ikke mere end 14 dage siden det heromhandlede spersmaal var oppe ved taxterne i Gjerpen.

Ifølge forudsætningerne var det expropriationstaxt som her skulde avgives, og denne kunde selvfølgelig ikke fremmes, før den som forretningen berørte var varslet.

Fangen bemærket hertil, at sakfører Grini vel hadde nævnt dette overfor ham, men kunde komparenten som jernbanens sakfører ikke godta dette som juridisk fastslaaet. Det maatte være en selvfølgelig ting, at jernbanen for dette taxtno. stevne^r den samme som blev stevnet i expropriationsskjønnet i 1914 og hvorimot der dengang ingen indsigelse fremkom. Gjerpens Sogneprest har skriftlig likeoverfor overingeniøren for Sørlandsbanen samtykket i den nu paastante expropriation og har derved tilkjendegivet sig at være rette vedkommende. Herimot staar altsaa kammerherre Løvenskiolds paastand og da det gjælder eiendomsretten til et omtvistet stykke, kan expropriationsretten ikke avgjøre saadant materi^lretslig spersmaal. Her var holdt forsekestaxt, hvorpaa idag ingen fravigelse vilde bli forlangt. Han benægtet sakfører Grinis tilførsel og fastholdt sin paastand.

Grini bemærket, at det her ikke gjaldt expropriation av et stykke hvor eiendomsretten var omtvistet, thi den var paa det rene og derfor hadde ogsaa Kirkedepartementet ved enhver anledning hvor det gjaldt avstaaelse av grund av Prestegaarden uttrykkelig forlangt Løvenskiolds samtykke og som nævnt var dette samtykke meddelt jernbanen i 1914. Komparenten hadde ikke blot nævnt forholdet for jernbanens sakfører ved taxten i Gjerpen, men det var søgar tilført protokol-len der. Han skulde bemærke, at der ingen dissens var mellem præstegaardens bruker provst Quisling og grundeieren, og han maatte bestemt

benægte at sognepresten hadde avgivet nogen skriftlig erklæring som gik i motsat retning. Forelaa der nogen erklæring saa kunde den kun gjælde sognepresten selv.

Fangen bestred i det hele sagsfører Grinis tilførsel. Komparenten var selv tilstede og hadde selv utarbeidet taxtforutsetningerne forsaavidt angaar taxtno. 38 i Gjerpen. Her var alene indstevnt provst Quisling og komparenten tør med sikkerhet fastslaa, at der av saksfører Grini under befaringen ingen indsigelse reistes mot forsøkssexpropriationen. Han bad de to tilstedeværende medlemmer av skjønnsutvalget for Gjerpen - skjønsmændene Gisholt og Helgen - attestere dette. Videre bad han disse bekræfte, at der under befaringen av saksfører Grini paa Levenskiolds vegne blev reist endel spørsmåal til besvarelse angaaende taxeringen av den grund tilhørende prestegaarden, som blev exproprieret i 1914 og hvorover der nu nylig blev holdt forsøksstaxt. Han bad yderligere disse attestere at der fra skjønsmændene blev reist forepørgsel til komparenten hvorvidt skjønsmændene pligtet at besvare disse spørsmåal, da det av saksfører Grini var fremholdt at det intet hadde med taxten at gjøre. Angaaende paastanden om, at Gjerpens Sogneprest ikke skulde ha avgit saadan besvarelse til overingeniøren som foran fremholdt behovet komparenten ikke yderligere at befatte sig med. Retten hadde tilstrækkelig tryghet derfor heri, at sognepresten selv fulgte med og nslagtig paaviste paa aastedet. Tilslut henviste han til underskjønnet og overskjøn i 1914 forsaavidt angaar taxt no. 38.

Grini bemærket, at han aldrig hadde sagt, at han hadde gjort nogen indsigelse mot fremme av skjønnet i Gjerpen forsaavidt angaar præstegaarden. Komparenten hadde nemlig selv der paa Levenskiolds vegne været med under befaringen. Forøvrig fandt han det unødvendig at besvare motpartens tilførsel, men som situationen laa an maatte han av h.t. sin parts interesser begjære skjønnet utsat i 14 dage forat han kunde dokumentere Levenskiolds ret - i fornødent fald ved erklæring fra Kirkedepartementet.

Fangen: Er forutsetningerne ulovlige saa er taxten ulovlig. Han protesterte mot enhver utsættelse, idet han samtidig bad bemærket, at heller ikke for Gjerpen var kammerherre Levenskiold stevnet for prestegaardens vedkommende. Hvorvidt saksfører Grinis nærvær var som

retsfuldmægtig for Løvenskiold dengang eller for andre - oplyste sakfører Grini forsaavidt intet om. Han bad de tilstedelevende to skjønsmænd bli forelagt hans spørgsmaal.

Grini bemærket, at han ved skjønnen i Gjerpen uttrykkelig havde tilført protokollen at han møtte for Løvenskiold nu ved sidste taxt. Taxten er ulovlig saafremt de rette vedkommende ikke har faaet lovlig varsel. Løvenskiold havde ikke seet nogen forudsætninger, ligesom han var uvidende om at der nu skulde taxeres dele av prestegaarden.

Fangen henviste til inkamminationsudskriften. Jernbanen holder sig til thinglæsningsprotokollerne og sognepresten i Gjerpen er besidderen.

Grini bemærket, at naar han ved inkamminationen havde meldt sig som møtende for Løvenskiold, saa var det for dennes interesser i Bergsland - taxt no. 46.

Fangen bemærket, at Bergsland var Kommunens og Løvenskiold har ingen interesser der.

Grini: Fangen snakker om ting som han intet kjenntskab har til. Hvorledes kunde han vide hvilke interesser Løvenskiold havde der. Efter hvad komparenten imidlertid hadde ^{faaet} ~~er~~feret var det bestemt at skjønnenet forsaavidt angaar taxt no. 46 skulde utstaa til reguleringen av Bergsland forelaa. Ved kommunens kjøb av Bergsland var grændserne bestemte mot vest, men derimot var forholdet mellem Løvenskiold og a/s Nylønde fremdeles uopklaret og det var her Løvenskiolds interesser laa, og dette forhold var Kommunen uvedkommende.

Fangen: For taxtno. 46 er Kommunen stevnet. Dette no. blir ikke behandlet under disse taxter. At jernbanen skulde stevne Løvenskiold her, hvor Kommunen er opgivet som eier er ufattelig.

Administrator bemærket, at under opløsningen av forudsætningerne for taxtno. 38, hvor provst Quisling var stevnet og hadde mødt ved befaringen for Gjerpens prestegaard, har Kammerherre Løvenskiold v/. sakfører Grini protestert mot avgivelse av taxt, idet han som eier ikke er stevnet til forsøksexpropriationen. Løvenskiold har imidlertid ikke som intervinient fremsat noget selvstændig krav tilsigtede at faa sin paastaede eiendomsret konstateret under nærværende forretning. Det fremgaar baade av forudsætningerne og av jernbanens

sakførerers tilførsler idag, at jernbanens forutsætning er at Gjerpens prestegaards bruker og kun denne er interessert i expropriationen. Brister denne forutsætning er selvfølgelig taxten ulovlig i forhold til andre end prestegaardens bruker, men Løvenskiold kan ikke hindre selve avgivelsen av taxt paa de foreliggende forutsætninger.

T h i e r a g t e s :

Taxt blir at avgi for taxt no. 38 (Gjerpen)

Skjønsmændene ansatte erstatningen som tilført taxtdokumentet.

Grini bemerket, at der ingen anledning hadde været for hans part til at fremkomme med nogen paastand, da han ikke var varslet. Komparenten hadde begjært utsættelse. Denne var altsaa nægtet. For alle tilfældes skyld vilde komparenten allerede nu paa Løvenskiolds vegne nedlægge en bestemt protest mot fravigelseskjendelse. Hvis denne alligevel blev givet saa visste komparenten fremgangsmaaten.

Fangen oplyste, at jernbanen ogsaa skulde vite at svare for sig naar fravigelseskjendelse blev begjært, likesom der da ogsaa skulde bli besvaret hvad sakfører Grini foran hadde anført. Kun vilde komparenten nu fremholde at husket han ikket meget feil saa stod sakfører Grini i Vattenbergveien, ^{da skjønnet kom fra stationen} og skulde det hvis fornøden - bli konstateret, at sakfører Grini var bekjendt med hvad der var foregaaet derborte. Dette for at si, at hadde sakfører Grini forlangt nogen ny befarings for under samme at fremkomme med sine indsigelser paa grundlag av Løvenskiolds paastaade eiendomsret, saa vilde jernbanen selvfølgelig ha imotekommet dette. Naar sakfører Grini - som han paastaar - mette for prestegaarden i Gjerpen og alligevel paastaar sig ubekjendt med jernbanens planer for den øvrige del av prestegaarden, som er beliggende i Skien, saa vilde komparenten kun gjøre opmærksom paa, at dengang blev forevist plan paa den samlede utvidelse av Skiens station N. Dette punkt kunde ha sin betydning under senere procedure.

Grini manglet desværre evne til at forstå denne Fangens sidste tilførsel, idet han ikke skjønte hvad han mente med samme. Den omstændighet at komparenten muligens "stod i Vattenbergveien da skjønnet kom fra stationen" antog han var irrelevant for saken.

(Jahnningene)
Taxt no. 41 : Forutsætningerne opløstes.

Grini bad forespurgt om eieren var varslet til nærværende forretning. Fangen oplyste, at det var en fremgangsmaate som var ny nu, at varsle baade parter og sakfører. Sakfører meldte sig til protokols for sine parter eller under befaringen og da maatte jernbanen forudsætte, at han var deres retsfuldmægtig.

Grini bemærket, at han ikke møtte for eieren, da denne ikke hadde faaet varsel. Derfor fandt han grund til uttrykkelig til protokollen at faa oplysning om forholdet. Komparenten hadde idag ut paa formiddagen blit tilstillet nogen lapper, som skulde indeholde forudsætninger for skiønnen, men disse hadde han hverken pligt eller anledning til at faa forelagt Wattenberg idag med det korte varsel.

Fangen: Da sakfører Grini, som møtte under befaringen erklærer, at han nu ikke møter for Wattenberg, bad han taxten fremmet og avgivet i paavente av Wattenbergs godkjendelse.

Forøvrig skulde han oplyse, at sakfører Grini med lidt god vilje meget let vilde ha kunnet varslet Wattenberg eller pr. telefon underrettet komporenten om, at han ikke vilde dette. Naar komporenten foran hadde medgaaet ^{for} at la taxten avgi i paavente av Wattenbergs godkjendelse, saa var det ikke fordi han følte sig forpligtet til at gjøre det. Wattenberg var varslet til befaringen og det var tilstrækkelig.

Administrator bemærket, at naar han hadde fundet at kunne gaa med paa at utsætte retsmøsterne under taxterne paa ubestemt tid, saa var det under forudsætning av at de indstevnte eller deres retsfuldmægtige møtte i retten efter kort varsel. Da imidlertid sakfører Grini under behandlingen av dette taxtno. har erklæret, at han ikke møter for den interesserte og der heller ikke var oplyst noget om, at han hadde faaet varsel fra sin retsfuldmægtig eller paa anden maate. fandt administrator det rettest at forbigaa taxtnummeret, idet jernbanens sakfører til det nye retsmøte, som allerede idag blir at beramme til en bestemt tid, har at indvarsle Andr. Wattenberg i rekommanderet skrivelse.

T h i e r a g t e s:

Taxtnummerets videre behandling utstaar til neste retsmøte.

Taxtno. 42: Gjerpen)

Forudsætningerne oplæsies.

A/S Nylønde møtte ved Aasmund Norgaard og sakfører Sunde. Den sidste bemærket: Kommunens vedkommende gjorde under befaringen opmærksom paa, at Kommunens ikke vilde overta de da paaviste gater, Ivar Aasensgt. og Rektor Ørnsigt. An denne grund kan a/s Nylønde ikke godta sidste del av de fremsatte forutsætninger, idet selskabet maa ha en ubetinget ret og adgang til at komme til og fra sine tomter eftersom det trænges. Det er vel heller ikke tænkelig at skjønnet kan være gaaet ut fra, at selskapet ikke skulde kunne disponere over sine tomter før der var kommet en ordning istand mellem jernbanen og Kommunen.

Fangen: Jernbanen kan medgaa paa at stryge forutsætningernes sidste punktum.

Sunde: Jernbanen har sænket Rektor Ørnsigt. ganske betydelig fra stationshøimten til og med søndre kant av Ivar Aasensgt. Denne sænkning maa nødvendigvis føre til, at Rektor Ørnsigt. ogsaa maa sænkes sydover - fra Ivar Aasensgt. Om denne sænkning indeholder de planer som blev fremlagt ved expropriationstaxten intet. Den skade sænkningen vil ha tilfølge for her paagjældende eiendom maa derfor taxeres nu.

Ifølge bygningslovens § 8 skal bygning mot offentlig gate opføres mot gatelinjen. Naar gaten da er sænket saa meget til og med Ivar Aasensgt. siger det sig selv, at et byggearbeide nu vil bli meget dyrere. Komparenten skulde gjøre opmærksom paa, at det fra Kommunens side altid hadde været gjort gjældende, at gaten skulde ligge i terranget. Dens nivaa var forøvrig ogsaa fastslaaet derved, at flere huse allerede var opført under den forutsætning.

Som følge av at Kommunen nægter at overta Ivar Aasensgt. vil der bli praktisk talt umulig for a/s Nylønde at faa lagt kloak fra sine tomten ovenfor og delvis nedenfor jernbanelinjen. Den skade og ulempe, som selskabet herved paaføres, maa ogsaa taxeres.

Fangen: Før der indgaaes paa at besvare sakens realitet, maatte han for dette og en række senere taxtnummere forlange prøliminært avgjort, hvorvidt skjensretten i foreliggende tilfælde var kompetent til at avgjøre berettigelsen av det reiste erstatningskrav. Taxterne i Skien er eftertaxter - en syns og skjensforretning - til vurdering av materiel skade, der er paaført eiendommene, imotsætning til de

allerede stedfundne expropriationsskjen. Stevningens formular har forsaavidt ingen betydning som jernbanen inden sammes ramme selv maa kunne avgjøre omfanget av hvad den vil ha inddraget i skjennet. Hvad nærværende taxtno. angaar, saa skal her kun avgives taxt over den grunden paaførte materielle skade. Her foreligger til behandling intet nyt eller noget tillæg til den stedfundne expropriationsforretning. Det reiste erstatningskrav anskues av motparten som en fortsættelse av expropriationsskjennet. Expropriationsforretningen 1914, hvor det nu reiste krav ikke sees at være fremholdt til protokollen, er en avsluttet og upaaankelig forretning. Hvorvidt jernbanen desuten utenfor dennes ramme kan paabyrdes erstatningsansvar, er et spøragsmaal, som nærværende ret efter komparentens opfatning av rettens kompetence ikke kan løse. Dette spøragsmaal faar faa sin avgjærelse ved proces og dom ved ordinært søksmaal. Han gjorde allerede nu gjældende, at jernbanen hverken i dette ~~for~~ eller lignende spøragsmaal erkjendte sig erstatningspligtig. Tilslut vilde han ikke undlade at fremholde, at plan for Vattenbergveien er approberet av Skiens Kommunale vedkommende og var fremlagt under befaringen dengang, saa kravet burde været fremsat dengang. Under enhver omstændighet hadde komparenten al grund til at tro, at den her paastaaede ulempe var medtaget i ulempeerstatningen for a/s Nylænde. Med disse orienterende bemærkninger indlot han tvisten til præliminær avgjærelse.

Sunde: Det er ganske uhjemlet at paastaa, at expropriationsrettens kompetence er en anden ved taxter som jernbanen kalder eftertaxter end ved expropriationstaxter i almindelighet. Ved alle expropriationstaxter har nemlig retten kompetence til at prøve alle spøragsmaal som maa løses for at erstatningen skal kunne bestemmes. Det viser sig da ogsaa at jernbanen holder expropriationstaxter og eftertaxter under ett. Det er f.ex. tilfælde forsaavidt angaar skomaker Kjelner, men fordi han bor i Follestad er det vel ikke meningen at retten skal ha en mere utvidet myndighet der end ellers i byen. Jernbanen er desuten bundet ved stevningen, thi naar den truer de indstevnte med, at de senere maa være forberedt paa, at der ikke blir taget hensyn til deres krav, saa hører det ingensteds hjemme at henwise grundeierne til almindelig rettergang. Expropriationsprocessen

er forøvrig ikke til bare for exproprianten. Den tar ogsaa hensyn til de, hvis eiendom og rettigheter expropriationen berører. De skal være fritaget for søgsmålsbyrden og har et ubetinget krav paa, at faa skjøn over, al den skade som expropriationens gjennomførelse og driften av det foretagende, hvortil der exproprieres, medfører i den utstrækning skaden er beregnelig.

Komparenten har ikke seet nogen plan, som gjælder sændenfor Ivar Aasensgt. og maatte indtil han fik se den ta ethvert forbehold. Han forbeholdt sig ogsaa at stille spørsgmaal til skjønsmændene for at faa konstateret, at skjønnet i 1914 ikke gjaldt Rektor Ørnsgt. sændenfor Ivar Aasensgt. Komparenten skulde, naar den preliminære kjendelse var avsagt, komme tilbake til motpartens tilførsel forsaa-vidt angaar realiteten. Komparenten skulde gjøre opmærksom paa, at sækningen av Ivar Aasensgt. hadde tilfølse, at P.A. Munchsgt. maatte sæknes og det betydelig over dette taxno.

Fangen: Her foreligger som tidligere paapekt ingen expropriation. Den situation som idag foreligger er tilblevet gjennom en tidligere stedfunden expropriationsforretning, som maa ansees helt avsluttet som selvstændig retsforretning. For tilfælde, at det her reiste krav har realitet, saa vil man vel være enig om, da det er en følge av en tidligere expropriations gjennomførelse, skulde ha været medtaget under denne. Hvorvidt saa er tilfælde ved man imidlertid endnu ikke. Under enhver omstændighet, er det givet at et krav, der er undladt fremsat under en tidligere fremsat forretning, hvor det hørte hjemme, ikke nu, mot jernbanens protest, kan opfriskes og inddrages i en fra den første expropriationsforretning helt uavhengig forretning. Selv om motpartens anskuelser om expropriationsrettens kompetance i nærværende tilfælde skulde være riktig, saa kan den allikevel ikke ramme det her paaberopte tilfælde. Expropriationsretten skal allikevel kun befatte sig med tvister, der er av betydning for gjennomførelsen av expropriationen, men her sækens avgjørelse av et spørsgmaal som er helt uten betydning for gjennomførelsen av denne, især nu som situationen foreligger som *et fait accomplie*.

At jernbanen under eftertaxter lader forta expropriationer

forandrer selvfølgelig ikke spørqsmaalets retslige karakter. Forsaa-
vidt maa hvert taxtnummer anskues for sig.

Sunde: Eftertaxter holdes som regel fordi man under første taxt ikke
har oversigt over den skade som vil bli voldt under istandbringelsen
av den indretning til hvilken der exproprieres. Strengt tat er ef-
tertaxterne derfor kun en fortsættelse. Uanseet ^hvorledes man be-
dømmer forholdet kan det imidlertid ikke være tvilsomt, at retten
har den samme kompetence - den er jo sammensat paa nøiagtig samme
maate - enten forretningen gives det ene eller andet navn.

a/s Nylændes bestyrer saa under befaringen i 1914 ikke
nogensomhelst plan, men under befaringen før jul sidstleden, blev der
forevist en ¹plan, som bar produktionspaategning, men denne plan om-
fattet ikke det areal det her gjælder. Arealet blev efter hvad sel-
skabets bestyrer bestemt mener at erindre - holdt fuldstændig uten-
for taxten, og det maa ogsaa være klart naar man ser taxtbløbene,
thi skulde skjønsmændene tænkt sig at kvartalerne søndenfor Ivar Aa-
sensgate var blit liggende som høie plataaer, kunde de umulig ha
fastsat erstatningen som skeet. Videre skulde komparenten ikke nu
inclide sig paa dette spørqsmaal, men forbeholdt han sig at komme til-
bake til det naar spørqsmaalet om rettens kompetance var avgjort.
Indstevntes bestyrer benægter, at han deltok i befaring av de gater
og de arealer, hvorom det her dreier sig.

Fangen fastholdt sin opfatning ²av rettens kompetance og bestred mot-
partens bemerkninger derimot. Specielt fastholdt han at den nu paa-
gaaende forretning var en helt selvstændig forretning. Realiteten
skulde han nu ikke debatere, men kun fremholde at det endnu var for-
tidlig at uttale sig om mændenes ansættelse av ulempeerstatningen
og de hensyn, hvorpaa denne er baseret. Forutsætningerne er de sam-
me for expropriationskjønnet som ved overskjønnet og a/s Nylænde
oplyses at ha mødt begge gange samt ved sakferer, dog med den modi-
fikation at han ved overskjønnet oplyses, at maatte forlate retten
mens hans retsfuldmægtig blev igjen.

Sunde skulde komme tilbake til denne tilførsel efterat kjendelse
var avsagt. Han henviste til § 2 i lov av 10/5-1860, hvorefter ret-
ten har kompetance til at avgjøre hvad der er gjenstand for erstat-
ning.

Fangen: Ja erstatning i forbindelse med gennemførelse av en expropriation. Denne lovparagraf indeholder kun bestemmelser forsaavidt de indbefattes i den generelle expropriationshjemmel.

Sunde: Der gjælder intet særskilt for de saakaldte eftertaxter.

Derefter

E r a g t e d e s :

Det av sakfører Sunde og jernbanens sakfører opkastede spørgsmaal om rettens kompetance optages til kjendelse.

Taxtnummeret forevrig forbegaes til foretagelse efter kjendelsens avgivelse.

T a x t n o. 46 c (Gjerpen) Forbigaaes paa sakfører Grinis henstilling, idet kjendelsen vedkommende taxt no. 42 ogsaa har betydning for dette taxtnummer.

T a x t n o. 43. (Gjerpen)

Forudsætningerne opløstes.

Sunde hadde ikke havt anledning til konferance med sin part om alternativ II og III, idet Møller var bortreist.

Alternativ II kunde komparenten ikke godkjende, idet han ikke ansaa jernbanen berettiget til at paatvinge skadelidte grundeiere murarbeider o.l. som erstatning, idet jernbanen i lighet med andre pligter at erstatte forvoldt skade med contanter. Denne bemærkning gjælder ogsaa alternativ III. Dette alternativ kunde desuten ikke godkjendes, da Skiens Kommune vilde motsætte sig et arrangement som det foreslaaede, og Møller vilde ikke fordi om det maatte passe jernbanen resikere at komme op i krangel med Kommunen.

Fangen hadde forstaaet sakfører Sunde under befaringen som om han intet hadde mot, at der opstilledes forudsætninger forsaavidt angik de av jernbanens ingeniører paatankte arrangements II og III. Mellem komparenten og sakfører Sunde blev det rigtignok forutsat at der principalt kun skulde bli tale om pengeerstatning. For tilfælde av at jernbanen ved underhaandsordning med eieren skulde ville ^(*) følge en an den ordning, blev alternativ II og III opsat. Da sakfører Sunde formentlig ikke vilde reise nogen indsigelse mot taxt og da spørgsmaalet om paa hvilken maate jernbanen pligter at erstatte forvoldt skade ikke behøver at være tvilsomt, bad han taxt avgivet.

For Skiens Kommune møtte sakfører Grini, der oplyste at nogen forbygning eller utbygning indenfor del regulerte gatelinje ikke vilde bli tilladt av byens vedkommende, idet en saadan var i strid med bygningsloven.

Sunde: Der var under befaringen enighet om alternativ I. Om alternativ II har komparenten før nu ikke hørt andet end at overingeniøren vilde motsatte sig en saadan ordning. Hvad alternativ III angik, saa blev det paa stedet uttalt, at Møller ikke kunde gaa med ^{paa} en saadan ordning at han kom i konflikt med kommunen. Komparenten fandt forutsætningerne under II og III ulovlige og protesterte mot skjøn.

Fangen: Forutsætningerne er selvfølgelig ikke ulovlige, men gjennomførelsen av disse kan, saafremt der ønskes laget tvist, selvfølgelig medføre vanskelighet for grundeieren. Idet jernbanen som av ham fremholdt under befaringen principalt vil komme fra forholdet med en pengeerstatning saa laa det utenfor enhver realitet at nægte skjøn paa grundlag av alternativ II og III. Komparenten kunde jo komme til samme ~~resultat~~ besvarelse ved at forelægge mændene spøragsmaal. Han henstillet til sakfører Sunde at frafalde sin protest, da kjendelse var unødvendig.

Sunde fastholdt sin protest, idet han tilføiet, at han syntes jernbanen burde frafalde alternativ II og III, naar det ikke hadde nogen betydning for jernbanen at faa skjøn efter disse alternativer.

Det var av den største betydning for Møller at faa utført arbeiderne paa den maade som passet ham, og frygtet komparenten av den grund for, at der kunde opstaa mange vanskeligheter om jernbanen fik adgang til at indrette sig som angivet under II og III.

Fangen: Indstevntes rokkes ikke i sin ret selvom taxt avgives i alle tre alternativer.

Administrator avsa derefter saadan

K j e n d e l s e :

Jernbanens sakfører har under dette taxtnummer begjæret skjøn avgivet under 3 forskjellige alternativer, hvorav alternativ I har som forutsætning fuld erstatning i penge, mens alternativ II og III har som forutsætning at jernbanen selv utfører en del arbeider som er nødvendiggjort ved jernbanens foranstaltninger under jernbaneanlægget. Mot alternativ II og III har den for grundeieren møtende

sakfører protesteret, idet han mener, at erstatning for den skade eller ulempe mot eierens protest ikke kan ydes paa anden maade end ved erstatning i penge. Da grundeieren ikke har godtaget alternativ II og III og da, der forøvrig ikke er oplyst noget, som kan begrunde jernbanens interesse av at faa skjøn efter disse alternativer, vil protesten bli tat tilfølge, idet man maa være henvist til at befølge den ordinære regel ved skjønnets avgivelse, nemlig at fastsætte den grundeieren tilkommende erstatning med et bestemt pengebeløp.

Thi eragtes :

Alternativ II og III forelægges ikke skjønsmændene til avgivelse av taxt.

Skjønsmændene derefter ansatte erstatningsbeløpet efter alternativ I til samme beløp som nævnt i taxtdokumentet, nemlig kr. 2000,-

Taxt no. 44 (Gjerpen).

Forutsætningerne oplæstes.

Grini bad oplyst, hvor den forutsatte opkjørsel fra tomten til veien skulde anordnes ?

Fangen: Den er paatænkt anordnet paa de 3 meter gadegrund som tomten disponerer i den projekterte Bøgate.

Grini bemærket, at tomten var 1 maal stor, hvorfor der var fuld anledning til at dele den i to og bebygge den med to huse. Der maatte saaledes til den nordre del av tomten føre vei over den søndre del av Bøgaten, hvorfor grundeieren tilkom ulempeerstatning for en saadan vei. Det skal videre bemærkes, at eieren for længere tid siden har erhvervet ret til at ~~tilkoble~~ tilkoble biledning til to huse fra Norgaards Vandverk. Videre fandt komparenten at burde bemærke, at den vei som førte østenfor tomten ikke kunde trafikeres nordover og ned Ivar Aasensgate, fordi sidstnevnte gate laa for dybt i terrænget. Han kunde derfor ikke godta en ordning utenat der blev skaffet forbindelse med Ivar Aasensgt. østenfor undergangen.

Fangen: Dette er noget helt nyt og noget som ikke blev omtalt end-sige berørt ved befaringen. Jernbanen erkjendte først ikke nogen villighet til at istandbringe nogen saadan ordning som fremsat i de fremlagte forutsætninger. Efter endel parlamentering gik man med paa en opkjørsel. Der blev kun fordret denne ene. Han bad skjønsm-

mændene attestere dette. Fastholder grundelieren sit nyt forlangende fragaar jernbanen at gjøre noget og forutsætningen bortfalder.

Grini: Det er en meget letvint maate at ordne en affære paa som er jernbanens sakfører fuldt værdig. Imidlertid naar ikke den taktik maalet. Komparenten hadde ikke kommet med nogen ny fordring. Han hadde kun forklaret det faktiske forhold - hvorledes disse var - og paa grundlag av disse fremsat krav paa ulempeerstatning. Under befaringen var det uttrykkelig blit sagt, at jernbanen skulde tildanne adkomst fra Ivar Aasensgt. og til den gamle vei, men herom indeholdes intet i forutsætningerne om dette taxtnummer.

Fangen bemærket at hans taktik var lagt i maalestok med sakfører Grinis. Den paaberaabte avtale om endel utjevning paa den gamle vei til Ivar Aasensgt. eller Biskop Skaarsgt. skulde jernbanen opfylde. Forøvrig fastholdt han forutsætningerne.

Skjønsmændene avsa taxt efter den i taxtdokumentet opstillede forutsætning med det der nævnte beløp, nemlig kr. 50,- femti kroner.

Grini bad skjønsmændene spurgte om det ved ansættelsen av denne erstatning hadde tat hensyn til at der maatte føre en vei langs tomten forsaavidt denne blev bebygget med to huse, hvilket var eierens plan.

Skjønsmændene erklærte, at de hadde betragtet tomten som byggetomt for et hus.

Grini maatte da begjære skjønsmændenes fastsettelse av erstatning for ulempe som av ham paastaat.

Fangen protesterte mot den taxt som jernbanen helt uvedkommende. Han henviste til at eiendommen ved expropriationstaxterne ^h har faat ulempeerstatning samt til sin foranstaaende tilførsel med spøragsmaal til mændene, hvorav vilde fremgaa at dette var noget helt nyt. Det arrangement som var uttalt i forutsætningerne var istandbragt ved en helt velvillig holdning fra jernbanens side.

Grini: Det var noget nyt som han ikke tidligere hadde erfaret, at jernbanens vedkommende viste velvilje. De fremlagte forutsætninger var et minimum av jernbanens pligter. Men i disse forutsætninger laa en erkjendelse av dens pligt. Som situationen nu var maatte komporenten nu begjære saken utsat til kjendelse under taxt no. 42 var avsagt.

Fangen benægtet at jernbanens forutsætninger indeholdt nogen erkjendelse. Det var jernbanens ingeniør, helt ubenægtet, at de hadde nogen

pligt til at foreta noget, men da komparenten fandt saken bagatelmæssig, gik man med paa at opstille saadan forutsætning. Hvorvidt der skulde gives utsættelse fik retten avgjøre, men hvilken forbindelse med dette taxtno. og taxtno. 42 var høist uklart, idet der fra taxtno. 42 blev gjort gjældende at skjønsmændene hadde undladt at ansætte ulempeerstatning for sænkning av en reguleret gate, mens her forelaa forstaaelsen av en indgaaet kontrakt. Han bad skjønsmændene besvare det av ham foran stillede spøragsmaal, hvorvidt de i taxtno. 44 opstillede forutsætninger angaaende opkjørsel var overensstemmende med hvad der var avtalt og paapekt under befaringen.

Grini skulde i anledning motpartens tilførsel kun bemærke, at man hadde lang erfaring for at jernbanens ingeniører benægtet baade ligt og uligt. Det var derfor ikke stor bremse ^{at} ~~at~~ lægge paa den av motparten anførte benægtelse. Komparenten hadde aldrig seet forutsætningerne før idag - og da disse var uklare - hadde han fremsat sit spøragsmaal. Han hadde derfor ikke faat anledning til at øve nogen indflydelse paa disses lydende. De indeholdt ikke engang noget om ertstatning, trods det hadde skjønnet givet 50 kr. Eieren og komparenten hadde paa aa-stedet paavist situationen, hvorledes den var og at der manglet adkomst; likeledes at de godtok en tildannelse av opkjørsel i Bsgaten. Men angaaende ulemperne og disses størrelse hadde hverken eieren eller komparenten sagt et ord, idet de gik ut fra at det kunde skjønnet bedømme uten nogen pegepind.

Skjønsmændene svarte til de av sakfører Fangen stillede spøragsmaal : Under befaringen var der kun tale om anordning av en opkjørsel. Hvorvidt der skulde bygges et eller to huse paa tomten, blev overhovedet ikke nævnt.

Fangen skulde ikke videre indgaa paa sakfører Grinis tilførsel, men benægtet den, idet han kun gjorde gjældende, at skjønsmændene selvfølgelig har ansat ulempeerstatningen efter det paapekte. Førsvrig var det sakfører Grini vel bekjendt at man ved forutsætninger hvorved optages spøragsmaal om beslaglæggelse eller erhvervelse av grund ikke uttrykkelig fremhævet "ulempe", idet man overlot til skjønsmændene selv at ta de hensyn her, som de fandt maatte være avgjerende.

Grini: Denne tilførsel er indet at svare paa.
I henhold til det av sakfører Grini anførte blev

E r a g t e t :

Taxtnummerets videre behandling utstaar til kjendelsen vedkommende taxt no. 42 er avgivet.

Fangen begjærte saken utstat til imorgen til fortsat avhjemling.

I henhold ~~til~~ hertil blev

E r a g t e t :

Saken utstaar til atterforetagelse paa Skiens raadhus imorgen eftermiddag kl. 4 $\frac{1}{2}$.

Retten hævet.

P. Nærum.
edsv.

Jacob Gisholt.

H. Jeremiassen.

Peder Helgen.

Jonas Stavdal.

Aar 1918 den 16te januar fortsattes sak no. 162/17 - eftertaxter for Bratsbergbanen inden Skiens By - utsat fra retsmøtet igaar under samme administrator og med de samme skjønsmænd som igaar med undtagelse av, at varamanden lensmand S. Lunde møtte som skjønsmænd istedetfor H. Jeremiassen, som hadde melåt lovlig forfald.

H v o r d a : Av jernbanens vedkommende møtte de samme som igaar samt avdelingsingeniør Lund.

Taxt no. 42 (Gjerpen).

Administrator avsa saadan

K j e n d e l s e :

Under behandlingen av dette taxtnummer har indstevnte a/s Nylønde v/. sakfører Sunde paastaet skjøn avgivet til bestemmelse av den erstatning, som tilkommer indstevnte for ulempe paaført ham ved at jernbanen har senket Ivar Aasensgate og Rektor Ørnsgt., den sidste nordover til Skiens jernbanestation N. fra førstnevnte gate, idet følgen herav blir, at Rektor Ørnsgt. ogsaa maa senkes sydover fra Ivar Aasensgt. Indstevnte paastaar, at han herfor ikke tidligere har faaet erstatning og at hans omliggende tomter betydelig forringes, i værdi ved disse forhold. Jernbanens sakfører har hertil bemærket, at han ikke anerkjender det reiste kravts berettigelse. Videre har han paastaet at nærværende ret ikke er kompetent til at avgjøre kravets berettigelse. Han henviser i saa henseende til, at taxterne i Skien er eftertaxter til vurdering av ^a materiel skade, der er paaført eiendommen - i mot-

sætning til de allerede stedfundne expropriationsskjøn.

Retten skal bemærke at det efter proceduren maa ansees paa det rene, at den av sakfører Sunde paastaede ulempe direkte skyldes gjennomførelsen av jernbanens expropriationer. Spøragsmaalets avgjørelse vilde derfor efter rettens mening ha henhørt under expropriationsretten i 1914. Nærværende ret oppfatter eftertaxterne at være tilstevnet i hensigt at fastsætte erstatning for den skade og ulempe som forarsagedes ved gjennomførelsen av expropriationen i 1914, og som der dengang ikke blev tatt hensyn til, naar skaden skjønnes at staa i forbindelse med denne gjennomførelse. Alle spøragsmaal som kunde ha været forelagt expropriationsretten i 1914, maa derfor kunne forelægges nærværende ret, idet retten betrakter eftertaxterne som en fortsættelse og avslutning av expropriationstaxterne i 1914. Idet retten saaledes ikke finder at kunne tage jernbanens indsigelse tilfølge bemærkes, at dermed intet er uttalt om berettigelsen av det av sakfører Sunde paa a/s "Nylønde"s vegne reiste krav.

Thi eragtes :

Den av sakfører Fangen paa jernbanens vegne reiste indsigelse mot rettens kompetance tages ikke tilfølge.

Sakfører Fangen bemærket, at saavel dette taxtnummer som taxtnummer 46 g. begge tidligere laa inden Gjerpens thinglag. Expropriationsskjønnet var dengang sammensat av andre skjønsmænd end nu med undtagelse av de for Skien forrettende, nemlig gaardbrukerne Gisholt og Helgen. Naar retten i ^{en}premisserne uttaler, at dette spøragsmaal staa i direkte forbindelse og henhører under expropriationsforretningen i 1914 mente komparenten, at det vilde være heldigst om dette spøragsmaal behandlede for den samme skjønnsret som før. Efter komparentens anskuelse var det et viktig moment for sakens avgjørelse, hvad skjønsmændene hadde medtatt for sin taxtansættelse og vilde det saaledes være nødvendig at stille skjønsmændene spøragsmaal herom samt gi dem adgang til at granske de tidligere taxter. Han bad retten avggi uttalelse herom, idet han mente, at der neppe kunde reises nogen lovlig indsigelse herimot. Spøragsmaalet gjaldt jo taxten 1914 og naar retten hadde fundet at et spøragsmaal angaaende taxterne dengang paany kunde optages - saavidt komparenten forstod kjendelsen - var det det ogsaa det hensigtsmæssigste. Han bad tvist indledet om spøragsmaalet og denne utsat for

sig efter rettens bestemmelse i et tidsrum av ca: 14 dage.

Da spøragsmaalets avgjørelse for jernbanen kunde ha anden interesse end det her gjældende tilfælde, bad han sig akt av kjendelsen tilstillet hurtigst mulig til oversendelse til hovedstyret.

For a/s Nylønde møtte sakfører Sunde, som oplyste, at selskapets bestyrer hr. Norgaard netop hadde meddelt ham pr. telefon, at han intet hadde imot, at underskjønnet fra 1914 blev tilkaldt og kom til at forrette istedetfor de nu fungerende skjønsmænd. Han gik imidlertid ut fra, at det ordinære overskjøn for byen kom til at fungere ogsaa i dette tilfælde, om overtaxt skulde bli avholdt.

I henhold til det av sakfører Fangen anførte blev

E r a g t e t :

Twist vedkommende taxt 42 (Gjerpen) utstaar for jernbanen til en extraret paa Skiens raadhus lørdag den 2ⁿ februar fk. kl. 12 middag.

Taxt no. 41 (Gjerpen) (Forbigaaet igaar)

Forutsetningerne opløstes.

Grundeieren møtte personlig og for ham tillike sakfører Grini, der bemærket, at forutsetningerne intet indeholder om tidspunktet for naar vandledningen skal være anlagt. Dette var nødvendig, idet som forholdene hadde været under anlegget og nu, saahadde vandet i ledningen frosset saaledes, at eieren hadde været uten vand i 14 dage å 3 uker. Likeledes indeholder forutsetningerne intet om kloakledningen, som av jernbanens vedkommende var bebudet omlagt.

Fangen: Jernbanens fungerende avdelingsingeniør erklærer, at vandledningen vil bli anlagt inden utgangen av oktober 1918. Angaaende kloaken saa vil jernbanen lede denne fra en paa taxtnummerets grund anlagt kum langs østsiden av jernbanens grændse ut i bækkefaret. Kloakken istandbringes inden samme tid som vandledningen.

Skjønsmændene ansatte erstatningen til samme beløp som er paaført taxtdokumentet, nemlig kr. 200,- to hundrede kroner.

Grundeieren begjærte overtaxt.

Fangen: Jernbanen begjærer contra - overtaxt.

T a x t no. 46 c (Gjerpen) (Forbigaaet igaar)

Forutsetningerne opløstes.

For Møllen møtte formanden i bestyrelsen godsforvalter Christiansen og saksfører Grini, der bemærket, at der forbi dette taxtnummer tidligere førte en vei som vistnok tidligere delvis laa paa dette taxtno. Nu var veien ødelagt og grundeieren hadde for at faa forbindelse med den nye av jernbanen anlagte vei maattet anvende betydelig omkostninger. Da forutsætningerne intet indeholdt om erstatning herfor, maatte han be skjønsmændene forelagt spørsmålet om fjernelse av den tidligere vei og sänkningen av den av jernbanen nyanlagte vei antoges ~~at~~ at ha medført ulemper for dette taxtnummer.

Fangen: Dette taxtnummer er nyt som utskilt fra taxtnummer 46 og maa sees i relation til dette. Komparenten fremholdt at jernbanen gjorde gjældende, at den av saksfører Grini paastaaede ulempe, hvorom skjønsmændenes uttalelse ønskes var indbefattet i den taxtnummer § 46 tilkjendte ulempererstatning. Gjerpens Bygdemølle hadde ogsaa kjøbt parcellen efter de stedfundne expropriationstaxter i 1914. Han protesterte mot at spørsmålet forelagdes skjønsmændene - subsidiært f.t. - idet skjønsmændene, i det foreliggende tilfælde ikke kunde tillades at uttale sig om sine antagelser, men kun kunde tillates at uttale sig om spørsmål, der grunder sig paa faktiske forhold. Det maa her ved kjendelse avgjøres - saafremt rettens kjendelse for taxt no. 42's vedkommende opretholdtes - hvorvidt Gjerpens Bygdemølle hadde krav paa nogen saadan ulempererstatning, der tilsigtedes med spørsmålet til skjønsmændene. Han forstod motpartens saksfører saadan, at denne mente der tilkom taxtnummeret ulempererstatning for den omhandlede sänkning. Var saa tilfælde maatte tvist indledes.

Grini: paastod, at der ved expropriationstaxten i 1914 ikke var tatt hensyn til den av ham paastaaet ulempe. Dette hadde jernbanen ogsaa uttrykkelig erkjendt i sine forutsætninger til taxtnummer 42, hvor den for dette taxtnummer hadde paatat sig at tildanne adkomst i veiskraaning fra den omlagte Wattenbergvei ovenfor undergangen og til den gamle vei. Formentlig kunde der ikke gjælde andre retsregler for taxtnummer 42 end for taxtnummer 46. Det er riktig at Bygdemøllen hadde kjøbt sin eiendom efter 1914, men møllen hadde kjøbt eiendommen med alle rettigheter, saaledes ogsaa retten til mulig erstatning. Komparenten maatte i henhold til den av retten idag under taxt no. 42 avsagte kjendelse paastaa det av ham stillede spørsmål forelagt skjønnet.

Fangen : Hvad jernbanen godvillig og efter henstilling har indrømmet taxt no. 42 danner selvsagt ingen presidents for dette taxtnummer. Han protesterte fremdeles mot spørsmålet, som kun vilde bli aktuelt, hvis jernbanen ved realitetskjendelse blev tilpligtet at yde erstatning. Først da traadte skjønsmændene til. Førøvrig forbeholdt han ved eventuel procedure at imøtegeaa sakfører Grini.

Grini bemøgtet at jernbanen godvillig hadde givet taxtno. 42 nogen indrømmelse. Den samme indrømmelse var ogsaa git taxt no. 46. Det var av komparenten fremholdt og paastaaet, at nogen erstatning for den av ham her nævnte ulempe ikke tidligere var tilkjendt. Taxtnummerets tidligere eier var sogar ved expropriationstaxten i 1914 ukjendt med Vattenbergveiens omlægning, hvis planer ikke var forelagt for ham. Han fastholdt sit spøragsmaal.

Fangen: Her paastaaes saa meget overraskende nyt, at komparenten ikke vilde opholde rettens tid med at imøtegeaa det. Han benøgtet det helt, som ubeviste paastande. Specielt vilde han uttale, at han følte sig overbevist om at samtlige der var tilstede under befaringen av taxtno. 42, hadde en anden opfatning av den avtale om omlægning av en vei, end den av sakfører Grini her hævdede. Han antog at retten vilde ta mere hensyn til disses uttalelser end til sakfører Grinis paastande. Dette var tilstrækkelig pointerende. Siden skulde beviserne komme.

Grini: Det var jernbanens sak at bevise, at grundeieren tidligere hadde faaet erstatning for den omhandlede ulempe. Dette var ikke skeet. Hvad motparten mente med "beviser siden" skjønte ikke komparenten.

Fangen: Atter noget nyt. Den der kræver noget faar bevise grundlaget for sit krav.

Grini: Grundlaget for hans krav vilde fremgaa av skjønsmændenes svar til det av ham stillede spøragsmaal.

Fangen: Nei, sakfører Grini grunder taxt no. 46 g's krav paa en paastaaet ret paa taxt no. 46, samt paa erkjendelse fra jernbanen for taxt no. 42's vedkommende. Det er her avgjørelsen ligger og ikke hos skjønsmændene.

Grini kunde som sakfører for saavel for den tidligere som nuværende

eier av taxt no. 46 bekræftede, at eiendommen var overdraget til møt-
len med alle rettigheter. Er den ^upaaført eiendommen nogen skade av
økonomisk art i nogensomhelst form, paabyder loven erstatning.

Fangen: Derom er endnu intet avgjort. Hvorvidt taxt no. 46 har
noget krav mot jernbanen faar retten avgjøre og naar den avgjørelse
foreligger, opstaar først kravet for taxt no. 46 g i henhold til
den av sakfører Grini paastaaede transport. Utenfor omfanget av
taxtno. 46's paastaaede krav, kan 46 g's krav ikke komme.

Grini: Dette er aldeles uriktig. Taxtno. 46 er ikke indbefattet
under nærværende skjøn. 46 g har en selvstendig ret.

Fangen: Dette er et juridisk spøragsmaal som er unødvendig at løse nu.
Han benægtet Grinis paastande.

Administrator avsa derefter saadan

K j e n d e l s e :

Sakfører Grini har for grundeierens^f begjæret skjønsmændene
forelagt spøragsmaal om, hvorvidt fjernelsen av en ældre vei og sænk-
ningen av den nyanlagte vei har medført økonomisk skade for dette
taxtno., formentlig med henblik paa at søke skjøn for en eventuel
erstatnings størrelse. Jernbanens sakfører har protesteret mot, at
spøragsmaalet^f forelægges, subsidiært at det forelægges f.t. Da der
ikke er indledet nogen tvist og ikke av parterne er nedlagt paastan-
de med henblik paa en realitetsavgjørelse m. h.t. det antydede kravs
berettigelse finder administrator at spøragsmaalet f.t. ikke blir
at forelægge skjønsmændene.

Thi eragtet :

Det av sakfører Grini stillede spøragsmaal til skjønsmændene
blir ikke f.t. at forelægge disse til besvarelse.

Grini bad sig meddelt akkutskrift av nærværende taxtno. til paaanke
av den avsagte kjendelse og rettens fornægtelse.

Skjønsmændene ansatte ^verstatningen som paaført taxtdokumen-
tet nemlig :

- a) Grund til vei pr. m² kr. 2 - to kroner.
- b) Ingen ulempeerstatning.

T a x t n o. 44: (Gjerpen) (Utsat fra igaar)

Grini bad skjønsmændene forelagt til besvarelse det av ham igaar

stillede spøragsmaal.

Fangen protesterte mot taxt. Jernbanen hadde ingen pligt til at erstatte yderligere. Det fik først avgjøres om grundeieren tilkom yderligere erstatning for paastaaet ulempe. Naar kjendelse i grundeierens favor forelaa, hadde han først krav paa taxt. Saafremt tvist reistes gjorde han ethvert forbehold om rettens kompetance.

Grini fastholdt sit spøragsmaal.

Fangen: Skjønsmændene skal skjønne i henhold til fastslaaede forutsetninger og disse skal knytte sig til faktiske forhold eller retslig fastslaaede kjendsgjæringer. Skjønsmændene er ikke en institution til at besvare antagelser eller muligheter.

E r a g t e t :

Spøragsmaalet optages til kjendelse.

Administrator derefter avsa saadan

k j e n d e l s e :

Sakfører Grini har for grundeieren begjæret taxt avgivet under forutsetning av at tomten bebygges med to huse til bestemmelse av den grundeieren tilkommende erstatning for en vei, som under denne forutsetning kom til at gaa over tomten. Jernbanen har protestert mot taxt. Administrator fandt under henvisning til den idag avsaagte kjendelse vedkommende taxt no. 42 nærværende ret berettiget til at avgjøre hvad der var gjenstand for erstatning. Taxt~~nummer~~^{nummeret} er behandlet ved expropriationskjønnet \S i 1914 og herunder er avgivet skjøn under alternativ I, hvorefter grundeieren har faaet saavel erstatning for avgivelse av grund som ulempeerstatning. Det samme var tilfældet ved overskjønnet. Grundeieren - som mot jernbanens protest - forlanger yderligere erstatning for ulempe som følge av jernbanens gjennomførelse av expropriationen har under disse omstendigheter bevisbyrden for, at den av ham paastaaede ulempe ikke har været taget i betragtning under taxterne i 1914 eller skyldes omlegning eller forandring av jernbanens planer. Saadant bevis er ikke ført og krav paa yderligere erstatning vil derfor bli avvist.

Thi eragtes :

Den av sakfører Grini begjærte taxt for yderligere ulempe vedk. dette taxtnummer blir ikke at \S avgit.

T a x t no. 48 (Gjerpen)

Fangen fremla forutsætninger. Disse oplæstes.

(Forutsætningerne indtages, saalydende :)

Takstno. 48 (Gjerpen)

Fjeldbund - g.ml. nr. - g.nr. 60, bnr. 57, Kristen Jansen, møtte under befaringen ved o.r.sakf. Jøns. Sunde.

Forutsætning :

For skade ved stensprut og for ulempe ved besværliggjort adkomst en kortere tid under anlægget.

Fremlagt 16/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Kristen Jansen møtte personlig og med ham sakfører Sunde. Den sidste henledet opmærksomheten paa de for dette taxtno. ved expropriations-taxten opstillede forutsætninger, ifl. hvilket taxtnummeret er til-sagt adkomst til broovergangen ca: 3707. Forsaauidt der nu ikke blev truffet en endelig ordning om en adkomst ønsket komparenten at vite om spørgsmaalet herom - som antydte under befaringen - skulde ut-staa. Komparenten gik ut fra at de idag oplæste forutsætninger var sli~~g~~ at forstaa, at de ogsaa omfattet skade forvoldt derved, at vand-ledningen i nogen tid var avstængt.

Fangen: Spørgsmaalet om, hvorvidt der tilkommer grundeieren yderli-gere erstatning i anledning fuldførelsen av det projekterte broar-rangement ved ca: pøl 3707 utstaar i forbindelse med og under avven-ten av reguleringsspørgsmaalets avgjørelse.

Sunde gik ut fra, at jernbanen, naar reguleringen forelaa, sørget for avholdelse av taxt.

Fangen: Spørgsmaalet herom kan komparenten ikke bestemt besvare, dog kunde han uttale at tilkom der grundeieren erstatning, saa kunde erstatningsspørgsmaalet ogsaa avgjøres ved overenskomst. Kravet disse taxtforretning^{er}, fik man avholde saadan, men her forelaa ogsaa spørsgmaal om hvorledes de kommunale myndigheter stillet sig overfor jernbanens krav om et bestemt svar paa hvad de vilde. Han pointer-te, at under befaringen kunde intetsomhelst svar erholdes. Imidler-tid gik han ut fra, at den uvishet ikke vilde komme til at gaa ut

over vedkommende grundeiere økonomisk, saa motparten behøvet ikke at frygte for, at jernbanen vilde vise nogen vrangvilje mot denne. Jernbanen maatte imidlertid holde sit eventuelle krav aabent mot byen, saafremt den kan reise noget juridisk krav overfor denne.

Nærværende taxtnummer skal faa beholde uhindret adkomst over planovergangen som hidtil indtil den projekterte broovergang eller en demed likestillet forbindelse blir anordnet.

Skjønsmændene erklærte, at de ved taxtansættelsen hadde tat hensyn til at vandledningen hadde været avstængt en tid.

T a x t :

Erstatning

Kr. 50,-

femti kroner.

Kristen Jansen begjærte overtaxt.

Fangen begjærte for jernbanen contraovertaxt.

T a x t no. 49 (Gjerpen)

Forutsætningerne opløstes.

For indstevnte møtte sakfører Sunde, som bemærket at han i forutsætningerne ~~ikke~~ savnet nogen bestemmelse om den skade som var paaført Iversens hus under fjeldsprængningen.

Da denne skade var paavist under befaringen, maatte komparenten forbeholde sin part adgang til at indtale erstatning for skaden ved særskilt søksmaal.

Fangens Hvad der er anført i forutsætningerne er erkjendt av jernbanen. De yderligere reiste krav er ikke anerkjendt. Ønsket grundeieren yderligere erstatning fik han søke sin ret ad anden vei.

Hvad jernbanen mente med nærværende eftertaxter var at faa bort uomtvistelige krav for paaført materiel skade under anlægget. Han ansaa heller ikke retten kompetent til at avgjøre omtvistede krav, der førtes tilbake til jernbanens anlæg som aarsak.

Sunde var uenig i motpartens opfatning av rettens kompetence, men fandt nu ingen grund til at opta nogen diskussion herom.

T a x t :

Erstatning

Kr. 130,-

et hundrede og tredive kroner.

T a x t no. 50 (Gjerpen)

Forutsætningerne opløstes.

Fjelddalen møtte personlig og med ham sakfører Sunde, som bemærket, at foruten ^hkoaken ogsaa vandledningen hadde været avstengt i nogen tid, og at der foruten sten under skytningen ogsaa var slængt en stor stok mot væggen. Med hensyn til den skade, som var voldt ved rystning av huset under skytningen, tok komparenten samme forbehold som under forrige taxtnummer.

Fangen: Forutsætningerne angir i almindelighet i store træk den indrømmede skade. Saaledes var selvsagt ogsaa under skade ved stensprut indbefattet erstatning for den paastaaede skade ved at en stok blev slynget op mot husets væg, men komparenten hadde ikke fundet at kunne gaa saa i detaljer. Han benægtet at arbeidet i skjæringen hadde foraarsaget skade paa huset ved rysten og var der heller ikke stillet forutsætning om denne skade.

Skjønsmændene oplyste, at det overfor dem under befaringen intet var nævnt om avstengningen av vandledningen (i ca: 14 dage).

Fangen medgik paa, at skjønsmændene satte en særskilt taxt paa denne ulempe.

T a x t :

a) Efter opsatte forutsætninger
tre hundrede kroner.	Kr. 300,-
b) Tillægstaxt for ulempe ved avstengning av vand-
ledning
tretti kroner.	" 30,-

T a x t no. 54 (Gjerpen)

Forutsætningerne opløstes.

T a x t :

Erstatningen ansattes som anført i taxtdokumentet hemlig :

a) Erstatning for grund pr. m ²
en krone.	<u>Kr. 1,-</u>
b) Ingen ulempeserstatning.	

T a x t no. 55 (Gjerpen)

Forutsætningerne opløstes.

Aanesen v/. Eriksen skulde bemærke at han ikke møtte for dette og de

følgende nummere, idet eierne ikke var lovlig varslet efter lov av 12/8-1848 § 8. Han hadde igaar pr. telefon mottat besked om at taxterne vilde bli avholdt igaar eftermiddag, likesom det noget senere paa dagen likeledes pr. telefon paa forespørsel hadde lykkedes ham at faa greie paa de saakaldte skjønsforutsetninger. Disse telefonoplysninger hadde han hverken pligt eller anledning til at meddele eieren.

Fangen: Motparten er ikke heldig ved at befølge en tidligere under denne forretning høvdet fremgangsmaate. En sakfører kan ikke naar det behager ham snart optræde som retsfuldmægtig og snart ikke, for en og samme part. Det er en utilbørlichkeit og retten faar her vaake over, at den slags variable sakførere^{ikke} tilstedes adgang til saaledes at forstyrre rettens forhandlinger.

Ad. Faktum: Sakfører Eriksen som fuldmægtig for advokat Aanesen mottok uttrykkelig oplysning om forutsetningerne under befaringen. Samtlige 5 skjønsmand kan attestere dette. Det er intet som tvinger komparenten til at gi ham skriftlige forutsetninger, især hvor det som her foreligger saa enkelt spøragsmaal. I skrivelse til komparenten benægter sakfører Eriksen dette og faar svar pr. telefon av komparenten. Sakfører Eriksen var tilstede i retten igaar da administrator utsatte behandlingen til idag kl. 4½ em., med oplysning om at han godtok kort varsel til grundeierne. Foruten advokat Aanesen er samtlige grundeiere varslet av jernbanen i formiddag. Han provocerte sakfører Eriksen til at oplyse, hvorviat han i eftermiddag i retten eller utenfor - hadde sagt til de møtende parter at de kunde gaa igjen. Jernbanelovens bestemmelser om 24 timers varsel gjelder kun befaring. Forsvrig hadde sakfører Eriksen intet havt at indvende mot administrators oplysning om, at retten godtok kort varsel. Da sakfører Eriksen hadde oplyst, at han ikke møtte for grundeierne, som hadde faaet varsel og var mødt, hadde han heller intet mandat til at handle paa deres vegne. Komparenten paastod avhjemlingen fremmet.

Eriksen: Det er usandhet naar sakfører Fangen paastaar, at forutsetningerne blev ham meddelt under befaringen. Han er sikker paa, at saa ikke er tilfælde. Komparenten hadde krav paa at kjende for-

utsættningerne. Hvad varsel angaar, saa hadde ikke han godtaget noget varsel i retten igaar. Om grundeierne er varslet idag ved middagstider, er dette ikke lovlig varsel efter jernbaneloven, som ogsaa gjælder de her omhandlede taxter. Han fandt ingen grund til at imøtekomme sakfører Fangens provokation.

Fangen skulde ikke bry sig om Eriksens beskyldninger om usandhet. Det var nok vidner, hvis prov vilde være/ Hr. Eriksens prov overmægtig. Forøvrig var det unødvendig at indlade sig paa nogen diskusion med motparten, da det var paa det rene at hans parter ogsaa idag hadde mødt. Jernbanen hadde holdt sig til rettens berømmelse.

Administrator opfordret sakfører Eriksen til at uttale sig om hvorvidt han hadde frasagt sig skjønnet forsaavidt hans parter angik.

Han bemærket videre at da Eriksen ikke hadde besvaret hans forespørgsel, var han uten holdepunkt med hensyn til hvad han hadde foretaget sig i forhold til disse. Omend Administrator under disse omstændigheter, da der ikke til retten var indløpet nogen meddelelse om, at advokat Aanesen hadde frasagt sig sin befatning med skjønnet fandt, at han var pliktig til at motta varsel for sine parter, og ogsaa var blit git anledning til at gjøre sig bekjendt med at saken blev fortsat idag allerede igaar, hvor hans fuldmægtig var tilstede, og saaledes under enhver omstændighet ved henvendelse til byfogedkontoret idag kunde ha bragt paa det rene, at skjønnet var utsat til en bestemt tid, fandt han allikevel ikke - under disse omstændigheter - at burde fremme skjønnet for de her gjældende taxtnummers vedkommende. Naar imidlertid saken nu - efter hvad der er passeret igaar og idag - ikke vil bli utsat paa ubestemt tid for fremtiden, saa faar det bli de indstevntes egen sak, hvis de for fremtiden ikke holder sig underrettet om retsmøterne.

Da nu tiden var saa langt fremskreden fandt administrator at burde utsætte saken til atterforetagelse imorgen eftermiddag kl. 4½ eftermiddag.

Retten hævet.

P. Nørum.
edsv.

Peder Helgen. Jacob Gisholt. Jonas Stavdal. Simon Lunde.

Aar 1918 den 17ⁿ januar blev fortsat

sak no. 162/1917 - eftertaxter for Bratsbergbanen inden Skiens By - utsat fra igaar under samme administrator og med samme skjønsmænd som igaar.

H v o r d a : Av jernbanens vedkommende møtte de samme som igaar. Fangen begjærte fortsat avhjemling, idet han bad

T a x t no. 55 (Gjerpen) behandlet.

Grundeieren paaraabtes, men møtte ikke.

Fangen bemærket, at grundeieren er varslet saavel igaar som idag. Administrator bemærket, at ~~der~~ saavidt han hadde forstaat var grundeieren varslet til retsmøtet igaar, men da det ikke kunde ansees paa det rene, at han igaar var varslet til noget retsmøte idag, fandt han grund til paa embeds vegne at maatte utsætte behandlingen av dette taxtnummer indtil videre, idet der intet var oplyst om, at grundeieren med et saa kort varsel som fra middagstider idag hadde havt anledning til at arrangere sig med møte. Administrator vilde for at undgaa enhver tvil indvarsle denne og mulig andre idag møtende grundeiere til at møte i et bestemt senere retsmøte, som sattes imorgen kl. 5 eftermiddag.

Thi eragtes :

Taxtnummerets foretagelse utstaar.

Fangen bemærket hertil, at denne fremgangsmaate aldrig tidligere har været befulgt og ikke inden nogen jurisdiktion i Bratsberg Amt og heller ikke inden Skien. Han maatte tillade sig at uttale, at har dette været rettens mening, saa burde ogsaa retten underrette jernbanens sakfører om, at praksis nu skulde forandres. At avholde disse skjøn var for jernbanen en saa bekostelig og vidtløftig affære, at det var mere end beklagelig at der ikke fra rettens side var reist skranke mot den adgang som hidtil og nu ved den idag avsatte utsættelseskjendelse var levnet enkelte retsfuldmægtige til at vise sin obstruktion, om hvis karakter der neppe kan være mere end en mening. Komparenten hævdet bestemt at grundeieren selv hadde at holde sig underrettet om avhjemling, det var kun til befaringen de hadde krav paa det i loven bestemte varsel. Lovgrunden skyldtes udelukkende grundeierens interesse av paa aastedet at gi de fornødne orienteringer. Komparenten beklaget, at retten indtok et motsat stand-

punkt, som var fastslaaet urigtig. Han gjorde gjældende, at han idag hadde bestemt, at saafremt der fra rettens side vilde bli tilkjendt disse retsfuldmægtige salær hos jernbanen, vilde kjendelserne herfor av jernbanen bli indbragt til prøvelse i h.t. høiesteretsdommene av 1907 og 1908. Derigjennem vil der ogsaa bli git klar besked om, at rettens standpunkt var helt urigtig.

Administrator bemærket, at da der heller ikke ved paaraab møtte grundeiere vedkommende taxt no. 56 - 61 blev ogsaa disse taxtnummere at utsætte til imorgen, idet administrator nu hadde truffet foranstaltning til at faa indvarslet disse grundeiere.

Fangen oplyste derefter, at retten vil bli tilstillet en fortegnelse over samtlige, som var medtat under skjønnet og bad han da retten vise jernbanen den imødekommenhet til hvert retsmøte at indvarsle saa mange, at man ikke manglet arbeidsstof til retsmøterne. Retten maatte nu være jernbanen behjælpelig med at taxtavhjemlingen paaskyndes.

Derefter paabegyndtes avhjemlinger av tidligere inden Skien taxerede taxtnummere.

Taxt no. 7: Matr.no. 23 S, Skotlandsvei, eier nu J. Lauvstad, møtte under befaringen ved sin husbestyrerinde, idag personlig.

Fangen: Der gives erstatning for traak og for skade paa hus, havegrund som følge av stensprut.

Taxt:

Erstatning

Kr. 160,-

et hundrede og sexti kroner.

Taxt no. 8: Matr.no. 1 Sandviksveien, fæstetomt av prestegaarden, fæster Sigvald D. Sigvaldsen møtte under befaringen samt i retsmøtet igaar.

Fangen fremla og oplæste forutsætninger.

(Forutsætningerne indtages, saalydende :)

Takst nr. 8.

Forutsætninge:

Erstatning for traak og for skade under anlægget paa have og hus ved stensprut indbefattet for ulempe ved placering av en winch for en mindre del paa dette takstno.

Fremlagt 17/1-1918.

P. Mørum.
edsv.

T a x t :

Erstatning

Kr. 100,-

et hundrede kroner.

T a x t no. 10: Matr.no. 5 Sandvigsveien, fæstetomt under præstegaarden, fæster N.P. Kjølner, møtte under befaringen personlig og ved sakfører Sunde.

Fangen fremla forutsetninger som opløstes.

(Forutsetningerne indtages, saalydende :)

Takst no. 10.

Forutsetning :

Forsøkestakst avgis paa hele eiendommen.

Der avgis takst for skade som følge av anlagsarbeiderne efter to alternativer :

- I. for skade paa kjelder og hus ved $\frac{1}{2}$ vandtilsig, indbefattet for mulig fremtidig skade, idet forutsettes at forsøksekspropriationen ikke gjennomføres. I erstatningsbeløpet indbefattes for ulempe ved beslagleggelse av grund i anlegstiden til kompressorkjedle. Fundamentet blir staaende.
- II. for de under litr. I anførte ulemper under forutsetning av, at forsøks - ekspropriationen gjennomføres med fravikelse fra april flyttetid 1918.

P.t. Skien d. 21/12-1917.

for advokat Anneus Schjødt.

Finn Fangen.

Freml. 17/1-1918.

P. Nærum.
edsv.

Sunde gik ut fra, at der i forbindelse med forsøks-
taxten blev tilkjendt eieren Hr. Kjelner et aars brutto husleie. Videre gik han
ut fra, at jernbanen hadde truffet saadanne foranstaltninger, at ei-
endommen, om forsøks-
taxten ikke blev gjennomført, var sikret mot frem-
tidig at bli generet av vand fra jernbanelinjen eller jernbanens ei-
endomme.

Fangen: Det er ~~i~~ uvist om nogen saadan fremtidig skade vil opstaa,
men var der imøtekommet kravet om erstatning for tilfælde eiendommen
fremtidig skulde bli skadet av vand. Dette vil ogsaa fremgaa av tax-
terne.

Sunde bemærket, at sidste sætning i hans tilførsel sigtet til en skri-
velse, som Kjelner i april 1916 hadde mottaget fra jernbanen.

T a x t :

Den hele eiendom	Kr. 9.000,-
ni tusen kroner.	
* kapitaliseret grundleie	<u> " 420,-</u>
	Igjen Kr. 8.580,-

otte tusen fem hundrede og otti kroner, heri indbefattet et aars hus-
leie.

Erstatning efter :

Alt I	Kr. 700,-
syv hundrede kroner.	
Alt. II.	" 400,-
fire hundrede kroner.	

T a x t no. 73: Matr.no. 36 P.A. Munchsgt. eier Nils Venstøp;
hustruen møtte under befaringen og med hende sakfører Sunde.

Fangen: Der gives erstatning for skade paa hus og have som følge av
stensprut.

Sunde: Eierens hustru paaviste under befaringen, at der var sprækker
i brandmurene, folder i tapetet paa veggene og revner i kjældermuren.
Hun paastod at dette skyldtes den voldsomme rystning som huset hadde
været gjenstand for under jernbanens fjeldsprængning strax østenfor
den eiendommen tilliggende tomt. Denne skade maatte taxeres nu like-
saavel som den skade som var forvoldt ved stenspruten. Forsaavidt
jernbanen ikke gaar med paa at der avgives skjøn nu ogsaa over den

ved rystningen av huset forvoldte skade agtet komparenten at avhøre vidner. Han fremla en erklæring fra overlærer Omang av idag. (Erklæringen indtages, saalydende :)

Jeg erklærer herved, at den av mig beboede leilighet i P.A. Munchs gate 36 i den tid, mineringerne ved jernbaneanlægget foregik, begyndte at vise visse mangler, som før ikke var forhaanden. I brandmurene dannet der sig sprækker, saa at murkalk begyndte at falde ned. Dørene slog klik og blev vanskelige at faa lukket. Ogsaa væggene synes - efter foldninger, som har dannet sig i tapetet, at dømme - at ha git sig. Jeg føler mig selvfølgelig ikke habil til at avgjøre, om disse forandringer er at tilskrive arbeidet ved jernbaneanlægget eller kan ha andre aarsaker. Men da ialfald endel av mineringsskuddene frembragte voldsomme rystninger i huset og nævnte mangler som sagt ikke forefandtes før mineringene begyndte, synes det mig høist sandsynlig, at aarsaken er at søke i disse.

Skien 17" januar 1918.

S.O.F. Omang.
Overlærer.

Freml. 17/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Fangen: Av forutsetningerne fremgaar hvad jernbanen mener sig forpligtet til at erstatte. De av motparten paastaaede skader benægter jernbanen kan tilskrives anlægget. Han protesterte mot nogen adgang til mot jernbanens protest at avholde noget skjøn herom, saameget mindre som jernbanen paastod sig ikke erstatningspliktig. Disse spøragsmaal fik grundeieren indbringe for et andet forum, og benægtet han at expropriationsretten kunde avsi nogen kjendelse om disse forhold med exegibel virkning for jernbanen. Spøragsmaalet om aarsaksforholdet kunde kun avgjøres i tilfælde ved dom. Meningen med disse taxter var den, at jernbanen under disse vilde faa fastslaaet omfanget av uomtvistelig paaført ^{material skade. Han forlangte} ~~præliminær~~ kjendelse.

Sunde: Det gjælder her skade som er voldt under anløgsarbeidet, alt-saa saadan skade som ikke er medtat ved expropriationstaxten og følgelig skal medtages ved eftertaxten. Retten har desuten kompetance

til at avgjøre alle spøragsmaal, som maa løses for at erstatningen kan bli bestemt. Det følger klart i § 2 i lov 10/5-1860. Det var derfor skikket til at vække forbauselse naar jernbanen forsøkte paa at holde dette krav udenom, skjønnet og det stod i daarlign samklang med hvad jernbanen selv uttaler i den for eierens hustru forkyndte stevning. Det uttales nemlig i denne at eieren maa være forberedt paa at krav som ikke fremsættes under forretningen senere vil bli avvist. Bemærkes kan det ogsaa, at taxterne ifl. post 1 i de almindelige forutsætninger skal omfatte enhver erstatning som jernbanen pligter at utrede. Mere fandt komparenten det unødvendig at ~~se~~^{8v} med hensyn til den processuelle side av saken. Om ~~valitet~~^e skulde han uttale sig, naar den forlangte kjendelse var avsagt.

Fangen: Det er en uriktig argumentation at fremholde, at skader, som sker under anlegget som følge av arbeidets art, har nogen forbindelse med expropriationen qu. De ^a "imindelige forutsætninger" punkt 1 refererer sig kun til skade og ulemper, som er en umiddelbar følge av, at grund eller rettigheter fratages den berettigede. Dette punkt kan ikke gjøres gjældende her, likesaalidt som de skadelidende kan kræve medtat under expropriationsskjønnet materiel skade, som ikke foreligger eller er paaført naar expropriationsskjønnet paagaar. Der kan selvfølgelig ikke taxeres nogen skade før den er indtruffet. Expropriationsrettens kompetance er begrundet i særegne hensyn og er meget snever. Den er ikke baseret paa at avgjøre saadanne materielle retsspøragsmaal og foreligger der intet som tilsiger, at disse erstatningsspøragsmaal skal undrages den ordinære procesvei. Han benægtet forevrig motpartens retslige anskuelser. Det av sakfører Sunde paaberaabte angaaende stevningens indhold er forsaavidt ukorrekt og støttjer snarere komparenten - se stevningens ordlyd -:

"Krav i anledning expropriationen".

Sunde fandt det unødvendig at inklade sig paa nogen detaljeret imotegaaelse av denne tilførsel, idet rettens kjendelse vedkommende taxt no. 42 er avgjørende ogsaa i dette tilfælde. Han kunde imidlertid ikke forståa hvorledes jernbanen dristet sig til - efterat dens funktionærer aarevis hadde opholdt folk med løfter om, at al skade skulde bli fastsat ved efterskjønnet - at stille sig som den nu gjorde og henvise alle, hvis eiendomme den ofte meget egenmægtig

hadde skadet, til at anlægge søksmaal ved almindelige retter. Det var selvfølgelig ikke jernbanens hensigt at komme fra sit ansvar paa den maate, men det saa slig ut.

Jernbanen indtar ingensomhelst særstilling naar den optrær som expropriant - bortset fra at skjønnen ikke opnevnes paa almindelig maate. Den pligter likesaa vel som andre at erstatte al den skade den forvolder, baade ved erhvervelser og ved utførelsen av det anlæg, hvortil erhvervelsen sker, og erstatningen skal bestemmes av expropriationsskjønnen.

Hadde grundeierne været paastaaelige, hadde de forlangt den skade, som anlægsarbeidet maatte forvolde, bestemt strax, ialfald hvis skjønsmændene da hadde kunnet beregne skaden. Eftertaxten maatte derfor betragtes som en direkte fortsættelse av den i sin tid avholdte expropriationstaxt.

Skulde forholdet være som jern^{banen}~~banen~~ nu vilde ha det, til, kunde eftertaxterne komme til at arte sig som det rene spillfægteri. Fandt f.ex. de folk som møtte for $\frac{1}{2}$ jernbanen paa at benægte, at nogensomhelst skade var forvoldt, saa blev der ikke spøragsmaal om eftertaxter; men saaledes kan jernbanen ikke gaa frem. Den pligter at paastevne eftertaxt og gi grundeierne anledning, til at faa sine krav avgjort av expropriationsretten.

Forøvrig benægtedes motpartens anførsler.

Fangen: Det er ikke behagelig at kunde lade den uskyldige lide med den skyldige, men det har vist sig under befaringerne, at de mest uhyrlige krav reises. Det vil for grundeierne antagelig være let for nærværende ret at bevise baade det ene og det andet. Men jernbanen anser det ikke betryggende at saadanne avgjørelser træffes her. Det er gjennemgaaende saa, at saa at sige samtlige grundeiere under befaringerne pludselig har faaet saa udvidede krav i forhold til hvad de har anmeldt mundtlig og skriftlig for jernbanen, at for jernbanen viser det sig nu, at det retteste hadde været at undladt eftertaxt. Jernbanen er ikke forpligtet til at lade avholde eftertaxt, men er som enhver anden nødt til at se tvistigheter avgjort ved dom. Komparanten turde uttale, at gjennemgaaende vilde virkelig skadelidende ikke lide nogen overløst derved, at jernbanen avslog at medgaa paa,

at yde erstatning ved undladelse av at medta ikke erkjendte skader i forutsætningerne. Komparenten hadde en anden forstaaelse av ~~for~~ rettens avgjørelse vedrørende taxt no. 42 og komparenten ønsket denne kjendelse angaaende rettens kompetance, og var denne fremtvunget ved den holdning grundeierne hadde vist under befaringen. Hvad der anførtes angaaende anlæggets ingeniører, saa kunde ikke ~~de~~ retten bygge paa passiar som maatte ha fundet sted mellem skadelidende og disse. Det er alene statsbanernes hovedstyre som kan indgaa avtaler av den art og likesom hovedstyret altid maa stevnes er d-et selvfølgelig dette som kan medgaa paa en avvigelse fra de almindelig~~g~~ gjældende rettergangsregler. I ingeniørernes uttalelser - om saadanne virkelig har faldt - ligger selvfølgelig ikke andet end, at de paastaaede skader vil bli overseet ved en eftertaxt, hvor anlæggets ingeniører faar adgang til at fremholde sit syn og samtidig faar bragt ut av verden skader som de ved jernbanen har paaført grundeierne. Forøvrig benægtet han sakfører Sundes bemærkninger.

Sunde benægtet denne tilførsel og henviste til sit tidligere.

E r a g t e t :

Tvisten optages til kjendelse.

Administrator derefter avsa saadan

k j e n d e l s e :

Under behandlingen av dette taxtnummer har jernbanens sakfører begjæret skjøn avgit under saadan forutsætning: "Der gives erstatning~~er~~ for skade paa hus og have som følge av stensprut". Sakfører Sunde har hertil bemærket, at der under befaringen er paavist sprækker i brandmurene, folder i tapetet paa veggene og revner i kjældermuren, som paastaaes at skyldes den voldsomme rystning som huset har været gjenstand for under jernbanens fjeldsprængning strax estenfor den eiendommen tilliggende tomt. Han har paastaaet at ogsaa denne skade skal taxeres.

Jernbanens sakfører har benægtet jernbanens erstatningspligt og protesteret mot at der avsiges skjøn herover, idet han hævder at erstatningskravet er av den beskaffenhet, at dets berettigelse ikke i realiteten kan avgjøres av expropriationsrettens bestyrer.

^{anbr} Administrator skal bemærke : Den lovbestemmelse som omhand-

ler expropriationsrettens domskompetance findes i lov 10/5-1860 § 2 og lyder saaledes: "Tvist angaaende rettigheden til - og betingel-
serne for - udførelsen av foretagendet saavel som om, hvad der ^{er} gjen-
stand for avstaaelsen eller for erstatning eller deslige, avgjøres
under taxtforretningen ved ~~egne~~ kjendelse av bestyreren". Denne
lovbestemmelse indeholder hjemmelen for den ekstraordinære procesret
hvormed expropriationsretten er udstyret og hensigten med at expro-
priationsretten er utstyret med en saadan ret, maa ha været under
dens saglige kompetance at samle alle retstvister, som maa løses før
expropriation~~en~~ ^{anten} kan naa frem til tingen som skal exproprieres. Expro-
priationsretten skal saaledes løse alle spøragsmaal som reises om,
hvorvidt tingen skal avstaaes eller ikke saavel som om forstaaelsen av
den meddelte expropriationstilladelse. Hvor der opstaar tvistighe-
der, som ikke berører selve gjennomførelsen av expropriationen, vil
expropriationsretten ikke være kompetent til at avgjøre disse. Den
av sakfører Sunde her paastaaede skade skriver sig ikke fra at ex-
proprianten i henhold til sin expropriationstilladelse har berøvet
tingens eier noget. Der er her reist krav paa erstatning for en ma-
teriel skade paa eiendommen, som eieren selv beholder. Jernbanen
har benægtet, at den har voldt den paastaaede skade og den har pro-
testeret mot at expropriationsretten i realiteten løser spøragsmaal
om, hvorvidt jernbanen er ansvarlig for samme.

Det er uten betydning for selve expropriationsplanens
gjennomførelse at faa løst spøragsmaalet om jernbanens erstatnings-
pligt, og det vilde ogsaa efter administrators mening være uheldig
at opta det her fremsatte erstatningskrav til avgjørelse i realite-
ten av expropriationsretten. Den ordinære procesret synes her na-
turligst og heldigst. Mot dette kan ikke komme i betragtning de av
sakfører Sunde nævnte forhold om indholdet av jernbanens stevning
samt at jernbanens ingeniører har talt om ydelse av erstatning
og almindelige forutsætninger ved eftertaxten. Spøragsmaalet om ex-
propriationsrettens saglige kompetance er ikke avhengig av hvad
parterne har ment eller sagt. Retten bedømmer selv sin egen kompe-
tance i h.t. loven. Da administrator saaledes finder, at maatte
gi jernbanen medhold i, at et ikke anerkjendt krav, hvis grundlag
ikke er at søke i selve expropriationsplanens gjennomførelse, men
i et selvstendig retsgrundlag, nemlig pligten til at erstatte for-

voldt skade ved foranstaltninger, som ikke i og for sig staar i forbindelse med expropriantens besiddelsestagelse av tingen, ikke - mot dets protest - kan optages til behandling i realiteten til avgjørelse av deres berettigelse, vil det reiste krav bli avvist.

Thi eragtes :

Det av sakfører Sunde under nærværende taxtnummer reiste krav paa erstatning for paastaaet skade paa brandmure, folder i tapetet og revner i kjældermuren - avvises.

Sunde var uenig i denne kjendelse, hvorfor han forbeholdt sig at reise nøiagtig det samme spøragsmaal ved et senere taxtnummer.

Derefter avgaves saadan

T a x t :

Erstatning

Kr. 100,-

et hundrede kroner.

T a x t no. 74, Matr.no. 1 adjunkt Arentsgt. eier Hans Jensen, møtte ved befaringen personlig og idag ved hustruen.

Fangen: Der gives erstatning paa hus ved stensprut.

Grundeierens hustru Hilda Jensen paastod erstatning for en beskadiget ovn, at vand har strømmet ind i huset som følge av at tagstener er knuste samt at der er opstaaet sprekker i murene - alt skader som jernbanen pligter at erstatte.

Ingeniør Lund oplyste, at han hadde besigtiget den av fru Jensen nævnte ovn og fundet at skaden ikke kunde skyldes Jernbanen.

Fangen begjærte taxt avgit efter sine forutsætninger.

Fru Jensen begjærte taxt avgivet under forutsætning at jernbanen ydet erstatning for de av hende nævnte skader.

Fangen protesterte.

Administrator avsa derefter saadan

k j e n d e l s e :

Twisten hører til den slags spøragsmaal, som efter administrators opfatning ikke i realiteten kan avgjøres av expropriationsretten og hvorfor han har git nærmere uttryk i kjendelse avsagt under taxt no. 73 - Venstep - . Kravets berettigelse kan i henhold til nævnte kjendelse ikke mot jernbanens protest optages til behandling i realiteten.

Thi eragtes :

De av fru Jensen reiste krav som ligger utenfor jernbanens opsatte forutsetning avvises.

Derefter avsagdes saadan

T a x t :

Erstatning Kr. 50,-
femti kroner.

Da saa langt var passeret blev

E r a g t e t :

Saken utsattes til atterforetagelse imorgen eftermiddag kl. 5.

Retten hævet.

P. Nærum.
edsv.

Jacob Gisholt. Peder Helgen. Simon Lunde. Jonas Stavdal.

Aa~~t~~ 1918 den 18ⁿ januar fortsattes sak no. 162/1917 utsat fra igaar - eftertaxter for Bratsbergbanen i Skiens By - under samme administration og med de samme skjønsmænd som igaar. H v o r d a : For jernbanen møtte de samme som igaar.

Administrator bemærket, at han hadde indvarslet endel grundeiere, som igaar blev paaraabt, men ikke møtte, til at avgi møte idag. Naar dette var skeet, saa var det ikke skeet som nogen nødvendighet i kraft av loven, men for at hindre følgerne av en mulig misforstaaelse med hensyn til nærværende skjøns karakter. Dette vil administrator ha præseseret for at hindre enhver mulig misforstaaelse av den foretagne foranstaltning.

Aanesen v/ Eriksen bemærket, at han idag møtte for de nævnte grundeiere tiltrods for at disse heller ikke idag saavidt han kunde skjønne hadde faaet lovlig varsel. Han ansaa det forevrig forutvilsomt, at rettens administrator efter jernbaneloven av 1848 § 8 hadde pligt til at indvarsle grundelerne.

Administrator bemærket, at skjønnet forsaavidt disse grundeiere angik ikke var noget expropriationseskjen. Denne opfatning hadde administrator git uttryk for igaar ved kjendelse avsagt under taxt no. 73. Eriksen skulde bemærke, at saavidt han husket var grundelerne stevnet til expropriationseskjen. Han ansaa det forevrig utvilsomt at den

nævnte lovbestemmelse gjaldt nærværende tilfælde.

Fangen bad ^xfor~~for~~sat avhjemlingen av tidligere taxtno. i Skien.

T a x t no. 75: Matr.no. 28 P.A. Munchsgt. eier Zakarias Berberg, møtte under befaringen ved hustru og Kristen Kleven. Møtte igaar personlig.

Fangen Taxt over skade paa hus ved stensprut.

T a x t :

Erstatning

Kr. 40,-

firti kroner.

T a x t no. 77. Matr.no. 2 Herman Baggersgt., Eier: Edvard Hafnor, møtte under befaringen personlig. Idag desuten ved sakfører Ferslew.

Fangen: Taxt over skade paa hus som følge av stensprut.

Ferslew bemærket, at Hafnor var stevnet til at fremkomme med sine paa-stande og krav under forretningen og med varsel om, at han maatte være forberedt paa, at der senere ikke vilde bli tatt hensyn til hans krav ved expropriationen. Ved befaringen blev de nu bekjendtgjorte forutsetninger ikke nevnt og ikke noteret, hvilket strider mot jernbanens almindelige forutsetninger punkt 4. Derimot paaviste Hafnor hvad der skulde legges til grund for taxten uten nogen indsigelse fra jernbanens side, nemlig at hans hus og eiendom hadde lidt skade ved rystning foranlediget ved jernbanens skydning under gjennomførelsen av jernbanens plan ved expropriationen. Saaledes var cementeringen i grunnmuren løsnet, 7 brandmure var sprukne, hovedpipen var sprukket og den øvre del av samme løsnet. Tagstenen var dels slaat itu ved stensprut og dels rystet av og taket indvendig ødelagt av vand, 7 vindusglas gaaet istykker. Huset var som følge av rystningen blitt meget utst og ansees det paadøvet at panele to værelser. Jernbanens vedkommende hadde henvist Hafnor tidligere til at faa skaden oppgjort ved efterfølgende skjøn. Da det saa ut av de fremlagte forutsetninger som om jernbanen drog i tvil at huset var paaført skade, og da forutsetningerne ikke hadde været bekjendtgjort under befaringen, maatte komparenten begjære saken utsat en passende tid til foretagelse paa aastedet med vidneførsel. Forinden spørsgmaalet om mulig kjendelse fra forretningens bestyrer under forutsetning av

at jernbanen mot formodning efter ny befaring skulde fastholde sin idag fremsatte forutsætning, maatte komparenten i henhold til lov 10/5-1860 § 2 begjære skjøn avgit.

Fangen: Der fremgaar av forutsætningerne, at ingen expropriation her er foretat eller agtes foretat. Grundeieren fik av komparenten underretning om, at han maatte være ^vforberedt paa, at jernbanen ikke vilde anerkjende hans krav for skade paa huset ved rystning m.v. Han bad grundeieren attestere dette. De av sakfører Ferslew paabe-raabte "almindelige forutsætninger" gjælder expropriationsskjøn og blir der fra jernbanens vedkommende ved disse skjøn udtrykkelig hen-vist til disse og fremlægges disse yderligere for at danne grundla-get for forretningen. At ikke noget av dette skeede ved eftertaxter (skadetaxter) taler tydelig nok om det urigtige i sakfører Ferslews anførsel. Jernbanen opstiller sine forutsætninger og opstiller disse paa grundlag av hvad der menes at være foraarsaget av jernbanen. Der er ikke lovet Hr. Hafnør mere end hvad de andre grundeiere har faaet tilsagn om og staar han derfor heller ikke i nogen særstilling. Komparenten protesterte mot vidneførsel, mot utsættelse under hen-visning til at forutsætningerne tilkjendegav, at jernbanen erkjendte intet utenfor disse. Han henviste forevrig til sine uttalelser om rettens kompetance under taxt no. 73 og den under samme taxt-nummer avsagte kjendelse.

Ferslew bemærket, at samtidig med, at jernbanen holder expropriation og tager grund og huse, forutsætter loven ogsaa, at den ogsaa maa yde erstatning for den skade ^{den} ~~den~~ forvolder. At dele dette op i to, saaledes som av jernbanen forsøkt, er fuldstændig utenfor loven. Der forutsætter - se saaledes lov 10/5-60 § 2 - at der baade er spørs-maal om det som er gjenstand for avstaaelse (selve expropriationen) eller for "erstatning eller deslige". Naar jernbanen har sagt i sine forutsætninger at de ikke vil erkjende noget av det væsentlige av den skade den har forvoldt, maa det være grundeierens ret under forretningen at søke godtgjort at jernbanen har ~~fat~~ tat feil. Hvis f.ex. skjønnet efter stedfunden vidneførsel fandt at kunne uttale, at skaden skyldtes jernbanen, var komparenten ikke i tvil om, at jernbanen vilde forandre sine forutsætninger eller at en kjendelse da vilde gaa i grundeierens ^{rens} ~~rens~~ favør. Av hvad komparenten tidligere

har anført fremgaar det, at nærværende forretning var et expropriationsskjen ellers hadde det ingen hjemmel i lovgivningen. Komparenten henviste ogsaa til, at nærværende taxtnummer ikke var nyt. Det existerte ogsaa ved det oprindelige skjen forud for anlægget, hvorunder jernbanens almindelige forudsætninger var fremlagt. Komparenten var ogsaa av den mening, at jernbanen ingen juridisk ret hadde til helt ensidig at opsætte sine forudsætninger. Grundeieren har ogsaa her noget at si, og blir der tvist, viser loven veien. Der er lovet Hafnor av jernbanens ingeniører at faa opgjør ved efterfølgende skjen for den skade han har lidt. Naar motparten henviste til ~~en~~^{den} tidligere under taxt no. 73 avsagte kjendelse, henviste komparenten til sin paastand, som ikke faldt sammen med paastanden under taxt no. 73.

Fangen: Man svøver i den største vildfarelse. Ved en expropriation gjøres indgreb i en fremmeds eiendomsomraade, og det avstedkommer ulempeerstatning, hvad ogsaa nærværende taxtnummers eier har faaet. Ved nærværende forretning skal taxeres den skade som utøves paa en eiendom fra et av jernbanen erhvervet retsgebet som følge av de arbeider som foregaar der. Forholdet her er analogt med taxtno. 73. Hvad sakfører Ferslew anfører om sakens realitet hadde for tiden ingen interesse. Det var spørgsmaal som kun henhørte under vidneprov. De var i et og alt benægtet av komparenten. At sakfører Fangen forlangte utsættelse forat føre vidner var ingen faktisk forandring fra en begjæring om strax at kunne føre vidner.

Ferslew bemerket, at enten taxten gjaldt expropriation eller skade som følge av expropriation gik ut paa ette, og citantens stevning indeholdt ogsaa henvisning til lovbestemmelsen for expropriation. Naar citanten (jernbanen) har indstevnet grundeieren - selvfølgelig for at faa gjort op al den skade som er forvoldt - saa har grundeieren ogsaa et ubetinget retskrav paa, at dette blir gjort, og naar jernbanen syntes at være i tvil om, hvilken skade den hadde forvoldt i nabolaget, var der ingen anden maate at fjerne denne tvil paa end gjennom vidneførsel. Komparenten henviste til og fastholdt at begrundelsen for den utsættelse han hadde begjæret var en ganske anden end den, der var anført under taxt no. 73, der derfor ikke var noget præjudikat i nærværende tilfælde.

Fangen: Jernbanen nærer ikke nogensomhelst tvil. Derom taler for-
utsættningerne sit tydelige sprog. Indstevnte er indstevnt efter
sin egen begjæring.

Ferslew: Indstevnte er indstevnt fordi han likeoverfor jernbanens
vedkommende har forvoldt hans eiendom skade.

Fangen: Det synes mærkelig at søke bygget noget retslig fundament
paa dette. Kanske motparten vil gjøre gjældende at nærværende for-
retning er istandbragt for at gi jernbanen adgang *til et negativt
fastsættelses søksmaal.

E r a g t e t :

Spørgsmaalet om utsættelse av nærværende taxtnummer optages til
kjendelse.

Administrator avsa derefter saadan

K j e n d e l s e :

Under behandlingen av dette taxtnummer har sakfører Fers-
lew for grundeieren begjæret saken utsat en passende tid til behand-
ling paa aastedet, hvor han agter søgt ført bevist ved vidner, at
jernbanen er aarsag i endel av grundeieren under befaringen paaviste
og av sakfører Ferslew idag nævnte skader for hvilke han kræver sin
part tilkjendt erstatning under nærværende forretning.

Jernbanens sakfører har protesteret mot utsættelse, idet
han har benægtet jernbanens erstatningspligt og paastaaet nærværen-
de ret ukompetent til i realiteten at avgjøre kravenes berettigelse.

Av hvad der fremgaar av Ferslews tilførsel er det paa det
rene, at de skader, som han vil ha bragt under rettens behandling
i realiteten, ikke hører til den slags krav, hvis berettigelse maa
avgjøres under expropriationsforretningen for at exproprianten kan
naa frem til den exproprierendes ting. Naar saa er tilfælde kan
ikke nærværende ret avgjøre kravets berettigelse i realiteten. Ad-
ministrator henviste førøvrig i denne forbindelse til sin igaar av-
sagte kjendelse under taxt no. 73. Følgen herav blir da ogsaa at
Ferslew heller ikke mot jernbanens protest kan erholde utsættelse
til vidneførsel. Expropriationsretten er i en viss utstrækning ut-
styret med domskompetance til at avgjøre de retstvister som maa løses
for exproprianten kan naa tingen, men det vilde være utenfor lovens

hensigt, hvis man tillot inddraget for expropriationsretten tvistigheter, som ikke har denne betydning. Skulde krav som de av Ferslew i nærværende tilfælde fremholdte i ethvert tilfælde kunne kræves avgjort, vilde konsekvensen herav bli, at expropriationsrettens domskompetance, saalangt fra at bevirke en hurtig fremme av expropriationens gjennomførelse, tvertimot betydelig vilde forsinke samme. Kravene maa gjøres gjældende ad ordinær søksmaalsvei.

Thi eragtes :

Saksfører Ferslews begjæring om utsættelse tages ikke tilfølge.

Ferslew bemærket, at han var avskaaret adgangen til gjennem vidneførelse nærmere at belyse rystningens virkninger, hvilket var hans hensigt at gjøre forinden han forela skjønsspørgsmaal. Idet komparenten i den anledning tog ethvert fornødent forbehold bad han skjønsmændene forelagt følgende spøragsmaal :

Antar skjønsmændene, at de av komparenten nævnte og under befaringen paaviste skader skyldes rystning av huset foranlediget ved skud under jernbaneanlægget?

Fangen: Dette er et bevisspørgsmaal, som maa prøves paa sædvanlig maade. Skjønsmændene skjønner over en indtruffen skades omfang. Under forevrig henvisning til taxt no. 44 og 46 g fremholdt komparenten, at skjønsmændene hadde at skjønne over kjendsgjerninger og ikke paa antagelser. Uten hensyn til at skjønsmændens svar vilde bli det ene eller det andet, saa laa det i sakens natur at skjønsmændenes svar ingen betydning hadde for retslige avgjørelser. Komparenten maatte benægte skjønsmændens adgang til at besvare det st stillede spøragsmaal.

Ferslew: Spørgsmaalet ~~ifl.~~ ifl. sin natur har og maatte bli et skjønsspørgsmaal. Det forbauset kun komparenten at jernbanen næret angstelse for spøragsmaalets besvarelse, men dette var ikke grund nok til at nægte det forelagt. Ingen berettigede interesser vilde bli skadelidende ved spøragsmaalets besvarelse.

Fangen: Protesten reises av hensyn til komparentens tidligere holdning. Først naar det er paa det rene at grundeierne har lidt skade skal skjønsmændene uttale sig. Hvad skjønsmændenes svar vilde bli i nærværende tilfælde, var vel ikke tvilsomt. Men allikevel gik det ikke an at foregripe saken paa en saadan maate som av motparten ønsket.

E r a g t e t :

Tvisten optages.

Administrator avsa derefter saadan

K j e n d e l s e :

Det av sakfører Ferslew stillede spørgsmaal til skjensmændene tar sigte paa at faa oplyst forhold ved krav, som efter sin natur henhrer under de ordinære domstole til avgjørelse. Det vil derfor være hensigtsløst at ~~skille~~^{eske} mændenes udtalelse om spørgsmaalet og administrator kunde derfor heller ikke medgaa paa, at nærværende ret aldeles uvedkommende spørgsmaal forelægges denne til behandling.

E r a g t e t :

Det av sakfører Ferslew fremsatte spørgsmaal til skjensmændene blir ikke at forelægge disse.

Derefter avsagdes saadan

t a x t :

Erstatning

Kr. 80,00

Otti kroner.

T a x t no. 79; Matr.no. 1 Herman Baggersgt.

Eier: Fru Næsfeldt, møtte personlig og ved sakfører Ferslew under befaringen og idag.

Fangen: Erstatning for skade paa hus og have ved stensprut.

Ferslew bemærket, at under befaringen hadde fru Næsfeldt oplyst, at hendes hus som følge av den voldsomme rystning det hadde været utsat for ved jernbanens skydning - huset ligger umiddelbart ved tunellens aabning - var paaført følgende skade: Væggene i 2de etage var blit gisne og fulde av sprækker, sagnuggen, som var fyldt mellem panelingen og væggen var rystet ned og ud av væggen og var delvis kommet ut i haven. Leiligheten i 2de etage var derfor ubeboelig om vinteren. Tagstenen var faldt av og knust ved stensprut, pipen var rystet ned ved skud, ligeledes var to ovne rystet ned ved skud. Som følge av skydningen/^(flyttet) beboerne den 24/11-1915. Leiligheten stod ledig til 1/1-1916. Vand kom ned gjennom taget og vægge, der maatte pudses op for at faa leiet bort. 2den etage har nu staaet ledig siden oktober paa grund av den av jern-

banen forårsagede skade. Komparenten henviste forøvrig til den under befaringen fremlagte taxterkløring fra bygmester Kleven, som han forøvrig fandt altfor lav efter nuværende priser. Fru Næssfeldt har været plaget meget av søvnløshet paa grund av skydningen og det har været høist ubehagelig at bebo huset. Jernbanens ingeniører Lund, Rønning og Tvedt har samtlige efter klage befaret eiendommen medens skydningen paagik eller umiddelbart efter. Jernbanens opsynsmand Brandborg er ogsaa blit paavist skaden. Jernbanens ingeniør Rønning har henvist fru Næssfeldt til at faa skaden avgjort ved efterfølgende skjøn. Det var det samme tilfælde her, som under taxtno. 77, hvorfor komparenten i alt og et henviste til hvad ~~der~~ han der hadde anført og begjærte de samme kjendelser som derunder er avsagt. Under befaringen tok komparenten uttrykkelig forbehold^{om}, at faa skaden nærmere belyst ved vidneførsel hvis jernbanen mot formodning skulde benægte, at den paaviste skade skulde skyldes jernbanen. Hertil blev kun svaret, at man skulde komme tilbake til dette senere eller lignende. Der forelaa nemlig dengang ingen forutsætninger for skjønnet.

(Den i nærværende protokolltilførsel nævnte erkløring indtages :)

Skal herved oplyse, at veggene i 2den etage i fru Næssfeldts hus er fylt med sagmag, denne er ved risten forsvundet, saa at leiligheten er ~~for~~ for kold at bo i. Faareslaar derfor at lægge paa en Seclosepap og en $\frac{3}{4}$ panel paa innsiden. Paa yttersiden maa klødningen tages av og paalægges en intepeneringspap, og klødes igjen med de samme bord som er brukelige.

50 Kv. á 6/50 pr. m. med arbeide og materialer	Kr. 325,00
34 Kv. Himlinger med Strie og papir á 1/20 pr. m.	" 41,00
I stuen 1ste etage 16 kv. tak av samme sort	" 18,00
Reparation paa Taksten	" 15,00
Murararbeide	" 120,00
Uthuset	" 30,00
	<hr/>
	Kr. 549,00
Maling paa tak og vægger	Kr. 120,00
	" 549,00
	<hr/>
	Kr. 669,00

For Fru Nøsfelt.

Ved Chr. Kleven.

Skien 11-12-17.

Freml. 18/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Fangen fandt sig avskaaret fra at indgaa paa hvad der var anført angaaende jernbanens ingeniører og opsynsmænd. Der er i forudsætningerne git uttryk ~~for~~ hvad jernbanens ingeniører og opsynsmand Brandborg har oplyst om og git uttryk for. Komparenten maatte henholde sig hertil. Han fremholdt her som tidligere den vanskelige stilling, hvori jernbanen stedtes ved grundeiernes mange paastande. Der var saa at si ikke en skavank ved huset (eller huse i det heletat) uten den av grundeierne tilbakeførtes til jernbanen. Jernbanen hadde under hensyn til de konsekvenser en indrømmelse utover det antagelige vilde medføre maattet indta det standpunkt ikke at erkjende mere end hvad der har sandsynligheden for sig, idet det selvfølgelig ikke kunde være huseieren tilladt at se bort fra hvad byggemaade, klimatiske forhold og hvad "tidens tand" maatte frembringe av skavanker paa huset. Han gjorde forøvrig gjældende de samme retslige betragtninger som ved taxtno. 77 og gjorde ligeledes gjældende samme protest.

Ferslew: Fru Nøsfeldt indtok en særstilling paa grund av husets beliggenhet, og hun har bestandig oppfattet det saa, at jernbanens folk har erkjendt skaden udenom stensprut og har villet erstatte derfor. Hun er derfor yderst opbragt og forbauset over det standpunkt jernbanen nu indtar. I denne forbindelse skulde komporenten oplyse at jernbanen underhaanden hadde betalt erstatning ved skade forvoldt ved skytning paa nedenfor liggende huse no. 3 og 4 Baggersgt. paa komporentens foranledning. Som bevis paa hvorlangt stenen sprutet kan oplyses, at fru Lovald, som eier et hus paa hjørnet av Baggers & Munchsgate har faaet indsat en dør som var istykkerslaaet ved stensprut. Dette som bevis paa skuddenes kraft.

Fangen oplyste, at den godtgjørelse som var betaalt til eierne av Herman Baggersgt. 3 og 4 var for forvoldt materiel skade ved stensprut. Han kjendte ikke til nogen erkjendelse fra jernbanens side.

Ferslew bemærket, at det ikke bare var for stensprut erstatningen

blev ydet, men ogsaa for ulemper ved skydning.

E r a g t e t :

Tvisten optages.

Administrator ^{avsaa} derefter saadan

K j e n d e l s e :

Sakfører Ferslew har under dette ~~taxt~~ nummer fremsat begjæring om sakens udsættelse til behandling paa aastedet, idet han der agter at føre vidner i hensigt at bevise jernbanens erstatningspligt med hensyn til forskjellige av ham nævnte skader, som ikke omfattes av de av jernbanen opsatte forudsætninger.

Jernbanens sakfører har protesteret mot den begjærte udsættelse.

Administrator bemærket, at han under taxt no. 77 har avsaagt som ogsaa er avgjørende en kjendelse for hans standpunkt til det her foreliggende spørsmål. Der foreligger ingen principiell uoverensstemmelse mellem forholdene i den under taxt no. 77 avgjorte tvist og nærværende, hvorfor han under henvisning til nævnte kjendelse

E r a g t e t :

Den av sakfører Ferslew begjærte udsættelse tages ikke til følge.

Ferslew bad skjønsmændene forelagt følgende spørsmål:

Antar skjønsmændene, at de av komparenten nævnte og under befaringen paaviste skader skyldes rystning av huset foranlediget ved skud under jernbaneanlægget ?

Fangen protesterte mot spørsmålet forelæggelse under henvisning til sin tilførsel under behandlingen av et tilsvarende tvistepunkt, under taxt no. 77.

E r a g t e t :

Saken optages.

Administrator avsa saadan

K j e n d e l s e :

Sakfører Ferslew har fremsat forlangende om, at skjønsmændene forelægges spørsmål tilsigtende at faa oplysninger om skader som han paastaar at jernbanen pligter at erstatte. Jernbanen har protesteret.

Administrator bemærket at han under taxt no. 77 har avgjort en analog

tvist, som var avgjørende for hans standpunkt til nærværende. Under henvisning til nævnte kjendelse blev

E r a g t e t :

Det av saksfører Ferslew stillede spørgsmaal blir ikke at stille skjønsmændene til besvarelse.

Skjønsmændene derefter ansatte ^{en}erstatning saaledes :

Erstatning Kr. 450,-

fire hundre og femti kroner.

I erstatning er medtat skade paa pipen.

T a x t no. 80. Matr.no. 30 Hans Hauensgt. eier J.A. Gustavson møtte under befaringen ved hustru og idag personlig.

Fangen: Erstatning for ulempe ved stikning.

T a x t :

Erstatning Kr. 75,-

fem og sytti kroner.

T a x t no. 86. Matr.no. 2 Schweigaardsgt. Eier Christen Andersen (nu Andreas Eriksen) møtte under befaringen ved datteren fru Eriksen, idag ligesaa.

Fangen: Eieren paastaar erstatning for skade paa kjælderen ved vandtilsig som følge av tunellens anlæg. Fra huset til nærmeste tunnelvæg er 35 meter. Jernbanen erkjender ingen erstatningspligt.

Derefter forsattes avhjemlingen av tidligere taxtnummere i de fra Gjerpen indlemmede nye bydele.

T a x t no. 55. Kamillo Nicolaisen.

Forutsetningerne opløstes.

For dette og de følgende nummere møtte advokat Aanesen v/. Eriksen. Efter de av administrator idag avsagte kjendelser fandt han at kunne indskrænke sig til at gjøre ethvert forbehold med hensyn til erstatning for skade ved rysten av toget paa hus m.v. som laa utenfor de nævnte skjønnsforutsetninger. Han paastod grundeierne tilkjendt omkostninger til saksførerhjælp, idet han oplyste, at hans befatning med skjønnet og befaring for samtligere de nævnte grundeieres vedkommende hadde taxt ca: 3 dage.

Fangen: For ulempe som voldes ved banens drift kan heller ikke

kræves erstatning medmindre ulempe maa betegnes som usædvanlig og upaaregnelig, jfr. lov 27/5-1887 § 12 jfr. § 16. At ulempen er usædvanlig og upaaregnelig kunde heller ikke erkjendes av jernbanen. Disse grundeiere hadde havt jernbanen forbi sine eiendomme tidligere. Da motpartens sakfører kun hadde indskrænket sig til forbehold kunde komparenten indskrænke sig til disse bemærkninger.

Angaaende omkostninger henviste han til faldne avgjørelser. Eriksen henviste til sit tidligere tagne forbehold.

T a x t :

Erstatning Kr. 140,-
et hundre og firti kroner.

T a x t no. 56. (Gjerpen)

Forutsætningerne oplæstes.

T a x t :

Erstatning Kr. 130,-
et hundrede og tredive kroner.

T a x t no. 57 (Gjerpen)

Forutsætningerne oplæstes.

T a x t :

Erstatning Kr. 120,-
et hundrede og tyve kroner.

T a x t no. 58 (Gjerpen)

Forutsætningerne oplæstes.

T a x t :

Erstatning Kr. 110,-
et hundrede og ti kroner.

T a x t no. 59 (Gjerpen).

Forutsætningerne oplæstes.

T a x t :

Erstatning Kr. 100,-
et hundrede kroner.

T a x t no. 60 (Gjerpen)

Forutsætningerne oplæstes.

T a x t :

Erstatning
nitti kroner.

Kr. 90,-

T a x t no. 61 (Gjerpen)

Forutsatningerne oplæstes.

T a x t :

Erstatning
otti kroner.

Kr. 80,-

Skjønsmændene erklærte at de hedtil avgivne taxter var avgivet efter bedste skjøn og overbevisning i henhold til sin avlagte ed.

Fangen tilførte, at han saafremt der fra nogen av de hidtil begjærte taxtnummeres vedkommende fremkom begjæring om overtaxt, fremsatte han paa jernbanens vegne begjæring om contraovertaxt forsaavidt angik disse.

Administrator derefter paa grund av den fremskredne tid fandt at maatte utsætte sakens videre behandling. Da skjønsmændene ønsket permission nogen dage til varetagelse av private gjøremaal, blev

E r a g t e t :

Saken utstaar til atterforetagelse paa Skiens Raadhus tirsdag 22ⁿ ds. kl. 5 em.

Retten hævet.

P. Nørum.
edsv.

Jacob Gisholt. Peder Helgen. Simon Lunde. Jonas Stavdal.

Aar 1918 den 22ⁿ januar fortsattes sak no. 162/1917 : utsat fra 18ⁿ ds. - eftertaxter for Bratsbergbanen inden Skiens by under samme administration og under medbetjening av de samme skjønsmænd som i retsmøtet den 15ⁿ ds. Varamanden lensmand S. Lunde var ogsaa tilstede.

Jernbanens hovedstyre møtte ved de samme som 18ⁿ ds.

Fangen begjærte forretningen fortsat med avhjemling av nye taxtnummere i Skien.

T a x t no. 2 c, en parcel utskilt fra Otto Løvenskiolds gate, matr.no. 52^b tilhørende kaptein Borgen m. fl. møtte under befaringen

ved kaptein Borgen og sakfører Christensen. Tilstede i forrige retsmøte var sakfører Christensen v/. Rognlien.

Forutsetningerne fremlagdes og opløstes.

(Forutsetningerne indtages, saalydende :)

Takst no. ^c 2-.

F o r u t s æ t n i n g.

Der fastsættes ulempeerstatning for en midlertidig transportbane over tomten.

Transportsporet blir liggende indtil 1/5-18 hvorefter det fjernes av jernbanen.

Freml. 22/1-1918.

P. Nærum.
edsv.

T a k s t :

Erstatning

Kr. 75,00

fem og sytti kroner.

T a k s t no. 89. Tomt i den projekterte Ivar Aasensgate,

T a k s t no. 90. Tomtestykke i Ivar Aasensgt. bades forbigaaet til senere behandling.

T a k s t no. 91. Matr.no. 32 P.A. Munchsgt., eier H.P. Eivindson møtte under befaringen personlig og ved sakfører Ferslew, likesaa idag.

Fangen: For skade ved stensprut, foraarsaget ved mineskud som fremholdt av eieren under befaringen.

Ferslew bemærket, at der under befaringen var paavist ogsaa anden skade paaført Eivindsons hus foraarsaget ved den voldsomme rystning, hvorfor huset hadde været utsat for ved skydning fra jernbanen, saaledes var stener ~~rystet~~ løs av pipen og faldt ned i skorstenen og paa taget. Tagstenen slaaet $\frac{1}{2}$ istykker, spræk i pipen, grunnmuren sunket idet ene hjørne, sprækker i grunnmuren og ved kjældernedgangen, trappen utenfor indgangen forskjøvet, tapeterne i stuen slaaet skrukker. Komparenten henviste til hvad han hadde anført herom under taxt no. 77 og 79 og skulde begjære kjendelse avsagt ogsaa her overensstemmende med sin paastand ved nævnte taxtnummer. Komparen-

ten var nu blit bekjendt med jernbanens cirkul^ere no. 50 av 6" august 1902, der var fremlagt som forudsætninger ved det oprindelige skjøn. Der heter det i § 11: "Opstaar der spørgsmaal om erstatning for skade og ulempe foraarsaget ved anlæggets udførelse og hvorfor godtgjørelse ikke er fastsat ved en oprindelig expropriationstaxt, ved senere avholdt tillægstaxt eller ved overenskomst o.s.v.". Her forutsætter jernbanen, at al skade ved anlæggene enten opgjøres ved den oprindelige expropriationstaxt, ved senere tillægstaxt (altsaa ogsaa den saakaldte eftertaxt) eller overenskomst. Naar der derfor nu avholdes tillægstaxt over skaden er det efter disse forudsætninger en selvfølge, at al skade medtages, og tillægstaxterne har forsaavidt ingen anden karakter end de oprindelige expropriationstaxter. Av hvad der yderligere staar anført under § 11 fremgaar det, at jernbanen saagar paalægger, at søke erstatningsspørgsmaalet ordnet ved skriftlig mindelig overenskomst forsaavidt ikke dette er opgjort ved den saakaldte tillægstaxt. Komparenten forventet at der nu blev gaaet frem overensstemmende med disse forudsætninger.

Fangen: Efter hvad indstevntes sakfører anfører om skader paa huset, saa synes det som om husets samtlige mankements søkes tilbakeført til jernbanen, som aarsak. Rent faktisk^e seet er paastanden helt uriktig. Det vilde av forudsætningerne være paa det rene, hvad jernbanen erkjendte som sig vedkommende. Komparenten fandt f.t. kun at burde benægte sakfører Ferslews anførsler, men vilde i forbigaaende gi den oplysning at der av jernbanen var foretaget gravninger rundt grundmuren og at det ^(viste) viste sig, at muren var daarlig fundamenteret og kun beskyttet ved et løst tilkastet jordlag. Angaaende den paaberaabte § 11 i virkulære no. 50, skulde komporenten henvise til §'s samlede indhold. Av samme fremgik, at skade der ikke var medtat ved oprindelig expropriationsskjøn eller "ved senere tillægstaxt" skal i første række søkes avgjort ved mindelig overenskomst. Den overlader derefter til jernbanens vedkommende at avgjøre "hvorvidt erstatningskravet bør anerkjendes". Paragrafen er kun ^t intern ordensforskrift for administrationens avgjørelse, jfr. §'s ^t tittel: "Skade- og ulempeerstatning ^{te} uanfor taxter o.l." Komparenten fandt disse anførsler tilstrækkelige og henviste til de tidligere avsagte kjendelser. Han gjorde vedblivende paastand paa, at de av sakfører Ferslew nævnte

skader ikke blev at medta under dette skjøn, idet jernbanen benægtet erstatningspligten. Naar der lagdes saadan vægt paa paabudet om at istandbringe ^mændelig overenskomst, saa var det~~te~~ selvsagt at dette var ingen retsforskrift. Hvor saadan overenskomst ikke kunde istandbringes var saken selvfølgelig klar, den skadelidende, der gjør gjældende krav som jernbanens ingeniører ikke kan anerkjende, har selvfølgelig heller ingen interesse av at faa saadan overenskomst. Samtlige skadelidende - med undtagelse av grundelerne - hvis eiendom kommer i umiddelbar forbindelse med jernbanelegemet - har selv begjæret sig indstevnt.

Ferslew benægtet, at Eivindson uten grund vilde paaføre jernbanen skadeserstatningspligt. Han benægtet at ~~h~~ jernbanen hadde konstateret at muren var daarlig fundamenteret og forbeholdt under den av ~~han~~^m begjærte vidneførsel nærmere at komme tilbake hertil. Naar jernbanens cirkulære no. 50 var fremlagt ved det oprindelige skjøn saa vedkom hvad der stod grundeieren og det fremgik uomtvistelig av § 11, at jernbanen hadde paa en eller anden maade at søke oppgjort al den skade den hadde foraarsaget. Den hadde ikke anledning til at skyde ansvaret fra sig og over til en anden ret.

Fangen: Nærværende grundeierendom har ikke været indstevnt til noget expropriationsskjøn og paaberaabte cirkulære er heller ikke fremlagt under denne forretning. Forøvrig er motpartens anførsler i denne henseende uten betydning til avgjørelse om rettens kompetance.

E r a g t s t :

Twisten optages.

Administrator avsa derefter saadan

K j e n d e l s e :

Sakfører Ferslew har for grundeieren under dette taxtnummer begjæret saken utsat til behandling paa aastedet, idet han der agter at føre vidner tilsigtende at bevise jernbanens erstatningspligt m. hensyn til forskjellige av ham nævnte skader som ikke omfattes av jernbanens fremsatte forutsetninger.

Jernbanens sakfører har ~~p~~rotesteret mot den begjærte utsettelse.

Administrator bemerket, at han under taxt no. 77 hadde avsagt en kjendelse som ogsaa er avgjørende for hans stilling til det her fore-

liggende spørgsmaal. Naar sakfører Ferslew har henvist til § 11 i det av ham nævnte cirkulære no. 50 af 6te august 1902 saa finder administrator ikke at det i den citerede § omhandlede forandrede hans principielle syn paa saken. Specielt vilde administrator i denne forbindelse peke paa, at grundeieren - efter hvad der uimodsagt var anført fra jernbanens sakførers side - ikke hadde været indstevnt til det oprindelige expropriations-skjøn. Hvordan end bestemmelsen i nævnte cirkulæres § 11 opfattes som ment fra jernbanens side, vil jernbanens standpunkt under ingen omstændighet kunne berøve retten dens myndighet til at avgjøre sin egen kompetance. Da der saaledes ingen principiel uoverensstemmelse forligger mellem forholdene i den under taxt no. 77 avgjorte tvist og nærværende blev

E r a g t e t :

Den av sakfører Ferslew fremsatte begjæring om utsættelse tages ikke tilfølge.

Ferslew bad skjønsmændene forelagt følgende spørgsmaal:

Antar Skjønsmændene, at de av komparenten nævnte og under befaringen paaviste skader skyldes rystning av huset foranlediget ved skud under jernbaneanlægget ?

Fangen protesterte mot spørgsmaalets forelæggelse under henvisning til sin tilførsel under behandlingen av et tilsvarende tvistepunkt, under taxt no. 77.

E r a g t e t :

*Tvisten anbrages
Administrator av den af den saadan
Kjendelse:*

Sakfører Ferslew har fremsat forlangende om, at skjønsmændene forelægges spørgsmaal tilsigtende at faa oplysninger om skader som han paastaar at jernbanen pligter at erstatte.

Jernbanen har protesteret.

Administrator bemærket, at han under taxt no. 77 har avgjort en analog~~tvist~~ tvist, som var avgjørende for hans standpunkt til nærværende.

henvisning
Under ~~taxt~~ til nævnte kjendelse blev

E r a g t e t :

Det av sakfører Ferslew stillede spørgsmaal blir ikke at stille skjønsmændene til besvarelse.

Derefter avgaves saadan

T a x t :

Erstatning

Kr. 100,-

et hundrede kroner.

T a x t no. 92. Matr.no. 7 Lagmandsveien, eier Thora Hobæk, møtte under befaringen personlig og ved sakfører Sunde, idag ved kjøbmand Emil Johnsen og sakfører Sunde.

Fangen: Forutsætninger :

Erstatning for skade ved stikning.

Der exproprieres ret til tunnel under eiendommen.

Sunde: Fru Hobæks eiendom strækker sig sydover fra det øvre tunnelindslag og granser mot vest til fjeldfoten og mot øst til gaten - Lagmandsveien.

Eiendommen bestaar væsentlig av fjeld, idet jordlaget er forholdsvis tyndt. Om dens beskaffenhet forøvrig antages det at være tilstrækkelig at henvise til det ved befaringen iagttagne.

Fru Hobæk har gang paa gang faaet tilbud om kjøb av sten - sten til grunnmure o.l. - men har hidtil avslaaet alle tilbud, da hun har regnet med, at stensprængning vilde gjøre eiendommen mindre behagelig som bosted. Sikkert er det imidlertid at eiendommen med fordel kan utnyttas som stentag, idet bedre stentag ikke er at opdrive i byen og efterspørgselen efter sten stadig blir større.

Grundeierens raadighet over en fast eiendom er ikke innskrenket til overflaten. Den strækker sig ned i grunden. Hvor dybt, kan være vanskelig at si, man at den gaar saa dybt, at eieren kan nyttiggjøre sig fjeldet saalangt ned som det kan tankes at være av interesse at bryte sten, er ganske utvilsomt. Og utvilsomt er det ogsaa, at han kan motsætte sig dispositioner fra andre sider, selv om dispositionerne foretages langt under overflaten, naar de er til ulempe og det selv om ulempen er forholdsvis liten, idet man ikke pligter at taale naboer under, men kun ved siden av sig.

Fru Hobæks eiendom egner sig som nevnt til stentag. Baade den omstændighet, at der er sprængt tunnel gjennom den og den omstændighet, at tunnellen ikke maa kommes for nær nedsetter derfor eiendommens verdi.

Tomten har tidligere været saa fugtig, at vandig av trær,

busker etc. har været unødvendig. Nu anderledes, nu maa der om sommeren tidt og ofte vandes, da træer, busker og planter ellers dør. Dette viser ogsaa at tunnelanlægget har voldt skade paa eiendommen.

Ved tunnelsprængningen har jernbanen i en aarrække forstyrret eieren. Den har avstødkommet saadan rystelse, at husene har skjælvet, at det har været umulig at sove der og at alt som hang paa væggene maatte tages ned, og det er ulemper som jernbanen var uberettiget til at paaføre eieren, naar den ikke hadde erhvervet ret til at lægge tunnel gjennem eiendommen. Tunnellen ligger da heller ikke dypere end at man hører togene naar de passerer gjennem der.

Den værste ulempe som er paaført fru Hobæk er røklagen. Som tunnellen er bygget har nemlig al røk fra lokomotiverne under deres passage gjennem tunnellen avløb i øvre tunnelindslag - hvorfra den vælter indover eiendommen i saa store masser, at eieren ikke kan hange ut klær til tørk og heller ikke - adskillig tid paa dagen - aabne vinduerne uten at faa huset fuldt av røk. Der kommer desuten røk fra den fjeldskjøring som gaar nordover fra tunnelindslaget.

Det maa efter det anførte være klart, at de av jernbanen opstillede forudsætninger er for snøvert avfattet. Fru Hobæk har nemlig ubetinget krav paa, at der avgives taxt ikke bare over den skade som paaføres hendes eiendom derved, at jernbanen erhverver ret til at føre tunnel gjennem hendes eiendom, men ogsaa paa, at der avgives taxt over den skade som er paaført eiendommen under arbeidets udførelse og som fremtidig vil bli paaført ved jernbanens drift. Skulde jernbanen ikke gaa med paa at forandre sine forudsætninger i overensstemmelse hermed, maatte forudsætningerne fastslaaes ved rettens kjendelse.

Fangen: Det er av sakfører Sunde i hans foranstaaende tilførsel reist krav, hvorum der under befaringen intet blev oplyst for skjønsmændene og for komparenten, saaledes spørgsmaal om eiendommens verdi som følge av anvendelsen som stentag.

Jernbanens holdning overfor spørgsmaal om tunnellen har den hele tid været, at de grundeiere, hvis eiendom berøres av tunnelanlægget skulde bli indstevnt til en forretning, hvorunder de kunde fremkomme med sine krav. Men det rette tidspunkt herfor maatte jernbanen vilde være naar tunnelanlægget var færdig og jernbanen aabnet for drift.

Før kunde man nemlig ikke ha nogen formening om hvordan jernbanen vilde indvirke paa eiendommerne ovenfor tunnellen.

Med hensyn til spørgsmaal om, hvorledes erstatningen til grundeierne skulde ansættes er jernbanens standpunkt følgende :

Grund under jorden : (Stenmassen)

Jernbanen maa benægte, at dette kan være til nogen værdi for grundeieren. Man indrømmer, at dette er et skjønsspørgsmaal, men det er dog ikke helt fri for faktiske og retslige momenter, der her maa spille ind. Først vil den faktiske oplysning være klar, at de stenmasser som jernbanen fjerner ved tunnells utminering aldrig vilde være kunnet nyttiggjort av grundeieren. Grundeierens paastand herpaa staar i sterk motstrid til deres krav om erstatning for ulemper fordi jernbanen har anordnet tunnel under eiendommen. Skjønsmændene har at gaa ut fra faktum, som det foreligger og ut fra, at eiendommen benyttes paa den hensigste og tjenligste maate, ikke efter hvad grundeieren mener at kunne experimentere sig til. Hvad der her ikke maa sees bort fra er det, at skulde jernbanen expropriere eiendommen saa vilde den utvilsomt faa adgang til at ta eiendommen efter hvad den som saadan er værd i handel og vandel; videre vil det være nyttesløst at paastaa at fru Hobæk nogensinde har havt til hensigt at minere sig ned under overflaten for derved at paabegynde handel med sten. Faktisk er hun avskaaret herfra - ialfald saafremt hun agtet at tilgodegjøre sig grunden som husgrund. Tunnellen kommer her ikke saa nær under overflaten at ordinære dispositioner over eiendommen hindres. Og det er vel heller ikke motpartens hensigt at benægte jernbanens adgang til at expropriere sig frem saavel under overflaten som paa overflaten. Spørgsmaalet maa idag anskues som om der foretoges en expropriation og av forutsetningerne vil fremgaa, at jernbanen anser det tilstrækkelig juridisk at expropriere "ret til tunnel" netop ut fra den foran fremhævede forutsetning, at en eiers ordinære dispositioner ikke hindres heri. Komparenten henviste forsaavidt til en note fra Scheels thingsret, hvori formodes at ogsaa i norsk ret kunde en eier i almindelighet ikke motsætte sig tunnel eller lignestillet indretning under en eiendom, naar blot en hensigtsmæssig utnyttelse av eiendommen ikke herved hindres. Han hadde intet imot

at skjønsmændene besvarte spørgsmaalet om hvorvidt de ansaa grunden under jorden - som her - at være av nogen værdi for grundeieren. No-gen yderligere forklaring til skjønsmændene om hvad de da hadde at gaa ut fra ansaa han for unødvendig.

Angaaende ulemper ved selve ~~tunellen~~ og jernbanens drift gjennem samme vilde skjønsmændene som følge av forutsetningernes 2ⁿ punkt ha at ta hensyn til ved taxtansættelsen (ulempeserstatning som følge av expropriationen).

Angaaende erstatning for virkelig materiel skade som er paa-ført ved arbeide med tunnellen pligtes erstatning. Hvor der ikke paaføres materiel skade, men hvor der kun paaføres ulempe, f.ex. ved at man av og til blir forstyrret av skuddene, kan ingen erstatning kræves. Dette følger analogt av lov av 27/5-1887 (naboloven).

Der er av sakfører Sunde reist krav paa erstatning for ulem-pe som følge av røkplagen. Røkplagen har været overveiet av jernba-nens vedkommende, men jernbanen har ikke kunnet medgi, at denne er av saadan ~~art~~ art, at det herfor pligtes erstatning, jfr. lov 27/5-87 § 12 og 16. At der nu skal være adgang til at fastsette ulempeser-statning herfor kan jernbanen ikke indrømme og spørgsmaalet maa løses ved proces, hvis grundeieren kræver noget.

Hvad sakfører Sunde forevrig gjorde gjældende av faktiske oplysninger, saaledes bl.a. at tunnellen medførte uttørring av grun-den over tunnellen, saa hadde man jo ikke nu havt anledning til at konstatere dette, men det synes lidt motstridende, at fru Hobæk baade vil ha erstatning fordi hun efter sin paastand er avskaaret adgangen til at nyttiggjøre sig eiendommen som stenbrud og samtidig vilde ha erstatning fordi den til eiendommen hørende have ødelagdes. Var det sidste tilfælde, fik jernbanen erstatte det, men det maatte være klart, at det ene valg angaaende eiendommens utnyttelse udelukket det andet. Der var intet iveien for, at fru Hobæk fik komme senere med sit krav for skade paa haven som følge av tunnellen, idet jo sa-ken var, at man faktisk var avskaaret fra at danne sig nogen mening om dette forhold. Av forutsetningernes 2ⁿ punkt vilde da fremgaa, at der her var spørgsmaal om, hvorvidt eiendommen som saadan var ut-sat for nogen varig værdiforringelse ved tunnellen, idet vandspergs-

maalet hermed uttrykkelig var medtat. Komparenten begjærte forutsetningerne lagt til grund, idet han lod staa aabent det foran bebudede spøragsmaal til skjønsmændene. Hvad sakfører Sunde forøvrig hadde fremholdt i motstrid med komporentens anførsler, maatte han, saafremt retten forkastet komporentens standpunkt, ha adgang til derefter at forelægge skjønsmændene og retten til nærmere begrundelse og imøtegaelse. Hvad angaar den paastaaede skade paa huset, saa var det ukjendt for komporenten, at indstevnte hadde gjort nogen paastand om erstatning for materiel skade paa dette. Og det var kun saadan jernbanen pligtet at erstatte. Efter at ha forespurgt skjønsmændene om der var paavist for dem nogen saadan skade paa huset, hadde disse overfor komporenten i retten benægtet dette.

Sunde: Jernbanen har den hele tid været klar over at den trængte til fru Hobaks eiendom. Den burde derfor før arbeidet paabegyndtes paastevnt expropriationsforretning ogsaa mot hende. Skulde det saa vist sig, at ikke al skade paa forhaand kunde beregnes kunde forretningen været utsat til en tid som passet. Istedetfor at gaa frem paa denne lovlige maate har jernbanen valgt at ta sig tilrette.

Det forholder sig ganske rigtig saa, at komporenten under befaringen ikke gjorde krav paa, at der ved erstatningens bestemmelse maatte tages hensyn til at eiendommen hadde særlig værdi som stentag, og grunden var den, at komporenten da var fremmed paa eiendommen og ikke hadde talt med fru Hobæk. Fordi kravet ikke da blev fremsat er det imidlertid ikke forspildt, idet krav fremsættes tidnok, naar de fremkommer før avhjemlingen er tilendebragt for vedkommende taxtnummer.

Komporenten hadde ikke fæstet sig noget særlig ved den masse, som jernbanen hadde bortført. Det han hadde fæstet sig ved var, at der var lagt tunnel gjennem eiendommen og at der maatte tages hensyn til denne under fjeldsprængningen.

Fru Hobaks eiendom strækker sig som tidligere idag oplyst mot vest til fjeldfoten, og den ligger efter lokalkjendtes paastande likesaa lavt som tunnellens bund. Naar da stenbrytningen begynder ved eiendommens vestgrænde og der indover brytes i samme dybde, vil man stætte direkte paa tunnellen. At tunnellen maa skade eiendom-

men som stentag betragtet, kan derfor ikke være tvilsomt.

Den omstændighet, at eiendommen nu kun benyttes som bosted berøver den selvfølgelig ikke værdi ogsaa i andre henseender, og det er værdien det kommer an paa, enten eieren benytter eiendommen paa den ene ~~1~~ eller den anden maate.

Der er ingelsomhelst strid eller uoverensstemmelse, naar fru Hobæk kræver at hensyn skal tages baade til at haven er skadet og til at eiendommen er skadet som stentag; thi saalænge haven ikke er udmineret - den blir ikke undergravet naar eiendommen benyttes som stentag - vil den ha sin værdi.

Jernbanen sonderer uten grund mellem materiel skade og ulempe, idet den pligter at erstatte al den skade den forvolder enten denne ytrer sig som beskadigelse eller som en omstændighet der nedsætter værdien uten dog at berøre selve eiendommens substans. Komparenten skulde i denne forbindelse henvise til Aschehougs forfatningsret III bind, kap. 59 § 11. Det var derfor uten nogensomhelst hjemmel naar jernbanen nu forsøkte at holde spørqsmaalet om rekplagen utenfor skjønnet. Det vil da ogsaa i sig selv være meget beklagelig om en institution som Norges Statsbaner skulde kunde gaa frem paa den maate og paabyde de private søksmaalsbyrden over alt naar de frem-satte krav ikke behaget statsbanerne.

Naar talen er om tunnellen og de ulemper den og jernbanens drift forvolder hører det intetsteds hjemme at paaberaabe sig naboloven, idet jernbanen forsaavidt ikke er nabo. Efter naboloven er det desuten slik, at man ikke pligter at taale upaareglig ~~rik~~^{rik}, ry-stelse, larm etc., men var noget upaaregnelig saa var det, at der skulde bli mineret tunnel og komme til at passere tog gjennem en eiendom som ligger utenfor trafikken, som den det her gjølder. En ulempe er desuten ikke sædvanlig eller av den slags man maa finde sig i i naboforhold, naar den nedsætter eiendommens værdi i handel og vandel.

Tunnellens indflydelse paa haven kan nu ikke paavises og kundé heller ikke paavises da befaringen fandt sted av hensyn til sneen, men blev det benægtet, at tunnellen hadde gjort haven isrørrere, maatte komporenten begjære saken utsat til vidneførsel.

spøragsmaal kunde ikke være nødvendig, naar jernbanen var villig til at opta dette spøragsmaal senere paa eierens forlangende. Komparenten kunde tænke sig, at man f.ex. lot spøragsmaalet direkte forelægge for overskjønnet. Komparenten hadde forstaaet sakfører Sundes procedure saaledes, at det gjaldt væsentlig spøragsmaal om røkplagen. Han fandt derfor foreløbig at burde avvente rettens avgjørelse angaaende dette spøragsmaal. De øvrige reiste spøragsmaal maatte kunne bringes paa det rene ved nærmere ^{ny} muntlige foredrag for skjønsmændene. Avfattelsen av skjønnsforutsætningernes punkt 2 avskar ikke saadan utformning.

Den citerte kilde (Aschehougs forfatningsret § 11) kunde gav grundlag for sakfører Sundes komporenten ikke erkjende ^vjuridiske opfatning. Det var utvilsomt ikke her tænkt paa spøragsmaalet som det her omhandlede, men udelukkende paa spøragsmaal om erhvervelse av overflødig grund, og at paastaaede ulemper opstod for den tilbakeblevne del av eiendommen fra anlag paa den exproprierte del.

Sunde: Tunnelindslaget skal ligge ca: 1 á 2 meter fra nordgrænsen for fru Hobæks eiendom; men fordi tunnelindslaget ikke er paa hendes eiendom kan det ikke paastaaes, at røkplagen skyldes drift paa jernbanens eiendom.

Tunnellen stiger fra Sandvigen helt til det øvre tunnelindslag. Mesteparten av den røk som utvikler sig i tunnellen har av den grund avløb like ved fru Hobæks eiendom og maa passere gjennom denne før den kommer ut i det frie. Størsteparten av den røk, som volder ulemper, passerer saaledes gjennom en indretning i eiendommen. Den omstændighet at tunnellen er lagt som skeet gjennom eiendommen - er det derfor som først og fremst forvolder røkplagen, idet hun ikke vilde bli generet av røk fra tunnellen, om denne var lagt gjennom andre eiendomme. Forholdet er med andre ord det, at røken fra tunnelen generer eiendommen fordi tunnellen er ført gjennom den - eiendommen.

Jernbanen forsøker at opstykke den ^{eierne} ~~grundstuen~~ som følge av expropriationen og driften, tilkommende erstatning, men hertil er efter loven ikke adgang.

Fru Hobæks eiendom ligger i et villastrøk og maa selv be-

tegnes som en villaeiendom. Der tilligger den en stor beplantet have, og den har tidligere aldrig været generet av bedrifter, idet der ikke findes saadanne paa flere 100 meters afstand.

Professor Aschehougs lære gjælder expropriationer i sin almindelighet, og regelen er selvfølgelig den samme juridisk seet, enten jernbanen erhverver rettigheter under eller paa overflaten.

Komparenten hadde intet imot at spørsgsmaalet om tunnelliens indflydelse paa haven ^{id} ~~stod~~ til overskjønnet, naar der kun da blev adgang til at behandle dette spørsgsmaal uhindret av og uten hensyn til, om skjønsmændene nu maatte finde, at de ikke kunde bedømme det; men forøvrig maatte komparenten fastholde, at forutsætningerne blev formuleret saaledes, at taxi blev at avsi over al den skade som forvoldtes fru Hobæk derved, at jernbanen erhvervet ret til at ha tunnel gjennom eiendommen og over den skade, som var forvoldt ved arbeidets utførelse og som driften vilde komme til at forvoide.

Fangen: Bare nogen berigtigelser som for ordens skyld bør bemærkes.

Tunnelindslaget ligger efter jernbanens karter og profiler ca: 6 meter fra denne eiendoms nordgrændse. Utenfor det naturlige tunneltag (fjeldet) er yderligere utmuret tag. Røken ~~ix~~ i tunnellen vil naturgivet for den meste del avsette sig som sot i taget. At røken maa passere gjennom undergrunden under denne eiendom er ikke tilstrækkelig til i og for sig at begrunde erstatningspligt. Hvorledes forholdene hadde været hvis tunnellen var lagt paa ~~en~~ anden maate kan ingen opstille nogen formodning om. Efter sakfører Sunders sidste tilførsel - jfr. uttalelser om strøkets beskaffenhet - gik komparenten ut fra at der nu var enighet om, at naboloven kom til anvendelse. Jernbanen skjelner mellem ulemper som følger av ulemper ved expropriationen ~~q~~. q.u. og ulemper som følge av driften. Hadde jernbanen holdt expropriationsforretning for tunnelliens anlæg vilde der efter komparentens opfatning ikke være adgang til at medta erstatning for mulig ulempe ved driften, saasom her røkplage. Fordi om expropriationsforretning ikke tidligere var avholdt kunde ikke forholdet stille sig forskjellig. Av de opstillede forutsætninger fremgik, at jernbanen ^{ikke} ~~tyder~~ erstatning fordi grundeieren faar tunnel under eiendommen, men kun dersom de lider nogen skade derved, d.v.s. den varige

værdiforringelse paa eiendommen, men at ~~Andrager~~²røklagen herunder gik ikke an. Et saadant erstatningskrav maatte na sin egen retslige hjemmel. Det maatte herav være klart at det var overladt skjønsmændene at skjønne herover.

Sunde var aldeles uenig med jernbanens saksfører naar han gjorde gjældende, at der ikke vilde været tat hensyn til røklagen, om skjønnets var holdt før arbeidet paabegyndtes; thi ogsaa i det tilfælde burde der været tat hensyn til denne ulempe.

Det hører til dagens orden at der under jernbaneskjøn tages hensyn til varige ulemper som driften medfører. Saaledes tar skjønsmændene altid naar det gjælder expropriation av ⁿlijegrund gennem skog hensyn til, at det fremtidig vil bli kostbarere at holde skogen assureret.

En indstevnt vilde faktisk bli retløs om en expropriant skulde kunde motsætte sig taxt over ulemper som røklager o.l. Han blev nemlig i saa tilfælde nødt til at anlægge søksmaal formentlig hvert 3die aar, og var han da ikke en formuende mand, maatte han opgi enhver tanke om at faa sin ret. Dette viser hvad jernbanens lære fører til. Jernbanen motsatte sig da heller ikke i 1914 at røklagen blev medtat i taxterne.

Komparenten fastholdt sine bemærkninger om naboloven. Denne har intet med et forhold, som tunnellen gjennom fru Hobøks eiendom og er i forbindelse dermed staaende ulemper at gjøre. Komparenten forutsatte, at han fik anledning til at uttale sig nærmere om røklagen naar retten ved sin kjendelse hadde fastslaaet forutsetningerne. Fangen bemerket, at det efter naboloven ikke var nødvendig at skride til søksmaal 3die hvert aar. Da fortsat procedure ikke vilde føre til videre, innskranke komparenten sig til at bemærke, at paastanden om erstatning for røklage ikke var i og for sig en følge av en expropriation, og da ikke i foreliggende tilfælde hvor ulempen skrev sig fra driftsanordninger fra jernbanens egen eiendom. Sunde benægtet denne tilførsel.

Da nu saa langt var passeret, blev

E r a g t e t :

Retsmetet utstaar til fortsættelse imorgen middag kl. 12.

Retten hævet.

P. Nørum.
edsv.

Jacob Gisholt. Peder Helgen. H. Jeremiassen. Jonas Stavdal.

Aar 1918 den 23° januar fortsattes sak no. 162/1917 utsat fra igaar under samme administration og under medbetjening av de samme skjønsmænd som igaar. Varamanden lensmand S. Lunde var ogsaa tilstede.

For jernbanen møtte de samme som igaar.

H v o r d a : fortsattes behandlingen av :

T a x t no. 92, Matr.no. 7 Lagmandsveien.

Administrator avsa saadan

K j e n d e l s e :

Under dette taxtnummer har jernbanens sakfører opsat som forutsætning :

Erstatning for skade ved stikning. Der exproprieres ret til tunnel under eiendommen.

Sakfører Sunde har som møtende for grundeierne ikke ha~~t~~ noget at bemærke til forutsætningens første led. I anledningen av forutsætningens andet led har han bemærket, at den synes for snæver. I saa henseende har han paapekt, at exproprianten pligter at erstatte al skade og ulempe, som staar i forbindelse med erhvervelsen, arbeidets utførelse og jernbanens fremtidige drift.

Jernbanens sakfører har saavidt skjønnes ikke gjort nogen principiell indvending mot at al økonomisk skade, som skyldes erhvervelse av retten til tunnel og arbeidet med utførelsen av denne skal erstattes. Derimot har jernbanens sakfører protestert mot, at der under nærværende forretning tages hensyn til skade og ulempe som skyldes jernbanens ~~drift~~ drift, idet han anfører, at spørsmålet herom maa henvises til avgjørelse ved ordinær rettergang. Som begrunnelse for dette standpunkt har han gjort gjældende, at spørsmålet om erstatning for jernbanens fremtidige drift maa løses i henhold til nabolovens bestemmelser, saaledes at det først maa avgjøres om betingelserne efter nevnte lov er tilstede for tilkjendelse av er-

statning, saasom at den paastaaede ulempe er usedvanlig eller uregnelig, nabolovens § 12. Men nærværende ret er ukompetent til at avgjøre dette spørgsmaal, som maa løses ved ordinær rettergang. Han bemærker endvidere, at tunnellen ikke kommer frem i dagen paa grundeierens eiendom, men først flere meter udenfor denne. Den omstændighed at der exproprieres ret til tunnel gennem eiendommen, kan ikke da stille spørgsmaalet i en anden stilling.

Sakfører Sunde har hertil bemærket, at spørgsmaalet om ulempe i dette tilfælde ikke har noget med nabolovens bestemmelser at gøre, da der her er tale om en expropriation, hvis gennemførelse netop er en aarsak til den paastaaede ulempe. Hadde ikke tunnellen gaat gennem indstevntes eiendom, saa hadde de nævnte ulemper heller ikke gjort sig gjældende.

Administrator skulde bemærke: Tunnellen foreligger som et fuldført arbejde. Dette er utført utenat jernbanen paa forhaand har expropriert ret til tunellen. Jernbanen har ved dette taxtnummer opstillet som forudsætning, at der exproprieres ret til tunnel under eiendommen. De krav som derved opstaar for eieren bestaar i ret til erstatning for erhvervelse av den grund som jernbanen tiltrænger forat kunne forarbeide tunnellen saasom erstatning for de fjernede stenmasser, saafremt disse skjønnes at ha nogen økonomisk værdi for grundeieren samt erstatning for den værdiforringelse som eiendommen maatte skjønnes at ha undergaaet ved at tunnellen er anlagt som skeet.

Grundeierens krav paa erstatning for skade og ulempe som skyldes arbejde med tunnellens utførelse har jernbanen heller ikke bestridt og retten finder ogsaa at kravet er berettiget forsaavidt angaar skade og ulempe som kan taxeres i penge. Jernbanen har ved en egenmægtig handling anlagt tunnellen under eiendommen og naar den det har gjort og saafremt der da kan paavises økonomisk tap og skade paa grund av dette forhold maa jernbanen erstatte saadan.

Med hensyn til erstatning for varig fremtidig ulempe som følge av jernbanen drift er jo nu forholdet dette, at jernbanen allerede har paabegyndt driften saaledes at der paa dette tidspunkt er anledning til at fastslaa - i alfald delvis - hvorvidt jernbanens drift vil komme til at medføre en varig ulempe. Hvorvidt den varige

ulempe er av saadan art at den efter loven kan danne grundlag for krav paa erstatning er et retsspørgsmaal som ordinært vilde høre hjemme til behandling for de ordinære domstole, og kravet vilde antagelig ogsaa ha været henvist til almindelig søksmaalsvei, saafremt jernbanen hadde exproprieret ret til tunnel før denne blev anlagt, idet man neppe i saa tilfælde vilde ha had anledning til at bestemme ulempens art og utstrækning, likesom der heller ikke paa dette tidspunkt vilde ha været noget økonomisk tap. Paa nuværende tidspunkt er som nævnt jernbanens drift paabegyndt og kravet paa erstatning opstaaet. Al den stund jernbanen paa grundlag av de foreliggende situation delvis erkjender grundeierens gjorte krav paa grund av dens expropriation til ret av tunnel finder retten at den ikke bør negte grundeieren dens krav paa i realiteten at faa bedømt alle de skader som staar i direkte og umiddelbar forbindelse med planens gjennomførelse nemlig at endel av grundeierens eiendom trafikeres av jernbanen; thi det er ret til jernbanetunnel som exproprieres.

Naar der under proceduren specielt er nævnt røkplagen som en ulempe der volder økonomisk skade som maa erstattes saa finder rettens administrator for nærværende ikke at kunne avgjøre spørsmålet i realiteten. Avgjørelsen av hvorvidt røkplagen forpligter til erstatning avhænger av momenter som endnu ikke er forelagt retten; men saafremt retten efterat ha faat sig forelagt disse finder at ulempen maa erstattes av jernbanen vil den ogsaa tilstede grundeieren at faa ulempen taxeret under nærværende forretning.

Thi eragtes :

Den av sakfører Fangen paa jernbanens vegne fremsatte paa-stand om at erstatning for paaført og fremtidig skade og ulempe som følge av jernbanens drift henvises til ordinær søksmaalsvei tages ikke tilfølge.

Fangen bad spørsmålet om vidneførsel til konstatering paa aastedet angaaende røkplagens karakter og omfang utsat indtil de øvrige grundeiere hadde faaet sine krav mot jernbanen avgjort. I mellemtiden vilde jernbanen ta standpunkt til spørsmålet om appel av kjendelsen. For spørsmål om utsættelse kunde ogsaa anføres at det var mest hensynsfuldt overfor de øvrige indstevnte, hvis interesser var uav-

hængig av denne kjendelse, at disse slap at bortkaste tiden med at avvente avgjørelsen av tvistigheter. Dette kunde dog ikke være til hinder for at saken fremmes for de i forutsetningerne inntagne spøragsmaal, idet det i tilfælde rettens kjendelse opretholdtes, spøragsmaalet om røkplagen blir at stille som særskilt litra i forutsetningerne.

Sunde ansaa det ikke rigtig at opstykke de forskjellige skader og at avgi særskilte taxter, idet han holdt det mulig at skaderne virket saaledes sammen, at de maatte bedømmes samlet. Han vilde alligevel ^{ved} motsætte sig, at der i dette tilfælde blev avsagt særskilt taxt over røkplagen forutsat at taxten blev avsagt under denne forretning. Forøvrig maatte taxten fremmes som forutsat i administrators kjendelse. Der maatte med andre ord avsiges taxt over al ved ^{er}tervælsen, utførelsen og driften forbunden skade - røkplagen nu undtat.

Fangen: Det er intet som kan hindre en expropriant fra at opstille ~~for~~ forutsetninger i den form eller under forskjellig litra, som exproprianten selv finder hensigtsmessig, naar blot expropriatus faar de erstatningskrav godkjendt som loven hjemler ham. Naar sakfører Sunde har medgaaet paa ikke at motsætte sig delvis taxt nu, saa behøvede komparenten ikke nu at gi nogen nærmere begrundelse for dette standpunkt, der imidlertid var fastslaaet og hvis følge ogsaa var den, at en expropriat, der under befaringen gjør et lignende krav paa specifikation gjældende, maa høres. Angaaende forøvrig forståelsen av foranstaaende kjendelse, saa maatte komparenten paany gjenta, at forutsetningernes 2^e punkt var formet sliq, at der var git skjønsmændene frit spillerum til at skjønne over den varige ulempe (værdiforringelsen) som tunnelanlægget maatte ha paaført eierne og det mulige tab de hadde hat ved gjennomførelsen. De skader, som selve arbeidet med tunnelen medførte, f.ex. sprækker i grundmure og deslike, altsaa virkelig materiel skade, skulde selvsagt ogsaa erstattes, men kun dersom tunnelarbeidet var skyld deri. Men hertil var ikke grundeierne paastand alene tilstrækkelig, men om dette spøragsmaal indeholder rettens kjendelse intet. Saafremt jernbanen nægtet aarsagsforholdet her, maatte rettens standpunkt være det samme som

tidligere er fastslaaet om rettens kompetance. For nærværende taxt-nummer bad komparenten skjønsmændene attestere, at der hverken av grundelerne eller den mødende sakfører blev gjort noget krav gjældende om nogen ^{saadan} ~~Verstatning~~. Naar punkt 1 i forudsætningerne var medtat, saa var dette skeet efter en skrivelse fra grundeieren personlig til jernbanen.

Sunde: Exproprianten kan opstille forudsætninger, men forudsætningernes lovlighet prøves av retten, og i dette tilfælde har retten fastslaaet forudsætningerne.

At jernbanen har foretat stensprængninger i eiendommen og forstyrret ~~denne~~ er paa det rene. Om forstyrrelsen har voldt skade er det skjønnets sak at avgjøre.

Skjønsmændene kan ogsaa negte at specificisere sin taxt efter en expropriants ønske. Det kan indskrænke sig til at fastsætte et samlet beløb for al ulempe, og det er strengt tat det rette. Komparenten henviste forøvrig til sit tidligere.

Fangen: Komparenten har ikke nægtet for, at det henhører under skjønsmændenes prøvelse at avgjøre hvorvidt expropriatus har lidt skade, og at dette forsaavidt ikke kan avgjøres av retten, men dette kan ikke medføre, at "skade" - forstyrrelser som sakfører Sunde nævner - hvorfor ~~varret~~ ^{vor ret} ikke erkjender erstatningspligt, kan avgjøres av skjønsmændene, selv om expropriatus har hat adskillig ubehageligheder. De immaterielle retsgoder - f.ex. sjælelig uro - som ogsaa av enkelte er paastaaet erstattet under befaringen - er det vel ~~heller~~ ikke sakfører Sundes mening skal erstattes.

Sunde hadde for sin del ikke forlangt anden end økonomisk skade erstattet.

Derefter avgaves saadan

T a x t :

Erstatning for stikning

Kr. 150,-

et hundre og femti kroner.

Ulempeserstatning: ingen.

Der er ikke tat hensyn til skade som skyldes rek fra jernbanen.

møtte under befaringen ved hustruen, idag personlig.

Forutsætninger :

Fangen: a) Erstatning for traak og anden skade ved stikning.
b) Taxt over paastaet skade paa hus - sprækker i mure og vandskade paa kjøldereren.

Jernbanen erkjender ikke at arbeidet i tunnellen har medført disse skader.

c) Der exproprieres ret til tunnel under eiendommen.

T a x t :

a) Erstatning for traak under stikning Kr. 50,-
femti kroner.

b) Erstatning for skade paa hus Kr. 100,-
et hundre kroner.

c) Ingen ulempestatning.

T a x t no. 94. Matr.no. 5 Lagmandsveien, eier Christen Pedersen, møtte under befaringen ved hustruen og sakfører Sunde, hvilke begge idag ogsaa møtte.

Fangen : Erstatning for skade paa grund og have ved stikningsarbeider.

Sunde: Den eiendom det her gjølder er skadet paa forskjellig maate under anlægsarbeidet og generes ogsaa ved jernbanens drift. Som Jernbanen har stillet sig tidligere under denne forretning og da der her ikkeer spøragsmaal om expropriation vilde komparenten ikke reise erstatningskravet nu, men forbeholdt han sin part at gjøre det gjeldende ved ordinært søksmaal. Da indstevnte indtil ganske nylig har maattet gaa ut fra, at han kunde faa avgjort alle krav ved expropriationsretten, er han imidlertid blit paaført utgifter i anledning sakens forberedelse. Dette skulde komparenten komme nærmere tilbake til ved forretningens slutning.

Fangen: Den skade der her paastaaes gjort ved tunnelarbeidet er av den art, at jernbanen ikke har kunnet anse sig som skadevoldende. Hvorvidt saken i sig selv medførte noget omkostningsansvar for jernbanen skulde bli optaget til avgjørelse ved skjensforretningens avslutning.

Sunde: Indstevnte mener at kunne føre fuldt tilstrækkelig bevis for

skaden, og skal strax gaa ivei med vidneførsel, hvis han dertil faar anledning.

Fangen fastholdt sit tidligere standpunkt.

Derefter avgaves saadan

T a x t :

Erstatning for stikning Kr. 75,00

fem og sytti kroner.

T a x t no. 95, matr. no. 6 Lagmandsveien, eier Hans Tollefsen møtte under befaringen personlig og ved sakfører Sunde, idag personlig og ved Sunde.

Fangen fremla forutsetninger, som oplæstes.

(Forutsetningerne indtages, saalydende :)

Nyt takstno. 95.

F o r u t s e t n i n g e r :

Der avgis særskilte takster for :

- a) ulemper og skade paa hus foraarsaket ved stikning
- b) paastaet skade paa hus som følge av arbeide i tunnelen.

Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

Overfor den litra b) takserede skade gjør jernbanen ethvert forbehold.

Frem^l. den 23/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Sunde ansaa det ikke lovlig at opstille betingede forutsetninger eller forutsetninger, hvortil der var knyttet forbehold med hensyn til utbetaling av erstatning, idet en skadelidt har ubetinget krav paa at faa den erstatning som tilkommer ham utbetalt.

Fangen: Der er intet iveien for at litra b. helt kan utgaa. Men da jernbanen har fundet at det vilde være hensigtsmessigst at ta taxt, hvor man har ment at grundeieren vil skride til proces, saa er litra b. opstillet forat ha undavgjort spørsgsmaalet om erstatningsbeløpets omfang. Grundeieren vilde vel i disse tilfælder fornuftigvis selv indlede et eventuelt søksmaal med et skjøn over skaden og blir saaledes sparet herfor ved at der opstilles forutsetninger. De her opstaae-

de skader er ingen umiddelbar følge av expropriation til tunnellen, men er det alene dissens om aarsaksforholdet til skaden. Likesaa lidt som det kunde nægtes at stille spørgsmaal til skjønsmændene paa grund av den foreliggende situation likesaa lidt kunde det nægtes at begjære en taxt herover. Nærværende ret kan vel heller ikke gi nogen exegibel kjendelse overfor jernbanen gaaende ut paa utbetaling av erstatning for saadan skade. Det var første gang at saadan protest var fremsat. Sunde: Denne indstevnte har krav paa at faa taxt avgit over al den skade og ulempe som erhvervelse av tunnelret, utførelse av arbeidet og driften medfører. Herom henvises til administrators idag avsagte kjendelse og den forut for samme gaaende procedure.

En taxt som er avsagt under forbehold er til liten eller ingen nytte. Ikke er den bestemmende for erstatningens omfang og heller ikke for andet.

I forbindelse med taxeringen av den ulempe erhvervelse av tunnelretten medførte, maatte der ogsaa selvfølgelig tages hensyn til den skade eller ulempe driften maatte volde.

Fangen: Bare den bemærkning at det her gjelder ingen ulempe som expropriationen som saadan medfører; men kun det, at der paastaaes at den anvendelse jernbanen gjør av det exproprierte har medført de paastaaede skader, altsaa er det her causal-forholdet det gjelder. Forsaavidt er der ingen forskjel paa foranstaaende og dette taxtnummer. Expropriationsrettens kompetance er ikke avhengig av tidspunktet for naar expropriationen finder sted. ~~K~~ Konsekvensen av sakfører Sundes opfatning blir den, at materielle skader, hvorover man ved expropriation av rettigheter eller grund ikke kan vide om de vil indtræffe allikevel, kan kræves taxeret i forbindelse med rettigheters avstaaelse.

Sunde: Det er forholdene som de arter sig paa den tid taxten holdes som er bestemmende for hvad der kan skjønnes over. Al skade som da er forudselig skal medtages. Herom henviste komparenten til en i retstidende for 1906 indtat høiesteretsdom i sak mellem kammerherre Aall og Nordstjø - Bandakskanalen.

^{Ind}~~Ind~~ træffer det at skaden ikke kan beregnes naar taxten avholdes, er den rette fremgangsmaate den, at man utsætter forret-

ningen eller et enkelt spøragsmaal indtil fornøden beregning kan foretages. Saaledes gaaes der da tidt og ofte frem ved reguleringsskjon.

Tunnelarbeidet har i forhold til denne indstevnte været aldeles ulovlig. At jernbanen under disse omstændigheder modsætter sig ubetinget taxt, tyder netop ikke paa, at den angrer sin brøde.

Fangen: Omhandlede Høiesteretsdom har klarligvis intet med dette spøragsmaal at gjøre. Retten vil ved selvsyn av samme antagelig komme til samme opfatning. Her var kun spøragsmaal om rettens kompetance og fandt komparenten det unødvendig at reise yderligere procedure. Expropriationsretten har ikke noget med at bedømme aarsaksforholdet.

Sunde: Retten har tidligere idag fastslaaet, at jernbanen er forpligtet til at erstatte den skade som er voldt ved tunnelsprængningen naar der av vedkommende eiendom exproprieres ret til at føre tunnel gjennem den; at retten da maa være kompetent ogsaa i dette tilfælde, kan ikke være tvilsomt. Naar den øskede kjendelse om rettens kompetance er avsagt forbeholdt komparenten sig at avhøre vidner om den under befaringen paaviste skade.

Fangen: Om det her reiste spøragsmaal indeholder kjendelsen intet, likesaalidt som der i forannævnte kjendelse har været øsket nogen uttalelse av retten derom.

E r a g t e t :

Twisten optages.

Administrator avsa derefter saadan

K j e n d e l s e :

Jernbanens sakfører har under dette taxtnummer opstillet som forutsætning, at der avgis taxt for a) ulemper og skade paa hus forarsaket ved stikning og b) paastaaet skade paa hus som følge av arbeide i tunnellen. Videre at der exproprieres ret til tunnel under eiendommen. Jernbanen har videre gjort den bemærkning, at den overfor den under litra C. taxerte skade gjør ethvert forbehold.

Sakfører Sunde har hertil for grundeieren bemærket, at forutsætninger med forbehold er ulovlige, hvortil jernbanens sakfører har erklæret, at taxt efter litra b. kan utgaa. Jernbanen erkjender ikke - fortsætter han - erstatningspligten idet der ikke er nogen causalsammenheng mellem de paa huset paaviste skader og arbeidet i tunnellen.

Sakfører Sunde har hertil bemærket, at spørgsmaalet maa ansees løst med en av administrator tidligere idag avsa^gt kjendelse, hvorefter der skal ydes erstatning^t saavel for avstaaelse av ret til tunnel under eiendommen, arbeidet med utførelsen av denne som jernbanens fremtidige drift.

Administrator skulde bemærke, at ethvert tvistespørgsmaal som er reist er avgjort paa grundlag av de ham forelagte oplysninger. I disse tildels vanskelige spørgsmaal, som er reist under nærværende forretning er det selvfølgelig uberettiget at trække konsekvensen av en kjendelse længer end denne selv har avgjort en tvist. I nærværende tilfælde er forholdet, at grundeieren paastaar erstatning for skade, voldt under utførelsen av anlægget, en skade som ikke er nogen nødvendig følge av og heller ikke a priori uten videre kan ansees at staa i forbindelse med expropriationsplanens gjennomførelse. Et er at der under nærværende forretning skal tages hensyn til den skade og de ulemper som ubestridt og ubestridelig følger av selve expropriationen, noget andet er det naar der spørges om expropriationsret^tens^t stilling til paastaaede skader og ulemper for hvilke der først maa avgjøres hvorvidt det retslige grundlag for erstatning er tilstede. Paaviste bestemte skader, som ikke av jernbanen erkjendes at ha nogen aarsakssammenheng med selve expropriat^oionens gjennomførelse, maa før skjønsmændene kan taxere dem undergives en retslig bedømmelse, som naturlig hører hjemme for den ordinære domstole. Administrator henviste forsaavidt til sine under taxt no. 73 og taxt no. 77 avsa^gte kjendelser. Administrator kunde heller ikke finde, at disse kjendelser og hans avgjørelse av nærværende tvist stod i strid med hans tidligere idag avsa^gte kjendelse, idet han ikke i denne har utalt noget om, hvorledes saken vilde stille sig, hvis causalsammenhengen ikke hadde været paa det rene eller ubestridt. I den idag avsa^gte kjendelse er kun avgjort, at jernbanens er^tstatningspligt i sin almindelighet omfatter skade som ~~staar~~ staar i direkte forbindelse med expropriationens gjennomførelse. Der er intet uttalt om, hvordan saken vil stille sig naar der opstaar spørgsmaal om for administrator med doms virkning at avgjøre spørgsmaalet om, hvorvidt det juridiske grundlag for kravets berettigelse foreligger.

Med hensyn til spøragsmaalet om ulemper ved jernbanens drift skulde administrator gjøre den bemærkning, at han ved nærværende kjendelse avgjorde, at saafremt driften voldte skade eller ulempe, som kunde taxeres i penge, saa skulde denne erstattes. Paastaaes i denne henseende en ulempe - hvad vel neppe kan antages - som bestrides at ha sin aarsak i jernbanens drift og ikke kan erkjendes at fremtræde som nogen naturlig følge av denne, maa ogsaa en saadan tvist henvises til ordinær rettergang.

I henhold til det saaledes anførte fandt administrator at det retslige spøragsmaal om causalsammenhøngen mellem den paaviste skade paa huset og arbeidet i tunnellen maatte bli at avvise fra nærværende ret. I overensstemmelse hermed fandt $\frac{1}{2}$ han at skjennet maatte bli at fremme paa de av jernbanen fremsatte forutsetninger, idet det blir skjønsmændenes sak at ta i betragtning de av administrator foran gjorte almindelige bemærkninger om de opsatte forutsetninger.

Thi eragtes :

Taxt avgives paa de av jernbanens sakfører opsatte $\frac{1}{2}$ forutsetninger.

Derefter avgaves saadan

T a x t :

a) Erstatning for skade ved stikning
fem og sytti kroner.	Kr. 75,00
b) Erstatning for skade paa hus
fem hundrede kroner.	" 500,00
c) Ulempe ved tunnel og drift = 0.	

T a k s t no. 96, Matr.no. 4 til Lagmandsveien.

nu eier ³Guhild Aas mette ikke under befaringen og heller ikke idag.

Fangen: Der exproprieres ret til tunnel under eiendommen.

T a k s t :

Ingen erstatning.

T a k s t no. 97, Matr.no. 2, Lagmandsveien, eier nu Hans Gøberg, mette under befaringen og idag personlig og ved sakfører Sunde.

Fangen fremla og opløste forutsetninger.

(Forutsetningerne indtages, saalydende :)

Nyt takstar. 97.

Forutsætning:

Der avgis særskilte takster for :

- a) ulemper og skade paa hus forarsaget ved stikning.
- b) paastaaet skade paa hus som følge av arbeide i tunnelen.

Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

Overfor den litr. b) takserede skade gjør jernbanen et-hvert forbehold.

Freml. 23/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Sunde fandt efter den under no. 95 avsagte kjendelse ikke grund til at reise nogen tvist her. For at eieren i fremtiden kunde ha greie paa, hvorledes han skulde forholde sig ved eventuelle byggearbeider, bad han oplyst, i hvilken dybde der kunde mineres og graves i tomten uten iagttagelse av særskilte foranstaltninger ^{av} og hensyn til tunnelen.

Ingeniør Rønning oplyste, at der fra overflaten og ned til tunneltaget var ca: 6 meter. Grundelieren vilde ikke bli avskaaret adgang til at minere kjældere saavel paa havetomten som ellers. Herom var skjønsmændene git opplysning under befaringen.

Taxt:

- a) Erstatning for skade ved stikning Kr. 75,00
fem og sytti kroner.
- b) Erstatning for skade paa hus og mure Kr. 300,00
tre hundre kroner.
- c) Ingen ulempererstatning.

Skjønsmændene hadde gaaet ut fra den forutsætning, at driften ikke volder nogen ulempe.

Taxt no. 98. Matr.no. 9 Frognerveien, eier maler J. Lund, møtte under befaringen personlig og ved sakfører Sunde, likesaa idag. Fangen bad taxtnummeret samt forretningen utsat til imorgen.

I henhold til det anførte

E r a g t e s :

Forretningen utstaar til atterforetagelse imorgen eftermiddag kl. 5.

Retten høvet.

P. Nørum.
edsv.

Jacob Gisholt. H. Jeremiassen. Peder Høigen. Jonas Stavdal.

Aar 1918 den 24ⁿ januar fortsattes den fra igaar utsatte retsmøte til behandling av sak no. 162/1917 - eftertaxter for Bratsbergbanen under samme administrator og med de samme skjensmænd som tidligere.

H v o r d a : For jernbanen møtte de samme som igaar, idet dog lensmand Lunde indtraadte som skjensmand for Jeremiassen som hadde forfald.

Derefter fortsattes behandlingen av

T a x t no. 98: Matr.no. 9 Frognerveien.

Eieren og sakfører Sunde tilstede.

Fangen fremla og oplæste forutsetninger.

(Forutsetningⁿerne indtages, saalydende :)

F o r u t s e t n i n g e r :

Der avgis takst a) over skade paa huset og have som følge av stikningsarbeider og b) over skade paa tomt, mure og hus som følge av anløgsarbeidet i tunnelen.

Jernbanen eksproprierer ret til tunnel under eiendommen.

Freml. 24/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Sunde gik ut fra, at der i forbindelse med taxten over tunnelretten ogsaa blev tatt hensyn til de ulemper som driften maatte medføre. Videre gik han ut fra, at eieren i haven kunde minere som tidligere og at han der huset staar kunde jernbanen uadspurgt minere saa dybt at han fik plads for malerværksted under huset. Komparenten fremla en erkløring fra Herman Hansen av idag, hvilken han bad skjensmændene gjøre sig bekjendt med.

(Erkløringen indtages, saalydende :)

E r k l ø r i n g.

Undertegnede kan paa anledning erkløre :

Jeg har arbeidet paa jernbaneanlægget i Skien i ca: 3 aar.

Jeg begyndte den 20ⁿ april 1915 paa Bergsland som motor-kjører fra tunnellen. Min vei hjemmefra til arbejdsstedet førte ~~til~~ over de eiendomme, under hvilke tunnellen paa en strækning er mineret. Skuddene avstedkom en sterk rystelse, idet jorden skalv under en. Jeg saa flere gange at der drysset taksten fra husene og hørte klirren av knuste glastruter straks efter skuddene.

Jeg kan paaavise de huse hvorfra der faldt sten.

Av Maler Lunds og et hus i nærheten saa jeg saaledes at der faldt ned taksten flere gange under skytningen.

Denne erklæring er jeg villig til at bekrefte med min ed.

Skien den 24 - 1 - 18.

Herm. Hansen.

Freml. 24/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Derefter avgaves saadan

T a x t :

a) Erstatning for skade ved stikningsarbeidet
et hundre og fenti kroner.	Kr. 150,-
b) For skade paa tomt og mure samt hus
sexten hundre og femti.	Kr. 1650,-
c) Ingen ulemperstatning.	

T a x t no. 99, Frognerveien 14, eller vagtmester Engebretsen, mette under befaringen personlig og ved sakfører Larsen, idag likesaa.

Fangen fremla forutsetninger, som oplæstes.

(Forutsetningerne indtages, saalydende :)

Takstno. 99.

F o r u t s e t n i n g e r .

Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

Idet jernbanen for tiden gjør ethvert forbehold overfor de av grundeierene paaaviste materielle skader paa mure og hus som angis at skyldes sprængningsarbeiderne medgaar jernbanen paa, at takst avgis, idet spørsmålet om erstatningspligt lates uavgjort overfor disse enkelte skadepaastande.

Skien 23/1-1918.

For overingeniøren

J. Rønning.

Freml. 24/1-1918.

P. Nærum.
edsv.

Larsen henviste til sit fremlagte indlæg av 29/11-1917 med paastand om :

- a) særskilt for forvoldt skade og ulempe under tunnelarbeidet.
- b) særskilt for eiendommenes verdiforringelse ved at ha en tunnel med jernbanedrift under sine huse m.v.

Den av motparten fremlagte skrivelse om forutsætninger for skjønnet tar et forbehold overfor de paaviste materielle skader, som komparenten ikke forstaar rækkevidden av. Det er en letvindt maate fra jernbanens side etterat man allerede i 1915, cfr. hermed fremlagte avskrift av skrivelse til arbeidsdepartementet av 25te august 1915, hvorved gjordes opmerksom paa skade og ulemper ved tunnelarbeidets utførelse, nu ikke at ville indlate sig paa den av komparentens part paaviste skade, hvilket det efter komparentens mening ~~sk~~^h hadde været pligt for jernbanen straks at faa paa det rene, idet det naturligvis for grundeierne efter 2 aars forløp har sine vanskeligheter at godtgjøre rigtigheten av saadanne paavisninger. Naar dette ikke er skeet, saa mener komparenten at jernbanen er bunden ved de paavisninger som av parterne^{er} gjort. For tilfældt^e imidlertid efter den maate, hvormotparten svarer herpaa, dette paa^ggjøres nødvendig forbeholder komparenten sig at fremføre bevisligheter.

(Det fremlagte indtages, saalydende :)

Avskrift.

Det kongelige Arbeidsdepartement,
Christiania.

Under jernbaneanlæggets tunnelarbeide her i Skien har det vist sig, at jernbanen gaar igang med at minere tunnel under beboede huser uten paa forhaand at ekspropriere ret dertil, ja endog uten at melde fra. I den anledning henvendte endel huseiere sig til mig med anmodning om at ta mig av saken, da der allerede var begyndt at falde ned sten fra skorstenspiper og tak, endog før arbeidet var rukket ind under husene.

Jeg skrev da herom et brev (hvorav avskrift følger) til anlægget, dateret 21ⁿ juni 1915, og fik som svar herpaa en skrivelse fra jernbaneanlæggens advokat, Schjødt, av 26 juli 1915, hvorav li-keledes gjenpart følger.

I dette brev findes følgende passus:

"Efter min mening kan der ikke være tale om at yde nogen erstatning for grund under jordens overflate. Det har aldrig været gjort, og jernbanen kan heller ikke indrømme, at det skal ske i Skien. Derimot vil selvfølgelig eierne faa erstatning, dersom de lider materiel skade paa sin eiendom ved arbeidet paa jernbanen."

Da denne høist overraskende uttalelse fra Statsbanernes advokat efter min mening ikke kan være rigtig, har jeg troet at burde forelægge saken for det kongelige departement med forespørsel :

1. om det er i sin orden at gaa igang ned tunnelboringen under andensmands eiendom, og som her beboede muse, uten at varsle til ekspropriation og med den forhaandstanke, at der intet skal betales ?
og 2. om det er det offentliges opfatning, at der for tunneler under andensmands eiendom kun skal ydes betaling, dersom grundelerne lider "materiel skade" og kun for saadan "ved arbeidet"?

Altsaa ikke for ulemper under arbeidet, for eks. ved at taksten falder av husene og regnvand drypper ned i værelsene, eller ved at støi og uro dag og nat forstyrrer beboerne i deres arbeide og berøver dem deres søvn, eller ved at husene ryster, saa de blir helt eller delvis ubebolige ?

Og absolut ingen erstatning for ulemper eller materiel skade og grundavstaaelse, efterat jernbanearbeidet er færdig.

Ikke for uro og rystning dag og nat under togenes gjennemfart, som mer eller mindre eller kanske helt gjør husene ubeboelige og dermed mer eller mindre værdiløse ? Ikke for grunden, som optages av tunnellen, og som hindrer eieren fra at benytte sin eiendom frit efter ønske ?

Dersom det kongelige departement ikke bifalder jernbaneadvokatens uttalelse angaaende erstatning for utminering av tunnel paa andensmands grund, tør jeg i ærbødighet utbe en uttalelse derom for derved muligens at undgaa en mulig proces om saadanne, som det forekommer mig utvilsonne spørsmal.

Skien den 25^a august 1915.

Ærbødigst

Gustav Larsen.

Freml. 24/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Fangen: I de fremlagte forutsetningers punkt 1 ligger efter komparentens opfatning det samme som av sakfører Larsen er nævnt litra b. I hans indlæg fremlagt i retten den 29/11-1917. Hvad der i sammes indlæg er indbefattet under litra a. er i de idag fremlagte forutsetninger medtatt i disses punkt 2, forsaavidt angaar de ved tunnelarbeidet foraarsagede materielle skader paa eiendommen. Naar jernbanen har fundet ikke at kunne ubetinget godta som sig vedkommende de paaviste skader fra grundeierens side, saa er grunden her den samme som er fremholdt for de øvrige nu behandlede takstnummere, der ligger over tunnellen med undtagelse av takstno. 98, hvilket takstno. jernbanens ingeniører efter egne iagttagelser har fundet at burde stille i en særstilling. Naar jernbanen videre har ment at burde indta det standpunkt at nægte at medgaa paa nogen avgjørelse av nærværende ret for de skader, som anlægsarbeidet paastaaes at ha foraarsaket, men som jernbanen ikke erkjender sig skadegjørende overfor, saa har komparenten i gjentagende protokolltilførsler fremholdt, at hvor det gjølder fastslaaen av aarsaksforholdet (materielle skadeforvoldelser), der er ikke expropriationsretten den kompetente domstol og heller ikke efter lovgivningen berettiget til at gi exegibel retsavgjørelse overfor jernbanen. Forsaavidt faar grundeierne gaa den ordinære vei. ukorrekt i jernbanens tilstevnte Det er saaledes skjønsforretning at se nogen erkjendelse for, at der skal levnes grundeierne adgang til at faa opgjort ved expropriationsretten ethvert krav, de maatte formene at ha overfor jernbanen, naar disse krav ikke er nogen umiddelbar følge av selve expropriationens gjennemførelse. Jernbanen kan ikke foreskrive retten dens kompetance, men de krav som jernbanen er paa det rene med er berettiget, kan der selvfølgelig tas takst over, hvorved ogsaa unødige processer [~]indgaaes.

At jernbanen ved den av sakfører Larsen anførte grund skulde være bundet ved grundeierens paavisninger var klarligvis uriktig. Komparenten maatte forlange at expropriationsforretningen forsaavidt

angik tunnellen fremmedes og de som følge herav opstaaendes krav for grundeierne avgjordes. Hvad skade under anlægget angik, saa mente komparenten, at jernbanen maatte ha adgang til at høre skjønsmændenes takst herfor med det forbehold, som var gjort i forudsætningerne. Netop ved at saadan takst avgaves, vilde grundeieren ogsaa være tjent, fordi det derved var aapnet ham et grundlag saavel hvis han vilde forhandle med jernbanen eller gennemføre det hele krav ad ordinær søksmaalsvei, men nogen adgang til bevisførsel for nærværende ret kunde komparenten ikke medgi at der var. Komparenten benægtet hver enkelt skade som var paavist paa huset som følge av arbeidet paa tunnellen.

Larsen imødegik sakfører Fangens tilførsel og særlig benægtet han rigtigheden av, at det ikke skulde være administrators pligt at afgjøre hvad der var gjenstand for expropriation, hvorunder ogsaa hører den ved arbeidets udførelse forvoldte skade - selvfølgelig. Naar nu motparten undersvævende uttryk synes at gaa ind paa at der skal avgives et skjøn over materiel skade ved arbeidets udførelse, men uten at dette skjøn skal være bindende for jernbanen, saa er jo et saadant skjøn intet lovlig skjøn eller retslig skjøn, kun en uttalelse som jernbanen bagefter kan gaa fra, og dermed er man kommet like langt som idag. Komparenten kan derfor ikke for sine parter gaa ind paa saadant spillfægteri. Da motparten - skjönt derom gjentagende provoseret - ikke vil uttale sig om, hvad der fra jernbanens side av de paaviste skader erkjendes, nødes komparenten - under foreløbig motsigelse av motpartens anbragte - til at begjære saken utsat en passende tid til at fremkomme med bevisligheter i sakens anledning, antagelig med vidneførsel m.m.

Fangen kunde ikke forstaa, at forudsætningerne indeholdt noget "svævende". Han henviste forevrig til sit tidligere, benægtede sakfører Larsens sidste tilførsel, og forlangte saken avgjort idag uten at kunne indgaa paa utsættelse. En vidneførsel for nærværende ret vilde efter komparentens tidligere anførte ikke føre saken nærmere sin avgjørelse.

Larsen benægtet dette og fastholdt med bestemthet sit begjær.

E r a g t e t :

Spørgsmaalet om tilfølgelagelsen av ^{den av} sakfører Larsen frem-

satte utsættelsesbegjæring optages til kjendelse.

Administrator^{derfor} avsa saadan

K j e n d e l s e :

Under behandlingen av dette taxtnummer har sakfører Larsen for grundeieren begjæret saken utsat en passende tid til bevisførelse for at jernbanen er aarsag i endel av grundeieren under befaringen paaviste skader, for hvilke han krever sin part tilkjendt erstatning under nærværende forretning. Jernbanens sakfører har protesteret mot utsættelsen, idet han har benægtet jernbanens erstatningspligt og paastaaet nærværende rets bestyrer ukompetent til at avgjøre kravenes berettigelse.

Administrator skulde bemærke, at de reiste krav, naar de var benægtet av jernbanen, ikke uten videre kan lægges til grund naar skjønsmændene skal avsi taxt. Det maa først avgjøres hvorvidt kravet har noget retslig ~~##~~ grundlag, specielt i nærværende tilfælde, at den paaviste skade har en saadan causalforbindelse med jernbanens anlægsarbeide, at jernbanen pligter at yde erstatning. Spøragsmaal herom maatte i tilfælde løses ved kjendelse av rettens bestyrer, hvilken kjendelse vilde ha doms virkning. Imidlertid har administrator ved en række kjendelser under nærværende forretning, saaledes ved behandlingen av taxt nummer 73 og 77, avgjort at de reiste krav ikke er av en saadan art, at de maa løses før expropriation kan naa frem til tingen.

Administrator har i kjendelse avsagt under taxt no. 95 igaar ogsaa gjort den samme betragtning gjældende vedkommende krav av samme natur, som i de der er omhandlet i taxt no. 73 og 77, ogsaa hvor de fremsættes av en grundeier, som direkte berøres av expropriation av ret til tunnel. Da den paatænkte bevisførelse saaledes ligger utenfor den ramme som administrator mener sig kompetent til at avsi kjendelse med doms virkning i, vil den ogsaa være betydningsløs, hvorfor den begjærte utsættelse ikke kan tilstedes. Administrator henviste forøvrig til sine tidligere avsagte forannævnte kjendelser.

I henhold til det anførte blev

E r a g t e t :

Den av sakfører Larsen fremsatte utsættelsesbegjæring tages ikke tilfølge.

Larsen forbeholdt anke paa denne eragting og under benægtelse av motpartens lange tilførsel idag og under henvisning til sit ~~de~~ tidligere, henleder han rettens opmærksomhet paa, at motparten ikke har villet svare paa hvilke skader det er han erkjender og hvilke han ikke erkjender, hvorav komparenten drager den slutning, at jernbanen maa være bunden ved komparentens parters paavisninger. Komparenten maatte protestere mot at der avgives et saakaldt skjøn paa jernbanens forutsætninger. Det er ikke et retslig skjøn, det som ikke parterne skal være bunden ved og følgelig hører det ikke hjemme ved rettens forhandlinger. Komparenten har gjort gjentagende forsøk paa at faa istand et kompromis om skjønnets foreleggelse, men da dette ikke har lyktes, idet motparten holder paa sit skjøn, som han ikke vil være bunden ved, har han som sagt intet andet at gjøre end at protestere mot en saadan formløshet, idet han deri mot paastod skjønnet fremmet paa de forutsætninger, som er anført under litra a) og b) i hans indlæg av 29ⁿ november f.a. og forøvrig under henvisning til det deri anførte. Komparenten skulde fremlægge utskrift av et jernbaneskjøn av 21/23ⁿ januar 1915, hvorved der er avsagt flere bindende jernbaneskjøn for ulempe ved anlegget. Sluttelig vilde han henlede skjønnets opmærksomhet paa, at den ting at ha en jernbanelinje under sit hus, - bare den ting endog bortset fra rystning og spektakel nat og dag - er et saa alvorlig lyde ved et hus, at dets værdiforminskelse derved maa bli meget betydelig. Angaaende den ting, skaden ved værdiforminskelsen av huset, skal taxten saavidt skjønnes ikke være ubunden for jernbanen, hvilket komparenten for sikkerhetskyld vil slaa fast. Selvfølgelig blir alle de av komparenten paapekte omstendigheter at ta i betragtning for bestemmelse ved taxt for værdiforringelse.

(Utskriften indtages, saalydende :)

(stempelmerke kr. 0,80)

U t s k r i f t

av

S k i e n s B y s C i v i l e k s t r a r e t s p r o t o k o l .

Aar 1915 den 21ⁿ januar blev ekstraret sat paa Skiens raadhus under administration av byfogdens edsv. fuldm. cand. jur. Lars Haakenstad under medbetjening av de av amtmanden i

Bratsberg opnævnte skjensmand 1) bygm. Jacob Augestad, 2) disp. Isak Funnemark, 3) kænner Hans Dalen, 4) ingeniør Stian Holte, 5) ordfører O. Roe, 6) gaardbruker H.E. Ballestad, 7) do. Karl Strømdal og 8) trælasthandler Math. Buer, den sidste som varamand for bygm. Nils Opsund. Som varamand mødte kænner O. Gaathaug.

Hvorda : foretoges sag no. 7/1915: Overskjen i expropriationssag til erhvervelse av grund til Noragutu - Skiensbanen.

Hovedstyret for statsbanerne mødte v/. afdelingsingeniør Lund, disponent Vold samt advokat Schjødt ved sagf. Magne Schjødt.

Schjødt fremla stevning og byfogdens skrivelse av 12" ds. med bilage (overtaxtbegjæringer). Desuten fremla han jernbanens overtaxtbegjæring. Han bad de indstevnte paaraabt. De indstevnte paaraabtes og mødte kun kjøbmand Jacob Jacobsen.

Sunde møtte for taxt no. 73, 74 og 75.

Ferslew mødte for taxt no. 71, 72, 77 og tillige for 79, der imidlertid ikke var stevnet, men for hvem han vedtog lovligt varsel. Endvidere mødte komparenten for følgende grundiere: 1) Jørgen Fredriksen, 2) Halvor Stensen, 3) vognmand Ole Andersen, 4) Kristoffer Andersen samt vognmand Kristen Andersen. Disse var der ikke holdt underskjen hos, men var de villige til at underkaste sig skjøn av overskjønnet. Komparenten fremla skrivelse fra afdelingsingeniøren av 19" ds.

Til opmand valgtes derefter ordfører Roe med 5 stemmer. Ingeniør Holte hadde 3 stemmer.

For eierne af Søndre Brække mødte sagf. Blichfeldt.

Schjødt bemærket, at han paa aastedet vilde tage standpunkt til, om jernbanen kunde gaa med paa at optage skjøn over de eiendomme, som ikke var avholdt underskjen over, men som hadde meldt sig idag.

Retten, parterne, deres sagførere begav sig derefter paa aastedsbefaring.

Da dagen formentlig vilde medgaa til befaring udsattes retten indtål befaringen var tilendebragt.

Retten hævet.

Lars Haakenstad.
edsv.

Karl Strømdal.	H.E. Ballestad.	Jacob Augestad.	Stian Holte.
M. Buer.	H. Dalen.	Isak Funnemark.	Olav Roe.

Aar 1915 den 23ⁿ januar blev ekstraret sat paa Skiens raadhus, administreret av byfogdens edsv. fuldm. cand. jur. Lars Haakenstad under medbetjening av de opnævnte tidligere edfæstede skjønsmænd Olaf Roe, Isak Funnemark, Stian Holte, M. Buer, Karl Strømdal, H. Dalen, Hans E. Ballestad og Jakob Augestad, som varamand var tilstede kænner Gaathaug.

H v o r d a : foretokes sak no. 7/1915 : Overskjøn i expropriationssak til erhvervelse av grund m.v. til Nøragutu - Skiensbanen.

Hovedstyret for Statsbanen mødte som under retsmøte den 21ⁿ ds.

sagf. Ferslew og sagf. Sunde tilstede.

Opmanden fremla taxtdokument for overskjønnet av igaar.

(Taxtdokumentet indtages :)

- - - - -
- - - - -

Takstnr. 85.

Matrnr. 63. Eieren Halvor Stensen møtte under befaringen personlig og ved orsakfører Ferslew.

Forutsætning :

Der fastsettes ulempeerstatning ved jernbanens anlæg.

Takst :

Ulempeerstatning kr. 200,00 - to hundrede kroner.

Takstnr. 86.

Matrnr. 55. Eieren Kristen Andersen møtte under befaringen personlig og ved orsakfører Ferslew.

Forutsætning :

som ved nr. 85.

Takst :

Ulempeerstatning kr. 200,00 - to hundrede kroner.

- - - - -

Skien den 22ⁿ januar 1915.

Olav Roe. Isak Funnemark. Jakob Augestad. Stian Holte.

M. Buer. Karl Strømdal. H. Dalen. Hans E. Ballestad.

Fremlagt i Skiens ekstraret den 23/1-1915.

Lars Haakenstad.
edsv.

Mændene erklærte at ha avgit taxterne efter bedste skjøn og overbevisning i h.t. tidligere avlagt ed.

Ferslew begjærte sig tilkjendt omkostninger for sit møte for Jakob Jakobsen taxt no. 71 - 84 - 83 - 82 - 86 - 85 - 77 - 72 - og 81. Han bemærket at han hadde deltat 2 dage i befaring foruten retsmøtet idag samt at der var medgaaet adskillig tid med forberedende arbeide til konference og befaringer.

Sunde paastod Nils Venstøp og Hans Jensen tilkjendt erstatning for utlæg til juridisk assistance, hvilken erstatning med parternes samtykke kunde tilkjendes komparenten.

Komparenten var tilstede under befaringen iforgaars og i-gaar.

Sagf. Ferslew bemærket, at han hadde fuldmagt fra sine parter til at motta omkostningerne.

Schjødtt samtykket i at omkostningerne tilkjendtes sakførererne som begjæret.

E r a g t e t :

Omkostningsspørsmålet optas til kjendelse.

Retten hævet.

Lars Haakenstad.
edsv.

Olav Roe. Isak Funnemark. H. Dalen. Karl Strømdal. Jakob
Augestad. H.E. Ballestad. Stian Holte. M. Buer.

For utskriften kr. 0,30 - otti øre - betalt; dens rigtighet bekræftes.

Chr. Coch.
edsv.

(segl.)

Fremlagt 24/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Fangen bemærket, at han hadde besvaret sakfører Larsens provokation derhen, at han ikke erkjendte nogen av skaderne, der paastodes at være en følge av arbeidet i tunnellen. Angaaende ulempen ved at ha tunnellen under eiendommen, saa var dette udelukkende et skjøsspørsmål, som var undergit skjønsmændenes avgjørelse, hvorfor skjønsmændene selvsagt hadde at ta alle hertil tilberlige hensyn. Han paastod de av ham fremlagte forutsætninger lagt til grund, idet han til be-

grundelse herfor fandt tilstrækkelig anført i sin protokolltilførsel foran under nærværende taxtnummer.

Larsen uttalte, at situationen nu altsaa er den, at motparten benægter alle paavisninger for skade under arbeidet og komparenten nægtes adgang til at føre bevis for samme, et eiendommeligt tilfælde! Naar der nu skal avsiges kjendelse om hvilke forudsætninger der skal lægges til grund for skjønnets afgivelse saa haaber komparenten, at dette spørgsmaal ikke avvises som ~~ingen~~^{sa} uvedkommende, men faar en avgjørelse. Da denne ikke kan gaa i den retning at der skal fremmes et ulovlig skjøn, saaledes som fra jernbanens side paastaaes, saa maa komparentens forudsætninger bli at lægge til grund for skjønnet.

Fangen: Ligesaa lidt som retten kan godta indstevntes paastande om at jernbanearbeidet har paaført hans hus materiel skade, ligesaa lidt kan retten tillade opstillet forudsætninger herom, der binder jernbanen. Jernbanens forudsætningers punkt 2, hvorom det her egentlig gjælder ligger utenfor expropriationsretten at avgjøre, men jernbanen begjærer dermed ikke andet end, at se forelagt sig til hvilket beløb skjønsmændene vil ansætte den skade, som motpartens paastaar jernbanen er erstatningspligtig for.

E r a g t e t :

Spørgsmaalet om hvilke forudsætninger der skal forelægges mændene optas til kjendelse.

Administrator derefter avsa saadan

K j e n d e l s e :

Jernbanens sakfører har begjært taxt avsagt under saadan forudsætning: "Der exproprieres ret til tunnel under eiendommen,

Idet jernbanen for tiden gjør ethvert forbehold overfor de av grundeferen paaviste materielle skader paa mure og hus, som angives at skyldes sprængningsarbeiderne, medgaar jernbanen paa, at taxt avgives, idet spørgsmaalet om erstatningspligt lades uavgjort overfor disse enkelte skadepaastande".

Sakfører ^{sa} Larsen har protesteret mot disse forudsætninger, idet han specielt har bestridt 2den del av samme som lovlige da jernbanen alligevel ikke vil anerkjende taxten som bindende. Han har paa sin side fremsat krav om, at der tilkjendes grundeieren erstatning :

- a) særskilt for forvoldt skade og ulempe under tunnelarbeidet og
- b) Særskilt for eiendommens værdiforringelse ved tunnellen tilværelse under husene og den dermed og med jernbanens drift gennem tunnelen forbundne skade og ulempe.

Administrator skulde bemærke, at de af jernbanen fremlagte forudsætningers første led indeholder, at der exproprieres ret til tunnel. Denne del af jernbanens forudsætninger maatte bli at lægge til grund ved skjønnet's taxtansættelse. Skjønnen har da at ta i betragtning den skade og ulempe som fremtræder som en adæquat følge av rettens erhvervelse og utøvelse, men det fremgik av den av administrator tidligere under dette taxtnummer avsagte kjendelse, at skjønsmændene ikke ved sin taxtansættelse kunde ta hensyn til de paaviste skader paa hus og eiendom, som administrator hadde nevnt maatte bli gjenstand for prøvelse i et ordinært søksmaal. Seet fra dette synspunkt var der intet iveien for, at skjønsmændene opstykket den tilkjendendes erstatning som av sakfører Larsen nevnt saafremt de kunde foreta en saadan opstykning og var villige dertil.

Med hensyn til de av jernbanen opsatte forudsætningers 2den del bemærket administrator, at denne ikke hadde nogen retslig betydning og naar grundeieren som skeet hadde protesteret, fandt administrator ingen anledning til ved ~~skjendelse~~ at fastslaa, at den medtages. Det fik bli en sak mellem jernbanen og skjønsmændene, hvorvidt noget skjøn som omhandlet blev at avsiges.

I henhold til det anførte blev

E r a g t e t :

Skjønnen fremmes under saadan forudsætning : Der exproprieres ret til tunnel under eiendommen.

Larsen forbeholdt paaanke.

Derefter foretoges saadan

T a x t :

a) Erstatning for grund under overflaten (uttagne masser) :

Ingen erstatning.

b) Ingen ulempeerstatning.

T a x t no. 100. Matr.no. 2 Kallemsgate, eier Hilda Christensen mette under befaringen og idag ved faderen og sakfører Larsen.

Fangen: Forutsetninger som fremlagt av jernbanen for taxt no. 99, oppløstes.

T a x t :

- a) Skade paa hus Kr. 200,-
to hundre kroner.
- b) Erstatning for grund under overflaten (uttagne masser)
Ingen.
- c) Ingen ulempererstatning.

T a x t no. 101. Matr.no. 4 Kallemsgt., ~~matr.no. 4 Kallemsgate~~, eier G. Christensen møtte under befaringen personlig og ved sakfører Larsen, idag ligesaa.

Fangen fremla forutsetning som oppløstes.

(Forutsetningen indtages, saalydende :)

Takstno. 101.

Forutsetning :

Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

Erstatning for en vandolle.

Takst over materiel skade som nevnt under takstno. 99 med samme forbehold.

Skien 23/1-1918.

For overingeniøren,
J. Renning.

Freml. 24/1-1918.

P. Nærum.
edsv.

T a x t :

- a) For ret til tunnel: Ingen erstatning.
- b) For tap av vandolle Kr. 200,00
to hundre kroner.
- c) For skade paa hus " 200,00
to hundre kroner.

T a x t no. 102. Kallemsgt. 6, eier bygmester Andr. Fahret, møtte ved befaringen personlig og ved sakfører Larsen, idag ved sakfører Larsen.

Fangen fremla forutsetninger som oppløstes.

(Forudsætningerne indtages, saalydende :)

Takstno. 102

Forudsætninger:

Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

Erstatning for skade ved stikning.

Skien 23/1-1918.

For overingeniøren.
J. Rønning.

Freml. 24/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

T a x t :

- a) ret til tunnel: Ingen erstatning.
- b) For skade ved stikning Kr. 100,-
et hundrekroner.

T a x t no. 103, Matr.no. 8 Kallemsgt. eier Marie Christensen, møtte under befaringen personlig og ved saksfører Larsen, idag ved saksfører Larsen.

Fangen fremla forudsætninger som oplæstes.
(Forudsætningerne indtages, saalydende :)
Takstno. 103.

F o r u d s æ t n i n g e r

Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

Erstatning for skade ved stikning.

Takst over materiel skade som nævnt under takstno. 99 med samme forbehold.

Skien 23/1-1918.

For overingeniøren.
J. Rønning.

Freml. 24/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

T a x t :

- a) For ret til tunnel : Ingen erstatning.
- b) For skade ved stikning Kr. 75,00
fem og sytti kroner.
- c) For skade paa hus Kr. 100,00
et hundre kroner.

T a x t no. 104. Matr.no. 10 Kallemsgate, eier lokomotivfører A. Thuve møtte under befaringen personlig og ved sakfører Larsen, idag ved sakfører Larsen.

Fangen fremla forutsetninger som oplæstes.
(Forutsetningerne indtages, saalydende :)

Takstno. 104.

Forutsetning.

Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

Særskilt takst over :

- a) skadet murgavl, takrender og havemur.
- b) skade paa brandmur og hus som følge av skytningen.
- c) skadet løssøre.

Overfør den under litr. a og b. nævnte skade gjøres samme forbehold som nævnt under takstno. 99.

Skien 23/1-1918.

For overingeniøren,
J. Rønning.

Freml. 24/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

T a x t :

- a) For skade paa murgavl, tagrender og havemur
to hundre kroner. Kr. 200,-
- b) skade paa brandmur og hus
et hundre og fem og sytti kroner. Kr. 175,-
- c) Skade paa løssøre
fem og tyve kroner. Kr. 25,-
- d) For ret til tunnel: Ingen erstatning.

Fangen bemærket med hensyn til den under litra C. taxerte skade at jernbanen ikke hadde villet unnlade at erstatte denne da jernbanens ingeniører tidligere under anlegget av nensigtsmessighetshensyn hadde brugt at erstatte saadan skade.

T a x t no. 105. Matr.no. 14 Kallemsgt. eier Olaus Isaksen, møtte under befaringen personlig og ved sakfører Larsen, idag ved sakfører Larsen.

Fangen fremla forutsætninger, som oplæsstes.

(Forutsætningerne indtages, saalydende :)

Takstno. 105.

Forutsætninger.

- a) Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.
- b) Takst over materiel skade paa hus som nævnt under takstno. 99 med samme forbehold.
- c) Erstatning for endel ødelagt løssøre, som fremholdt under befarin-
gen.

Skien 23/1-1918.

For overingeniøren.

J. Rønning.

Freml. 24/1-1918.

P. Nærum.
edsv.

T a x t :

- a) Ret til tunnel: Ingen erstatning.
- b) Skade paa hus Kr. 200,-
to hundre kroner.
- c) Skade paa løssøre Kr. 10,-
ti kroner.

Fangen gjorde med hensyn til den under litra C. taxerte skade samme tilførsel som under foregaaende taxtnummer.

Skjønsmændene erklærte at de under sit skjøn over skade og ulempe for ret til tunnel vedkommende taxtno. fra 101 til og med taxtno. 105 har tat hensyn til de bortfjernede stennasser saavel som til ulemper ved driften.

Larsen forbeholdt overskjøn og begjærte en utskrift av taxtavgivelsen.

Fangen begjærte saafremt overtaxtbegjæring fremkommer fra grundelerne kontraover^{taxt}~~skjøn~~ for jernbanen.

Da saa langt var passeret blev

E r a g t e t :

Retsmøtet utstaar til atterforetagelse imorgen eftermiddag.

kl. 3.

Retten høvet.
P. Nærum.
edsv.

Jacob Gisholt. Peder Helgen. Jonas Stavdal. Simon Lunde.

Aar 1918 den 25te januar fortsattes det fra igaar utsatte retsmøte med behandling av sak no. 162/1917 efter-takster for Bratsbergbanen inden Skiens by under samme administrator og med de samme skjøsmænd som igaar, idet dog skjønsmanden H. Jeremiassen idag var tilstede. Varamanden lensmand S. Lunde møtte.

For jernbanen møtte de samme som før med undtagelse av avdelingsingeniør Lund, idet overingeniøren for Sørlandsbanen Hammer idag var tilstede.

Derefter behandledes :

T a k s t no. 106, Matr.no. 16 til Kallemsgate, Eier Poulsen og Tollefsen, møtte under befaringen ved sakfører Sunde, idag ved Poulsen og sakfører Sunde.

Fangen fremla og opläste forutsætninger.

(Forutsætningerne indtages, saalydende :)

T a k s t no. 106.

Forutsætning.

a) Erstatning for skade paa have og hustak under stikning.

b) Særskilt takst over skade ved sprekker i mure m.v.

Jernbanen erkjender ikke erstatningspligt herfor.

c) Der eksproprieres ret til tunnel-under eiendommen.

Freml. 25/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Sunde: Eierne anser sig ubundet av takst efter forutsætningernes litra b.

T a k s t :

a) Erstatning for skade paa have og hustak under stikning Kr. 75,00
fem og syvti kroner.

b) Erstatning for sprekker i mure m.v. Kr. 75,00
fem og syvti kroner.

c) Erstatning for ret til tunnel.

Ingen erstatning.

d) Ingen ulempererstatning.

T a k s t no. 107, matr.no. 18 til Kallemsgate. Eier enkefru Halvorsen møtte under befaringen personlig og ved sakfører Sunde, ^{idag} ~~idag~~ ved sønnen Erling Halvorsen og sakfører Sunde.

Følgende fremla forutsetninger, som opløstes.
(Forutsetningene inntages, saalydende:)
Takst nr. 107.

F o r u t s e t n i n g :

- a) Erstatning for skade paa trær ved stikning.
- b) Der avgis særskilt takst over sprækker i brandmur.
Jernbanen erkjender ikke erstatningspligt.
- c) Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

Freml. 25/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Sunde gjorde vedkommende forutsetningernes litra b. samme bemærkning som under takstnummer 106.

T a k s t :

a) Erstatning for stikning
fem og tyve ^{ny} kroner.	Kr. 25,00
b) Erstatning for sprækker i brandmure m.v.
et hundrede kroner.	Kr. 100,00
c) For ret til tunnel. Ingen erstatning.	
d) Ingen ulempeerstatning.	

T a k s t no. 108, Matr.no. 20 til Kallemsgate. Samme eier som under foregaaende takstnummer, har mødt som nævnt under takstno. 107.

Følgende fremla forutsetninger, som opløstes.
(Forutsetningerne inntages, saalydende :)
Takst no. 108.

F o r u t s e t n i n g :

- a) For skade paa hustak og i have ved stikning.
- b) Særskilt takst for skade ved sprækker i mure m.v.
Jernbanen erkjender ikke erstatningspligt herfor.
- c) Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

Freml. 25/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Sunde gjorde samme bemærkning ad litra b. som under takstno. 106.

T a k s t :

- a) Erstatning for skade paa hustak og i have ved stikning Kr. 50,00
femti kroner.
- b) Erstatning for sprækker i mure m.v. Kr. 75,00
fem og syv ti kroner.
- c) For ret til tunnel. Ingen erstatning.
- d) Ingen ulempererstatning.

T a k s t no. 109, Matr.no. 9 til Hans Hauensgate, Eier kjøbmand Halvor Thorstensen, møtte personlig under befaringen og idag.

Fangen fremla forutsætninger, som opløstes. Han tilføiet, at han idag efter konference med avdelingsingeniøren skulde tilføie : Jernbanen medgaar efter omstændighetene paa at yde erstatning for den under forutsætningernes II litra a. anførte skade.

(Forutsætningerne indtages, saalydende :)

Takst no. 109.

F o r u t s æ t n i n g :

- I. Erstatning for skade paa taksten ved stikning.
- II. Der avgis takst for skade paa hus som følge av minering i tunnelen efter 2 alternativer :
- a) Jernbanen kjendes erstatningspliktig for skade paa skorstenspipe og brandmur.
- b) At jernbanen foruten for de under litr. a nævnte skader blir tilpligtet at erstatte ogsaa skade paa husets træværk.
- III. Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

Freml. 25/1-1918.

P. Nørum.
edsv. .

T a k s t :

1. Erstatning for skade paa taksten under stikning Kr. 50,00
femti kroner.
- II a) Erstatning for skade paa pipe og brandmur Kr. 100,00
et hundrede kroner.
- II b) Erstatning ~~for~~ efter forutsætningernes II b) Kr. 300,00
tre hundrede kroner.
- c) For ret til tunnel. Ingen erstatning.
- d) Ingen ulempererstatning.

T a x t no. 110. Matr.no. 6 Kamperhauggt., eier Hanna Larsen, møtte under befaringen personlig, idag likesaa.

Fangen: Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

T a x t :

Ret til tunnel: Ingen erstatning.

Grundeleren forlangte overskjøn.

Fangen fremsatte kontrabegjæring om overskjøn.

T a x t no. 111. Matr.no. 26 Hans Hauensgate, eier Jørgen Nome møtte under befaringen personlig, idag likesaa.

Fangen fremla forutsetninger, som opløstes.

(Forutsetningerne indtages, saalydende:)

Takst no. 111.

F o r u t s æ t n i n g :

- a) For skade paa hustak ved stikning.
- b) Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

Freml. 25/1-1918.

P. Nærum.
edsv.

T a x t :

- a) Erstatning for skade ved stikning
fem og sytti kroner. Kr. 75,00
- b) Erstatning for ret til tunnel.: Ingen.
- c) Ingen ulemperstatning.

T a x t no. 112. Matr.no. 24 Hans Hauensgate, eier Enkefru Hanna Taraldsen møtte under befaringen personlig og likesaa idag.

Fangen opstillet saadan

F o r u t s æ t n i n g :

- a) For skade ved stikning indbefattet erstatning for endel skadet løssere.
- b) Der exproprieres ret til tunnel.

Med hensyn til erstatning for beskadiget løssere henvises til bemærkningen ved taxt no. 104.

T a x t :

- a) Erstatning for stikning og skade paa løssere
fem og sytti kroner. Kr. 75,00

- b) For ret til tunnel. Ingen erstatning.
- c) Ingen ulempeerstatning.

T a x t n o. 113, matr.no. 32 Hans Hauensgate, eier Enkefru Rasmus-
sen, møtte personlig ved befaringen, likeledes idag.

Fangen:

F o r u t s æ t n i n g :

- a) For skade ved stikning indbefattet erstatning for beskadigelse av en vandpost.
- b) Der exproprieres ret til tunnel.

T a x t :

- a) For skade ved stikning og for beskadiget vandpost Kr. 100,-
et hundre kroner.
- b) For ret til tunnel: Ingen erstatning.
- c) Ingen ulempeerstatning.

T a x t n o. 114, Matr.no. 40 Hans Hauensgate, eier bankchef Sogn
møtte under befaringen personlig og ved sakfører Ferslew.

Fangen fremla forutsætninger som oplæstes.

(Forutsætningerne indtages, saalydende :)

Takst no. 114.

F o r u t s æ t n i n g :

- I. Erstatning for skade paa have og gjærde som følge av stikningsar-
beide.
- II. Der eksproprieres ret til tunnel og tverslag i forbindelse med
denne.
- III. Der avgis takst over skader paa hus paavist under befaringen og
anført i fortegnelse fra grundeieren og overleveret under befarin-
gen.

Jernbanen kan ikke erkjende sig erstatningspliktig efter
grundeierens paastand idet den mener at skaderne ikke kan være en
følge av arbeidet i tunnelen.

H.G. Hammer.

Freml. 25/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Ferslew bemærket, at jernbanen egenmægtig og uten nogen indhentet

tilladelse hadde skuddt og mineret under indstevntes hus, forsynet sig med den der hentede sten og holdt eieren vaaken baade nat og dag paa grund av de voldsomme rystelser ved skuddene under huset. Ved siden herav er eiendommen som paavist under befaringen skadet paa forskjellig vis ved rystningen. Jernbanens ingeniør Bye, med hvem indstevnte hadde konfereret mens skytningen paagik, var desværre ikke tilstede her ellers ~~h~~ hadde forutsætningerne ikke faaet den tilføielse de hadde om at jernbanen intet erkjendte. Denne forutsætning tok sig saameget underligere ut da jernbanen nu i aarevis har opholdt indstevnte med snak og henvendelser om erstatning ved efterfølgende skjøn. Komparenten protesterte mot, at der var adgang til at opsatte den- slags betingede forutsætninger ved expropriationsskjøn og forlangte til paaanke herav kjendelse avsagt og henholdt sig til hvad sakfører Sunde herom har anført ved taxt no. 95.

Fangen : Hvad motparten vil med kjendelse er komparenten ufattelig. Vil grundeieren ikke ha nogen taxt saa skal ikke jernbanen paatvinge ham den. Paa den anden side var komparenten fortsatt helt uenig i, at der kunde nægtes jernbanen at faa en taxt fra skjønsmændene paa de skader som grundeieren selv hadde paavist. Noget andet var det hvorvidt en saadan taxt var bindende for grundeieren, men det maatte være disse spøragsmaal motparten ikke skjelnet mellem.

Av hensyn til forretningens fremme og med fremholden av at en nærmere imøtegaelse kun vilde være en gjentagelse av mange gange tidligere sagte ord skulde komparenten ikke opholde retten. Kun vilde han bemærke, at det gaar ikke an at fastslaa en retspligt for jernbanen paa grundlag av hvad der kan fremkomme under - komparenten vil kalde det - daglig passiar. Hvad ingeniør Bye hadde sagt kjendte komparenten ikke til, men det maatte være ham tilladt som møtende sakfører for jernbanen at bestride, at ingeniør Byes nærvær vilde ha medført nogen ændring i forutsætningernes form. Bankchef Sogns eiendom blev besigtiget ved sakkyndige mænd den 30/7-15 og var der ikke godtgjort at der senere var tilkommet noget der gjorde nogen forandring i den avgivne uttalelse.

Ferslew bemærket, at han ingenlunde hadde motsat sig taxt, tvertom - han forlangte taxt. Han hadde motsagt jernbanens forbehold om ikke

at være bunden av taxten. Grundeieren maatte være berettiget til at stole paa og holde sig til hvad jernbanens ingeniører paa stedet uttalte. Det av motpartens nævnte sakkyndige skjøn kjendte komparen- ten ikke til før han hørte det nævne idag. Forøvrig henviste han til sin procedure under taxt no. 95.

Ferslew begjærte dette taxtnummer forbigaaet indtil videre forat han kunde faa anledning ^{til} at sætte sig ind i det av jernbanens sakfører om- handlede sakkyndige skjøn.

Fangen henviste til forudsætningernes lydende, hvorav fremgik, at skjønsmændenes taxt skulde avgives paa grundlag av en fra grundeieren selv opstillet ^t liste over skade, hvilken har været skjønsmændene over- leveret. Hvorledes og hvorfor motparten da skulde ha utsættelse naar disse forudsætnings punkt 3 ikke kunde bli forandret var komparen- ten ufattelig. Komparen-ten hadde nu al opfordring til at faa denne forretning mest mulig paaskyndet og kunde ikke rolig nedgaa paa at en grundeier, der fik sin vilje opfyldt, derefter skulde faa adgang til fordi om andre private forretninger hindret hans nærvar, at forandre taktik for derved at uthale skjønnet. Han bad skjønsmændene spurgt, om de alene hadde lagt grundeierens fortegnelse til grund for sin taxt, da jernbanen ikke hadde kunnet erkjende nogen av de paaviste skader.

Administrator bemærket, at det av jernbanens sakfører til skjønsmende- ne stillede spørsgmaal ikke hadde nogen betydning for avgjørelsen av spørsgmaalet om den av sakfører Ferslew begjærte utsættelse. Han fandt derfor ingen grund til at forelægge spørsgmaalet til skjønsmen- dene.

I henhold til det av sakfører Ferslew anførte blev

E r a g t e t :

Taxtnummerets videre behandling forbigaaes og utsættes til næste retsmøte.

Fangen bad tilført, at jernbanen maatte ha adgang til ved avgjørelse av omkostningsspørsgmaalene at fremdra de momenter, som fra motpar- tens side hadde bevirket usødig forhaling. I administrators kjendelse kan saaledes ikke ligge nogen foregribelse av spørsgmaalet om hvorvidt sakfører Ferslews utsættelsesbegjæring er begrundet. Dette kan først vise sig ved sakens fortsatte behandling.

Δ 148

T a x t no. 115, Matr.no. 32 Øvregate, eier a/s Brække, møtte under befaringen ved sakfører Blichfeldt v/. sakfører Rognlien, idag ved Rognlien.

Fangen opstillet saadan forutsætning :

a) Der exproprieres ret til tunnel under den saakaldte Brække park.

Indstevnte har under befaringen gjort gjældende, at bunden i parkens dam har faaet en lækage der bevirker, at vandet stadig siger væk fra dammen.

Forholdet har ikke kunnet konstateres nu, men indgaar eieren paa, at lade forholdet senere undersøkes naar leilighet gives og samtykker i saken om mulig medtages ved et eventuelt overskjøn.

T a x t :

a) Ret til tunnel: Ingen erstatning.

T a x t no. 116, Matr.no. 19 Hans Hauensgate, eier Laurits Andersen, møtte under befaringen og idag personlig.

Fangen:^{a)} For skade ved stikning.

b) Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

T a x t :

a) For skade ved stikning Kr. 50,-
femti kroner.

b) For ret til tunnel: Ingen erstatning.

c) Ingen ulempererstatning.

T a x t no. 117, Matr.no. 29 Hans Hauensgate, eier Johan Andreassen, møtte under befaringen ved hustruen, idag personlig.

Fangen Samme forutsætning som for text no. 116, hvilke opløstes.

T a x t :

a) For skade ved stikning Kr. 35,-
fem og tredive kroner.

b) For ret til tunnel. Ingen erstatning.

c) Ingen ulempererstatning.

T a x t no. 118, Matr.no. 33 Hans Hauensgate, eier Rasmus Fagerli,

møtte under befaringen personlig, idag ved ^{hustruen} ~~hustruen~~.

Fangen : Samme forutsætning som for text no. 116.

T a x t :

- a) For skade ved stikning Kr. 40,00
firti kroner.
- b) For ret til tunnel: Ingen erstatning.
- c) Ingen ulempeerstatning.

T a x t no. 119: Matr.no. 21 Hans Hauensgate, eier Martine Martin-
sen møtte under befaringen personlig og likesaa idag.

Fangen: Forutsætninger som for taxt no. 116.

T a x t :

- a) For skade ved ~~st~~stikning Kr. 35,00
fem og tredive kroner.
- b) For ret til tunnel: Ingen erstatning.
- c) Ingen ulempeerstatning.

T a x t no. 120, Matr.no. 3 Bratsberggaten, eier Otto Hansen møtte
under befaringen personlig, idag ved sakfører Sunde.

Fangen opstillede saadanne forutsætninger :

- a) Traak i haven under stikning.
- b) For skade paa hus indbefattet erstatning for beskadiget løssre.
- c) Der eksproprieres ret til tunnel og tverslag i forbindelse med denne
under eiendommen.

T a x t :

- a) Erstatning for skade ved traak og stikning Kr. 40,00
firti kroner.
- b) For skade paa hus og endel løssre. Kr. 50,00
femti kroner.
- c) For ret til tunnel: Ingen erstatning.
- d) Ingen ~~u~~ulempeerstatning.

Da saa langt var passeret blev retsmøtet utsat til imorgen
eftermiddag kl. 2.

Retten hævet.

P. Nørum.
edsv.

Jacob Gisholt. Peder Helgen. Jonas Stavdal. H. Jeremiassen.

Aar 1918 den 26^e januar blev ekstraret sat

paa Skiens raadhus til fortsat behandling av sak no. 162/1918 - ertakster for Bratsbergbanen inden Skiens by under samme administrator og med de samme skjøsmænd som igaar. Varamanden lensmand S. Lunde møtte.

For jernbanens hovedstyre møtte de samme som igaar.

Derefter foretoges :

T a k s t no. 114, utsat igaar.

Administrator fremla skrivelse fra sakfører Ferslew av idag.

(Skrivelsen indtages, saalydende :)

Overretssagfører Christofer Ferslew.
M. N. S.

Skien den 26" januar 1918.

Herr Byfogden i
S k i e n.
.....

I anledning af at afhjemlingen af taxt nr. 114 Bankchef Sogn er udsat til foretagelse idag tillater jeg mig at anmode om, at nævnte taxt nr. maa bli forbigaaet indtil videre, da jeg maa reise væk idag paa forud berammet forretningsreise.

Ærbødigst

Christofer Ferslew.

Freml. 26/1-1918.

P. Nærum.
edsv.

I henhold til det i skrivelsen anførte blev

e r a g t e t :

Takstnummeret forbigaaes og utstaar til fortsat behandling i et senere retsmøte, som foretas den 29" ds.

T a k s t no. 121, Bratsberggaten 10. Eier Edvard Klovholdt, møtte under berringen personlig, likesaa idag.

F o r u t s æ t n i n g :

- a) For mulig skade ved stikning.
- b) Jernbanen eksproprierer ret til tunnel under eiendommen.

T a k s t :

- a) For skade for stikning Kr. 50,00
femti kroner.
- b) For ret til tunnel. Ingen erstating.

T a k s t no. 122, Bratsberggaten 12. Eier bagermester H.I. Svendsen møtte under befaringen personlig, likesaa idag.

F o r u t s æ t n i n g:

- a) For mulig skade ved traak over tak og tomt ved stikning.
- b) Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

T a k s t :

- a) For skade ved traak ved stikning Kr. 50,00
femti kroner.
- b) For ret til tunnel. Ingen erstatning.

T a k s t no. 123, Bratsberggaten 14, Eier Andreas Berntsen, møtte under bef^aringen personlig likesaa idag.

Fangen: Forudsætning som for takst no. 122.

Eieren bemærket, at han krævet erstatning ~~af~~ av jernbanen for, at vand fra springvandet trænger ind i "W.C." Han mener, at dette skyldes skytning under arbeidet paa tunnellen.

Fangen avviste dette erstatningskrav.

T a k s t :

- a) For skade ved stikning Kr. 40,00
firti kroner.
- b) For ret til tunnel: Ingen erstatning.

T a k s t no. 124, Bratsberggaten 16. Eier vognmand Reiersen møtte under bef^aringen personlig. Likesaa idag.

Fangen : Forudsætninger som for takst no. 122.

T a k s t :

- a) Erstatning for skade ved stikning Kr. 40,00
firti kroner.
- b) For ret til tunnel. Ingen erstatning.

T a k s t no. 125, Klevgaten 2. Eier Anthon Ludvigsen, møtte under befaringen personlig. Likesaa idag.

Fangen : a) Erstatning for sdelagt taksten under stikning.

b) Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

T a k s t :

- a) Erstatning for skade ved stikning Kr. 50,00
femti kroner.

b) For ret til tunnel: Ingen erstatning.

T a k s t no. 126, Klevgaten 4, Eier Sofus Andersen, møtte under befaringen ved hustruen, likesaa idag.

Fangen: Forudsætninger som for takstno. 122.

T a k s t :

a) Erstatning for skade ved stikning Kr. 40,00
firti kroner.

b) For ret til tunnel: Ingen erstatning.

T a k s t no. 127, Klevgaten 6, Eier paa fæstet tomt Hans Løberg, ikke stevnet men medtat under befaringen, møtte personlig under befaringen .

Fangen: Forudsætninger som for takst no. 122.

T a k s t :

a) Erstatning for skade ved stikning Kr. 30,00
tretti kroner.

b) For ret til tunnel: Ingen erstatning.

Skjønsmændene uttalte at retten til tunnel ikke har ~~no~~ nogen betydning for grundeieren Blomsbo.

T a k s t no. 128, Klevgaten 8, Eier Kari Lillefjære, møtte personlig under befaringen og idag.

Fangen: Forudsætning som for tekstno. 122.

T a k s t :

a) Erstatning for skade ved stikning Kr. 30,00
tretti kroner.

b) For ret til tunnel: Ingen erstatning.

T a k s t no. 129, Klevgaten 10. Huseier paa fæstet grund H. Olsen møtte under befaringen personlig, likesaa idag.

Fangen: Forudsætninger som for takstno. 122.

T a k s t :

a) Erstatning for skade ved stikning Kr. 30,00
tretti kroner.

b) For ret til tunnel: Ingen erstatning.

Skjønsmændene uttalte, at retten til tunnel ikke har nogen betydning for grundeieren Bloms bo.

T a k s t no. 130, Klevgaten 12. Eier paa fæstet tomt Nikolai Pedersen, ikke stevnet, men møtte under befaringen personlig. Bloms bo er stevnet som grundeier.

Fangen: Forutsætning som for takstno. 122.

T a k s t :

- a) Erstatning for skade ved stikning Kr. 35,00
fem og tretti kroner.
- b) For ret til tunnel: Ingen erstatning.
- Grundeieren for ret til tunnel: Ingen erstatning.

T a k s t no. 131, Klevgaten 14, Eier vognmand J. Olsen møtte under befaringen personlig, idag ved hustruen.

Fangen: Forutsætninger som for takstnummer 122.

T a k s t :

- a) Erstatning for skade ved stikning Kr. 50,00
femti kroner.
- b) For ret til tunnel. Ingen erstatning.

T a k s t no. 132, Klevgaten 16, Eier paa fæstet grund Karen Sørensen, ikke stevnet, Bloms bo stevnet som grundeier.

Fangen: Der eksproprieres ret til tunnel under eiendommen.

T a k s t :

Ingen erstatning.

Fangen derefter begjærte for takstnummer 92 til takstno. 132 jernbanens ret til tunnel retslig fastslaaet ved kjendelse, idet han bemærket, at jernbanen allerede før dette skjøn utøvet rettigheter, hvad imidlertid medførte, at fravikelseskjendelse ikke var nødvendig, naar kun selve retten til tunnellen blir fastslaat.

- Administrator avsa derefter saadan

K j e n d e l s e :

I henhold til det fremlagte og passerte kjendes styrelsen for Norges statsbaner med hjemmel i loven berettiget til ret til jernbanetunnel og til at trafikere denne forsaavidt angaar de eiendomme, som er behandlet under takstnummer 92 til nummer 132 med undtagelse av takstnummer 114, der endnu ikke er avhjemlet.

Fangen begjærte avhjemlingen fortsat, saa hurtig rettens tid tillot.

E r a g t e t :

Av anførte grund utsattes saken til den 28/1- d.a. kl. 12 md.

Retten høvet.

P. Nørum.
edsv.

H. Jeremiassen. Jacob Gisholt. Simon Lunde. Jonas Stավdal.

Aar 1918 den 28ⁿ januar blev ekstraret sat paa Skiens raadhus til fortsat behandling av sak no. 162/1917 - eftertakster for Bratsbergbanen inden Skiens by - utsat fra 26ⁿ ds. under samme administrator og med de samme skjønsmænd som den 26ⁿ ds., idet dog varamanden lensmand S. Lunde fungerte som skjønsmænd istedenfor skibsreder H. Jeremiassen, som hadde lovlig forfald.

For jernbanens hovedstyre møtte de tidligere samt ingeniør Mathisen med undtagelse av avdelingsingeniør Lund.

Derefter behandlede :

Takstno. 133, Gaardsno. 63, bruksno. 97 i de fra Gjerpen indlemmede nye bydele. Eier Nils Løkenberg møtte personlig under ^{2. og} befringen, li- kesaa idag.

Fangen fremla forutsetninger, som opløstes. Han foreviste profil ef- ter adkomstvei for Sørum m.fl. idet han tilføiet, at jernbanen under utførelsen av planovergangen skulde istandsætte den under samme lig- gende gamle rende.

(Forutsetningerne indtages, saalydende :)

Takstno. 133.

F o r u t s æ t n i n g e r .

Den tidligere planovergang ved ca: pøl 3968 + 6 løftes og anordnes efter foretat opmaaling og paavisninger i marken.

For mulige ulemper ved opførelse av mur utenfor dette takst- nummers grisehus og gaardsplass - som følge av den planlagte foran- dring og løftning av planovergangen - tilkjendes eieren erstatning.

Der anordnes av jernbanen nedgang til gaardsplassen ved den nuverende port.

Freml. 28/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

+-----

T a k s t :

Erstatning Kr. 100,00
et hundrede kroner.

Eieren forlangte overtakst.

Fangen forlangte kontraovertakst.

T a k s t no. 134, Gaardsno. 63, bruksno. 138, Bøleveien. Eier C.B. Norberg, møtte under befaringen personlig og ved advokat Aanesen v/. Eriksen. Likesaa idag.

Fangen: Jernbanen eksproprierer ret til fornøden utfyllning som tomten i forbindelse med planovergangens løftning, saaledes som paavist under befaringen.

Erstatning for skade paa grund ved mulig utrasning fra skraa-
ningen samt forurensning av en brønd under anløgstiden.

T a k s t :

Erstatning Kr. 100,00
et hundrede kroner.

Eriksen paastod grundelieren tilkjendt ~~erstatning~~ for sakførerassistan-
ce, idet han oplyste, at hans arbeide hadde optat ca: 1 dag.

Fangen tilførte at spørsgsmaalet om omkostningerne vilde bli behandlet
under en samlet forestilling, som vilde bli tilstillet administrator
ved eftertaksternes slutning.

T a k s t no. 135, Gaardsno. 63, bruks no. 54 Bøleveien, Eier Ma-
thias Jonassen, møtte under befaringen personlig. Ikke idag.

Fangen: Erstatning for skade under anlægget ved forurensning av brønd
og for ulemper ved gjenfyllning av en kloakledning.

T a k s t :

Erstatning Kr. 75,00
fem og sytti kroner.

T a k s t no. 136, Gaards no. 63, bruks no. 150 Bakke, Bøleveien,
Eier Karl L. Langeland, møtte ~~†~~ under befaringen personlig, likesaa
idag.

Fangen: For skade under anlægget ved lerflom og vand over grund.

Takst :

Erstatning Kr. 100,00
et hundrede kroner.

T a k s t no. 137. Gaardsno. 63, bruks no. ¹⁵¹⁽²⁾ Bakstad, Bøleveien.

Eier Hans Berg møtte under befaringen personlig, likesaa idag.

Fangen: Erstatning for skade paa haven ved vandflom under anslaget.

T a k s t :

Erstatning

Kr. 100,00

et hundrede kroner.

T a k s t no. 138. Gaards no. 63, bruks no. 158, Bøleveien .

Eier Ellef Olsen, møtte under befaringen personlig, likesaa idag.

Fangen: Erstatning for skade paa have ved vandflom samt ulempe ved forurensning av en brønd.

T a k s t :

Erstatning

Kr. 150,00

et hundrede og femti kroner.

T a k s t no. 139. Matr.no. 3 til Bøleveien. Eier Isak Gundersen, møtte under befaringen personlig, likesaa idag.

Sjakkfører Skjelbred fremla for indstevnte en skrivelse til opmanden, dateret 17" ds., hvilken hadde været tilstede under skjønnets behandling av erstatningsspøragsmaalet.

(Skrivelsen indtages, saalydende :)

Overretssagfører

Skien, den 17" januar 1918.

Lars Skjelbred.

Til Jernbaneskjønnet i Skien,

Hr. Opmand J a c o b S. G i s h o l t, Skien.

Isak Gundersen, Bøleveien ^{my} 3 i Skien, som er indstevnt til de nu paagaende taxter i anledning jernbaneanslaget i Skien, og hos hvem befaring allerede er foretat, har bedt mig tilskrive Dem i den anledning.

Før det nye jernbaneanlæg kom var der en stor rende langs den gamle jernbanelinje. Denne rende tok vandet fra jernbanens grund, saa der ikke kom overvand derfra og ned paa Isak Gundersens eiendom. Nu er dette forhold helt forandret. Som man vel har set under befaringen er jernbanelinjen forholet ca: 3½ mtr., og jernbanens skraaning gaar like ind til Gundersens tomt. Alt overvand fra denne store skraanking føres nu ned paa den nedenforliggende eiendom. At Gundersen maa ha erstatning for al den skade, som herved paaføres

ham er selvsagt. Hans erstatningskrav følger baade av den omstændighet, at ingen er berettiget til at gi vandet et andet løp end det før har had og derav, at man selvfølgelig ikke i naboforhold kan være berettiget til at lave en $3\frac{1}{2}$ mtr. høi ny skraaning ind-til naboens grændse saaledes at vand og jord og sand og sten render ut over naboens grund. Men det er det, som jernbanen har gjort.

Isak Gundersen har krav paa erstatning baade for den skade, han har lidt ved denne jernbanens foranstaltning og ~~for~~^{for} den beregnelige skade, som han i fremtiden vil lide. Med hensyn til den skade, han allerede har lidt oplyses, at vand og lere og jord har skyllet nedover hans eiendom og blandt andet ødelagt hans have, og hvad han der hadde saaet og plantet av blomster, kaal, gulrøtter m.v. For at holde vand og søle mest mulig væk fra sit hus og sin kjælder har han maattet grave render i jorden hvilke dog ikke altid har været betryggende eller beskyttende nok. Flomvandet fra jernbanen har skyldt matjord og havegrus væk fra hans eiendom. Flere læss matjord er gaat i fløiten. Han har faat noget seig lere istedet, og den har endog opnaaet at tætte en kloak for ham. Forøvrig henviser jeg, hvad der blev paavist og fremholdt under befaringen.

Ærbødigst

Lars Skjelbred.

Foranstaaende bedes fremlagt under avhjemling.

D.S.

Freml. 28/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Fangen bemærket, at han hadde gennemseet skrivelsen, men fandt han, at efter hvad der var sandsynliggjort under befaringen at burde opstille saadan

F o r u t s e t n i n g :

Erstatning for skade under anlægget ved lerflom og vand paa gaardsplads og have samt for ulempe for tilstopning av en kloak (trærende).

Videre erstatning for fremtidig mulig ulempe som følge av forsket tilførsel av overvand som følge av jernbanelegemetets forholdelse.

T a k s t :

Erstatning

Kr. 350,00

tre hundrede og femte kroner.

T a k s t no. 140, Matr.no. 1 Bøleveien. Eier ingeniør K. Martens møtte under befaringen personlig, likesaa idag.

Fangen fremla forutsætninger, som opløstes.

(Forutsætningerne indtages, saalydende :)

Takstno. 140.

Forutsætninger.

Erstatning for skader under anlægget paa muser og grund, indbefattet erstatning for en skadet port, gjærde og boskasse.

For anlæg av en grøft til bortledning av overvand fra jernbanens skraaning, tilkjendes grundeieren erstatning hos jernbanen.

Jernbanen ryddiggjør grunden for de nedrullede stennemasser, der henligger paa tomten. Ryddiggjørelsen skal være tilendebragt inden 1ste juli 1918.

Freml. 28/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Taxt:

Erstatning

Kr. 1100,00

elve hundrede kroner.

T a x t no. 141, Matr.no. 2 Klamra, eier Halfsten Sørensen, møtte under befaringen personlig, likesaa idag.

Fangen:

F o r u t s æ t n i n g e r :

Efter overenskomst med grundeieren ^{jernbanen} indgaar paa :

At erstatte skade paa kjælder som paastaaes at være en følge av jernbanelinjens ombygning.

Jernbanen oprenser utløbsgrøften fra jernbanens stikrende forbi huset.

Videre vil jernbanen lægge drønsgrøft langs ^{jernbanelinjen} mulig fremtidig skade paa eiendommen ved tilsig av grundvand.

T a x t :

Erstatning

kr. 150,00

et hundrede og femti kroner.

T a x t no. 142, Matr.no. 47, Nedre Elvegata, eier Kristian Olsen og
T a x t no. 143, Matr.no. 49 Nedre Elvegata, eier H. Halvorsens
 enke, forbigaaes til behandling ved et senere rets-
 møte.

T a x t no. 144, Matr.no. 9 Nedre Elvegata, eier Erik Fink, møtte
 under befaringen personlig, likesaa idag.

Fangen: Erstatning for skade ved stensprut paa hus og mur, indbefat-
 tet erstatning for endel skadet løssre.

T a x t :

Erstatning Kr. 60,00
 sexti kroner.

T a x t no. 145, Matr.no. 12 Øvre Elvegata, eier Thomas Thorsen,
 møtte under befaringen personlig og ved sakfører Skjelbred, idag like-
 saa.

Fangen: For skade paa hus og tak, indbefattet erstatning for et ska-
 det gjærde, diverse taksten i oplag, endel bølgeblikplader. Videre
 medtages erstatning for skade paa have.

Skjelbred bemærket, at erstatningen skal omfatte al den materielle
 skade som indstevnte hadde lidt ved anslaget. Komparenten gik ut
 fra at det ikke var meningen med de opstillede forutsætninger at gjøre
 nogen innskærnkning heri. Indstevnte hadde saaledes ogsaa lidt skade
 paa elektriske lamper m.v.

Fangen: Med de opstillede forutsætninger menes kun at opstille hø-
 vedtrekkene for hvad jernbanen mener sig erstatningspliktig for.
 Forsaavidt angik enkelte spesielle skadepaastande, som jernbanen men-
 te var av uvæsentlig betydning hadde komparenten undlaet spesifikka-
 tion, idet komparenten gik ut fra, at skjønsmændene forsaavidt selv
 drog den nødvendige konsekvens av forutsætningernes opfatning.

T a x t :

Erstatning Kr. 450,00
 fire hundrede og femti kroner.

T a x t no. 146, Matr.no. 10 Øvre Elvegata, eier nu Hilda Evensen
 møtte under befaringen personlig, likesaa idag.

Fangen: Erstatning for skade paa hus og tag, indbefattet erstat-

ning for et skadet havegjærde. Efter ønske fra den tidligere eier vognmand Swahn sættes særskilt taxt over skade paa port.

T a x t :

- a) Erstatning Kr. 350,00
tre hundrede og femti kroner.
- b) For skade paa indgangsport, erstatning " 40,00
firti kroner.

Skjelbred bemærket, at han hadde ~~møttet~~^{smidt} under befaringen for den tidligere eier vognmand Swahn, som mente at erstatningen i sin helhet tilkom ham, sa skaden var skeet i hans besiddelsestid.

Hilda Evensen bemærket, at der mellem Swahn og hende da hun kjøpte eiendommen blev truffet den avtale, at førstnevnte erstatningskrav paa jernbanen medfulgte i handelen, hvorfor hun mener at erstatningen maa bli at utbetale hende, idet hun dog- forsaavidt det skulde vise sig at Swahn har havt utlag til reparation av porten, som fremdeles er i ustand - saa var hun villig til at erstatte ham herfor.

Skjelbred benægtet, at der forelaa nogen saadan avtale som av Hilda Evensen paastaaet.

Fangen tilførte, at erstatningsbeløpet efter hvad der nu er oplyst ikke kunde utbetales for jernbanen var klar over hvem der var den berettigede. Det fik bli en egen sak mellem den tidligere og nuværende eier. Ved deponering~~en~~ paa lovlig maate av beløpet maatte jernbanen kunde uttræde av retsforholdet overfor enhver av de paastaaede rettighetshavere.

T a x t no. 147, Nedre Elvegata 16, eier skibskaptein Joh. Grøn, møtte ved befaringen og idag personlig og ved sakfører Skjelbred.

Fangen Erstatning for skade paa hus og have under anslaget.

T a x t :

- Erstatning Kr. 300,00
tre hundre kroner.

T a x t no. 148, Matr.no. 12 Nedre Elvegata, eier Hans Eriksen møtte under befaringen personlig ved sakfører Skjelbred, likesaa idag.

Fangen :

F o r u t s æ t n i n g :

- a) For mulig skade paa tak og skorstenspipe.
b) Særskilt taxt over paastaaet skade paa gjødselkum og brandmur, i-
det jernbanen her gjør ethvert forbehold overfor erstatningspligten.

T a x t :

- a) Erstatning Kr. 100,00
et hundre kroner.

Heri indbefat^t skade paa lister paa et stueuhr.

- b) Erstatning for skade paa brandmur og gjødselkum Kr. 75,00
fem og sytti kroner.

Angaaende erstatning for beskadiget stueuhr gjorde Fangen samme bemærkning som for taxt no. 104 - bemærkning angaaende erstatning for løssere. Skjelbred bad mændene spurgt om det efter de foreliggende oplysninger maa antages at være enten sandsynlig eller mulig at skaden paa gjødselkum og brandmur kan skyldes rystningen under minering~~en~~.
Skjønsmændene: Det maa ansees lidet sandsynlig.

T a x t no. 149, Matr.no. 3 Nedre Elvegata, eier Baatbygger H.C. Isaksen, mette personlig under befaringen og idag.

Fangen:

F o r u t s æ t n i n g :

For mulig skade ved stensprut som fremholdt av grundeieren, indbefattet erstatning for beskadigelse av to større billeder.

Angaaende beskadigelser av billeder - se bemærkning ved taxt no. 104.

T a x t :

- Erstatning for Kr. 75,00
fem og sytti kroner.

T a x t no. 150, Matr.no. 4 Øvre Elvegata, eier Edvard^L Klovnolt, mette personlig under befaringen og idag.

Fangen: a) For skade paa tak og mulig skade paa hus som følge av stensprut.

b) Særskilt taxt over mulig skade paa huset som følge av minering i tunellen. Efter det oplyste under befaringen gjør jernbanen forbehold likeoverfor paastanden om erstatningspligt herfor.

T a x t :

- a) Erstatning
tyve kroner.

Kr. 20,00

b) Erstatning for skade ved minering
et hundre kroner.

Kr. 100,00

T a x t no. 151, Matr.no. 21 Øvre Skotlandsvei, eier paa fæstet grund av Skiens Præstegaard Johan Christian Nilsen, møtte under befaringen personlig, idag personlig og ved sakfører Sunde.

Fangen: Erstatning for traak og for skade paa have og hus under anlaget. Videre erstattes for opførelse av gjærde, som delvis er nedrevet av jernbanen.

Erstatning for avsnitt av og skade paa et mindre stykke grund ved tunnelutmineringen, benyttet av jernbanen i anlegstiden.

Sunde: Jernbanen har uten nogensomhelst ret sat sig i besiddelse av det under forutsetningernes 2" avsnitt omhandlede stykke. Dette viser at jernbanen har trængt til stykket og at den i sin tid burde holdt expropriationsforretning for at faa ret til at disponere over det. Det blev under befaringen sagt at stykket skulde exproprieres. I dette punkt er forutsetningerne nu forandret, og hensigten med denne forandring ligger i dagen. Den er at undgaa taxt nu over de med jernbanens drift forbundne ulemper, særlig røkplagen. Det var vanskelig at forstaa hvad jernbanen kunde vinde ved at gaa frem paa denne maate. Men da der nu ikke skal fremmes nogen expropriationsforretning vedkommende dette taxtnummer vil komparenten bl.a. av hensyn til de kjendelser som tidligere er avsagt under denne forretning ikke reise spørgsmaalet om ulemperne. Han forbeholdt imidlertid sin part adgang til ved særskilt søksmaal at kræve erstatning for de med driften forbundne ulemper.

Fangen: Det har aldrig været besluttet at foreta nogen expropriation fra heromhandlede taxtnummer, det blev kun under befaringen drøftet, men blev senere anseet unødvendig. Sakfører Sundes tilførsel er saaledes kun delvis korrekt. Grundeieren har aldrig protesteret mot jernbanens benyttelse av grunden og maa derfor snarere ansees som santykkende i den midlertidige beslaglæggelse, idet han vidste at han vilde faa erstatning herfor. Hvorvidt og hvorledes jernbanen paaførte denne eiendom ulemper ved sin drift var et spørgsmaal som komparenten ikke behøvet at indgaa paa nu, men komparenten benægtet kun saadan paastand. Selv om der her var blit foretat nogen expro-

priation saa vilde ikke dette ha kunnet medføre, at spørgsmaalet om ulempe vilde ha blitt inndraget til avgjørelse her, ti det er endnu ingen anden end komparenten som ved hvad og hvortil jernbanen vilde ha expropriert. Det er uberettiget at ville fremholde at jernbanen vilde søke at undgaa noget grundeieren tilkommende krav ved at opstille forutsetningerne som skeet.

Sunde: fandt det nu hensigtsløst at diskutere spørgsmaalet om ulempen, men dette spørgsmaal vilde snart bli reist.

T a x t :

Erstatning

Kr. 250,00

to hundre og femti kroner.

Eieren begjærte paa stedet overtaxt.

Fangen begjærte kontraovertaxt.

Da saa langt var passeret blev retsmøtet utsat til atterforetagelse imorgen kl. 12 middag.

Retten høvet.

P. Nerum.
edsv.

Jacob Gisholt. Simon Lunde. Peder Helgen. Jonas Stavdal.

Aar 1918 den 29te januar fortsattes behandlingen av den igaar utsatte sak no. 162/1917 : eftertakster for Bratsbergbanen inden Skien under samme administrator og med de samme skjønsmænd som igaar, idet dog skibsreder H. Jeremiassen var tilstede. Varamanden lensmand S. Lunde var ikke tilstede.

For jernbanens hovedstyre møtte de samme som igaar.

Man behandlet atter :

T a x t no. 114. Hs. Hauensgate 40, bankchef Lars Sogn.

Ferslew bemærket, at han først nu like før han gik i retten hadde faat anledning til at konfere med arkitekt Karsten og kun en ganske kort stund. Komparenten maatte derfor forbeholde sig senere at komme tilbake til det av motparten nevnte saakaldte sakkyndige skjøn av 30de juli 1915. Komparenten skulde ~~og~~ allerede nu bemærke, at ~~at~~ arkitekt Karsten til ham hadde uttalt, at han paa ingen maate felte sig bundet av de kr. 500,00. Arkitekten hadde fraraadet at ta endelig skjøn paa det tidspunkt, idet den værste skytning stod igjen og det bestandig tar nogen tid, før virkningerne av rystelserne indtræder

paa en bygning. De 500 kroner var forøvrig ikke noget skjøn avgit av Karsten. Med hensyn til jernbanens konduktørs forskjellige bemerkninger, skulde komparenten her kun benægte rigtigheden av samme, idet han pekte paa, at det kun var jernbanens partsuttalelse og ikke noget sakkyndig skjøn. Forøvrig imøtesaa komparenten den av ham begjærte kjendelse.

Fangen uttalte, at han ikke personlig hadde noget nærmere kjendskap til arkitekt Karstens holdning til den av jernbanens bygningskonduktør under den 31/7-1915 avgivne uttalelse, men maatte komparenten være berettiget til ~~at~~ at gaa ut fra, at hvad der deri var anført var korrekt og fremkommet som et resultat av den i skrivelsen nevnte besigtigelse. Fortiden kunde komparenten intet yderligere uttale herom, da han forsaavidt angik det av sakfører Ferslew idag oplyste angaaende arkitekt Karsten da maatte ^h erfaret bygningskonduktørens uttalelse. ^h Hvad ^h angik forutsetningerne, som var forelagt skjønsmændene, saa har i og for sig nevnte skrivelse av 31/7-1915 ikke heller av jernbanen været tillagt nogen vægt, idet man har begjæret skjøn over de skader, som er anført i den av bankchef Sogn til skjønsmændene forelagte fortegnelse. Bygningskonduktørens betænkning, som stod i motstrid med bankchef Sogns paastand hadde jernbanen for takstavgjælsens vedkommende seet bort fra, idet den først vilde ha sin betydning under en eventuel proces. Da grundeieren hadde bevisbyrden for skaderne, var dette jernbanens standpunkt selvfølgelig korrekt.

Sakfører Ferslews protest mot forbeholdet forsaavidt angik materielle skader kunde komparenten ikke finde var berettiget, idet som tidligere fremholdt jernbanen ikke erkjendte disse skader som værende en følge av tunnelsprængningerne og derfor ikke ved nogen retsavgjørelse fra denne ret kunde motta nogen kjendelse derimot. Han bad sakfører Ferslew uttale sig om, hvorvidt bankchef Sogn vilde ha takst, hvis forbeholdet opretholdtes. Under enhver omstændighet mente komparenten, at det var uberettiget at nægte jernbanen at faa skjønsmændenes ansættelse over skaderne. Rettens kjendelse forsaavidt angik takstno. 95, hvor der fra grundeierens ~~at~~ sakfører var reist protest mot opstilling av "betingede" forutsetninger, konkluderte med : Takst avgives paa de av jernbanens sakfører opsatte forutsetninger. Ferslew bemærket, at naar jernbanen hadde paastaet skjøn for at ex-

propriere sig frem under bankchef Sogns eiendom, var den pligtig til at erstatte al den herved forbundne skade og ulempe. Det var derfor ikke lovlig adgang til at gjøre taksten uforbindene for jernbanen. Komparenten henviste til stevningen der opfordret grundeieren til at fremkomme med alle sine krav. Hvis jernbanen bestred disse, og komparenten fik kjendelse for, at taksten skulde avsiges uten betingelser, var det komparentens hensigt at søke godtgjort, at skaden virkelig skyldtes jernbanen for derefter at søke rettens kjendelse herfor paa grundlag av skjønnets uttalelse. Grundeieren var absolut ikke tjent med nogen betinget takst, der atter vilde være en maate at faa tiden til at gaa paa uten oppgjør av erstatning og som igjen vilde ha tilfølge, at bevisets tilling for grundeieren blev vanskeligere. Hvis retten ogsaa for dette takstnummer opretholdt sin kjendelse under takstnummer 95, vilde komparenten alligevel se en takst, men var denne ikke forbindende for jernbanen, saa var den det selvfølgelig heller ikke for grundeieren.

Fangen: Expropriationens gjennomførelse har forsaavidt ingen sammenheng med materielle skader som paastaas at være en følge av den anvendelse, jernbanen gjør av det exproprierte. At kræve skjønsmændenes dom over aarsaksforholdet - gjøre disse til den bevisprøvende myndighet, var uten hjemmel i norsk ret. Den bedste støtte herfor var netop det, at saafremt nogen saadan kompetance tillagdes et skjøn, saa $\frac{1}{2}$ hadde lovgivningen fundet uttrykkelig at burde indta saadan bestemmelse i loven. I en i 1915 avsagt høiesteretsdom, retstidende for samme aar antagelig - saavidt erindres - side 931 er fastslaat, at skjønsmændene har at avgjøre, hvorvidt en expropriat har lidt skade, men denne dom uttaler kun det selvfølgelige, at dette gjælder kun de ulemper, som er en direkte følge av ^{se} selve expropriationens gjennomførelse. Men det er ikke expropriationsrettens sak at avgjøre, hvorvidt utførelse av arbeider paa det exproprierte $\frac{1}{2}$ omraade har skadet grundeieren. Avgjørelsen av saadanne erstatningskrav er et almindelig civilt erstatningskrav, der maa avgjøres av de ordinære domstole. Konsekvensen av saksfører Merslews paastand, at jernbanen ikke har adgang til at opstille forutsetninger med forbehold overfor det paa-
staaede aarsaksforhold vilde da være den, at retten uten videre ~~kan~~ ^{kan}

stryke jernbanens benægtelse av at være erstatningspligtig, men en saadan fremgangsmaate er absurd. Naar takst er begjæret er det udelukkende av hensyn til en eventuel proces. Likesaalid som retten kan tvinge jernbanen til at opstille forudsætninger om skade, likesaalid kan retten forpligte jernbanen til at medgaa paa nogen avgjørelse av retten med hensyn til saadanne skader.

Ferslew: Naar jernbanen skyter sig paa kryds og tvers gjennem indstevntes eiendom, saa er al herved paaført skade en direkte følge av expropriationens gennemførelse. Expropriationslovens § 2 forudsætter ogsaa, at retten kan komme til at træffe avgjørelse om, hvad der er gjenstand for erstatning og den av motparten citerede høiesteretsdom, at der iallefald for dette takstnummer maa gives erstatning for al den skade som kan overføres jernbanen. Expropriationstakster er idetheletat ikke forretninger, som er istandbragt for at den exproprierende skal kunne faa den fornøielse at se en takst, som han i ingen henseende er bundet av. At der for nærværende takstnummers vedkommende gjælder ren expropriation har motparten ikke benægtet og kan han ikke benægte.

Fangen: Der er ingen forskjel mellem de materielle skader, som paa staaes at være en følge av jernbanens arbeider under anlægget og skader som senere maatte formenes paaført eiendommen ved udførelsen av mulige forandringer i tunnellegemet. Men ingen vilde vel paastaa, at man kunde sætte expropriationsretten i virksomhet for at avgjøre sidstnevnte skader. Ved en skarp skjælnen mellem, hvad der er en følge av en expropriation, og hvad der udføres av arbeider paa det exproprierede, vilde man straks se det korrekte i komparentens standpunkt.

Ferslew: Bankchef Sogn hadde hat i sin magt ved nedlæggelse av forbud at tvinge jernbanen til at avholde expropriation, forinden den paabegyndte skytning paa hans grund. Dette viser noksom, at det er har at træffe avgjørelsen om alt expropriationsretten som i forbindelse med expropriationens gennemførelse. Det vilde være aldeles urigtig at henvise noget herav til en anden ret.

Fangen: Nei tvertimot! Hadde jernbanen exproprieret sig frem i 1914, saa hadde der ikke kunnet anesettes nogen erstatning for skade ved skytning i tennellen.

Skjønsmændene hadde da kun at taksere hvorvidt tunnelutførelsen vilde medføre nogen verdiforringelse for eiendommen. Tilslut den bemerkning, at der er ingen hjemmel for den paastand, at jernbanen kan tvinges til at avholde eftertakster. Ethvert erstatningskrav hører hjemme for den ordinære domstol.

Ferslew: Jo, hadde jernbanen expropriert sig frem, før den begynte paa sin ulovlige skytning, saa hadde nok expropriationsretten dengang sørget for, at al den hermed forbundne skade blev at erstatte grund-eieren, selvom spørsmålet om heromhandlede skades ansættelse hadde blitt utsat til foretagelse, naar skytningen var over.

Fangen: Hadde expropriationsretten ~~dekreteret~~ dekreteret en utsettelse til bedømmelse av saadan skade, saa hadde den gaat utenfor sin kompetance. Forsaaavidt er der ingen forskjell paa en expropriant og en kjøper.

Ferslew benægtet dette.

E r a g t e t :

Twisten optas.

Administrator derefter avsa saadan

k j e n d e l s e :

Administrator har i flere kjendelser, som er avsagt under nærværende forretning, senest under takst no. 99 avgjort, at han anser nærværende rets bestyrer ukompetent til at avgjøre det retslige grundlag for skader, som paastaas at skyldes arbeide paa tunnellen, naar jernbanen bestrider jernbanens erstatningspligt. Spørsmålet som under nærværende takstnummer ønskes avgjørelse om er, hvorvidt grundeierens krav paa erstatning skal prøves i realiteten og som det synes efter grundeierens mening, paa grundlag av en bevisprøvelse av skjønsmændene med derpaa følgende kjendelse fra administrators side for, at skjønsmændenes bevisbedømmelse skal være bindende. De krav som kræves prøvet paa denne maate hører imidlertid efter hvad der maa ansees paa det rene efter proceduren til denslags krav, som efter administrators mening maatte avgjøres paa ordinær saksmaalsvei. Administrator henviste forsaavidt til sin under takstnummer 95 avsagte kjendelse. Efter dette vil de av jernbanen opsatte forutsetninger bli at forelægge skjønsmændene til avgivelse av takst, idet admini-

strator ikke finder grund til at avskjære adgangen til at faa forelagt skjønsmændene spørgsmaal om den paaviste skades størrelse, da grundeieren uttrykkelig har erklæret, at han ikke modsætter sig en saadan takst og jernbanen har ~~givet~~ en saadan. Denne del av taksten vil under henvisning til parternes procedure av nærværende ret ikke være fastsat som bindende til nogen side.

Thi eragtes :

Takst avgives paa de av jernbanens sakfører opsatte forudsætninger.

T a k s t :

I. Erstatning	Kr. 200,00
to hundrede kroner.	
II. For ret til tunnel og tverslag.	Ingen erstatning.
III. Erstatning	Kr. 3.800,00
tre tusinde otte hundrede kroner.	

Forslew: Har skjønsmændene ved den foretagne værdsættelse under II tat hensyn til :

- a) Den sten som jernbanen har bemøgtiget sig av bankchef Sogns eiendom ?
- b) Muligheden av, at haven paa grund av tunnellen lettere vil bli utsat for tørke ?

Under III tat hensyn til :

- c) Ulempe paaført grundeieren ved skytning i tunnellen ?

Komparenten forudsatte efter hvad jernbanens ingeniør hadde meddelt paa aastedet, at det var fuld adgang til at benytte haven som byggetomt, saaledes at man frit kunde minere kjelder hertil.

Skjønsmændene svarte :

- ad II a) Vi ønsker ikke stenen at være av nogen værdi for eieren.
- " II b) Mulig fremtidig uttørring av haven er ikke tat i betragtning.
- " III.) Der er kun tat hensyn til materiel skade og ulempe.

Forslew fremla den under behandlingen av takstnummeret omhandlede fortegnelse, som under befaringen var overleveret skjønsmændene og bad det betragtet som fremlagt før paabegyndelsen av behandlingen av nærværende takstnummer.

(Fortegnelsen indtages, saalydende :)

Uro nat og dag forarsaget ved mineringsarbeider i tunnellerne.
Vakkedes som regel 3-4 gange hver nat.

Murene under hovedbygningen og udhuset slaaet sprækker. ✓
Cementen faldt af murene. ✓

(Gjærdet ødelagt af jernbanens arbeidere.)

Tapeterne løsnet fra væggene i værelserne, hvilket skulde tyde paa,
at det indre stokverk er bragt ud af stilling. ✓

taget skjævt. ✓

Cementgulvene i kjælderen og badeværelset slaaet sprækker. ✓

Forsiringen paa taget faldt ned. ✓

Brandmurene ødelagte. ✓

Skjæve ovne. ✓

Mursoklerne under verandaerne taget skade - ^vblej^vet forskjævet. ✓

Den opmurede terrasse foran huset er forskjævet, hvorved haveplanden
sænkedes. ✓

Taglisterne i enkelte værelser aabnet i sammenføjningerne. ✓

Skjæve døre. ✓

(Haveplanden optraakket flere gange af jernbanens arbeidere.)

slaaet sprækker omkring tagbjælken i spisestuen. ✓

Mottat under befaringen,

Opmand.

Jacob Gisholt.

Fremt. 29/1-1918.

P. Førum.
edsv.

Fangen tilføjte, at det har været jernbanens forudsætning at samtlige ulemper, som kunde tankes at være en følge av tunnellen skal takseres.

Skjønsmændene uttalte, at de paa det nuværende tidspunkt, intet kan uttale om en mulig uttørring av haver som følge av tunnellens tilstedeværelse.

T a X t no. 152, Matr.no. 6 Sandvigsveien, eller lods Helgesen, møtte under befaringen og idag personlig og ved sakfører Ferslew.

Fangen: Jernbanen medgaar at yde erstatning for skade paa kjelder og hus ved vandflom under anlegstiden.

Ferslew fremla korrespondance med jernbanen, som hadde været forevist under befaringen, nemlig : avskrift av hans skrivelse til jernbanen av 15" og 17" april, 20" mai og 15" juni 1916 samt jernbanens skrivelser av 16" og 25" april, 7", 9" og 15" juni s.a.

(Skrivelserne indtages, saalydende :)

1.) Overretssagfører Christofer Ferslew. Skien den 15" april 1916.
M.N.S.

Jernbaneanlægget Noragutu - Skien.
Herr Afdelingsingeniør Lund,
Frogner,
pr. Skien.

Isak Helgesens tomt og hus i Follestad er paa grund af vand fra tunnelarbeidet sammesteds blit undergravet af vand, saaledes at der er raset sammen flere dype huller paa tomten ligesom muren paa naboen Brukseier Hans Larsens tomt synes undergravet saa den kan befrygtes at falde paa huset. Paa Helgesens vegne maa jeg bestemt forlange at jernbanen træffer foranstaltninger til beskyttelse af hans tomt for vand ligesom jeg paastaar erstattet al skade som er og vil bli bevirket.

Ærbødigst

Christofer Ferslew.

Afskrift.

Freml. 29/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

2.) Overretssagfører Christofer Ferslew. Skien den 17" april 1917.
M.N.S.

Norger Statsbaner, Bratsbergbanen,
Herr Afdelingsingeniør S.A. Lund,
Frogner,
pr. Skien.

Isak Helgesens tomt.

Deres brede af 16" ds. modtat. Det er jo fuldt paa det

rene, at der kommer masser av vand ud fra tunnellen saaledes bl.a. kjelderren i de ovenfor veien liggende muse er ~~blit~~ fulde af vand, og i hvilken anledning jernbanen selv har gjort noget forat bortlede vandet.

At byens kloak og klakkum ikke har kunnet optaette vand er rimeligt, med Stadsingeniøren meddeler paa henvendelse at byen intet hermed har at gjøre.

Efter vor telefonsamtale idag gaar jeg ud fra, at jernbanen sørger for at forholdet blir ordnet, og at Helgesen blir udbetalt erstatning for al skade. Det faar da bli en sag mellem jernbanen og byen hvem der skal endelig betale.

Ærbødigst

Christofer Ferslew.

Afskrift.

Freml. 29/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

3.)
Overretssagfører Christofer Ferslew.
M.N.S.

Skien den 20te mai 1916.

Norges Statsbaner, Bratsbergbanen.

Herr Afdelingsingeniør Lund,

F r o g n e r .

.....

Ad skade Helgesens tomt.

.....

Da det nu ved gravning er konstateret, at der ingen lækage er i byens kloak og at jernbanen derfor helt ud har ansvaret for den paa Helgesens hus og tomt paaførte skade, tør jeg anmode om at faa dette bekræftet ligesom jeg imøteser Deres erklæring for, at De indgaar paa at betale erstatning efter skjøn for den paaførte skade.

Naar dette er bragt paa det rene er der fra Helgesens side intet iveien for at der blir foretat arbeider forat udbedre skaden og forebygge gjentagelser.

Ærbødigst

Christofer Ferslew.

Afskrift.

.....

Freml. 29/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

.....

4.)
Overretssagfører Christofer Ferslew.
M.N.S.

Skienden 15" Juni 1916.

Norges Statsbaner, Bratsbergbanen,
Herr Afdelingsingeniør Lund,
S k i e n.
.....

Ad Helgesens eiendom.
.....

Deres skrivelse af 7 og 9 ds. modtat.

Som meddelt i telefonen er der paaviselig paaført Helgesens eiendom betydelig skade ved jordras og ved at vandet nu til stadighed passerer gennem hans kjelder og gjør denne saa at si ubrukelig ligesom huset lider ^hherved. Hvorvidt hele grunden er undergravet saaledes som gaten ovenfor har vist sig at være, vil formentlig tiden vise. Naar De i Deres brede af 9 ds. taler om mit forlangende, meddeles at jeg ikke har fremsat krav paa noget bestemt erstatningsbeløb. Efter telefonsamtalen tør jeg gaa ud fra at jernbanen nu erkjender sin erstatningspligt.

Ærbødigst

Christofer Ferslew.

Afskrift.

Freml. 29/11-1918.

P. Nørum.
edsv.

5.)

Norges Statsbaner.
Bratsbergbanen.
2" afdeling.
Afdelingsingeniøren.
.....

Frogner den 16/4-1916.

Vandskade paa Isak Helgesens tomt.

(Deres brev av 15/4-16.)

Jeg er ikke enig med Dem i, at det er paa grund av vand fra tunnelarbeidet, at gravningen paa Helgesens tomt har fundet sted, men antar at denne i første række skyldes, at kloakkummen utenfor Hans Larsens eiendom ikke har været tæt, saaledes at vandet har fundet vei ut av denne kum - ikke som normalt gjennom avløperøret - men under dette og videre gjennom grunden antagelig følgende grøften, hvori

kloakrørene ligger, indtil et lavpunkt (en brytning) op for Isak Helgesens hus, hvor vandet har taget ret nedover bakken og undergraved grunden.

Det ovenanførte unormale forhold ved kloakkummen havde jeg anledning til at konstatere ved min besigtigelse af forholdene tirsdagen den 11te ds. (min opsynsmand Brøndborg havde konstatert forholdet dagen i forveien.)

Ærbødigst

S.A. Lund.

Hr. Overretssakfører Christofer Ferslew.

Fremt. 29/1-1918.

P. Nørum:
edsv.

6.)

Norges Statsbaner.
Noragutu - Skiensbanen.
2den afdeling.
Afdelingsingeniøren.

Frogner den 25/4-1916.
647

Isak Helgesens tomt.

Efter nærmere studium av forholdene nu i paasken, da arbeidet har været indstillet og kompressoranlægget ikke har været i virksomhet, er jeg kommet til den bestemte opfatning, at aarsaken til grundvandet skriver sig fra lakage i byens kloak der fører fra kummen ved Larsens hus og nordover paa utsiden av muren og hen til hovedkloakken ned til stikrenden i den nuværende Jarlsbergbane.

Vandet fra tunnellen gaar sin reglementerte gang ned i rendestensluket ved nordre hjørne av Kjelners hus og videre i hovedkloakken, der fører til nævnte stikrende.

Naar nævnte byens kum og kloak bringes i orden, vil Isak Helgesen sikkert bli kvit det givende grundvand over sin tomt.-

Ærbødigst

S. A. Lund.

P.S. De vil av foranstaaende forstaa at jeg anser Kommunen som rette vedkommende, som De bør henvende Dem til.

S.L.

Hr. Overretssakfører Ferslew,
Skien.

Fremt. 29/1-1918.

P. Nærum.
edsv.

7.)
Norges Statsbaner.
Bratsbergbanen.
2^a afdeling.
Afdelingsingeniøren.

Skien den 7/6-1916.
800/16.

ad Helgesens hus.

Paa foranledning meddeles herved, at anlægget ikke kan skjønnes at ha paaført Helgesens eiendom (hus) nogen materiel skade.

Det eneste, som der - under en befaring - av eieren er bleven mig paavist og som av ham antos at hidrøre fra det ev jernbanen tilførte vand, var et litet vandsilare i det sydøstlige hjørne av den med cementgulv forsynede lille kjelder, hvilket vandsilare uten videre forsvandt i klaksluket og paaviselig ingen skade har gjort.

Ved de senere avholdenes eftertakster vil der bli anledning til at fremkomme med krav i sakens anledning.

Arbeddigst.

S.A. Lund.

Hr. Overretssakfører Ferslew,
Skien.

Fremt. 29/1-1918.

P. Nærum.
edsv.

8.)
Norges Statsbaner.
Bratsbergbanen.
2^a afdeling.
Afdelingsingeniøren.

Skien den 9/6-1916.

Helgesens hus.

Deres telefondiktat av 9/6 til assistentingenier Bye.

Dersom der beviselig er opstaaet skade anser jernbanen

sig selvfølgelig pligtig til at erstatte denne - her som andetsteds.

Størrelsen av erstatningen foreslås fastsat ved de kommende eftertakster, da De efter mit skjøn har været for urimelig i Deres forlangende.

Jeg gaar ut fra at De sikrer Dem beviset for den paastaatte skade.

Ærbødigst

S.A. Lund.

Hr. Overretssakfører Ferslew.
Skien.

Fremt. 29/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

9)
Norges Statsbaner.
Bratsbergbanen.
2^a afdeling.
Afdelingsingeniøren.

Skien den 15de juni 1916.

Helgesens hus.

Følgende passus i min skrivelse av 9/6-16 "da De efter mit skjøn har været for urimelig i Deres forlangende", beror paa en feil-erindring fra min side og er en forveksling med en anden av Deres klienter. Jeg ber Dem derfor stryke denne passus i mit brev.

Ærbødigst

S.A. Lund.

Hr. Overretssakfører Ferslew,
Skien.

Fremt. 29/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Efter de fremsatte forutsetninger gik komparenten ut fra at Helgesen hadde ethvert erstatningskrav overfor jernbanen i behold forsaavidt det senere skulde vise sig, at skadens aarsag ikke er udbedret og hus og tomt som følge herav skulde bli paaført yderligere skade eller ulempe.

Fanger: Jernbanen har ikke villet ha nogen proces med indstevnte angaaende omhandlede vandskade. Deri ligger ikke at jernbanen avgir

nogen ubetinget erklæring om sig som skadeforvoldende, men jernbanens ingeniører har fundet, at indstevntes paastand ikke uten videre bør avvises. Naar sakfører Ferslew gjør gjældende eventuelle rettigheter for fremtiden for indstevnte saa er det spørgsmaal som det maa være forbeholdt jernbanen at ta standpunkt til naar disse blir aktuelle. Det maa være tilstrækkelig for indstevnte naar det av forutsetningerne fremgaar, at det er den skade indstevnte har lidt som nu taxeres. Deri ligger videre, at hvis jernbanens anlæg er skyld i skaden, saa mener jernbanen at nogen fremtidig ulempe ikke vil opstaa. Hvad angik mulig reparation paa tomten, saa var det en given ting, at jernbanen var ikke helt uinteressert i, hvorledes denne foretoges. Blev den slet utført av indstevnte vilde spørgsmaal om yderligere erstatningspligt i fremtiden atter fremkalde komplikationer. Jernbanens avdelingsingeniør hadde derfor henstillet til komparenten at søke aabnet jernbanen adgang til at føre opsyn med utbedringerne. Komparenten tilføjet den bemærkning, at jernbanen burde utføre reparasjonene selv.

Ferslew: Jernbanen har uforbeholdent mundtlig ved avdelingsingeniør Lund erkjendt at den var den skadegjørende efterat der var foretat gravninger som viste dette. Av den fremlagte korrespondance fremgik ogsaa, at jernbanen erkjendte sin erstatningspligt hvis skade fandtes at være paaført. Komparenten var ikke sikker paa at der vilde bli gjort noget effektivt fra jernbanens side forat hindre yderligere skadetilføielse i fremtiden, og herom hadde komparenten tat forbehold. Komparenten kunde godt acceptere jernbanens tilbud om at jernbanen paa tok sig at reparere den hittil bevirkede skade paa tomten og Helgesens adkomst til samme.

Fangen henholdt sig til sit tidligere med tilføielse av at det maatte være lige meget i ~~for~~ jernbanens interesse som indstevntes at reparasjonen utførtes paa forsvarlig, betryggende maate, og saa vil~~de~~ ogsaa bli gjort.

Ferslew forutsatte at utbedringerne paa tomt og adkomst blev utført saasnaart tælen var gaat av marken til vaaren.

T a k s t :

Erstatning

Kr. 200,00

to hundrede kroner.

T a x t no. 153, Matr.no. 8 Sandviksveien, eller brugseier Hans Larsen, møtte under befaringen personlig og ved sakfører Skjelbred, idag ved sakfører Skjelbred.

Fangen opstillede saadan Forutsætning:

- a) skade paa eiendommen som følge av innsig av vandmasser.
- b) skade paa hus ved minering.

Jernbanen erkjender ikke skaden.

Skjelbred bemerket, at skaden var paa det rene. Naar jernbanen har erkjendt erstatningspligt for Helgesen gaar det selvfølgelig ikke an at bestride den likeoverfor Larsen, da det delvis er samme vandmasse som først har passeret Larsens eiendom og derefter gaaet ned paa Helgesens.

Komparenten gik ut fra, at forutsætningerne kun gjaldt den skade som indestevnte hadde lidt da befaringen foregik. For fremtidig skade ved utrasninger, rystninger m.v. gjordes derfor ethvert forbehold.

Fangen: Angaaende aarsaksforholdet vedk. foregaaende taxtnummer henviste komparenten til sin tilførsel der. Men selvom jernbanen hadde været retslig forpligtet til at erstatte den paastaaede skade paa taxtno. 152 - hvad jernbanen ikke hadde konstateret - saa var forholdet et andet ved nærværende taxtnummer. Efter de av jernbanens ingeniører foretagne undersøkelser fandt man en vandaare under gadelegemet, der førte mot taxt no. 152, men denne vandaare hadde intet avrend mot huset paa nærværende taxtnummer. Utenfor nærværende taxtnummer er anlagt en kloakkum. Fra denne og i retning mot huset paa nærværende taxtnummer mener jernbanen at de huset skadende vandmasser er kommet, men da er grunden lekkage i kummenes væg og jernbanen mener sig ikke at kunne overta Kommunens ansvar herfor. Altsaa i værste fald hvis jernbanen blir dømt kan den kun anføres delvis ansvar. Men netop dette har medført, at jernbanen ikke kan medgaa paa at ^{fa}ansvaret, som av grundeleren fordret.

Naar sakfører Skjelbred har anført mulig skade ved fremtidig vandflom, saa vil det av forutsætningerne fremgaa, at der taxeres den skade som var paaviselig ved befaringen. Forat forebygge misforstaaelse i anledning uttrykket rysten - se sagfører Skjelbreds tilførsel - vilde komparenten slaa fast, at dette i forutsætningerne var indskran-

ket til at gjælde følger av arbeide i anlegstiden og at jernbanen ikke erkjendte nogen erstatningspligt overfor nærværende taxtnummer i anledning jernbanens drift.

Skjelbred bemærket, at han da denne ret hadde erklæret sig inkompetent til at avgjøre spøragsmaal om erstatningspligten fandt det ufornsdent at inllade sig paa nogen drøftelse av dette spøragsmaal. Komparenten skulde derfor heller ikke imstegaa i alle enkeltheter det som fra jernbanens side derom var anført. Ved sin unladelse av at gaa ind paa disse ting maatte der ikke sees nogen erkjendelse fra komporentens side. Spøragsmaalene skulde nærmere bli drøftet og jernbanens erstatningspligt skulde bli utredet og godtgjort, under den proces, som komporenten hadde sin parts ordre til at anlegge ved ordinære domstole.

Komporenten fremla 3 regninger vedkommende endel av de utløg som indestevnte var paaført ved heromhandlede forhold. Til de i regningerne nævnte beløp kommer renter.

(Regningerne inatages, saalydende :)

1) Skienden 12ⁿ Okt. 1916.

Herr Brugseier Larsen

til

John Marker

bygmester.

Juli 22.	An arbeide paa skruing av huset	65,08
" "	" Kjøring & fragt av skruer	2,60
		Kr. 67,68

Betalt .

John Marker.

Fremt. 29/1-1918.

P. Nærum.
edsv.

2) Holmen pr. Porsgrund den19

Herr Brukseier **H. L a r s e n**,
Skien.

Borgestadholmens Bruk.

		Debet.
1916.		
Juli 3.	An 4/3,7 = 14,8 m. 6" x 7"	1/85 27,38
	6/2,0 = 12,0 " 6" x 6"	1/45 17,40
		trept. 44,78

	trsppt.	44,78
2 t 1" x 4" forskallingsb. 5/-		<u>20,00</u>
		<u>Kr. 64,78</u>

Freml. 29/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

3)den 30 - 5 - 1917.

Regning

Til Her. Brukseier H. Larsen
Fra Murm. K. Olsen.

1916 For utført arbeide

reparation av grunnurene og kjølderne

2 mand 98 dage á 6/00\ 588,-

Sand 24 les " 5/00 120,-

cement 14 tønner " 11/00 154,-

graasten 12 les " 3/00 36,-

kalk 5,-

en murer 4 dage " 8/- 32,-

en haandlanger 32,-

967,-

+ 20 % 193,40

Kr.1160,40

30/5-1917. Dags Dato Modtaget 1 anv.

Freml. 29/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

Regningerne har været forelagt skjønsmændene under befarin-
gen.

T a x t :

a) Erstatning for skade paa eiendommen som følge av indsig av
vandmasserne Kr. 1.800,-
et tusen otte hundre kroner.

b) Erstatning for skade paa hus ved minering Kr. 400,-
fire hundre kroner.

T a x t no. 154. Matr.no. 10 Svre Skotlandsvei, eier Ole O. Røslund,

møtte under befaringen ved søn O.K.O. Røsland, idag ved sakfører Skjelbred.

Fangen: Erstatning for skade ved stensprut paa tag.

T a x t :

Erstatning Kr. 50,00

femti kroner.

T a x t no. 155, Matr.no. 6 Nedre Skotlandsvei, eier Ole O. Røsland, møtte ved befaringen ved søn O.K.O. Røsland, idag ved sakfører Skjelbred.

Fangen: Samme forutsætning som ved taxt no. 154.

T a x t :

Erstatning Kr. 50,00

femti kroner.

T a x t no. 156, Matr.no. 19 Øvre Skotlandsvei, eier Nils Marker, møtte under befaringen personlig og likesaa idag.

Fangen: Der gives erstatning for traak og for skade paa hus og have ved stensprut samt erstatning for endel ødelagt løssere. Angaaende erstatning for løssere henvises til tilførsel ved taxt no. 104.

T a x t :

Erstatning Kr. 60,00

sexti kroner.

Da saa langt var passeret blev retsmøtet utsat til imorgen kl. 4.

Retten hævet.

P. Nørum.
edsv.

Jacob Gishølt. Peder Helgen. H. Jeremiassen. Jonas Stavdal.

Aar 1918 den 30te januar fortsattes foranstaaende retsmøte - sak no. 162/1917 eftertaxter for Bratsbergbanen - under samme administration og med de samme skjønsmænd som igaar. Varamanden lensmand Lunde møtte.

H v o r d a : For jernbanen møtte de samme som tidligere med undtagelse av overingeniør Hammer og avdelingsingeniør Lund.

T a x t no. 157, Matr.no. 7 Øvre Skotlandsvei, eier Carl Heisholt, møtte under befaringen personlig og ved sakfører Skjelbred, idag ved sakfører Skjelbred.

Fangen: Der tages text over paaviste skader, der paastaas at være en følge av minering i tunnellen.

Jernbanen benægter årsagsforholdet og erstatningspligten. Skjelbred bemærket, at da nærværende ret i tidligere behandlede tvister hadde erklæret sig inkompetent til at avgjøre spøragsmaal om erstatningspligten i et tilfælde som dette, maatte komparenten gjøre ethvert fornødent forbehold. Han fremla skrivelse fra indstevnte av 3die f.md. med deri nævnte overslag, som hadde været forelagt skjensmændene under befaringen.

(Det fremlagte indtages, saalydende :)

Herr O.R.sagf. Skjelbred,
her.

Vedlagt tillader jeg mig at oversende Herr Sagførereren overslag fra Bygm. Hansen over synlig anrettet skade paa min eiendom

	Kr. 1525,50
4 ganges tagreparation	" 40,00
Køhn for opmuring af pipen	" 19,00
Ny pipehat (herfor forlanges nu)	<u>" 30,00</u>
	<u>Tilsammen Kr. 1614,50</u>

Dette er en forsigtig mands opstilling.

Jeg tror ikke jeg faar repareret synlig skade for dette beløb. Murene viser at maset er sundrystet, og at det er koldere kan bevises ved vidner. Jeg maa derfor gjøre paastand om erstatning herfor samt for al ~~1/2~~ uhygge og ulempe under jernbanearbeidet. Bare det min leieboer og jeg maatte kjsbe lamper for blev mange kroner. Jeg mener at 1/3 part af assurancesummen (der udgjør kr. 18.000,00) maa være et absolut mindstebeløb.

Jeg haaber skjønnet er sig bevist at staten bør betale for al den skade som er forvoldt ved jernbanen, og maa jeg bede Herr Sagførereren hjelpe mig til at faa dette klargjort.

Med hsiagtelse
Carl. Heisholt.

Skien 3/12-1917.

Freml. 30/1-1918.
P. Herun.
edsv.

(Bilag til skrivelsen :)

Undertegnede kan bevidne at sommeren 1912 var gaard no. 7
svre Skotlandsvei sat i god stand og helt oppudset. Høsten 1915 vi-
ste det sig at eiendommen havde lidt betydelig grundet rystning i
Fjeldet,

for at utbedre disse mangler vil antagelig megaa til repra- sjon af grunnmur	Kr. 360
opsetning af bakeovn samt istands ^e etels af Pipe og xxxx	
brannure	" 400,00
reprasjon af vastaket	" 90,00
istand ^e ettelse og maling af værelserne	" 280,00
	<u>Kr. 1130,00</u>

Da dette overslag er givet høsten 1915 maa
minst 35 % tilleges nu alt er saa kostbart.

Skien 27" oktober 1917.

Karl Hansen.

Bygningsnedker.

Freml. 30/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

2) Herr Heisholt.

Kohn	6,-
Andersen	6,-
Cement	3,50
Sand	75
Kjøring	75
5 mursten	50
Kimrøk	<u>10</u>
	17,60
Tagsten	1,40

Skien den 20/4-1917.

Bet.

H. Kohn.

Freml. 30/1-1918.

P. Nørum.
edsv.

T a x t :

Erstatning

Kr. 1100,-

Elve hundre kroner.

Fangen bemærket, for dette som for følgende taxtno., der stod i samme stilling, at jernbanen gik ut fra i tilfælde proces at den av skjønnet satte taxt maatte være grundlaget for erstatningsomfanget.

Imotsat fald vilde jernbanen ikke overfor de grundeiere^r, som blev gjort bekjendt med at jernbanen benægtet enhver erstatningspligt, ikke medgaa paa, at taxt avgaves.

Skjelbred kunde ialfald ikke for tiden og sandsynligvis heller ikke senere acceptere denne forutsætning fra jernbanens side forsaavidt nærværende taxtnummer angaar. Hvorledes han skulde stille sig for sine andre parter maatte han avgjøre for hvert enkelt tilfælde.

Fangen: Jernbanen anser skjønnsforretningen for færdig og vil ikke fortsætte med at avgi taxt over skader hvorfor jernbanen ikke anser sig erstatningspligtig. Saafremt grundeieren nægter at medgaa paa, at skjønsmændenes ansættelse av skaden skal danne grundlaget ved en proces. Retten kan ikke tvinge jernbanen til at lade avgi en taxt som grundeierne ikke accepterer.

T a x t no. 158, Matr.no. 13 Kamperhauggaten, eier Ole Sneldtvedt, møtte under befaringen ved mustruen, møtte ikke idag.

Fangen: Taxt over skade paa brandmur og skorstenspipe.

T a x t :

Erstatning

Kr. 75,00

fem og sytti kroner.

T a x t no. 159, Matr.no. 5 Bratsberggaten, eier Havnebetjent O.P. Abrahamsen, møtte under befaringen personlig og ved sakfører Ferslew.

Fangen: Taxt over paastaaet skade ved hus ved minering.

Jernbanen benægter erstatningspligten.

Ferslew bemærker at huset laa like over tunnellen og tverslaget fra N. Skotlandsvei og ikke mange meter fra der hvor skytningen foregik. Murene under huset er som følge av den voldsomme rystning sprukne - særlig i det nordvestre hjørne. Derved er huset seget saa dørene ikke vilde gaa. Tapetet har slaaet skrukker og listerne er løsnet, murene under uthuset er løsnet saa hele huset holder paa at falde,

brandmurene er sprukne og ovenrør løst fra brandmurene, 1 rude er gaaet istykker som følge av skytningen, en hel del lamper er likeledes rystet istykker, uro nat og dag som følge av skytningen, hvilket var eieren til megen ulempe. Paa grund av skytningen kunde ~~Abraham~~ Abrahamsen kun forlange meget liten leie av sine leiefolk. Paa Abrahamsens klage hadde avdelingsingeniør Lund kommet tilstede og blev der efter dette nogen innskränkning i skytningen om natten. Lund hadde ogsaa henstillet til Abrahamsen at ta billeder og speiler ned av veggene for at de ikke skulde falde ned og slaa sig istykker. Da det ved tidligere kjendelser var avgjort, at jernbanen fik medhold i sin opfatning og da Abrahamsen ikke agtet at inklade sig paa nogen høiesteretssak herom, saa han sig motstrøbende henvist til at motta jernbanens forslag omend han fandt det høist urimelig under hensyn- tagen til hans hus beliggenhet, da jernbanen ikke vilde erkjende sig som forvolder av den paastaaede skade.

Fangen bemærket, at jernbanens tunnel og tverslag ikke berørte denne eiendom. Komparenten skulde ikke indgaa paa nogen detaljeret imøte- gaaelse av indstevntes paastande. Jernbanens holdning hertil fremgik av forutsetningerne. Disse var avfattet efter forslag av avdelings- ingeniør Lund, hvorfor komparenten maatte benegte det av sakfører Ferslew i denne forbindelse anførte.

T a x t :

Erstatning Kr. 300,-
tre hundre kroner.

Fangen bad derefter saken utsat til fortsat behandling imorgen.

I henhold til det anførte blev

E r a g t e t :

Saken utstaar til fortsat behandling imorgen eftermiddag,
kl. 4.

Retten hævet.

P. Nørum.
edsv.

Jacob Gisholt. H. Jeremiassen. Jonas Stavdal. Peder Helgen.

Aar 1918 den 31te Januar fortsattes den ~~162~~
fra igaar utsatte sak no. 162/1917 - eftertaxter for Bratsbergbanen

under samme administrator og med de samme skjønsmænd som igaar. Varamanden lensmand Lunde møtte likesaa.

H v o r d a : for jernbanen møtte de samme som igaar.

T a x t no. 142, Matr.no. 47, i Nedre Elvegate, eler Kristian Olsen, møtte under befaringen ved sønnen og sakfører Grini, idag ved sakfører Grini.

Fangen: Jernbanen medgaar paa at erstatte for mulig vandtilsig i kjælderen, der paastaas at være kommet under jernbanens ombygning. Likeledes vil jernbanen ersatte for ulemper ved vanskeliggjort adkomst ved lerflom fra jernbanens skraaning i anlægstiden.

Grini bemærket, at der i forudsætningerne intet var nævnt om erstatning for mulig ulemper ved at rummet mellem bygningen og jernbanelegemet lettere vilde fyldes med sne, likesom heller ikke ulemper i det heletat ved at jernbanelegemet var forhøiet. Han imødesaa nærmere besked om disse punkter.

Fangen besvarte forespørgselen med saadan bemærkning: De grundeiere, som ikke direkte berøres av jernbanelinjen, har efter jernbanens opfatning ikke krav paa erstatning for andet end direkte materiel skade som er paaført deres eiendom. Den rene ulempe ved at jernbanen til-danner sin egen eiendom saaledes som her ved forhøielse av linjegrunden, har ikke grundeieren noget krav paa at faa erstattet efter norsk ret. I sakfører Grinis tilførsel gik komparenten ogsaa ut fra laa et krav paa erstatning for ulemper som følge av jernbanens drift under de nu forandrede forhold. Forholdet kan udelukkende bedømmes ut fra nabolovens bestemmelser og blir at avgjøre av den ret, som alene kan bedømme naboloven. Her maa endnu sees hen til at dette taxtno. og taxtno. 143 ikke skal være jernbanens naboer, hvorimot det efter kartforretninger oplyses Bloms bo at være grundeier paa en mindre bredde grund mellem disse eiendomme og jernbanelegemet. Det er ikke paavist noget som sandsynliggjør at jernbanen har gaaet utenfor sin egen grund.

Grini benægtet Fangens bemærkning om at taxtnummeret ikke var jernbanens nabo. Taxtnummeret har en uomdisputerlig ret til adkomstvei til sit hus. Blir denne vei paa nogen maate skadet av jernbanen, tilkommer han erstatning. En saadan har han ogsaa krav paa i enhver

henseende, forsaavidt hans eiendom forøvrig maatte paaføres nogen skade. Da han agtet at nedlægge paastand i overensstemmelse hermed, maatte han begjære rettens befaring av aastedet for at skjøn kunde finde sted. Foreløbig skulde han indskrænke sig hertil og forbeholdt senere at komme tilbake til saken.

Fangen maatte fastholde at man ikke efter vor ret har noget grundlag for at kræve erstatning for ikke materiel skade som er en følge av eller som paastaaes forvoldt ved at en habo tildanner sin tomt for eget bruk. Her var endnu ikke godtgjort om vedkommende grundeier var nabo, men komparenten skulde ikke legge større vægt paa dette punkt. Her var ingen expropriation foretat, og da kunde ~~ikke~~ i værste fald for jernbanen ikke saken avgjøres av nærværende ret. Spøragsmaalet blir nemlig helt ut at avgjøre efter nabolovens og efter denne har grundeieren kun krav paa erstatning saafremt de paaføres upaaregnelige eller usædvanlige ulemper paa grund av de i heromhandlede lovbestemmelse specielt nævnte "klager".

Grini: Paa foranledning opplyser sakfører Ferslew som representant for Bloms bo, at grundeieren under enhver omstændighet har dispositionsretten til den grund, som ligger mellem hans hus og jernbanelinjen.

E r a g t e t :

Twisten optages.
Administrator derefter avsa saadan

K j e n d e l s e :

Under behandlingen av nærværende taxtnummer har grundeieren v/. sakfører Grini begjæret saken utsat til befaring av aastedet for at skjøn kunde finde sted til bestemmelse av den grundeieren tilkommende erstatning, idet grundeieren paastaar saadan fordi jernbanen har forholdet jernbanelegemet. Jernbanens sakfører har hertil bemærket, at grundeieren ikke er jernbanens nabo eller at han i det heletat ikke har krav paa nogen erstatning herfor. Nærværende ret er ikke kompetent til at avgjøre spøragsmaalet om erstatningspligten, som maa løses efter nabolovens bestemmelser.

Retten skulde bemærke: Det spøragsmaal som efter parternes procedure foreligger til avgjørelse er, hvorvidt nærværende ret er kompetent til at avgjøre det av grundeieren reiste kravs berettigel-

se. For sin avgjørelse fandt administrator det unødvendig at løse spørqsmaalet, om hvorvidt grundeieren kunde betragtes som nabo i forhold til jernbanen. Kravet er nemlig ikke av den art som staar i direkte og umiddelbar forbindelse med expropriationens gjennomførelse, idet der ikke blir fratat grundeieren nogen ting eller Rettighet. Grundeieren ~~f~~ kan i nærværende tilfælde ikke opfattes som expropriatus. Det retslige grundlag for kravet kan derfor ikke avgjøres av nærværende ret, og en konsekvens herav er da ogsaa at den av grundeieren paa den givne begrundelse fremsatte begjæring om utsættelse ikke kan tages tilfølge, idet det forøvrig ikke er oplyst noget som begrunder begjæringen.

Thi eragtes :

Den av sakfø^rer Grini fremsatte begjæring om aastedsbefering tages ikke tilfølge.

Grini bemærket derefter, at da grundeieren ifølge den avsagte kjendelse ikke var at betragte som en expropriatus saa maatte han erklære, at han var uforstaaende overfor spørqsmaalet om med hvilken hjemmel nærværende forretning avholdtes. Han maatte derfor nedlægge indsigelse mot at et skjøn som ikke hadde nogensomhelst hjemmel - efter rettens avgjørelse - blev fremmet.

Fangen: Det er gjennemgaaende og ialfald med faa undtagelser gaaet til indstevning av grundeiere, som selv har begjæret sig indstevnt. Efter vedkommende avdelingsingeniørs oplysning var det samme tilfælde her. Saken maa anskues helt praktisk. Naar de her nævnte grundeiere hadde forlangt taxt over paastaaet skade, saa var dette i og for sig uten sammenheng med spørqsmaalet om, hvorvidt de kunde anskues som expropriati. Komparenten skulde ikke insistere~~f~~ paa, at nogen taxt blev avgit, men hadde allikevel interesse av at se avsigelse fremmet, idet - hvis grundeieren ønsket det - spørqsmaalet om taxtens retslige verdi senere fik faa sin avgjørelse.

Subsidiært vilde kun bli fremholdt, at naar grundeierne nægtet enhver taxt og retten gav indstevntes sakfører medhold, saa maatte ikke tapes avsyne at jernbanen dermed blev nægtet enhver causalforbindelse mellem de paastaaede, i forutsetningerne til uttryk komne skader. Forutsetningernes grundlag var udelukkende hensigtsmæssighetshensyn.

Grini: Det er urigtig naar det er anført at han nægter taxt. Derimot er det noget andet, at hans part ikke kunde samtykke i at faa taxt fremmet, for en ret, som selv erklærte sig inhabil og inkompetent.

Fangen: Jernbanen har ved opsætningen av forudsætninger erklæret sig villig til at erstatte den sum, hvortil skjønsmændene ansætter de i samme nævnte skader. Men da er forudsætningen at de spørgsmaal er ute av verden. Likesaa har grundeieren forsaavidt angaar forudsætningerne adgang til overskjøn. Sakfører Grini har ikke tidligere været i tvil om, at hvad jernbanen erkjender av skade er forbindende for jernbanen. Han henviste forevrig til sin tidligere bemærkning, idet han paapekte, at der til de opstillede forudsætninger intet forbehold eller betingelser var tilsat.

Administrator bemærket, at han i tidligere tilfælder av lignende beskaffenhet hadde forelagt skjønsmændene de av jernbanen opsatte forudsætninger til afgivelse av taxt naar grundeieren ikke har protesteret. I nærværende tilfælde har grundeieren imidlertid erklæret at han ikke samtykker i nogen taxt naar retten selv har erklæret sig ~~inhabil~~ inkompetent og inhabil. Administrator skulde i den anledning bemærke, at hans kjendelse kun gik ut paa, at der for nærværende taxtnummers vedkommende ikke var oplyst at foreligge spørgsmaal som nærværende rets bestyrer var kompetent til at avgjøre. Naar grundeieren indtok holdning som skeet kunde administrator imidlertid ikke ut fra sin opfatning av rettens forhold til nærværende taxtnummer paalægge skjønsmændene nogen pligt til at avgi taxt.

E r a g t e t :

Skjønsmændene avkræves ikke taxt paa grundlag av de av jernbanen opstillede forudsætninger.

T a x t no. 143, Matr.no. 49, Nedre Elvegate, eier H. Halvorsens Enke, møtte under befaringen personlig, ved søn og ved sakfører Grini, idag ved søn og ved sakfører Grini.

Fangen: Jernbanen medgaar (o.s.v. som taxt no. 142)

Grini: bemærket, at der (o.s.v. som taxt no. 142)

Fangen: besvarte (o.s.v. som taxt no. 142)

Grini benægtet Fangens bemærkning (o.s.v. som taxt no. 142)

Fangen måtte fastholde (o.s.v. som taxt no. 142)

Grini: Paa foranledning (o.s.v. som taxt no. 142)

E r a g t e t :

Tvisten optages.

Administrator avsa derefter saadan

K j e n d e l s e :

Under behandlingen av (o.s.v. som taxt no. 142)

T h i e r a g t e s :

Den av sakfører Grini fremsatte begjæring om aastedsbefaring tages ikke tilfølg.

Grini bemærket derefter (o.s.v. som taxt no. 142)

Fangen: Det er gjennemgaaende (o.s.v. som taxt no. 142)

Grini: Det er urigtig (o.s.v. som taxt no. 142)

Fangen: Jernbanen har ved opsætningen (o.s.v. som taxt no. 142)

Administrator bemærket, at han (o.s.v. som taxt no. 142)

E r a g t e t :

Skjønsmændene avkræves ikke taxt paa grundlag av de av jernbanen opstillede forudsætninger.

T a x t n o. 160, Gaards no. 60 br.no. 48 av Bergsland, "Bergli", tilhørende Bogholder Nils Hobæk møtte under befaringen ved sakfører Sunde.

Fangen: Forudsætning : ved adkomst til eiendommen Erstatning for ulemper^{VI} anlægstiden, indbefattet erstatning for mulig ulempe ved planovergangen. Planovergangen ca: 3681 lukkes ikke av jernbanen før den paatænkte kommunale regulering over Bergsland er gennemført.

Sunde: Eieren har oplyst at veien er omlagt. Er dette tilfælde, og omlægningen ikke er skeet paa jernbanens grund - gaar eieren ut fra, at der nu sikres ham den fornødne ret til fremkomst.

Fangen: Dette taxtnummer og de to følgende taxtnummere har ifølge sine skjøter - forevist komparenten av sakfører Sunde - fra sin hjemmelmand erhvervet fremkomst til sine huse. Jernbanens planovergang og grundstykket østenfor (til venstre for jernbanelinjen) tilsikrer eieren fortsat fri fremkomst, idet omlægningen kun berører veien for planovergangen, hvilket saavidt angaar strækningen nærmest ^{VI}grundstykket tilhører jernbanen ifølge expropriationsforretningen i 1914. Omlægningen er da den, at

veien er flyttet ca: 20 meter nord~~en~~for hvor den tidligere fremkomst-
vei gik.

T a x t :

Erstatning

Kr. 100,-

et hundre kroner.

T a x t no. 161, Gaardsno. ⁶⁰ bruks no. ⁴⁹ utskilt fra Bergsland, eier
Frithjof Johannesen, møtte under befaringen ved sakfører Sunde.

Fangen: Forutsætning: Erstatning (o.s.v. som taxt no. 160)

Sunde: Eieren har (o.s.v. som taxt no. 160)

Fangen: Dette taxtno. (o.s.v. som taxt no. 160)

T a x t :

Erstatning

Kr. 100,-

et hundrede kroner.

T a x t no. 162, Gaards no. ⁶⁰ bruks no. ⁵⁶ utskilt fra Bergsland,
tilhørende Johannes Holmberg, møtte under befaringen ved sakfører
Sunde.

Fangen:

Forutsætning:

Erstatning (o.s.v. som taxt no. 160)

Sunde: Eieren har (o.s.v. som taxt no. 160)

T a x t :

Erstatning

Kr. 100,00

et hundrede kroner.

T a x t no. 163, Matr.no. 38 Hans Hauensgate, eier Marie Andersen
Løberg, møtte under befaringen personlig og idag.

Fangen: Erstatning for skade ved stikning og for arbeide ellers over
grunden ved tunnelarbeidet (tverslaget)

T a x t :

Erstatning

Kr. 50,00

femti kroner.

T a x t no. 164, Matr.no. 5 Adjunkt Arentzgate, tilhørende over-
retssakfører Ferslew, møtte under befaringen personlig.

Ferslew bemerket, at han under befaringen hadde paavist den skade, som
jernbanen hadde forårsaget ved skytning: Grundmuren var sprukket

paa flere steder, bryggepande, likeledes, flere brandmure og murvægge i 2^e etage var ogsaa sprukne, verandagulvet var sprukket og vand derved trængt gjennom gulvet og bevirket at pudsen i verandataget i 1ste etage var faldt av, tapetet i soveværelset hadde slaaet skrukker og listerne løsnet. For at faa verandagulvet tæt for vand, hadde komparenten netop maattet koste asphaltbelæg, som var betalt med kr. 220,- Han forventet skjøn avgivet over skaden, idet han bemærket, at et mens skytningen paagik innsat vindu var gaat tvers over som følge av skytningen.

Fangen: Jernbanen bemægter at være skadeforvolder, baade likeoverfor skade paa mure som foranden skade. At nogen taxt avgiven i foreliggende tilfælde var av liten interesse for jernbanen, idet det for jernbanen gjælder om er at faa taxt i alle tilfælde hvor jernbanen maa antages at ha skyld i skaden og saaledes være erstatningspliktig, mens alle andre tilfælde burde holdes utenfor. Hermed er intet andet sagt end, at jernbanen ved bedømmelsen av grundeierens krav ikke vil anse det helt udelukket at jernbaneanlægget kanske kan ha forvoldt endel skade. Dette gjælder da særlig de taxtnummere der direkte berøres av jernbanearbeidet. Men noget saadant hensyn overfor nærværende begjæring foreligger ikke. Komparenten henviste til sine tidligere betragtninger over karakteren av nærværende forretning og sluttet med at benægte sakfører Ferslews krav om at faa avgivet taxt over omhandlede skade.

Ferslew bemærket, at han uten at ha anmodet herom av jernbanen var blit indstevnt til expropriationsforretning under henvisning til jernbaneloven og expropriationsloven. Det var fra jernbanens side før stevningen fuldt paa det rene hvad skaden gjaldt. Naar jernbanen nu benægtet at være aarsag til den paastaaede skade maatte komparenten begjære saken utsat en passende tid til foretagelse paa aastedet, hvorunder det var hans agt ved vidner at søke oplyst aarsaksforholdet for derefter paa grundlag av skjønsuttalelse at søke rettens avgjørelse herfor, cfr. lov 10/5-1860 § 2.

Fangen: Sakfører Ferslew er ikke expropriatus. Uten at han selv hadde underrettet jernbanen om paastaaede skader vilde ingen indstevning ha fundet sted. Selvfølgelig ligger der i stevningen ikke andet end en imøtekommelse hvorved det under forretningen ved selvsyn vilde

søkes bragt paa det rene, om sakfører Ferslews paastande kunde medføre at jernbanen vilde opgjøre en skade som den vilde forutsætte at være skyld i.

Ferslew bemærket hertil^l, at han efter stevningen maatte betragte sig som expropriatus. Man stevner ikke folk i sin almindelighet til expropriationsforretninger uten at man har nogen mening med det, og jernbanens ingeniør Bye hadde flere gange ved selvsyn havt anledning til at se skaden, da den blev paaklaget. Jernbanen har imidlertid opholdt komparenten nu i aarevis under henvisning til efterfølgende skjøn og maatte komparenten ta ethvert forbehold i den anledning om tiden skulde ha bevirket at vanskeliggjøre bevisets stilling. Komparenten beklaget at jernbanens daværende representant Bye, med hvem komparenten hadde konfereret, ikke var tilstede under nærværende forretning. Fangen var fuldstændig ubekjendt med sakfører Ferslews uttalelser angaaende ingeniør Bye, og kunde saaledes ikke ta standpunkt til disse. ~~Sev~~følgelig er nærværende indstevnte ikke at betragte som expropriatus, likesom de reiste retskrav ingen forbindelse har med nogen expropriation.

Ferslew benægtet denne tilførsel. Naar den paastaaede skade skyldtes gjennomførelse av expropriationen gik det ikke an at benægte expropriationsrettens ret til at fastsætte erstatningen.

E r a g t e t :

Twisten optages.

Sunde bemærket, at han bl.a. møtte for Anders Isaksen, T.O. Frogner, Samuel Johansen og Karl Landgraff, der alle var stevnet. Forsaavidt retten maatte være av den opfatning ~~at~~ at den var inkompetent til at avgi retslig bindende skjøn, og at følgelig forretningen for disse parters vedkommende maatte avvises ~~paastod~~ komparenten dem tilkjendt kost og tæring hos jernbanen.

Fangen bad omkostningsspørgsmaalet saavel for paastanden om kost og tæring som omkostningerne i det hele utsat for jernbanens sakfører til et senere retsmøte.

Administrator bemærket, at da flere av de under saken møtende sakførere nu ikke var tilstede, fandt han at spørgsmaalet om omkostningsansvar for jernbanen i sin helhet bør utsættes til et senere retsmøte, hvortil sakførererne blir at indvarsle, idet det forut-

sættes, at de inden dette retsmøte har nærmere skriftlig fremhævet sine parters hergjældende krav saafremt ikke dette allerede er gjort.

E r a g t e t :

Omkostningsspørgsmaalet utstaar til atterforetagelse paa Skiens raadhus den 7ⁿ februar kl. 11 form.

Fangen begjærte de faa ikke færdigbehandlede taxtnummere utsat til lørdag førstkomende til behandling i forbindelse med utsat tvist, vedk. taxt no. 42.

I henhold til det anførte blev

E r a g t e t :

Saken utstaar til foretagelse paa Skiens raadhus lørdag den 2ⁿ februar førstk. kl. 12 middag.

Fangen bad videre taxt no. 114 utsat til 2ⁿ februar førstk. til avsigelse av fravigelseskjendelse.

E r a g t e t :

Saken utstaar til foretagelse paa Skiens raadhus lørdag 2ⁿ februar førstk. kl. 12 middag.

Skjømændene erklærte, at de for de underforretningen avgivne skjøn og taxters vedkommende hadde avsagt disse efter bedste skjøn og overbe^{vis}ning i henhold til sin tidligere avlagte ed. Den samme erklæring avgav varamanden lensmand Lunde forsaavidt angik de skjøn og tax^ter som han hadde deltat i.

Retten høvet.

P. Nærum.
edsv.

Jacob Gisholt. Peder Helgen. H. Jeremiassen. Simon Lunde.

Jonas Stavdal.

Aar 1918 den 2ⁿ februar blev ekstraret sat paa Skiens raadhus administreret av byfogdens edsvorne fuldmægtig cand. jur. P. Nærum i overvær av undertegnede retsvidner.

H v o r d a : foretokes sak no. 162/1917 :

E f t e r t a k s t e r for Bratsbergbanen inden Skiens by.

forsaavidt efterstaaende takstno. angaar :

T a k s t no. 114, Hans Hauensgate no. 40, bankchef Lars Sogn.

For jernbanens hovedstyre møtte avdelingsingeniør Rønning og advokat

Annæus Schjødt v/. overretssakfører Fangen. Sidstnævnte begjærte fravigelseskjendelse avsagt i anledning av expropriation av ret til tunnel og tverslag under denne eiendom. Da besiddelsestagelse allerede hadde fundet sted, fandt komparenten nogen egentlig fravigelseskjendelse unødvendig, naar bare selve retten til tunnellen blir fastslaat.

Administrator derefter avsa saadan

k j e n d e l s e :

I henhold til det fremlagte og passerte kjendes styrelsen for Norges statsbaner med hjemmel i loven berettiget til ret til jernbanetunnel og tverslag og til at trafikere disse, forsaavidt nærværende under takstno. 114 behandlede eiendom matr.no. 40 til Hans Hauensgate i Skien angaar.

Takst no. 42 (Gjerpen) Eier a/s Nylønde.

Fangen bemærket, at avhjemlingen forøvrig i Skien nu var avsluttet. Komparenten hadde tænkt at fremkomme med nogen skriftlige bemærkninger idag, hvad han imidlertid paa grund av andet presserende arbeide ved jernbaneskjønnen idag hadde været forhindret fra. Det var ~~de~~ forøvrig indstevnte, der hadde at godtgjøre, at han tilkom nogen yderligere erstatning, og jernbanen burde derfor ha ret til at avvente en nærmere formuleret redegjørelse fra indstevntes side. Indstevnte hadde ogsaa byttet retsfuldmægtig siden expropriationsskjønnen, saa jernbanen endnu mere maatte vide, hvad eller hvori manglerne ved den tidligere forretning laa, men naar indstevnte bestred, at der ved ^{den} tidligere expropriationsforretning skulde være tat tilbørlig hensyn til hans tarv, maatte jernbanen være berettiget til at se hans redegjørelse herfor. Altsaa indstevnte har at godtgjøre at det tidligere til retsboken tilførte angaaende expropriationen ikke rummer ogsaa det krav, der er fremsat under nærværende forretning.

Som et yderligere hovedmoment mot indstevntes paastand gjorde jernbanen gjældende, at enhver eventuel indsigelse, indstevnte hadde at gjøre gjældende mot forretningen av 1914 nu var avskaaret. Naar jernbanen hadde medgaat paa at høre skjønsmændenes uttalelser, saa laa selvfølgelig deri kun det, at saafremt skjønsmændene nu kunde avgi nogen uttalelse om, hvorvidt de under expropriationsforretningen hadde

tat hensyn til sækningen av de heromhandlede regulerte gater og de nu besvarte dette bekræftende, gik man ut fra, at yderligere procedurer skulde bli unødvendig.

For a/s Nylænde møtte selskapets bestyrer Aasmund Norgaard og med ham sakfører Sunde. Den sidste maatte under foreløbig benægtelse av motpartens tilførsel begjære saken utsat til imøtegaelse med videre i ca: 3 uker.

I henhold til det anførte blev

E r a g t e t :

Twisten utstaar for indstevnte til atterforetagelse paa Skiens raadhus lørdag den 23° ds. kl. 12 middag. (forbehold pag. 196)

Takstnummer 89, kjøbmand Ordning; takstno. 90 Aasmund Norgaard og takstno. 92 fru Hobæk utstaar til foretagelse paa Skiens raadhus til 7° ds. kl. 12.

Retten hævet.

P. Nærum.
edsv.

Johannes Kjær.

Halvor Lyngaas.

Aar 1918 den 7° februar blev ekstraret sat paa Skiens raadhus administreret av byfogdens edsvorne fuldmægtig cand. jur. P. Nærum i overvær av undertegnede retsvidner.

H v o r d a : foretokes utsat sak no. 162/1917 :

E f t e r t a k s t e r for Bratsbergbanen inden Skiens by.

Fangen bad takstno. 89, 90 og 92 i paavente ~~**~~ takst i Porsgrund utsat til 23° ds. idet han forbeholdt sig ret til anticipation, saafremt det skulde vise sig nødvendig .

Skjelbred og Sunde tilstede.

I henhold til det anførte blev

E r a g t e t :

Takstno. 89, 90 og 92 utstaar til atterforetagelse paa Skiens raadhus den 23° ds. kl. 12 middag.

Administrator fremla :

1) skrivelse fra overretssakfører Larsen til byfogden i Skien av 28° januar d.a.

2) do. fra overretssakfører Ferslew til do. av 6° ds.

(Sakf. Larsens skrivelse indtages, saalydende :)

Overretssagfører Gustav Larsen

M.N.S.
S k i e n.

Skien den 28ⁿ januar 1918.

Hr. Byfogden i Skien.

Da der nu under 24ⁿ ds. er afsagt taxt for de 7 grundeiere, som jeg har repræsenteret under det nu paagaende jernbaneskjøn tør jeg forvente mine Parter tilkjendt Sagsomkostninger med Sallærer til mig for Retshjælp, i hvilken Anledning jeg skal faa Lov at oplyse følgende :

I juni 1914 engageret af

- 1) Hans Engebretsen, Mat. 14 Frognerveien,
- 2) Hilda Christ^tensen, Mat. 2 Kallemsgd.
- 3) Gunder Christensen, " 4 do.
- 4) Christian Christensens Enke M. 8 do.

for Erstatning for Skade paa huse m.v. og særlig for egenmægtig udbo- ring af Tunnel under Eiendommen uden Varsel og Stevning tilskrev jeg Anlægget om sagen den 21ⁿ juni 1915 og Arbejdsdepartementet gennem Amtet 24ⁿ august 1915 og jernbanernes Hovedstyre om samme og med krav paa Expropriation 3ⁿ februar 1916.

Den 29ⁿ Mai 1916 endvidere engageret af

- 5) Lokomotivfører Thuve, Eier af N. 14 i Kallemsgd. og
- 6) omtrent samtidig af Olau^sd Isaksen Eier af No. 14 ditto.

I juni Md. forhandlet med Anlægskontoret og 28/6-16 tilskr. Anlægsingeniør Lund.

Da der imidlertid fremdeles ingen Skjønnsforretning blev be- rammet eller afholdt, tog jeg dette Spørgsmaal op igjen med mundtlige Forhandlinger, men fremdeles uden Resultat indtil 8 - 11ⁿ Septbr., da der blev lovet Taxtafholdelse sidst i Oktb. eller først i Novbr, men rigtignok først paabegyndt sidste dage af November.

1917 Novbr. 26 et Par Timers konferance med mine 6 Parter.

- " 27 og 28ⁿ udfærdiget Indlæg for disse, fremlagt
- " 29ⁿ. i Retten, hvor jeg samme Dag mødte ogsaa for Bygmester A. Fare som Eier af Kallemsgd. 6.

Skjønnen udsat til Befaring.

Decbr. 12ⁿ mødt for mine 7 Parter under aastedsbefaring ~~fra~~ fra kl. 11 - 1 og 2 - 4½.

Procedyren udsat videre.

1915 Jan. 24 fra Kl. 5 - 10 Aften mødt under videre Procedyre - hvor-
til anvendt $\frac{1}{2}$ Dags Forberedelse - og Taxtafsigelsen.

" Jan. 25 underrettet mine Parter om Taxtafsigelsen.

Mine Udlæg har udgjort til Porto og 1 Telegram til Jernbanernes Ho-
vedstyre Kr. 2,70 som forventes medtaget i Omkostningerne.

Ærbødigst

Gustav Larsen.

Freml. 7/2-1918.

P. Nørum.
edsv.

(Sakf. Ferslews skrivelse indtages, saalydende :)

Overretssakfører Christoffer Ferslew
M.N.S.

Skien den 6^e Februar 1918.

Herr Byfogden i

S k i e n.

Herved tillater jeg mig at fremlægge opgave over mit arbeide
som sakfører for forskellige grundeiere ved Jernbaneskjønet

1917

- novbr. 29 mødt ved inkaminationen
- decbr. 10 mødt efter indkaldelse under befaring fra 9-10 og 3-5
- 11 likesaa fra 10-11
- 14 do. " 1 - 2
- 17 do. " $9\frac{1}{2}$ - 11
- 21 do. " $9\frac{1}{2}$ - 11
- Jan. 15 mødt efter indkaldelse ved afhjemlingen fra 5- $7\frac{1}{2}$
- 16 likesaa fra $6\frac{1}{2}$ - $7\frac{3}{4}$
- 17 Do. " $5\frac{1}{2}$ - 9
- 18 Do. " 5- $9\frac{1}{4}$
- 22 Do. " 5- $6\frac{1}{2}$
- 26 Do. " 4- $5\frac{1}{2}$
- 29 Do. " $12\frac{1}{2}$ - 3 og 5- $6\frac{1}{2}$
- 30 Do. " $6\frac{1}{2}$ - $8\frac{1}{2}$
- 31 Do. " $5\frac{1}{2}$ - $8\frac{1}{2}$

Jeg har mødt for følgende: H.P. Eivindson, B.H. Schrøder,

Fru Næssfeldt, O.P. Abrahamsen, lods Helgesen, Bankchef Sogn, og

Edv. Blomkvist og desuten ved afhjemlingen for Edw. Fafror og ser-
sjant Th. Dahlen.

Det bemerkes, at man ikke kunde vite for hvem man afgav mø-
te ved tilsigelsen da der blev nævnt en flerhet af de indstevnte.

For Schrøders, Blomkvists og Th. Dahlen's vedkommende paa-
staaes saken afvist og de indst. tilkjendt kost og tæring. Før møte
for de andre paa staaes tilkjendt omkostninger, der kan tilkjendes un-
dertegnede direkte.

Det bemerkes, at min tid paa grund af skjønnene har været
beslaglagt ogsaa utenfor ovennævnte tider med konferancer og fordi
man stadig maatte være forberedt paa at kunne møte med kort varsel.

Nærværende skrivelse bedes fremlagt ved afslutningen af
jernbaneskjønnene imorgen.

Ærbødigst

Christofer Ferslew.

Freml. 7/2-1918.

P. Nærum.
edsv.

Skjelbred fremla sin skrivelse til byfogden i Skien av 6te ds. vedkom-
mende omkostningerne, hvorhos ~~g~~ han tilføiet, at han maatte forbe-
holde sig at fremkomme med tilløgsopgave forsaavidt angik de takstno.
som ikke var færdige.

(Skrivelsen indtages, saalydende :)

Overretssagfører
Lars Skjelbred.
M.N.S.

Skien, den 6 februar 1918.

Herr. B y f o g d e n i
Skien.

Jernbanetaxter i Skien.

Jeg tillater mig herved at paastaa mine parter tilkjendt
erstatning for utløg til juridisk assistance i anledning taxterne og
de dermed forbundne forberedende arbeide. Jeg har mødt for kaptein
Johan Grøn, kjøbmand Thomas Thorsen, Hans Eriksen, Karl Heisholt,
vognmand Svan, brukseier Hans Larsen, Ole O. Røeland, Johan Johnsen,
I. S. Ordning og kjøbmand P. Pettersen.

Den mine parter tilkommende erstatning kan tilkjendes mig
i en samlet sum som salær.

I anledning beløpets størrelse bemerkes, at jeg har anvendt ialt med forberedende arbeide foreløbig befaring, konferancer m.v. mindst 6 dage paa disse taxter.

For Johan Johnsen og P. Pettersen er taxterne ikke fremmet. Jeg vet ikke, hvad jernbanen mener med det. Hvis det er meningen at man skal innskranke sig til den stedfundne befaring, var det kanske formelt rigtigst, at taxterne blev avvist og omkostningerne git i form av kost og tæring. Men formen kan jo forsaavidt bli det samme.

Erbødigst

Lars Skjelbred.

Freml. 7/2-1918.

P. Nørum.
edsv.

Sunde fremla sin skrivelse til byfogden av 5^e ds. og gjorde samme forbehold som Skjelbred med hensyn til de ikke færdigbehandlede takstno. (Skrivelsen indtages, saalydende :)

Herr byfogden,
Skien.

Bratsbergbanen.

Jernbaneskjønnen.

Jeg har møtt for følgende :

- I. 1) Taxtno. 10, Skomaker Kjøslner,
- 2) " 42, a/s Nylændet,
- 3) " 43, maler Møller,
- 4) " 48, Kristen Jansen,
- 5) " 49, skomaker Eriksen,
- 6) " 50, Halvor Fjeldalen,
- 7) " 73, fru Venstøp,
- 8) " 92, fru Hobæk,
- 9) " 94, Kristen Pedersen,
- 10) " 95, Hans Tollefsen¹
- 11) " 97, Hans Gøberg,
- 12) " 98, maler Lund,
- 13) " 106, Paulsen og Tollefsen,
- 14) " 117, fru Ingeborg Halvorsen,
- 15) " 118, - " - " -
- 16) " 120, Otto Hansen,

- 17) Taxtno. 151, Christian Nilsen,
- 18) " 160, Nils Hobæk,
- 20) " 161, Fritjof Johannesen og
- 21) " 162, Johs. Holmberg.

Disse parter maa jeg paastaa tilkjendt erstatning^{for} utlæg til sakførerhjælp.

Endvidere ~~†~~ har jeg møtt for :

1) Anders Isaksen, 2) H.O. Frogner, 3) Samuel Johannesen, 4) Karl Landgraff, 5) skomaker Helberg, 6) ingeniør Holte og 7) blikkenslager Nome, som er indstevnt, fordi de har paastaat, at der under jernbanearbeidet er paaført deres eiendomme skade, som jernbanen pligter at erstatte, men taxter er ikke avgit, idet jernbanen har gjort gjældende, at expropriationsretten ikke er kompetent til at avgjøre spørsmåal av den art. Er det rigtig, maa retten ex officio avvise saken, og er det ikke rigtig, maa retten ogsaa avvise den, idet jernbanen ikke har ~~deduceret~~ den eller fremmet ^{de} den til taxt. I forbindelse med avvisningen paastaas mine heromhandlede parter tilkjendt kost og tæring.

Angaaende ~~mît~~ arbeide skal jeg oplyse, at jeg har været tilstede i 11 retsmøter, hvorav flere meget lange, og at jeg har deltat i befaringen i 6 å 7 dage. Hertil kommer en masse konferanser før og under skjønnet. I det hele har jeg været optat minst 3 uker.

Mine parter har samtykket, at omkostningerne kan tilkjendes mig som salær.

Skien, 5ⁿ februar 1918.

Ærbødigst

Johannes Sunde.

Freml. 7/2-1918.

P. Nørum.
edsv.

Aanesen v/. Eriksen henviste forsaavidt omkostningerne angik til sit tidligere under de forskjellige takstnummere anførte, idet han ~~tilføjet~~ bemærket, at hans parter samtykket i, at omkostningerne i tilfælde tilkjendes ham som salær.

Grini bad de grundeiere, for hvem han hadde møtt, tilkjendt erstatning for utlæg til juridisk assistance, hvilken erstatning han med grundeierernes samtykke bad sig tilkjendt som salær. Grundeierne var opgit ved skjønnets inkammination. Hans arbeide hadde alt i alt medtat 3 á 4 dage. Han fandt at burde bemærke, at forsaavidt angik Skiens Kommune og bakhandler Erik St. Nilssen, hos hvilken sidste der ogsaa hadde fundet befaring sted, saa hadde han ~~endnu~~ ikke seet eller befaret til nogetslags skjøn. Hvorvidt derfor skjønnet for disses vedkommende maatte avvises og erstatningen derfor gives i form av kost og tæring, overlot han til rettens avgjørelse.

Fangen bemærket, at han var uten kjendskap til det av sakførerene i skrivelser fremlagt idag samt de forevrig tilførte. Komparenten fandt det ikke ^{beli}ellig mundtlig at imøtegeaa de indstevnte sakførere, hvorfor han for at faa anledning til mulige motforestillinger, begjærte saken overført til bytinget og utsat til 15" ds.

Mulig møtende indstevnte paraabtes, men ingen møtte.

I henhold til det anførte blev

E r a g t e t :

Saken overføres til bytinget og utstaar for jernbanen til 15" ds.

(De idag fremlagte 4 skrivelser samt stevningen lev. Fangen)

Retten hævet.

P. Nørum.
edsv.

Johs. Hagen.

Halvor Lyngaas.

Aar 1918 den 15" februar blev det almindelige bything avholdt paa Skiens raadhus under administration av byfoged Kintzell Frøstrup og under medbetjening av de tilsagte, mandtalsførte retsvidner fruene Gunvor Holm og Marie Larsen, begge nu edfæstet som saadanne.

H v o r d a : foretoges utsat expropriationssak 162/1917 :

B r a t s b e r g b a n e n

mot

Forskjellige G r u n d e i e r e .

Skjelbred begjærte efter anmodning fra Fangen omkostningsspørgsmaalet

utsat for exproprianten i 8 dage paa grund av Fangens sygdom.

Ferslew tilstede.

Aanesen v/. Eriksen fremla paa vegne av fru Emilie Larsen skrivelse av 14^a ds. med 1 bilg .

(Skrivelsen indtages, saalydende :)

H ø i s t e r e t s a d v o k a t A r t h u r A a n e s e n .
M.N.S.

Skien, den 14^a februar 1918.

Herr Byfogden i
Skien.
.....

Som det vil fremgaa av vedlagte stevning blev fru Emilie Larsen av jernbanens sakfører stevnet til ekspropriationsforretning og takster.

Da der imidlertid endnu ikke er blit fremmet noget skjøn eller takst for hendes vedkommende, og da der, saavidt jeg har forstaat jernbanens sakfører, heller ikke vil bli fremmet noget saadant, maa jeg paa indst.s vegne paastaa skjønnet eller taksten avvist og hende tilkjendt kost og tæring.

Det bemerkes, at da stevningen foranlediget hendes henvendelse til mig som sakfører, har den paaført hende direkte utlæg, idet jeg som hendes sakfører har avgit møte under den foretagne befarings av eiendommen, likesom ogsaa forevrigt gjentagne har mødt forgjæves og hat arbeide i den anledning.

Ærbødigst

Advokat Arthur Aanesen.

Gunnar Eriksen.
O.R.sakf.

1 bilag.

Fremlagt i Skiens Byret den 15/2-1918.

Kintzell Frøstrup.

(Bilag indtages, saalydende :)

Gjenpart.

Jernbaneanløggenes sakfører.

Kristiania den 16^a novbr. 1917.

(Advokat Annæus Schjødt)

E k s p r o p r i a t i o n s s t e v n i n g .

Til erhvervelse av den fornødne grund (o.s.v. se aktens

pag 1 og 2)

- - - - -
- - - - -

Eiendom.

Eier.

Nedre Skotlandsvei 7.

Fru Emilie Larsen.

For advokat Annæus Schjødt.

Magne Schjødt..

Berammes til foretagelse paa Skiens raadhus til torsdag
den 29^a ds. kl. 11 form.

Uten betaling.

Skiens byfogedkontor 19/11-1917.

P. Nørum.
edsv.

Fremlagt i Skiens Byret den 15/2-1918.

Kintzell Frøstrup.

Grini, Sunde, Blichfeldt v/. Rognlien tilstede.

Av den anførte grund blev

E r a g t e t :

Saken utstaar for citanten til 22^a d.m.

(De fremlagte dokumenter lev. Skjelbred)

Retsvidnerne hadde intet at bemærke.

Retten hævet.

Kintzell Frøstrup.

Marie Larsen.

Gunvor Landgraff Holm.

Aar 1918 den 22^a februar blev det
almindelige bything avholdt paa Skiens raadhus, administreret av
byfoged Kintzell Frøstrup under medbetjening av de tilsagte, mand-
talsførte retsvidner, ¹⁾ fru Elisabeth Dahl, 2) fru Marie Larsen, no.
1 før, no. 2 nu edfæstet.

H v o r d a : foretokes utsat expropriationssak 162/1917 :

N o r g e s S t a t s b a n e r

mot

Forskjellige G r u n d e i e r e i Skien.

Skjelbred begjærte for sakfører Fangen saken yderligere utsat i 8

dage, da Fangen ikke hadde anledning til at være tilstede idag. Ferslew, Skjelbred, Sunde, Grini, Aanesen v/. Eriksen samt Blichfeldt og Christensen v/. Rognlien tilstede.

Av den anførte grund blev

E r a g t e t :

Saken utstaar for $\frac{1}{2}$ jernbanen til 1° mars d.a.

Retsvidnerne hadde intet at bemærke.

Retten hævet.

Kintzell Frøstrup.

Elisabeth Dahl.

Marie Larsen.

Aar 1918 den 1ste mars blev det almindelige Bything avholdt paa Skiens raadhus, under administration av byfoged Kintzell Frøstrup under medbetjening av de utt~~st~~-rukne og tilsagte, mandtalsførte retsvidner: Fru Borghild Abrahamsen og fru Karen Bjerge, no. 1 nu, no. 2 før edfæstet.

H v o r d a : foretokes utsat sak 162/1917 :

B r a t s b e r g b a n e n

mot

Forskjellige G r u n d e i e r e i Skien.

For Fangen fremla administrator et av Fangen idag til hans kontor telefoneret indlæg.

(Indlægget indtages, saalydende :)

HerrByfogden i Skien.

At omkostningstvisten.

Jeg indlater spørgsmaalet til avgjørelse idet jeg forøvrig henviser til avgjørende høiesteretsdommer - se R.t. 1907 side 704 og R.t. 1908 side 430.)

Fra de indstevntes sagførerers side er fremsat krav paa kost og tæring for dem som ikke har faaet takst ved underskjønnet.

Idet jeg mener, at saadant ikke kan tilkjendes skal jeg bemærke: I og for sig er det paa det rene, at de fleste av de spørgsmaal, der fremkom under skjønnsforretningen - jeg undtar en del rene expropriationsspørgsmaal - var av den art at sagførerhjælp var unødig.

Selvom disse havde faaet takst saa maa det være klart, at de

dermed ikke var kommet noget skridt nærmere avgjørelsen av jernbanens erstatningspligt.

Derved ai disse er stevnet - endel av dem er vel ogsaa tilkommet under forretningen - er kun bevist dem en velvillighet fra jernbanens side. Gjennem skjonsforretningen har jernbanen ment at faa bort de krav som den selv mener, der ikke kan procederes om. Men jernbanen har aldrig ment ved tilstevning av skjonsforretningen, at give de indstevnte anden adgang til at se spæragsmaalene prøvet i viere udstrækning end rettens kompetance selv giver anledning til. Herav følger, at de indstevnte ikke i foreliggende tilfælde staar i samme stilling, hvor ellers vor procesordning giver adgang til tilkjenndelse av kost og tæring. Her foreligger nemlig ikke: "Spildt møte".

Naar ~~derfor~~ jernbanen ikke har ^{ne} mistet principiell indvending mot tilkjenndelse av omkostninger saa grunder dette sig paa rene hensigtsmæssighets hensyn. Men der følger herav ikke at ethvert krav fra de indstevnte skal godtgjøres av jernbanen.

Jernbanen vil derfor ikke gaa med paa at betale omkostninger for de som ikke er medtaget under taksten.

Jeg henviser til det tidligere protokollerte som igjen fastholdes, idet de sagførere som har treneret takstene ikke skal have erstatning. Jeg henviser til retsbogen.

De av sagførerne nævnte poster, som ikke har faaet skjøn utgaar, naar undtages Skiens Kommune og Bøghandler Erik Nilsen, som skal udstaa. Den sidstnævnte efter konferance med undertegnede.

Ærbødigst

p.t. Skien den 1/3-1918.

Fremlagt i Skiens Byret den 1/3-1918.

Kintzell Frøstrup.

Ferslew bemærket, at han bestemt benægtet Fangens uttalelse om, at de fleste av de spøragsmaal som fremkom under forretningen var av den art, at sagførerhjælp var unødvendig. Jernbanens optræden under forretningen gjorde det nemlig $\frac{1}{2}$ nødvendig, at enhver grundeler møtte ved sakfører. Det var ikke mulig for grundelerne paa forhaand at vide, at jernbanen ikke mente det alvorlig med tilstevning av skjons-

forretning, og det var først efterat befaringskommissionen hadde fundet sted, at jernbanen fremkom med sine - for de fleste indstevnte - meget overraskende skjønnsforudsætninger, der for manges vedkommende gik ut paa, at taxt ikke skulde foretages. Naar jernbanen under disse omstændigheder har paastemt skjøn og resultatet paa grund av jernbanens standpunkt blir avvist, blir møtet spildt og den likefremme følge derav blir tilkjendelse av kost og tæring. Forøvrig konstaterte komponenten at jernbanen forøvrig samtykket i tilkjendelse av omkostninger. Han bemærket at efter speciel konferance med samtlige indstevnte hadde disse erklæret, at kost og tæring saavel som omkostninger skulde tilkjendes de respektive ~~de~~ sakførere istedetfor parterne.

Skjelbred, Sunde, Grini, Blichfeldt, Christensen og Aanesen henholdt sig til sakfører Ferslews tilførsel, som de fuldt ut tiltraadte. Samtlige paastod sig tilkjendt omkostninger ~~og~~ eller kost og tæring.

E r a g t e t :

Spøragsmaalet optages til kjendelse.

Retsvidnerne hadde intet at bemærke.

Retten hævet.

Kintzell Frøstrup.

Karen Bjørge.

Borghild Abrahamsen.

Aar 1918 den 11" mars blev ekstraret sat paa Skiens byfogedkontor administreret av byfogdens edsvorne fuldmægtig cand. jur. P. Nærum i overvær av undertegnede retsvidner.
 H v o r d a : i sak no. 162/1917 : Eftertakster for Bratsbergbanen inden Skiens by blev avsagt saadan

k j e n d e l s e :

Ved stevning av 16" november 1917 har hovedstyret for Norges statsbaner indstevnt en række grundeiere i Skien til expropriations-skjøn i anledning av erhvervelse av grund til og bestemmelse av erstatning for utførelse av arbeider paa Bratsbergbanen inden Skiens by.

De fleste av de indstevnte grundeiere har avgitt møte ved sakfører under forretningen. Da de mener, at juridisk bistand har været paakrevet, har ~~de~~ ved sine respektive sakførere nedlagt paastand om,

at de hos Norges statsbaner tilkjendes erstatning for sine utlæg til juridisk assistance, hvilken erstatning de har anmodet om maa bli tilkjendt ~~tilkjendt~~ deres sakførere direkte som salær. Den for jernbanen møtende sakfører har bemerket, at han ikke vil nedlægge nogen prinsipiell indvending mot tilkjendelse av omkostninger, men han mener, at jernbanen ikke er forpligtet til at betale omkostninger til dem, som ikke er medtat under taksten, likesom han har bemerket, at de sakførere, som har træneret taksterne ikke skal ha salær.

Retten skal bemærke : De grundeiere som berøres av denne kjendelse falder i 2 grupper, nemlig :

De grundeiere, overfor hvem jernbanen har forlangt saken fremmet og skjøn avgit og

de grundeiere, for hvis vedkommende jernbanen ikke har opstillet forutsætninger for skjøn eller forlangt saken fremmet.

For ~~begge~~ grupper vedkommende finder retten, at sakførerassistance har været paa-krævet, idet de indstevnte, som i nærværende sak har forlangt erstatning for omkostninger til sine sakførere, samtlige maa siges at ha hat grund til at søke juridisk bistand i anledning av den av jernbanen foretagne indstevning. Det vil derfor heller ikke komme i betragtning, at jernbanen under saken helt eller delvis har motaaet sig grundeiernes krav under henvisning til at expropriationsretten er ukompetent til at avgjøre kravenes berettigelse. Jernbanen har nemlig ikke paa forhand overfor hver enkelt grundeier specificeret, hvad den tilsigtede søkt erhvervet eller agtede at erstatte under skjønnet. Med hensyn til den sidste gruppe av grundeiere merkes særlig, at jernbanen for deres vedkommende har paastaat, at de skal utgaa, hvorved formentlig er ment at saken for disses vedkommende maa bli at hæve. De hergjældende indstevnte har ingen indvending gjort mot en saadan form; men de har gjort gjældende, at de maa tilkjendes omkostninger hos jernbanen for havte utlæg enten i form av saksomkostninger eller forsaavidt saken for deres vedkommende ex officio maatte bli avvist i form av kost og tæⁿing. I henhold til det saaledes anførte vil saken for disse grundeieres vedkommende bli hævet, idet der ved ansættelsen av sakførersalærer vil bli tat hensyn til det for disse utførte arbeide i anledning av forretningen.

Saken har været behandlet i 15 ~~rett~~ retsmøter. Utenom rets-

møterne har der været foretaget befaring av de saken vedkommende eiendomme, hvori sakførerene har deltatt med eller for sine parter. Sakførerene har til retten indgitt opgaver over sit arbeide og den dertil medgaaede tid.

- I. Overretssakfører Gustav Larsen har mødt for ialt 7 grundeiere under befaring og ved avhjemlingen, likesom han har hatt forberedende hjemmearbeide bl.a. med forfattelse av indlæg.
- II. Overretssakfører Johannes Sunde har under saken mødt for 21 grundeiere for hvem der er eller vil bli avgitt takst samt for 7 grundeiere, for hvem der ikke er avgitt nogen takst. Han har deltatt i befaring og 11 retsmøter, og han har anslaaet sit arbeide at ha medtatt mindst 3 uker. Vedkommende denne sakførers arbeide bemerkes forøvrig, at saken ikke er avsluttet for følgende av hans parter: Takstno. 42 a/s Nylønde, takstno. 90, Aasmund Norgaard og takstno. 92, fru Hobæk. Hans tilkommende salær for at ha avgitt møte for disse holdes utenfor nærværende salæransettelse.
- III. Overretssakfører Lars Skjelbred, har under saken mødt for 8 grundeiere, for hvem der er eller vil bli avgitt takst samt for 2 grundeiere, mot hvem der ikke er fremmet nogen takst. Han har mødt under befaring og avhjemlingen. Vedkommende denne sakførers arbeide bemerkes, at hans arbeide ikke er avsluttet forsaavidt angaar takstno. 89, I.S. Ording, hvorfor hans tilkommende for at ha avgitt møte for denne holdes utenfor nærværende salæransettelse.
- IV. Overretssakfører Christofer Ferslew har mødt for 9 grundeiere, hvorav for 3, mot hvem der ikke er fremmet nogen takst. Han har mødt under befaring og i 9 retsmøter under avhjemlingen foruten ved inkaminationen.
- V. Overretssakfører Tholf Grini har mødt for 9 grundeiere, hvorav der for 2's vedkommende ikke er kommet til nogen takst, idet jernbans sakfører har bemerkt, at behandlingen skal utstaa. Disse er Skiens Kommune og bokhandler Erik St. Nielssen. Hans tilkommende salær for at ha møtt for disse vil imidlertid bli medtatt ved nærværende salæransettelse, da ingen begjæring om utsettelse for disse indstevntes vedkommende er fremkommen, hvorfor de vil maatte utgaa av nærværende sak og altsaa saken forsaavidt bli at hæve. Denne sakfører har opgitt sit arbeide at ha medtatt 3 á 4 dage.

- VI. Advokat Arthur Aanesen har møtt for 9 indstevnte, hvorav der for den enes vedkommende ikke er fremmet nogen takst. Han anslaa sit arbeide at ha medtat ca: 3 dage.
- VII. Overretssakfører Christensen har mødt for 1 indstevnt under befar- ring og ved avhjemling.
- VIII. Overretssakfører Blichfeldt har møtt for 1 indstevnt under befa- ringen og ved avhjemlingen.

Under hensyntagen til det saaledes foran anførte og til, hvad sakførerne har ydet av arbeidet, saaledes som det fremgaar av det under retsmøterne protokollerte og passerte, vil de nevnte sakførere bli tilkjendt salær.

Thi eragtes :

Saken hæves forsaavidt angaar de indstevnte: Anders Isak- sen, H.O. Frogner, Samuel Johansen, Karl Landgraff, skomaker Helberg, ingeniør Holte, blikkenslager Nome, fru Emilie Larsen, Johan ~~†~~ John- sen, P. Pettersen, B.H. Schrøder, Edv. Blomkvist, Thv. Dahlen, Ski- ens Kommune, bokhandler Erik, St. Nielssen, og a/s Brække.

I erstatning for nødvendig sakførerhjelp bør citantskapet Norges statsbaner betale til :

Overretssakfører Gustav Larsen et hundrede og femti kroner.	Kr. 150,00
Overretssakfører Johannes Sunde fire hundrede og femti kroner.	Kr. 450,00
Overretssakfører Lars Skjelbred et hundrede og tyve kroner.	Kr. 120,00
Overretssakfører Christofer Ferslew et hundrede og tyvekroner.	Kr. 120,00
Overretssakfører Tholf Grini et hundrede og tyve kroner.	Kr. 120,00
Advokat Arthur Aanesen otti kroner.	Kr. 80,00
Overretssakfører Fr. Blichfeldt tretti kroner og	Kr. 30,00
Overretssakfører A.S. Christensen tretti kroner.	Kr. 30,00

At efterkommes inden 15 - femten - dage efter denne kjen-

delses forkyndelse under adfærd efter loven.

Retten hævet.

P. Nørum.
edsv.

E. Frøstrup.

Johannes Kjær.

Aar 1918 den 23° februar blev ekstraret
sat paa Skiens byfogedkontor administreret av byfogdens edsvorne
fuldmægtig cand. jur. P. Nørum i overvær av undertegnede retsvidner.

W o r d a : behandlede utsat sak no. 162/1917 :

E f t e r t a k s t e r for Bratsbergbanen inden Skiens by forsaa-
vidt angaar takstno. 42, 89, 90 og 92~~1~~.

Administrator fremla telegram fra sakfører Fangen, inde-
holdende begjæring om 3 ukers utsættelse.

(Telegrammet indtages, saalydende :)

T e l e g r a m .

11. - Hr. Byfogden

Skien.

Optat fra C.
den 23/2 Kl. 11,20
av Mol.

Den norske Rikstelegraf.

Telegram fra Kristiania Nr. 5/9184. Ord 16, den 23/2-1918 Kl. 10,50

Behandling gjenstaaende takstnummere bedes utsat tre uker
paavente takster porsgrund.

sakfører Fangen.

Freml. 23/2-1918.

P. Nærum.
edsv.

Skjelbred * tilstede.

Sunde bad takstno. 42 yderligere utsat i 3 uker, idet a/s Nyländes
disponent endnu ikke hadde rukket at gjøre færdig en bebudet frem-
stilling.

Av de anførte grunde blev

E r a g t e t :

Sakens videre behandling utsat*taar til foretagelse paa byfo-
gedkontoret til den 18ⁿ mars førstk. kl. 12 middag.

Retten hævet.

P. Nærum.
edsv.

Johs. Hagen.

Halvor Lyngaas.

Aar 1918 den 18ⁿ mars blev ekstratet
sat paa Skiens byfogedkontor administreret av byfogdens edsv. fuld-
mægtig cand. jur. P. Nærum i overvær av undertegnede retsvidner.

H v o r d a : foretokes utsat takstno. i sak 162/1917 :

E f t e r t a k s t e r for Bratsbergbanen i Skiens by.

For a/s Nylände møtte Aasmund Norgaard og begjærte takstno. 42 (Gjer-
pen) overført til bytinget og utsat til 5/4 førstk. til indhentelse
av opplysninger.

Fangen bad takstno. 89 og 90 utsat til samme tid i h.t. tid-
ligere begrundelse. For takstno. 92's vedkommende bad han dette
utsat til 21/5- førstk. til avgivelse av takst.

Skjelbred tilstede.

I henhold til det anførte blev

E r a g t e t :

Takstno. 42, 89 og 90 utstaar til foretagelse paa Skiens
Bything den 5/4- førstk. (forbikket pæg. 199)

Takstno. 92 utstaar til atterforetagelse paa Skiens raadhus 21/5
førstk. kl. 12.

Retten hævet.

P. Nærum.
edsv.

Johannes Kjær.

Halvor Lyngaas.

Aar 1918 den 21^e mai blev ekstraret sat
paa Skiens byfogedkontor administreret av byfogdens edsvorne fuld-
mægtig cand. jur. P. Nærum i overvær av undertegnede retsvidner.

H v o r e d a : foretokes utsat sak no. 162/1917 :

E f t e r t a k s t e r for Bratsbergbanen inden Skiens by forsa-
vidt angaar

T a k s t n o. 92 (fru Hobæk)

Fangen for jernbanen fremla sin skrivelse til skjønsoptanden av 17^e
april d. a. med dennes svarpaategning av 23^e s.m.d. hvori oplyses, at
skjønsmændene hadde ansat taksten for røkplage i henhold til den
efter befaringen avsatte kjendelse til

kr. 1500,00 - femten hundrede kroner.

(Skrivelsen indtages, saalydende :)

Hr. gaardbruker Jacob Gisholdt,

Kilebygden pr. Porsgrund.

Ad takstno. 92 i Skien - Lagmandsvn. 7 - Thora Hobæk.

Dette takstno. er endnu ikke færdigbehandlet, idet takst ik-
ke blev avhjemlet forsaavidt angik den paastaede ulempe som følge
av røkplage fra tunnelindslaget, om hvilket spørsmal der var tvist
under ekspropriationsskjønnet.

Da - saavidt mig bekjendt - skjønsmændene ogsaa har sat
takst for denne ulempe : røkplagen, tillater jeg mig at ~~anmode~~ anmode
Dem som skjønnets opmand herpaategnet at oplyse om takstansættelsen
og returnere samme til mig snarest mulig under adresse Skien.
Indst.s sakfører, overretssakfører Johs. Sunde, er enig i denne hen-
vendelse til Dem som opmand.

P. t. Skien d. 17^e april 1918.

Arbedigst
Finn Fangen.

Remiteres hr. Overretssagfører Rinn Fangen.

Omhandlede spørgsmaal blev jo ikke aktuelt for sjønsmendene under befaringen, men efter de oplysninger som man hadde faaet om nævnte røgplage har sjønsmendene i sine notater sat taksten til kr. 1500,- femten hundre kroner.

Gisholt 23" april 1918.

Jacob Gisholt.

Freml. den ~~1~~ 21/5-1918.

P. Nærum.
edsv.

For fru Hobæk eller nu hendes ~~do~~^{er} søbo møtte sakfører Sunde, som bemærket, at han paa sin parts vegne hadde godkjendt denne form for avhjemling av skjønnnet. Han begjærte overskjøn og sin part tilkjendte erstatning for utlæg til juridisk assistance i hvilken anledning han henviste til administrators kjendelse av 11/3" ~~11~~ d.a. og den i retten tilstillede opgave. Erstatningen kunde tilkjendes komparen-ten som salær.

Fangen begjærte kontraovertakst.

Administrator derefter bemærket, at sakfører Sunde for sin part hadde begjæret sig tilkjendte erstatning^{hos jernbanen} for utlæg til juridisk assistance, hvilken erstatning han hadde anmodet om maatte bli ham tilkjendte direkte som salær. Administrator henviste til kjendelsen av 11/3- d.a. som indeholdt rettens redegjørelse for dens standpunkt til omkostningerne. Retten finder, at der for nærværende takstnummers vedkommende foreligger almindelige og specielle grunde for at tilkjende grundeieren erstatning for utlæg til juridisk assistance, hvilken erstatning vil bli tilkjendte overretssakfører Sunde direkte som salær, som under hensyntagen til det av retsfuldmægtigen utførte arbeides art og varighet ansættes til kr. 60,00

Thi eragtes :

I erstatning for nødvendig sakførerhjælp ved behandlingen av takstno. 92 (fra Hobæk) bør citantskapet Norges statsbaner betale til overretssakfører Johannes Sunde kr. 60,00 - seksti kroner.

At efterkommes inden 15 - femten - ^a dage efter denne kjendelses forkyndelse under adfærd efter loven.

Retten hævet.

P. Nørum.
edsv.

Johs. Hagen.

Johannes Kjør.

Åar 1918 den 5ⁿ april blev det almindelige bything avholdt paa Skiens raadhus administreret av byfoged Kintzell Frøstrup under medbetjening av de tilsagte mandtalsførte retsvidner 1) fru Hanna Lindal og 2) fru Karoline Bøhle, begge tidligere edfæstet.

H v o r d a: foretoges utsat sak 162/1917 :

E f t e r t a x t e r for Bratsbergbanen i Skiens By.

Tor taxtnummer 42 a/s Nylønde begjærte Sunde saken yderligere utsat i 3 uker, idet han ikke kunde fremkomme med den av motparten forlangte redegjørelse før han hadde havt anledning til at gjennemgaa akten av expropriationsskjønnet i 1914, der beror hos jernbanen.

Fo^v Statsbanernes sakfører Fangen fremla administrator utsættelsesindlæg av igaar.

(Indlægget indtages, saalydende :)

Herr
Byfogden i Skien.

Ad Efterskjønnet for Bratsbergbanen.

Taxt no. 42:

Denne tvist staar paa indstevnte A/s Nylønde. Saafremt tvisten fremmes, tillader jeg mig at begjære til imødegaaelse utsættelse i ca 3 uger. Det ^{sa} samme gjælder saafremt den fremmes ogsaa gjennem prorokoltilførsel.

Taxt no. 89 og 90.

Disse taxtno. bør følge taxtno. 42. Imidlertid er disse taxtno. endnu ikke fremmet av mig, hvorfor jeg tør bede disse udsat i samme tid som taxtno. 42.

P.t. Skien, den 4de april 1918.

Ærbødigst

For advokat Annæus Schjødt

Finn Fangen.

A.S. Bedes velv. fremlagt i retten imorgen.

D.S.

Fremlagt i Skiens Byret den 5/4-1918.

Kintzell Frøstrup.

I henhold til det saaledes anførte blev

E r a g t e t :

Taxtnummer 42, 89 og 90 utstaar til 26ⁿ d.m.d, den først for indstevnte, de to sidste for citanten.

Retsvidnerne hadde intet at bemærke.

Retten hævet.

Kintzell Frøstrup.

Hanna Lindahl.

Caroline Bøhle.

Aar 1918 den 26ⁿ april blev det almindelige byting avholdt paa Skiens raadhus, administreret av byfoged Kintzell Frøstrup under medbetjening av de tilsagte, mandtalsførte retsvidner 1) fru Caspara Nyblin og 2) fru Thora Schøien, no. 1 før, no. 2 nu edfæstet.

H v o r d a : foretoges utsat expropriationssak 162/1917 :

E f t e r t a x t e r for Bratsbergbanen.

For a/s Nylønde begjærte Sunde saken yderligere utsat i 8 dage, idet han først i begyndelse av næste uke kunde faa utlaant akten av expropriationstaxten.

Fangen v/. Rognlien bad de øvrige to tvister utsat i samme tid.

For Ordning var sakfører Skjelbred tilstede.

E r a g t e t :

Saken utstaar for citantskabet og for a/s Nylønde til 3/5-førstk.

Retsvidnerne hadde intet at bemærke.

Retten hævet.

Kintzell Frøstrup.

Caspara Nyblin.

Tora Schøien.

Aar 1918 den 3ⁿ mai blev det almindelige bything avholdt paa Skiens raadhus, administreret av byfoged Kintzell Frøstrup under medbetjening av de tilsagte, ~~***~~ mandtalsførte retsvidner fruene Anna Rasmussen og El^lsa Østvedt, begge tidligere edfæstet.

H v o r d a : foretokes utsat sak 162/1917 :

E f t e r t a x t e r for Bratsbergbanen.

For taxt no. 42 a/s Nylände begjærte sakfører Sunde v/. Skjelbred saken yderligere utsat i 3 uker til forliksunderhandlinger.

Fangen v/. Rognlien bad saken for de øvrige taxtnummers vedkommende utsat i 3 uker i paavente av instruktioner fra advokat Schiøtt.

Av den anførte grund blev

E r a g t e t :

Saken utstaar til 24ⁿ mai førstk.

Retsvidnerne hadde intet at bemærke.

Retten hævet.

Kintzell Frøstrup.

Anna Rasmussen.

Ella Østvedt.

Aar 1918 den 24ⁿ mai blev det almindelige bything avholdt paa Skiens raadhus, administreret av byfoged Kintzell Frøstrup under medbetjening av de tilsagte, mandtalsførte retsvidner 1) fru Martha Hobæk og 2) frk. Johanne Aulie, no. 2 før, no. 1 nu edfæstet.

H v o r d a : foretokes utsat sak 162/1917 :

E f t e r t a x t e r for Bratsbergbanen.

For citantskabets sakfører fremla administrator indlæg av 22ⁿ ds., hvorefter forretningen bedes hævet for taxtnummer 42's vedkommende. (Indlægget indtages, saalydende :)

Hr. B y f o g d e n

i Skien.

Utsatte takstnummere paa Bratsber^gbanen inden Skien.

Ad takstno. 42, A/S "Nylände" (tidl. Gjerpen)

Denne tvist staar^{utsat} for motp.

Siden sakens sidste tegtetid har jeg fra indst.s sakfører, overretssakfører Sunde, mottat saalydende skrivelse:

"Jeg har konfereret med bestyreren for A/S "Nylände", hr. "Aasm. Norgaard, som foreslog den indledede tvist hævet, idet betydningen av de under befaringen paapekete ulemper vanskelig lot sig bedømme, før det viste sig, om kommunen kommer til at overta Ivar AA-

"sensgt.

"Jeg tillater mig at forhøre, hvorledes De stiller Dem til "dette forslag, som er saaledes at forstaa, at A/S "Nylønde" frafalder "sit forlangende om at faa de reiste krav avgjort av expropriationsretten."

I henhold til foranstaaende tillater jeg mig at meddele, at der fra jernbanernes side ingen indvending reises mot indst.s forslag, hvorfor jeg samtykker i, at tvisten høves ved ekspropriationsretten.

Skien d. 22 mai 1918.

Ærbødigst

for advokat Annæus Schjødt.

Finn Fangen.

Fremlagt i Skiens Byret den 24/5-1918.

Kintzell Frøstrup.

Sunde enig.

Fangen v/. Sunde begjærte saken forøvrig utsat i 14 dage, idet han ikke hadde fundet at burde forfatte indlæg før saken var ordnet for taxt no. 42.

Skjelbred tilstede.

Av den anførte grund blev

E r a g t e t :

Forretningen høves for taxtnummer 42 - A/S Nyløndes vedkommende. For taxt no. 89 og 90 utstaar saken for citantskabet til 7° juni førstk.

Retsvidnerne hadde intet at bemærke.

Retten høvet.

Kintzell Frøstrup.

Martha Hobæk.

Johanne Aulie.

Aktutskriftens rigtighet attesteres. Dens utførdigelse gratis, til offentlig bruk.

Aringott Sivik

J. Kintzell Frøstrup
Aringott Sivik